

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี
อำเภอรีอูเตาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชนาราชวาส เขต 1

นายาณิ ยาล

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
พ.ศ. 2557

Administrative Supervision of the school Administrators Group

Suwari – Samakee of Ruso District under Narathiwat

Primary Educational Service office 1

NAYANEE YALAY

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of

The Requirements for the Master of Education

Field in Educational Administration

Graduate School

Yala Rajabhat University

2014

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-
สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นราธิวาส เขต 1

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ Administrative Supervision of school Administrators Suwari -
Samakee Group Elementary District Ruso Narathiwat district
office 1

ชื่อผู้ทำการค้นคว้าอิสระ นาขานี ขาเล

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรูณี แก้วเอียน)

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

.....ประธาน
(ดร.เนาวรัตน์ ตรีไพบูลย์)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระร่วม

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ ด้านเคชา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรูณี แก้วเอียน)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ ด้านเคชา)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อนุมัติให้นับการค้นคว้าอิสระฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....คณบดีคณะครุศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกสรี ลัดเล็ย)

วันที่ 15 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2577

“ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา”

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ	การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1
ชื่อผู้ทำการค้นคว้าอิสระ	นายณัฏฐ์ ยาล
ชื่อปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา	2556

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัญ แก้วเอี่ยม	ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ ด้านเดชา	กรรมการ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 (2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศและประสบการณ์การทำงาน (3) เพื่อประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ประชากร คือ ครู จำนวน 124 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการค้นคว้าอิสระ พบว่า

1. ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงานพบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน
3. ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

พบว่าปัญหาดังนี้คือ 1) ด้านกระบวนการนิเทศภายใน คือการวางแผนการนิเทศภายในไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา 2) ด้านการพัฒนาบุคลากร คือไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกันอย่างแท้จริง 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร คือ ครูไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร 4) ด้านกระบวนการเรียนการสอน คือผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู 5) ด้านสื่อการเรียนรู้ คือ มีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน 6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน คือครูไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน 7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือครูมีการแบ่งกลุ่ม แบ่งพรรคพวกกัน

ส่วนข้อเสนอแนะ ได้แก่ 1) ด้านกระบวนการนิเทศภายใน คือ ส่งเสริมให้ครูร่วมกันการวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา 2) ด้านการพัฒนาบุคลากร คือ แลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างครูด้วยกันและครูกับผู้บริหาร 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร คือส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตรของสถานศึกษา 4) ด้านกระบวนการเรียนการสอน คือ ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู 5) ด้านสื่อการเรียนรู้ คือจัดฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน 6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน คือส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และ 7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือสนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการต่างๆ ของโรงเรียน

Abstract

Independent study title: The administrative supervision of the school administrators group Suwari – Samakki of Rueso District under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1

Researcher: Miss Nayanee Yalay

Degree: Master of Education

Major: Education Administration

Year of Study: 2013

Thesis Advisory Committee:

1. Asst. Prof.Dr. Jarunee Kao-ian	Chairperson
2. Asst. Prof. Somsak Dandecha	Committee

This research aimed to (1) study level of administrative supervision of the school administrators group Suwari – Samakki of Rueso District under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1 (2) to compare the administrative supervision of the school administrators group Suwari – Samakki of Rueso District under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1, classified by gender and work experience (3) to process the problems and suggestions of administrative supervision of the school administrators group Suwari – Samakki of Rueso District under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1. The population used in this research were teacher's total of 124 people. Tools used to collect the data, which consists of two parts; Part 1: Information on the respondents, including gender and work experience, Part 2: the level of administrative supervision of the school administrators group Suwari – Samakki of Rueso District under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1. Data analysis by software packages and statistical used were percentage, mean, standard deviation.

The result of the research found that:

1. The level of administrative supervision of the school administrators group Suwari – Samakki of Rueso District under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1, overall and each aspect at a high level.

2. The comparison results of administrative supervision of the school administrators group Suwari – Samakki of Rueso District under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1, classified by work experience found that overall and each aspect no difference.

3. The process of the problems and suggestions of administrative supervision of the school administrators group Suwari – Samakki of Rueso District under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 1 found that 1) the supervision process aspect was planning supervision not consistent with current conditions and problems 2) human resource development was not truly exchange of information and academic opinions between each other 3) the development curriculum aspect, teachers no participate in analysis curriculum and preparation of curriculum documents 4) the teaching process, parents do not cooperate in the development of learners with teachers 5) the learning instruction media has a limitation in the use of modern technologies used in the development of teaching materials 6) the research in the classroom; the teachers do not realize the importance of research in the class. 7) the quality of educational, teachers were segmented same partisan divide.

The suggestions were 1) the supervision process aspect, should be encourage teachers planning together in accordance with current conditions and problems. 2) human resource development aspect, should be exchange of information and academic opinions between teachers and school administrators 3) the development curriculum aspect, should be encourage teachers to participate in analysis curriculum and preparation of curriculum documents 4) the teaching process aspect, parents should participate and cooperate in development of learners with teachers. 5) the learning instruction media aspect, should training teacher on modern technologies in order to apply in development of teaching materials 6) the research in the classroom aspect, should be encourage teachers realize the importance of research in the class and 7) the quality of educational assurance, should be encourage teachers cooperate teamwork in the various implementation of the school.

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายแห่ง ซึ่งไม่อาจนำมากล่าวได้หมดผู้ที่มิพระคุณท่านแรกคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรรณี แก้วเอียน ประธานกรรมการที่ปรึกษา ที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งโดยได้เอาใจใส่ตรวจแก้ค้นคว้าอิสระเพื่อให้สมบูรณ์ที่สุด และให้กำลังใจแก่ผู้ค้นคว้าอิสระตลอด ท่านที่สองคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ ด้านเดชา ซึ่งให้คำปรึกษาอีกท่านหนึ่งที่สละเวลาให้คำปรึกษาและช่วยเหลือให้ข้อคิดอีกแง่มุมหนึ่ง ทำให้การค้นคว้าอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้ค้นคว้าอิสระขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือค้นคว้าอิสระ คือ นายบลยา ไพรเจริญ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหือลาแป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 นายปริพัฒน์ กายอตะฮิง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านตายา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 นายจตุพงศ์ ธรรมเดโช ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบุกิตฮือแร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 นายทำนุ อาแวกะจิ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบาลูกายาอิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 และ นางสาวสมฤดี อยู่ดี ศึกษาานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบุกิตฮือแร และผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบาลูกายาอิง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ ตลอดจนขอขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มสุวารี – สามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ให้คณะครูได้ตอบแบบสอบถามและได้ช่วยเก็บรวบรวมข้อมูล และจัดส่งให้ผู้ค้นคว้าอิสระด้วยความเรียบร้อยและติดตามแบบสอบถามจนครบตามกลุ่มเป้าหมาย

นายฉวี ขาเล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ.....	3
ความสำคัญของการค้นคว้าอิสระ.....	4
ขอบเขตของการค้นคว้าอิสระ.....	4
1. ขอบเขตด้านประชากร.....	4
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	4
3. ขอบเขตด้านตัวแปร.....	5
3.1 ตัวแปรต้น.....	5
3.2 ตัวแปรตาม.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	9
1. หลักการและแนวคิดของการนิเทศ.....	9
2. การนิเทศภายในโรงเรียน.....	19
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับนิเทศ.....	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
1.งานวิจัยในประเทศ.....	35
2.งานวิจัยต่างประเทศ.....	43
กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ.....	45
สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ.....	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ	
ประชากร.....	46
เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	47
1. ลักษณะของเครื่องมือ.....	47
2. วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
2. สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	50
แผนปฏิบัติการค้นคว้าอิสระ.....	51
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการค้นคว้าอิสระ.....	71
อภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	77
1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการค้นคว้าอิสระไปใช้.....	77
2. ข้อเสนอแนะในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งต่อไป.....	78
บรรณานุกรม.....	79
ภาคผนวก.....	84
ภาคผนวก ก สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	85
ภาคผนวก ข ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ.....	88
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	92

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก (ต่อ)	
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่น.....	100
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการค้นคว้าอิสระ.....	102
ภาคผนวก ฉ รายชื่อหน่วยงานที่ให้ทดลองเครื่องมือ.....	106
ภาคผนวก ช รายชื่อหน่วยงานที่ทำการค้นคว้าอิสระ.....	108
ภาคผนวก ซ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	110
ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ.....	113

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงสัดส่วนจำนวนประชากร	46
2 แผนปฏิบัติการคั่นคว่ำอิสระ	51
3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	54
4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานนิเทศภายในของ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี – สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานราธิวาส เขต 1 รวมรายด้าน	55
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานนิเทศภายในของ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี – สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านกระบวนการนิเทศ	56
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานนิเทศภายในของ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี – สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนานุเคราะห์	57
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานนิเทศภายในของ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี – สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านพัฒนาหลักสูตร	58
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานนิเทศภายในของ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี – สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการเรียนการสอน.....	59
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานนิเทศภายในของ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี – สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านสื่อการเรียนรู้	60
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานนิเทศภายในของ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี – สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการวิจัยในด้านเรียน.....	61
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารงานนิเทศภายในของ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี – สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่ม สุวรรณิ – สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ตามเพศ	63
13	ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวรรณิ – สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ตามวุฒิการศึกษา.....	64
14	ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวรรณิ – สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1	65
15	ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวรรณิ – สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1	67

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ.....	45

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ระบุว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2541 : 10) และการจัดการศึกษาในสภาวะการณ์ปัจจุบันต้องเป็นไปตามกรอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 คือการจัดการศึกษามีความมุ่งหมายตามมาตรา 6 ซึ่งได้ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขนอกจากนี้แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องมีหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

การจัดการศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ โดยจะต้องจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเพื่อให้ศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ซึ่งการพัฒนาคนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด คือ การให้การศึกษา ดังพระบรมราโชวาทของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ รัชกาลที่ 9 ตอนหนึ่งว่า “การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติและคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอเหมาะกันทุกๆด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมียุคเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ได้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปโดยตลอด” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2540 : 17)

การนิเทศการศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่จะพัฒนาคุณภาพของครู และบุคลากร ดังที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 (2544 : 1-2) กล่าวสรุปไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้โรงเรียนสามารถยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้นได้ เพราะการนิเทศการศึกษามีเป้าหมายหลักที่การพัฒนาครูให้มีความเจริญงอกงามทางวิชาชีพโดยคาดหวังว่าเมื่อครูมีความเจริญงอกงามทางวิชาชีพแล้วจะสามารถพัฒนานักเรียนทุกคนให้มีความเจริญงอกงามทั้งทางกาย สติปัญญา อารมณ์และจิตใจและทางสังคมมีพัฒนาการเต็มตามวัยและเต็มศักยภาพมีคุณสมบัติตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้เป็นพลเมืองที่ดีและมีคุณภาพของ

ประเทศในอนาคต ผู้บริหาร โรงเรียนและครูจะต้องร่วมมือกันในการที่จะพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของตนเองให้ส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน และการพัฒนาที่ยั่งยืนคือการพัฒนาตนเอง การนิเทศภายในโรงเรียนจึงเป็นยุทธศาสตร์ที่นำมาใช้ในการส่งเสริมและสนับสนุนการยกระดับคุณภาพนักเรียนให้สูงขึ้น สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545 : 25) ได้กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาว่า การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของโรงเรียนหรือสถานศึกษาจะประกอบด้วยปัจจัยที่หลากหลาย องค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งก็คือกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งเป็นกลไกของการชี้นำให้ความช่วยเหลือควบคุมกำกับ ติดตาม ให้การปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนก้าวไปได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นอย่างยิ่งผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนต้องคิดทบทวนและแสวงหาแนวทางการพัฒนา โดยใช้การนิเทศภายในเป็นยุทธศาสตร์สำคัญควบคู่ไปกับการปฏิรูปการเรียนรู้ในโรงเรียนหรือสถานศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายสูงสุดของจัดการศึกษา

จากที่กล่าวข้างต้นจะเห็นว่าการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นงานที่มีความสำคัญและเป็นงานอยู่ในความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหารโรงเรียน ดังที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 (2544 : 2) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารในการที่จะพัฒนาและส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนี้ สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545 : 25) ได้กล่าวว่า การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเป็นงานที่อยู่ในความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหาร โรงเรียนและเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดต่อผลสำเร็จของการนิเทศภายในโรงเรียน จะต้องเป็นคนที่สามารถแสดงบทบาทในการนิเทศภายในได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพสูงสุด แต่จากการดำเนินการนิเทศภายในตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันพบว่ามีปัญหาตลอดมาดังเห็นจากงานวิจัยของสำรวย พานนา (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 พบว่าปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 คือบุคลากรขาดความรู้เรื่องการนิเทศภายใน ขาดการนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง ขาดแคลนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือและสื่อต่างๆ ไม่ได้กำหนดรูปแบบการประเมินผลไว้อย่างชัดเจน และสมศักดิ์ ป้อมบุปผา (2544 : 98) ศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนของคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 พบว่าการดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปว่าการนิเทศภายในเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนหากการดำเนินการนิเทศภายในยังมีปัญหาย่อมส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา ดังเห็นได้จากรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติ ปีการศึกษา 2555 ของจังหวัดนราธิวาส พบว่าผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 วิชาภาษาไทย ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 40.00 วิชาคณิตศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 33.69 วิชาวิทยาศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 37.14 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาไทย ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 27.00 วิชาคณิตศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 19.69 วิชาอังกฤษ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 25.94 วิชาสังคม ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 26.00 วิชาวิทยาศาสตร์ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 23.96 วิชาสุขศึกษา ได้คะแนนเฉลี่ย 33.08 วิชาศิลปะ ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 38.54 และวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 29.08 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1, 2555 : 25 - 44)

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษากลุ่มสุวรรณิ-สามัคคี อำเภอเรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนา ดังได้กล่าวข้างต้นว่าการนิเทศภายในเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะพัฒนาและส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ เพราะว่าการนิเทศภายใน ในสถานศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาครูให้สามารถปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้ดีขึ้น ผู้วิจัยเป็นผู้หนึ่งที่มิพบาทและมีส่วนร่วมต่อการดำเนินการนิเทศภายในในสถานศึกษา กลุ่มสุวรรณิ-สามัคคี อำเภอเรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ซึ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาส่วนหนึ่งของจังหวัดจันทบุรี จึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวรรณิ-สามัคคี อำเภอเรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เพราะจากข้อมูลที่ยังพบว่าการดำเนินการนิเทศภายในของกลุ่มสุวรรณิ-สามัคคี อำเภอเรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ยังมีปัญหา จึงอยากทราบว่าผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติตามบทบาทการนิเทศภายในมากน้อยเพียงใด ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร โดยข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ให้ผู้บริหารตรวจสอบ บทบาทของตนเพื่อปรับปรุง แก้ไข พัฒนาการดำเนินการนิเทศภายในให้ดียิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของการนิเทศภายในของสถานศึกษา กลุ่มสุวรรณิ-สามัคคี อำเภอเรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การค้นคว้าอิสระ

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวรรณิ-สามัคคี อำเภอเรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศ และประสิทธิภาพการทำงาน

3. เพื่อประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่ม สุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ความสำคัญของการค้นคว้าอิสระ

ผลการค้นคว้าอิสระเรื่อง การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 1 มีความสำคัญและประโยชน์ดังนี้

1. ทราบระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

2. ทราบผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศและประสิทธิภาพการทำงาน

3. ทราบปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ขอบเขตของการค้นคว้าอิสระ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 1 โดยมีขอบเขตดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ค้นคว้าใช้ประชากรได้แก่ ครูในสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำนวน 124 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาขอบข่ายการบริหารงานนิเทศภายใน 7 ด้าน คือ

2.1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน

2.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร

2.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

- 2.4 ด้านกระบวนการสอน
- 2.5 ด้านสื่อการเรียนรู้
- 2.6 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน
- 2.7 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้น (Independent variables) แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

3.1.1 เพศ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1.1.1 เพศชาย

3.1.1.2 เพศหญิง

3.1.2 ประสบการณ์การทำงาน

3.1.2.1 ต่ำกว่า 10 ปี

3.1.2.2 10 ปี - 20 ปี

3.1.2.3 สูงกว่า 20 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent variables) คือ การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ตามแนวทางการบริหารงานนิเทศภายใน 7 ด้าน คือ

3.2.1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน

3.2.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร

3.2.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

3.2.4 ด้านกระบวนการเรียนการสอน

3.2.5 ด้านสื่อการเรียนรู้

3.2.6 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

3.2.7 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาครั้งนี้ มีคำศัพท์เฉพาะ ดังนี้

การบริหาร หมายถึง การนำทฤษฎีสู่การปฏิบัติอย่างเป็นระบบ โดยมีการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ การจัดการ การดำเนินงานตามแผนและมีระบบควบคุมดูแลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้น ๆ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงยืดยิบขององค์กรทั้งด้านทรัพยากร และบุคลากรในองค์กรที่มีอยู่

งานนิเทศภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน โดยผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนร่วมมือกันโดยใช้เทคนิควิธีการและกิจกรรมการนิเทศแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน หมายถึง การช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง บริการ การให้ความร่วมมือ และการประสานงานให้บุคคลที่ปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานทำงานได้ดีขึ้น

2. ด้านการพัฒนาบุคลากร หมายถึง การเพิ่มประสิทธิภาพด้านทักษะ ความชำนาญในการทำงาน ตลอดจนปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากรทุกระดับให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรสามารถทำได้ด้วยวิธีการฝึกอบรม ปฐมนิเทศ ส่งไปดูงานต่างประเทศ ร่วมสัมมนาทั้งในและนอกสถานที่ ฯลฯ เพื่อบุคลากรนั้นๆ จะสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ และมุ่งไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

3. พัฒนาหลักสูตร หมายถึง การจัดทำหลักสูตร การปรับปรุง การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคล และสภาพสังคม

4. ความหมายของการสอน หมายถึง เป็นงานหลักของครู ซึ่งปัจจุบันถือว่าครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง ที่บุคคลในวิชาชีพนี้ ต้องได้รับการศึกษาอบรมมาโดยเฉพาะเพื่อให้มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติหน้าที่

5. สื่อการเรียนรู้ หมายถึง การนำวัสดุ เครื่องมือ วิธีการ มาเป็นสะพานเชื่อมโยงความรู้ไปยังผู้เรียนได้ ทำให้เกิดความเข้าใจตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้

6. การวิจัยในชั้นเรียน หมายถึง เป็นการวิจัยเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหามาหรือเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเน้นในลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยมีปัญหาการเรียนรู้เป็นจุดเริ่มต้น ผู้สอนหาวิธีการ หรือนวัตกรรมเพื่อแก้ปัญหา มีการสังเกตและตรวจสอบผลของการแก้ปัญหา/การพัฒนา แล้วจึงบันทึกและสะท้อนการแก้ปัญหาหรือการพัฒนานั้นๆ

7. การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมและภารกิจต่างๆ ทั้งด้านวิชาการ การบริการ การจัดการ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือผู้รักษาดำเนินการผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่มีความสามารถให้คำแนะนำ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการเรียน สำหรับนักเรียน ในสถานศึกษากลุ่มสุวรรณิ - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาสเขต 1

ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานเริ่มตั้งแต่การทำงานจนถึง ปัจจุบัน(แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ ต่ำกว่า 10 ปี , 10 -20 ปี และสูงกว่า 20 ปีขึ้นไป)

กลุ่มสุวรรณิ-สามัคคี หมายถึง กลุ่มโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในอำเภอรือเสาะ ได้แก่ โรงเรียนบ้านยี่ลาแป โรงเรียนบ้านดาฮา โรงเรียนบ้านปือเล้งใต้ โรงเรียนบ้านค้อแยหะยี่ โรงเรียนบ้านละหาน โรงเรียนบ้านลูโบะบุโละ โรงเรียนบ้านมะนังปันยัง ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 1 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาตาม ประกาศกระทรวงศึกษาธิการภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน (สพฐ.) โดยมีหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน กำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา จัดแบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบในจังหวัดนราธิวาส เขต 1 ประกอบด้วยอำเภอเมือง อำเภอบาเจาะ อำเภอยี่งอ อำเภอรือเสาะ และอำเภอศรีสาคร

บทที่ 2

เอกสารและงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้อง

การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสารตำราคู่มือและงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ประกอบด้วย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการและแนวคิดของการนิเทศการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.3 ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา
 - 1.4 หลักการนิเทศการศึกษา
 - 1.5 กิจกรรมการนิเทศการศึกษา
2. การนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.1 ความหมายของการนิเทศภายใน โรงเรียน
 - 2.2 ความจำเป็นของการนิเทศภายใน โรงเรียน
 - 2.3 งานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศ
 - 3.1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน
 - 3.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร
 - 3.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร
 - 3.4 ด้านกระบวนการการสอน
 - 3.5 ด้านสื่อการเรียนรู้
 - 3.6 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน
 - 3.7 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการและแนวคิดของการนิเทศการศึกษา

1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษามีส่วนสำคัญเป็นความพยายามอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ จากหลักการดังกล่าวได้มีผู้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

การนิเทศ (Supervision) หมายถึง การช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง บริการ การให้ความร่วมมือ และการประสานงานให้บุคคลที่ปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานทำงานได้ดีขึ้น การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน โดยผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนร่วมมือกันโดยใช้เทคนิควิธีการและกิจกรรมการนิเทศแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล มีการประสานสัมพันธ์และเสริมสร้างขวัญกำลังใจโดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ คุณภาพของคน คุณภาพของงาน คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนและคุณภาพของนักเรียน

สันติ บุญภิรมณ์ (2547 : 208) กล่าวว่า การนิเทศภายในหมายถึง กิจกรรมที่ผู้บริหารหรือบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือร่วมใจกันปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547 : 206) ได้ให้ความหมาย ของการนิเทศภายในไว้ว่า เป็นกระบวนการส่งเสริม แนะนำ ชี้แนะ ปรีกษาหารือ ประสาน มอบหมายความรับผิดชอบ และปรับปรุงพัฒนาเพื่อคุณภาพของผู้เรียน

เขวภา รัตนบัลลังค์ (2548 : 3) ได้ให้ความหมายว่า การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียนในการที่จะแก้ไขปรับปรุง พัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียน

ซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2549 : 204 - 205) ให้ความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษาว่า หมายถึงกระบวนการที่อาศัยความร่วมมือ ของบุคลากรในสถานศึกษาภายใต้การนำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอันที่จะพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน จนบุคลากรทุกฝ่ายสามารถนำตนเองในการปฏิบัติงานได้ และก่อให้เกิดผลขั้นสุดท้าย คือ การศึกษาของนักศึกษาก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ

กรรองทอง จิระเชษฐกุล (2550 : 4) ได้ให้ความหมายการนิเทศภายในว่า การส่งเสริม สนับสนุน หรือการให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียน ทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ให้เต็มวัยและศักยภาพ

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 59) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้ที่จะเข้ารับการนิเทศ ทั้งนี้เพื่อพัฒนางานในหน้าที่ที่รับผิดชอบถือเป็นการพัฒนาบุคลากรแบบหนึ่งที่สามารถได้ผลรวดเร็ว โดยเฉพาะการนิเทศภายในสถานศึกษา จึงเป็นการรวมพลังกันเพื่อสร้างสรรค์ผลงานดีกว่าการให้แต่ละคนปฏิบัติงานในลักษณะต่างคนต่างทำ

สุนน อมรวิวัฒน์ (2546 : 8) กล่าวว่านิเทศ โดยศัพท์หมายถึง คำอธิบายการชี้แจง การแสดง การจำแนก การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนรู้ของนักเรียน

สมาน สิริ (2547 : 17) กล่าวว่านิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการพัฒนาโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา และได้รับกำลังส่งเสริมจากภายนอกด้วย

กลิคแมน (Glickman 1990:6อ้างถึงใน สติชัย สอนพรหม, 2547: 11) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนิเทศว่า เป็นแนวความคิดกับการงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเรื่องหลักสูตร การจัดครูเข้า

แฮร์ริส (Harris 1985: 19) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษาคือ สิ่งที่บุคลากรภายในโรงเรียนกระทำกับบุคคลและสิ่งของเพื่อจุดมุ่งหมายในการคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามในแนวทางที่จะส่งเสริมให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน

จากการนำเอาความหมายของการนิเทศภายในตามที่นักวิชาการได้เสนอไว้นั้น ทำให้สามารถมองเห็นคำจำกัดความของการนิเทศภายในในทัศนะต่าง ๆ กันซึ่งสรุปได้ว่า การนิเทศภายใน หมายถึงกิจกรรมที่เกิดจากการร่วมมือของผู้บริหาร และคณะครูในโรงเรียนในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อผู้เรียน

1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

สันติ บุญภิรมณ์ (2547 : 189) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมาย ของการนิเทศการศึกษาดังนี้

1. เพื่อให้ครูได้พัฒนางานการสอนของตัวเอง เนื่องจากครูเป็นบุคลากรที่สำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะงานด้านวิชาการซึ่งเป็นการสอน ผู้เรียนจะมีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ดีได้นั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถในการสอนของครู ดังนั้น ครูจึงพยายามปรับเปลี่ยนวิธีการสอน ซึ่งเป็นงานหลักในหน้าที่ของครู ให้นักเรียนได้สนใจ ไม่เบื่อหน่าย การสอนที่มีประสิทธิภาพ และมุ่งประสิทธิผลกับผู้เรียน ตลอดจนครูได้พยายามเลือกใช้กิจกรรม การสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา และความสามารถของผู้เรียน ให้สามารถพัฒนาผู้เรียน ให้เจริญงอกงามตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

2. เพื่อส่งเสริมขวัญคณะครูให้อยู่ในสภาพที่ดีและเข้มแข็ง เนื่องด้วยงานการสอนเป็นงานที่หนักงานหนึ่งในหลายๆ งาน เพราะเป็นการมุ่งพัฒนาคน เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร จากภายในออกมาสู่ภายนอกให้เห็นเป็นประจักษ์ ไม่ใช่ให้คณะครู อาจารย์ทำงานแต่เพียงอย่างเดียว จึงต้องมีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ให้อยู่ในสภาพที่ครบถ้วนสมบูรณ์ จะได้ปรับปรุงงานครูให้ก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา โดยทั่วไปในทางด้านจิตวิทยา สติปัญญาของบุคคล จะนำมาใช้ได้เต็มศักยภาพ ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้น มีขวัญและกำลังใจที่มั่นคงสม่ำเสมอ

3. เพื่อช่วยให้ครูใหม่ (ครู อาจารย์ ที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งใหม่) เนื่องจากการสอนในโรงเรียน เป็นประสบการณ์ตรง อาจจะทำให้ครูที่บรรจุใหม่ ไม่เข้าใจงานของโรงเรียน ทำให้เกิดการปรับตัวได้ยาก ดังนั้น การนิเทศจึงเป็นวิธีการหนึ่ง ที่ทำให้ครูบรรจุใหม่เข้าใจงานของโรงเรียนได้เร็วขึ้น ก่อให้เกิดผลดีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน และเป็นผลดีต่อเด็กนักเรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการจัดการศึกษา

4. เพื่อช่วยให้ครู อาจารย์ ได้เข้าใจในวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างแท้จริง โดยเฉพาะ มุ่งเน้นในส่วนที่เป็นหน้าที่ของโรงเรียน และครู อาจารย์ได้ทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ ในส่วนที่เกี่ยวกับพัฒนาเด็กนักเรียนให้เจริญงอกงามทุกด้านอย่างสมบูรณ์

5. เพื่อช่วยเสริมสร้างครู อาจารย์ ให้มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ทั้งนี้ มุ่งเน้นให้ครู อาจารย์ ได้มีความรู้ดีในวิชาที่ตนทำการสอน พร้อมทั้งเสริมสร้างให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในวิชาการอื่นๆ ที่มาสนับสนุนวิชาที่ทำการสอนอยู่ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้มีคุณธรรม จริยธรรม และความมีสุขภาพอนามัยไปพร้อมๆ กันให้ครู อาจารย์ ได้เป็นผู้นำที่ยั่งยืนต่อไป

6. เพื่อช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ให้กับครู อาจารย์ เนื่องจากการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ในบางครั้งอาจจะพบกับปัญหา ทั้งในด้านงานวิชาการ ธุรการ กิจกรรมและอื่นๆ ในบางครั้ง ผู้นิเทศการศึกษา อาจจะช่วยแก้ปัญหาส่วนตัวของครู อาจารย์ ด้วยก็ได้ เพราะถือว่า ผู้นิเทศก็มีประสบการณ์มาก่อน ย่อมมีแนวทางในการให้ข้อเสนอแนะได้ด้วย เพื่อความเป็นกันเองต่อไป

ดังนั้น ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ไม่เพียงแต่มุ่งเฉพาะการแก้ปัญหา การสอนของครู หรือปัญหาการเรียนของนักเรียนเท่านั้น แต่ยัง หมายรวมถึง การแก้ปัญหาอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยทำให้ครู อาจารย์ และนักเรียนมีปัญหาการเรียนการสอนร่วมกันด้วย ทั้งนี้เพราะว่า ครู อาจารย์ และนักเรียนต่างก็มีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึกไม่แตกต่างกันไปจากบุคคลธรรมดาทั่วไป

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547 : 213) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการนิเทศภายในดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน พัฒนาปรับปรุงกระบวนการเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเรียนของนักเรียน

2. เพื่อช่วยเหลือครูผู้สอนให้เข้าใจหลักสูตรและ โครงสร้างของหลักสูตรในแต่ละระดับ สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

3. เพื่อพัฒนาบุคลากร โดยการประชุม อบรม สัมมนา และปฏิบัติการเพิ่มพูนความรู้และทักษะอยู่เสมอ

4. เพื่อส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาการเรียนการสอน เห็นความสำคัญของการทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษา

5. เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาลักษณะเกี่ยวกับการเรียนการสอน การปรับตัวของครูผู้สอนและนักเรียน เช่น การทำศึกษารายกรณีสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา จัดการแนะแนวในสถานศึกษา อบรมควบคุมความประพฤติ จัดบรรยากาศทางการเรียน เป็นต้น

6. เพื่อแบ่งเบาภาระความรับผิดชอบให้บุคลากรแต่ละฝ่ายรับผิดชอบร่วมกันและทำหน้าที่แทนกันได้ เช่น หัวหน้าหมวดวิชาทำหน้าที่แทนเทศแทนอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ เป็นต้น

7. เพื่อแนะนำครูอาจารย์ใหม่ และการจัดการปฐมนิเทศครูอาจารย์ในการเริ่มต้นเปิดเรียน เพื่อตกลงทำความเข้าใจ ทบทวนนโยบายการดำเนินงานหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาทั้งงานหลักและงานสนับสนุน

8. เพื่อช่วยในการประชาสัมพันธ์ความเข้าใจระหว่างสถานศึกษากับชุมชนหรือผู้ปกครองเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการศึกษาและการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา

9. เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา คือคุณภาพของนักเรียนโดยเน้นกระบวนการให้มากขึ้นนอกเหนือจากการกวดขันแต่เพียงผู้เรียนฝ่ายเดียว เป็นการเน้นทั้งระบบของการบริหารและการนิเทศภายในสถานศึกษา

กรองทอง จิรเดชากุล (2550 : 3) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการนิเทศภายในโรงเรียนว่า

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป

1.1 เพื่อให้ผู้บริหารและคณะกรรมการการนิเทศของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนได้

1.2 เพื่อพัฒนาความสามารถของครู

1.3 เพื่อช่วยเหลือและจัดสรรเครื่องมือ สื่อการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยเหลือ และปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้

1.4 เพื่อให้ครูเกิดความงอกงามทางวิชาชีพ

2. จุดมุ่งหมายเฉพาะเพื่อให้ครูสามารถพัฒนาพฤติกรรมการทำงาน ปฏิบัติงาน ในเรื่องต่อไปนี

2.1 เพื่อให้สถานศึกษามีแผนการนิเทศภายใน

2.2 เพื่อเน้นให้มีการวิเคราะห์ ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมาย

2.3 เพื่อให้ครูจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการ เน้นทักษะกระบวนการคิด

2.4 เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการและวิธีการจัดการเรียนรู้ของครู

2.5 เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ได้อย่างเหมาะสม

2.6 เพื่อพัฒนาการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้

2.7 เพื่อให้มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง และปรับปรุงกระบวนการวัดผลและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

จากความมุ่งหมายที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า การนิเทศภายในเป็นการช่วยเหลือครูในการพัฒนาตนเองให้มีเจริญความก้าวหน้าในวิชาชีพ เป็นการปรับปรุง พัฒนาและแก้ปัญหาต่างๆของครูที่เกิดจากการจัดกระบวนการเรียนการสอน อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

1.3 ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา

เยาวยา เตชะคุปต์ (2542 : 88; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) ได้กล่าวไว้ว่าความจำเป็นของการนิเทศว่า การนิเทศเป็นความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาและต่องานอื่นใดเป็นอย่างยิ่งทั้งนี้เพราะจะช่วยให้การปฏิบัติงานของครูหรือเจ้าหน้าที่อื่นๆ พัฒนาไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ การพัฒนาและให้การศึกษาแก่เด็ก

กรมวิชาการ (2543 : 13; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 38) กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. สังคมมีการเปลี่ยนแปลงทุกๆ ด้านตลอดเวลา
2. การพัฒนาคุณภาพครูประจำการมีความซับซ้อนต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการ

3. การพัฒนาสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา
4. การประสานงานให้เกิดการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในการศึกษา

กล่าวได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะในวงการศึกษ ครูควรจะได้รับ การดูแลช่วยเหลือและได้รับการบริการจากผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ซึ่งจะช่วยรักษามาตรฐานการศึกษา

1.4 หลักการนิเทศการศึกษา

เบอร์ตัน และบรัคเนอร์ (Burton and Brueckner 1965 : 71 - 72) ได้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

1. การนิเทศการศึกษา ควรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ (Theoretically Sound)
 - 1.1 การนิเทศควรเป็นไปตามค่านิยม วัตถุประสงค์ และนโยบายซึ่งเกี่ยวข้องอยู่กับการนั้น โดยเฉพาะ
 - 1.2 การนิเทศการศึกษาควรเป็นไปตามความเป็นจริง ตามกฎเกณฑ์ของเรื่องนั้น
 - 1.3 การนิเทศควรมีวิวัฒนาการ ทั้งด้านเครื่องมือและวิธีการ โดยมีจุดมุ่งหมายและบทบาทที่แน่นอน

2. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific)

2.1 การนิเทศควรเป็นไปอย่างมีลำดับ มีระเบียบและมีวิธีการในการศึกษาปรับปรุงและประเมินผลสิ่งต่างๆ ในขอบเขตของงานนั้น ทั้งนี้หมายความว่ารวมทั้งด้านกระบวนการนิเทศและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการนิเทศ

2.2 การนิเทศได้มาจากการรวบรวมและสรุปผลจากข้อมูลอย่างเป็นปรนัยมีความถูกต้อง แน่นนอน เชื่อถือได้ และมีระเบียบมากกว่าการสรุปจากความคิดเห็น

3. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นประชาธิปไตย (Democratic)

3.1 การนิเทศจะต้องเคารพในบุคคลและความแตกต่างของบุคคล และส่งเสริมการแสดงออกของแต่ละบุคคลอย่างเต็มที่

3.2 การนิเทศจะต้องเปิดโอกาสให้มีความร่วมมือ และให้ประโยชน์จากการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.3 การนิเทศควรใช้อำนาจให้น้อยที่สุด และอำนาจหน้าที่จำเป็นต้องได้มาจากหมู่คณะ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของหมู่คณะไปสู่เป้าหมาย

4. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นการสร้างสรรค์ (Creative)

4.1 การนิเทศควรจะแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล และเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนาซึ่งความสามารถนั้นอย่างสูงสุด

4.2 การนิเทศควรมีส่วนร่วมในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสภาพ สิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานให้มากที่สุด

ชารี มณีสรี (2538 : 27 - 28; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 41) ได้เสนอหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 7 ประการ คือ

1. เป็นการกระตุ้นเตือน การประสานงานและแนะนำให้เกิดความเจริญของงานแก่ครู
2. ตั้งอยู่บนรากฐานประชาธิปไตย
3. เป็นกระบวนการส่งเสริมสร้างสรรค์
4. การปรับปรุงหลักสูตรเป็นงานที่เกี่ยวข้องพันกัน
5. การสร้างมนุษยสัมพันธ์
6. มุ่งส่งเสริมบำรุงขวัญ
7. มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนช่องว่างระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยเฉพาะในชนบท

เยอวาพา เทชะคุปต์ (2542 : 106) อธิบายหลักการนิเทศการศึกษาของเอ็ดวิน (Edwin H. Heathway) ว่าหลักการศึกษามี 5 ประการ คือ

1. หลักปรัชญา (Supervision is Philosophic) คือ เป็นการเสาะแสวงหาความจริงที่มีอยู่ ผู้นิเทศการศึกษาจะต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาควบคู่กับความเคลื่อนไหวความก้าวหน้าของการศึกษา และจะต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง

2. หลักการให้ความร่วมมือในการทำงาน (Supervision is Co-operative) คือ เป็นการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุจุดหมายเดียวกัน

3. หลักงานสร้างสรรค์ (Supervision is Creative) คือเป็นวิธีการที่ต้องเสาะแสวงหาความสามารถพิเศษที่มีอยู่ในตัวบุคคลเพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เกิดผลสำเร็จ

4. หลักวิทยาศาสตร์ (Supervision is Scientific) คือการนำกระบวนการ วิธีการทางวิทยาศาสตร์มาเป็นหลักในการนิเทศ

5. หลักมุ่งทำให้เกิดผล (Supervision is Effective) คือเป็นการแสวงหาช่องทางที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาวิธีการ การดำเนินงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ

สรุปได้ว่าในการจัดการนิเทศการศึกษาให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้นั้น ในการดำเนินการต่างๆ ควรเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ และผู้นิเทศจำเป็นต้องระลึกถึงตัวผู้รับการนิเทศเป็นประเด็นสำคัญ กล่าวคือมุ่งส่งเสริมความคิดริเริ่ม การช่วยเหลือ และส่งเสริมความคิดอย่างเสรีให้แก่ครูในการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหของตนเอง ซึ่งการปฏิบัติต้องยึดหลักประชาธิปไตยเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยมีผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีเป้าหมายร่วมกันคือ สัมฤทธิ์ผลที่ตัวผู้เรียน

1.5 กิจกรรมการนิเทศการศึกษา

เป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการจัดการนิเทศการศึกษาให้เป็นอย่างได้ผลดังนั้น หากจะส่งเสริม การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จก็ควรจะต้องรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาเป็นอย่างดีด้วย ได้มีผู้เสนอกิจกรรมการนิเทศการศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

แฮร์ริส (Harris 1985 : 71-87; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) แนะนำเสนอแนะการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาไว้ 23 ประการ คือ

1. การบรรยาย (Lecturing) เป็นวิธีการที่เก่าแก่ที่สุดเป็นกิจกรรมที่ใช้ในการให้ความรู้ทางการศึกษา การประชาสัมพันธ์ และงานที่เน้นเกี่ยวกับครูเป็นรูปแบบของกิจกรรมที่ง่ายที่สุด คือ การใช้ฟัง พูด ซึ่งเหมาะกับการถ่ายทอดความรู้และใช้ได้กับกลุ่มคนทุกขนาด

2. การบรรยายที่มีสื่อประกอบ (Visualized Lecturing) เป็นการบรรยายให้ความรู้โดยใช้วัสดุวัตถุประกอบ ผู้บรรยายอาจใช้สไลด์ แสง สี กระดานชอล์ค แผนภูมิประกอบ การบรรยาย กิจกรรมนี้จะช่วยรวมความสนใจในการฟังให้ดีขึ้น เหมาะกับการถ่ายทอดความรู้

3. การเสนอข้อมูลเป็นกลุ่ม (Panel Presenting) การจัดประชุมสมาชิกกลุ่มใหญ่ อาจได้ผลมากขึ้น หากใช้การประชุมแบบปรึกษาหารือ กิจกรรมประกอบด้วย ผู้พูดหลายคนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในหัวข้อที่กำหนดซึ่งอาจรวมไปถึงการให้ผู้พูดแต่ละคนเสนอเอกสารรายงานอย่างมีรูปแบบต่อสมาชิกในกลุ่มการประชุมอีกด้วย

4. การชมภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ (Viewing Film or Television) การใช้ทัศนวัสดุ เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือวิดีโอ มีความสำคัญต่อการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษา งานประชาสัมพันธ์และงานประเมินผล ผู้นิเทศสามารถเลือกฉายเฉพาะตอนใดตอนหนึ่งที่ต้องการฉายซ้ำ หรือหยุดฉายเมื่อต้องการได้ ทำให้เกิดประสิทธิผลในการใช้ประกอบกิจกรรมการนิเทศร่วมกับกิจกรรมบทบาทสมมุติและการอภิปราย ภาพยนตร์จะช่วยเปิดเผยสถานการณ์การสอนที่เป็นปัญหา เพื่อสร้างจุดสนใจในการอภิปรายกลุ่ม

5. การฟังเทป วิทยุหรือแผ่นเสียง (Listening to Tape, Radio or Recordings) เป็นกิจกรรมใช้การบันทึกเสียงเสนอความคิดเห็นต่อคนหนึ่งๆ หรือหลายคนเพื่อช่วยพัฒนาความเข้าใจหรือทักษะ เช่น ใช้ประกอบการสัมภาษณ์ทางอ้อม

6. การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ (Exhibiting Materials and Equipment) เป็นกิจกรรมเพื่อช่วยในการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษาและช่วยพัฒนาวัสดุต่างๆ เช่นการจัดแสดงชุดหนังสือใหม่และพัฒนาคุณภาพหนังสือที่เลือกซื้อ

7. การสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน (Observing in Classroom) เป็นกิจกรรมการสังเกตการสอนของบุคคลหนึ่งหรือกลุ่ม เพื่อวิเคราะห์การปฏิบัติงานของครูในชั้นเรียน เทคนิคในการสังเกตการณ์ที่คล้ายคลึงกับเทคนิคการสาธิตการสอน และการเยี่ยมชั้นเรียนในการสังเกตการสอนอาจใช้เครื่องมือบางอย่างเพื่อให้คล่องตัวขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบันทึกเหตุการณ์

8. การสาธิต (Demonstrating) เป็นการเสนอลำดับเหตุการณ์ที่จัดเตรียมไว้ล่วงหน้าต่อคนกลุ่มหนึ่งได้ชม การสาธิตนั้นจะเน้นส่วนที่สำคัญที่สุดและจะเกิดประสิทธิผลที่สุดเมื่อผู้ชมใช้ขบวนการสังเกตอย่างมีระบบ และมีกิจกรรมอื่นๆ ตามมา

9. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviewing) ใช้เมื่อต้องการข้อมูลรายบุคคล รวบรวมความคิดเห็น ทักษะ การสัมภาษณ์แบบนี้จะมีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้ามีตารางการสัมภาษณ์ และการจัดลำดับรวม ทั้งบันทึกข้อมูลอย่างมีระบบ

10. การสัมภาษณ์เฉพาะเรื่อง (Focused Interviewing) เป็นกิจกรรมแบบกึ่งมีโครงสร้างอาจใช้ภาพหลังการสังเกตการสอนในชั้นเรียน กิจกรรมแบบนี้มีคุณค่าสำคัญในการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับส่วนประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมในชั้นเรียนของครู และจะช่วยลดความวิตกกังวลและความตึงเครียดของครูภายหลังการสังเกตการสอน

11. การสัมภาษณ์ทางอ้อม (Non-Directive Interviewing) เป็นการรับรู้ความคิดเห็นและความรู้สึกของครูโดยการอภิปราย การใช้สัญลักษณ์ต่าง เป็นจุดสำคัญของกิจกรรมนี้เป็นการสัมภาษณ์แบบมีครูเป็นศูนย์กลาง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความในใจของครู

12. การอภิปราย (Discussion) เป็นการปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของกลุ่มเล็กๆ การอภิปราย จะเป็นการช่วยกระตุ้นการแก้ไขความเข้าใจในเรื่องต่างๆ การอภิปรายเมื่อเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ยุ้งยากซับซ้อน มักใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่นๆ เช่น บทบาทสมมุติ ภาพยนตร์ การอ่าน การวิจัย การสาธิต และการบรรยาย

13. การอ่าน (Reading) เป็นกิจกรรมการนิเทศที่ใช้กันทั่วไป ได้มีการพัฒนาห้องสมุดวิชาชีพอย่างกว้างขวางเพื่อส่งเสริมการอ่านในหมู่ครู ให้มีการพัฒนาการอ่าน เพื่อช่วยอบรมให้ความรู้ทางการศึกษา

14. การวิเคราะห์ข้อมูลและการคิดคำนวณ (Analyzing and Calculating) เป็นกิจกรรมที่เพิ่มความสำคัญขึ้นเมื่อเกิดความต้องการการประเมินผลโครงการอย่างเป็นระบบ หรือจัดทำบัญชีทางการศึกษา ทักษะของการวิเคราะห์ข้อมูลจะทำให้ได้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์

15. การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นกิจกรรมที่ใช้สร้างความคิดพื้นฐาน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพูดแนะนำในเชิงสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมกลุ่มที่สมาชิกแต่ละคนจะพูดแสดงความคิดเห็นออกมาโดยไม่มีการอภิปรายการวิจารณ์หรือการวิเคราะห์

16. การบันทึกวีดีโอเทปและการถ่ายภาพ (Videotaping and Photographing) กิจกรรมนี้เป็นการใช้ภาพที่มองเห็น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตร การประเมินผล การอบรมให้ความรู้ทางการศึกษาหรืองานประชาสัมพันธ์ การใช้วีดีโอมีประโยชน์มากเมื่อต้องการวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญที่ต้องใช้ข้อมูลทั้งด้านภาพและเสียง

17. การจัดทำเครื่องมือและแบบทดสอบ (Incrementing and Testing) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบทดสอบ การทดสอบปฏิกิริยา การวัดระดับและวิธีการต่างๆ

18. การประชุมกลุ่มย่อย (Buzz - Session) เป็นกิจกรรมของคนกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งอภิปรายกันในหัวข้อที่จำเพาะเจาะจง ให้โอกาสผู้ประชุมได้แสดงความคิดเห็นต่อหัวข้อที่ใช้ประชุมเต็มที่

19. การศึกษานอกสถานที่ (Field Trip) เป็นการศึกษาออกโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายให้ครูได้เห็นการดำเนินงานบางอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับวิชาชีพของเขา เช่น การไปเยี่ยมชมโรงเรียนในชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม ไปต่างประเทศ เป็นต้น แต่กิจกรรมนี้ไม่ได้เป็นการไปเยี่ยมชมเพื่อสังเกตการสอนของโรงเรียนอื่น

20. การเยี่ยมชม (Interdicting) เป็นการไปเยี่ยมชมชั้นเรียนและสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของครู การไปเยี่ยมนี้อาจกระทำโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือคนกลุ่มเล็กๆ กิจกรรมนี้แตกต่างจากการสาธิตที่มีการเตรียมการล่วงหน้าของครูบ้างเล็กน้อยและที่สำคัญที่สุด ผู้เยี่ยมชมจะได้เห็นภาพที่ใกล้เคียงของจริงมากที่สุด

21. บทบาทสมมุติ (Role-Playing) บางครั้งเป็นการใช้บทบาทในสังคมมีประโยชน์ในการเรียนรู้และวิเคราะห์ความรู้สึก ในทางการศึกษาได้มีการพัฒนากิจกรรมนี้มาจากบทบาทในสังคมและกลายมาเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งในการปฏิบัติจริงปัญหาของครู จะได้รับการนำมาเขียนโครงการ โดยใช้บทบาทสมมุติ

22. การเขียน (Writing) แม้กิจกรรมนี้จะใช้กันแพร่หลายในส่วนที่เกี่ยวข้องวารสารการนิเทศ และการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษา กิจกรรมนี้เป็นที่ต้องการในงานนิเทศแทบทุกชนิดเป็นศูนย์กลางระบบสื่อสารของโรงเรียน

23. การปฏิบัติตามคำแนะนำ (Guided Practice) เป็นการจัดกิจกรรมของแต่ละบุคคลหรือคนกลุ่มเล็กๆ เป็นส่วนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ซึ่งเน้นที่การกระทำมากกว่าการพูดในการปฏิบัติงานผู้นิเทศจะใช้เทคนิคนี้ก็ไม่เสมอไป อาจเป็นการดำเนินการของแต่ละคนด้วยการกำหนดกิจกรรมจากเนื้อหาหรือบทความที่ศึกษา

สรุปได้ว่ากิจกรรมการเทศการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้การดำเนินการนิเทศให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ กิจกรรมที่นิเทศประกอบด้วย การสังเกต การสอนการสาธิตการสอน การเยี่ยมชั้นเรียน การประชุม การบรรยาย การอภิปราย การใช้โสตทัศนวัสดุ การสัมภาษณ์ บทบาทสมมุติ การเขียน การจัดทัศนศึกษา เป็นต้น

2. การนิเทศภายในโรงเรียน

2.1 ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

นิยม สะอาดแก้ว (2545 : 9) การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก คือ การสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมให้เต็มวัยและตามศักยภาพ โดยความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545 : 26 - 27) การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูในสถานศึกษานั้น ในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

ลีปนันท เกตุทัต (2528 : 132; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นการนิเทศการศึกษาโดยอาศัยบุคลากรในโรงเรียนเอง ผู้นิเทศได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือหัวหน้าหมวดวิชารวมทั้งครูที่มีความรู้ความสามารถและความชำนาญ ตลอดจนมีประสบการณ์ในการสอนเฉพาะสาขาวิชา บุคคลเหล่านี้จะต้องมีความสามารถนิเทศครูในโรงเรียนในรูปของการเป็นที่ปรึกษา การปรึกษางานในหมู่คณะ การให้ความรู้เพิ่มเติมโดยถือหลักการฝึกกำลังปฏิบัติงานให้สำเร็จได้ด้วยดี

นวลจันทร์ พูลสวัสดิ์ (2546 : 15) กล่าวว่า การนิเทศภายในหมายถึง ความพยายามทุกวิถีทางของบุคลากรที่อยู่ในโรงเรียน มีผู้บริหารโรงเรียน คณาจารย์และครูผู้สอนที่จะนำไปแก้ไขปรับปรุง แนะนำ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้บรรลุจุดหมายตามที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการพัฒนา สร้างสรรค์การปฏิบัติงานของครูต่อการศึกษาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นด้วย ”

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547 : 22) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนคือ กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเอง แก่ครูและนักเรียนเพื่อการปรับปรุงตัวของเขา ตลอดจนสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

2.2 ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน

กฤษณี น้ำเพชร (2521 : 41- 42; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 51) กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในสรุปได้ดังนี้

1. การนิเทศเป็นการส่งเสริมคุณภาพทางการเรียนการสอน
2. ครูได้รับการนิเทศเพื่อความเจริญทางการเรียนการสอนและทางวิชาการ
3. โรงเรียนต้องมีการนิเทศเพราะ โครงการที่ประกอบด้วยข้อมูลจากการนิเทศจะสามารถช่วยในการจำแนกคุณภาพของครูและความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน
4. การนิเทศสามารถกระตุ้นและนำทางความคิดใหม่ให้เกิดขึ้นกับครูภายในโรงเรียน
5. โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องอบรม โดยกระทำต่อเนื่องกันไป เพราะความก้าวหน้าทางวิทยาการเพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ
6. เพื่อเป็นการช่วยให้ครูได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยทั่วๆ ไป ปรัชญาของโรงเรียน วัตถุประสงค์เฉพาะของโรงเรียนเพื่อช่วยให้ครูดำเนินการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น
7. เพื่อเป็นการส่งเสริมขวัญและกำลังใจของครู และก่อให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยในการทำงานร่วมกัน

สดิโส ศรีสวัสดิ์ (2546 : 7) กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องจัดการนิเทศภายในด้วยความร่วมมือกันเองของบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อปรับปรุงพัฒนางานด้านต่างๆ ของโรงเรียนจะสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ในโรงเรียนได้ตรงสภาพปัญหาความต้องการ

กรองทอง จิระเชษฐกุล (2550 : 4) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นของการนิเทศภายใน โรงเรียน คือ 1) ปรับปรุงคุณภาพของการจัดการศึกษา ให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน 2) ปริมาณศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอกับความต้องการของครูและสถานศึกษา 3) บุคลากรภายในสถานศึกษา มีความรู้ความสามารถ มีความคุ้นเคยและใกล้ชิดปัญหา มากที่สุด 4) บรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเอง และสามารถปฏิบัติงานนิเทศได้อย่าง ต่อเนื่อง

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545 : 26) กล่าวว่า ภายใต้อกรอบแนวปฏิบัติของการปฏิรูปโรงเรียน หรือสถานศึกษาตามนโยบายแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนจะมีส่วนสำคัญต่อผลสำเร็จของการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญดังต่อไปนี้

1. เพื่อช่วยให้ครู อาจารย์ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการบริหารและวิชาการ เช่น กำหนดทางเลือก การสร้างสื่อและเครื่องมือการเรียนการสอนหรือนวัตกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับภาพทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมขององค์กร
2. เพื่อให้ครู อาจารย์สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กได้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered)
3. เพื่อให้ครูตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้
4. เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม สร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้สอน
5. เพื่อมุ่งให้เกิดความร่วมมือ ประสานงานกันเป็นอย่างดีภายในระบบงานของโรงเรียน
6. เพื่อควบคุมมาตรฐานและพัฒนางานด้านการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการก้าวสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา(Quality Assurance)

สรุปได้ว่าการจัดให้มีกรนิเทศภายในโรงเรียน ก็เพื่อหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมทั้งการเรียนการสอน การทำงานเป็นทีม การสร้างเจตคติที่ดีในการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในที่สุด

2.3 งานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน

เนกเลย์ และ อีแวนส์ (Neagley and Evans, 1964 : 105-106; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 41) ได้กล่าวถึงงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารไว้ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมให้ครูแต่ละคน หรือทั้งกลุ่มสามารถแสดงความสามารถออกมาอย่างมีอิสระ และปรับปรุงการเรียนการสอนร่วมกับบุคคลอื่น

2. ทำงานกลุ่มในการสร้างและดำเนินการให้เป็นไปตามปรัชญาที่ตั้งไว้ ซึ่งมีส่วนสอดคล้องกับปรัชญาของชุมชน

3. พัฒนาทางการสอน

4. พัฒนาหลักสูตร

5. ดูแลโครงการนิเทศในโรงเรียนให้เป็นไปได้ด้วยดี

6. ดำเนินการวัดผลและประเมินผลโครงการทั้งระบบ

7. ช่วยให้มีการจัดตั้งผู้เชี่ยวชาญในการสอนและใช้ขณะนี้ให้มีประสิทธิภาพ

8. รับผิดชอบในการจัดโครงการส่งเสริมความรู้แก่ครูประจำการในโรงเรียน

9. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสาร และความคิดซึ่งกันและกัน ระหว่างครูและบุคคลอื่นๆ

10. จัดดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น อุปกรณ์ หนังสือ และแหล่งวิชาการ

11. จัดให้มีการพัฒนาทางการนิเทศใหม่ในท้องถิ่น

แฮร์ริส (Harris, 1985: 11-12; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) ได้เสนอความคิดเรื่องงานนิเทศการศึกษาไว้ 10 ประการ คือ

1. งานเกี่ยวกับด้านหลักสูตรซึ่งเกี่ยวกับการวางโครงสร้างหลักสูตร ทำประมวลการสอน โครงการสอน กำหนดตัวผู้สอน วัน เวลา สถานที่ และแบบที่จะสอนตลอดจนสร้างเกณฑ์มาตรฐานการสอน

2. การจัดกระบวนการสอน โดยการแปลงหลักสูตรที่วางไว้มาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน

3. การคัดเลือกบุคลากรผู้สอน โดยเลือกสรรให้เหมาะสมกับงาน การสอบคัดเลือกการพัฒนา และเก็บรักษาทะเบียนเกี่ยวกับบุคคล

4. การจัดอำนวยความสะดวกออกแบบการจัดเตรียมบริบททำให้ความสะดวกและเหมาะสมกับผู้สอน รวมทั้งการจัดวางแผนอาคารเรียนที่ถูกต้อง และมีเครื่องแสดงบอกที่เก็บผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาให้หยิบใช้ได้ง่าย

5. จัดวัสดุอุปกรณ์การสอน ตรวจสอบและคัดเลือกวัสดุอุปกรณ์การสอนที่จะนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อการสอน

6. การจัดอบรมครูประจำการ โดยจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ครูก้าวหน้า และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นทางด้านวิชาการ

7. จัดปฐมนิเทศครูใหม่ หรือครูที่ย้ายมาใหม่ ให้รู้และเข้าใจในสิ่งที่จำเป็นในการปฏิบัติงานเพื่อลดอุปสรรคและทำงานได้ผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

8. จัดบริการด้านอื่น ที่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย หลักการของการเรียนการสอนในโรงเรียนเช่น การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน การจัดบริการด้านต่างๆ ให้ครูใช้ความสามารถภาพของตนได้เต็มที่

9. สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในทางที่เกี่ยวข้องกับการสอน ประกอบด้วยการแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้ชุมชนทราบ แสวงหาและเลือกใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

10. การประเมินผล มีการวางแผน จัดระเบียบประเมินผลและดำเนินการประเมินผลในทุกแห่งของโรงเรียนที่จะมีผลต่อการสอน

กรมวิชาการ (2544 : 17-25) กล่าวถึง แนวดำเนินการนิเทศภายในสรุปได้ว่าการดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรจะได้กำหนดงานรับผิดชอบที่เหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ด้านต่างๆ คือ งานแผนงาน โครงการ งานพัฒนาสื่อและการนิเทศ งานบริการและอำนวยความสะดวก งานติดตามและประเมินผล งานวิจัยในชั้นเรียน และสาระการนิเทศช่วยเหลือการทำงานของครูและโรงเรียนประกอบด้วย งานพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนและปัจจัยสนับสนุน งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ งานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อัสนีย์วัฒน์ แสงทะตา (2546:45) กล่าวว่า การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยพัฒนาการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่สนับสนุนในเรื่องของการวิจัยชั้นเรียนเพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อตัวนักเรียน

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปว่ามีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับงานนิเทศภายในโรงเรียนไว้หลายทัศนะ ผนวกกับแนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สรุปว่างานนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกได้ 7 ด้านคือ

1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน เป็นงานที่ต้องดำเนินการวางแผนงานและโครงการการดำเนินการตามแผน และการประเมินแผนงานและโครงการนิเทศภายในโรงเรียน

2. ด้านการพัฒนาบุคลากรเป็นงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความก้าวหน้า และพัฒนาครูให้เต็มศักยภาพ ด้วยวิธีการต่างๆ

3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร เป็นงานเกี่ยวกับการวางโครงสร้างหลักสูตร ทำประมวลการสอน โครงการสอน กำหนดตัวผู้สอน วันเวลา สถานที่ และแบบที่จะสอนตลอดจนสร้างเกณฑ์มาตรฐานการสอน

4. ด้านกระบวนการสอน โดยการแปลงหลักสูตรที่วางไว้มาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน

5. ด้านสื่อการเรียนรู้ เป็นการดำเนินการเพื่อให้ครูสามารถนำสื่อการเรียนรู้ที่เป็นวัสดุอุปกรณ์การสอน เทคนิควิธีสอน และแหล่งเรียนรู้มาจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน เป็นการส่งเสริมการวิจัยการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนซึ่งเป็นการส่งเสริมพัฒนาครูให้สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ และพัฒนาความเป็นมืออาชีพแก่ครู

7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องว่า สถานศึกษาของตนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศ

มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด ความหมาย หลักการเกี่ยวกับบทบาทดังต่อไปนี้

ภิญโญ สาร (2523 : 304; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ หมายถึงความมุ่งหวัง ที่บุคคลอื่นคาดหวังว่าบุคคลในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งควรจะทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง บทบาทหน้าที่ มีควบคู่กับตำแหน่งที่บุคคลดำรงอยู่เสมอ

เดวิส (1962 : 40; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าวว่า การที่บุคคลจะดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ต้องมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ กำหนดควบคู่ไปกับตำแหน่งนั้นเสมอ และบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่กำหนดไว้จะต้องเป็นที่รู้และเข้าใจกันระหว่างบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งเองและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

กู๊ด (Good 1973 : 502; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าวว่าความหมายของบทบาทว่า บทบาทหมายถึง (1) ลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลภายในกลุ่ม (2) รูปแบบของพฤติกรรมที่คาดหวังตามตำแหน่งหน้าที่ หรือการแสดงออกของแต่ละบุคคลความมุ่งหวังของสังคม

จากทฤษฎี แนวคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทหมายถึงลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกตามตำแหน่งที่บุคคลนั้นได้รับ การแสดงออกนั้นย่อมผูกพันกับความคิดของผู้ดำรงตำแหน่งเอง และตามความคาดหวังของผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตำแหน่งนั้น

3.1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน

นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้
 สัจด์ อุทรานนท์ (2523:64; อ้างถึงในกฤษฎา สิงขร , 2552 : 23) กล่าวไว้ว่า หน่วย
 ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาได้กำหนดขั้นตอนการนิเทศไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. กระบวนการวางแผน

1.1 การวางแผนการนิเทศ

1.2 การสร้างความเข้าใจและการให้ความรู้

2. การปฏิบัติการนิเทศ

3. การสร้างขวัญและกำลังใจ

4. การประมวลผลการนิเทศ

วัชร เล่าเรียนดี (2548 : 27 - 28) ได้เสนอถึงกระบวนการนิเทศภายในที่เป็นการ
 ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง ดังนี้

1. วางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

2. เลือกประเด็นหรือเรื่องที่สนใจจะปรับปรุงและพัฒนา

3. นำเสนอโครงการที่จะพัฒนาและขั้นตอนการปฏิบัติให้ผู้บริหารโรงเรียนได้รับ
 ทราบเพื่ออนุมัติการดำเนินการ

4. ให้ความรู้หรือแสวงหาความรู้จากเอกสารต่างๆ และการจัดฝึกอบรมเชิง
 ปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการสอนในชั้นเรียนและความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนและ
 นวัตกรรมใหม่ๆ ที่น่าสนใจ

5. จัดทำแผนการนิเทศ กำหนด วัน เวลา ที่จะสังเกตการสอน ประชุมปรึกษาหารือ
 เพื่อและเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์

6. ดำเนินการตามแผนการนิเทศที่ได้วางไว้โดยครูและผู้นิเทศ

7. สรุปและประเมินผลการปรับปรุงและพัฒนา รายงานผลสำเร็จ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2538 : 85 - 86; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36)
 กล่าวถึงกระบวนการในการวางแผนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบมี 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียมการ (Preparation)

1.1 การประชุมครู อาจารย์เพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดทำแผนของโรงเรียน

1.2 การเตรียมจำนวนงบประมาณเพื่อจัดทำโครงการและกิจกรรมให้เหมาะสม

1.3 การจัดคณะทำงานเป็นแผนงานแต่ละชุด

2. ขั้นวางแผน (Planning)

2.1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้สภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหาร
และนิเทศภายในโรงเรียน

2.2 การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วน

2.3 การจัดทำแผนงานและโครงการ

2.4 นำแผนและโครงการเสนอต่อที่ประชุมของครู อาจารย์ เพื่อขอความเห็นชอบและสนับสนุนการดำเนินงาน

3. ขั้นปฏิบัติตามแผน (Implementation)

3.1 ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

3.2 การประสานงานและการมอบหมายงานอย่างชัดเจน

3.3 การประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเมื่อมีปัญหาและอุปสรรค

4. ขั้นประเมิน ปรับงาน และจัดทำแผนใหม่ (Follow – up and Replant)

4.1 ติดตามผลการปฏิบัติงานอยู่เสมอ

4.2 รายงานความคืบหน้าของโครงการและกิจกรรม

4.3 วิเคราะห์ ปรับปรุง ขอบกพร่องและนำไปดำเนินการจัดทำแผนใหม่ในปี

ต่อไป

สรุปได้ว่าบทบาทด้านกระบวนการนิเทศภายใน หมายถึงกระบวนการดำเนินการ
เพื่อให้การดำเนินการนิเทศภายในประสบผลสำเร็จโดยมีกระบวนการตั้งแต่ การเตรียมการวางแผน
การวางแผน ดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการนิเทศภายใน ดังนั้นผู้บริหารควรมีบทบาท
ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน และกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน

2. สร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศ
ภายในโรงเรียนให้แก่คณะครู

3. จัดทำข้อมูล และสารสนเทศการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ

4. สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน
และปัญหา

5. สนับสนุนการดำเนินการนิเทศภายใน โดยใช้กิจกรรมที่เหมาะสมกับงาน

6. มีการประเมินผลการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ

3.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร

กัญญา สาร (2523 : 363; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 46) กล่าวถึงการ
พัฒนาบุคลากรว่า การพัฒนาบุคลากรหมายถึงการสนับสนุน ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีต่างๆ

เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูอาจารย์ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่การเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมครูประจำการหมายถึง การให้การศึกษาแก่บุคคลที่กำลังดำรงตำแหน่งอยู่ โดยไม่ก่อให้เกิดการเสียหายแก่หน่วยงานในขณะที่บุคคลนั้นกำลังรับการฝึกอบรมหน่วยงานอาจจัดขึ้นเอง เป็นทางการหรือเชิญผู้ชำนาญมาฝึกให้อย่างไม่เป็นทางการ โดยบุคลากรยังคงปฏิบัติงานต่อไป ตามปกติด้วย หรือหน่วยงานอาจขอให้หน่วยงานอื่นรับหน้าที่ฝึกอบรมแทนก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534:35–36; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) ได้เสนอกิจกรรมการนิเทศ ซึ่งเป็นกิจกรรมพัฒนาบุคลากร คือ

1. การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติแผนได้ตามที่กำหนด
2. การปฐมนิเทศครูใหม่ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจ หลักและแนวทางในการปฏิบัติงาน
3. การให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน
4. การอบรมเพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน
5. การประชุมปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงาน
6. การสัมมนา เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
7. การระดมความคิด เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
8. การสาธิตการสอน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ประสบการณ์การสอนเพิ่มขึ้น
9. การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน
10. การสนทนาทางวิชาการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
11. การเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ และเจตคติที่ดีในการทำงาน
12. การศึกษาดูงาน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่จากการศึกษาดูงาน
13. การสังเกตการณ์สอน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีทักษะและเจตคติที่ดีในการสอน

14. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้การนิเทศได้รับความรู้และประสบการณ์ตรงในการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

15. การเขียนเอกสาร บทความทางวิชาการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ความเข้าใจและพัฒนางานที่รับผิดชอบ

16. การจัดนิทรรศการเพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจประสบการณ์ใหม่ๆ

จากข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารด้านการพัฒนาบุคลากร หมายถึงการดำเนินการพัฒนาครูให้มีความ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลด้วยวิธีการต่างๆ ผู้บริหาร โรงเรียนควรมีบทบาทดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ
2. ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาและดูงานนอกสถานที่
3. จัดให้มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู
4. สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการแก่ครูด้วยกัน
5. สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อ หรือเข้ารับการฝึกอบรม
6. ส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการ เพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ครู
7. ส่งเสริมการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
8. ส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาคมวิชาชีพหรือสร้างเครือข่ายที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครู

9. เสนอแนะ แหล่งค้นคว้าทางวิชาการที่เหมาะสม ทันสมัย แก่ครู

3.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ได้มีผู้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้หลายทัศนะด้วยกัน

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 58; อ้างถึงในนิตย์ ประจักษ์, 2548 : 36) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสรุปได้ว่ามีขั้นตอนตั้งแต่การตั้งวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ การเลือกเนื้อหาให้ตรงและครอบคลุม ชนิดของประสบการณ์การเรียนรู้ หลักสูตรมีความหมาย 3 ประการ คือ

1. หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการ และการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนหลักการที่มุ่งหมายไว้

2. หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output)

3. หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนมุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้
เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

สรุปได้ว่าหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์หรือข้อกำหนดต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้
ผู้เรียนได้เรียน รวมทั้งแนวทางในการใช้หลักสูตรนั้นให้ประสบผลสำเร็จด้วย หลักสูตร จึงมี
ความสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นครูจะต้องทำความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับ
หลักสูตรให้ถ่องแท้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปในทางที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535:38 ; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าว หลักสูตร
เป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอน ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอนจะทำให้การ
จัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีทั้งแก่ผู้เรียนเองและช่วยให้ครูได้มีทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน
ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงแนวทางการ
พัฒนาหลักสูตรไปใช้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545:6-9) กล่าวถึงยุทธศาสตร์การ
ปฏิรูปหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วยมาตรการดังนี้

1. ส่งเสริมให้มีการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ
ผู้เรียนและท้องถิ่น
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. สร้างเครือข่ายประชาคมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
4. เร่งรัด กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้อย่างถูกต้องและ
เหมาะสมกับผู้เรียน

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ในการใช้
หลักสูตรโรงเรียนจะต้องยึดจุดหมาย หลักการ โครงสร้างของหลักสูตรเป็นหลักและปฏิบัติตาม
แนวการใช้หลักสูตร โดยการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ ภายใน
โรงเรียนให้หลักสูตรบรรลุถึงเป้าหมาย ดังนั้นบทบาทด้านการพัฒนาหลักสูตร หมายถึงการ
ดำเนินการเพื่อให้ครูมีความเข้าใจถึงจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการ
สอน การวัดผลและการประเมินผลตามหลักสูตร เพื่อให้ครูนำหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอนอย่าง
มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ที่จะช่วยครูผู้สอนให้เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร
และการนำหลักสูตรไปใช้ให้กระจ่างชัด โดยดำเนินการตั้งแต่ การวางแผนสร้างหลักสูตร การใช้
หลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตรซึ่งจะช่วยส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

3.4 ด้านกระบวนการสอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 72 - 73; อ้างถึงในนิตย์ ประจักษ์, 2548 : 46) ให้ความหมายของการสอนสรุปได้ว่าการสอน (Teaching) หมายถึงการถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ นักเรียน การเรียนการสอน (Instruction) มีความหมายกว้างกว่าการสอนซึ่งหมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอน เช่น การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างการสอน การทดสอบ องค์ประกอบการสอนประกอบด้วยเนื้อหาสาระ ทักษะกระบวนการและการประเมินผลมี องค์ประกอบย่อยได้แก่ การเตรียมการสอน วัตถุประสงค์วิชา เอกสารประกอบการสอน ความสามารถในการสอนการจัดกิจกรรมการสอน การใช้สื่อการสอนและการประเมินผลการสอน ซึ่งการสอนจะดำเนินไปด้วยดีโดยคำนึงการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ คือตัวป้อน (Input) ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน เนื้อหาวิชา สื่อการสอนซึ่งอำนวยความสะดวก กระบวนการ (Process) หมายถึง กระบวนการจัดการสอน เป็นการวางแผนการสอนการจัดกิจกรรมการสอนและการ ประเมินผลการสอนผลผลิต (Product) เป็นผลสมบูรณ์ของผู้เรียนจากการวัดและประเมินผลการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ปรารถนาของผู้เรียนเป็นไปตามความคาดหวังของหลักสูตร การ สอนประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการเรียนการสอน ประกอบด้วยการศึกษาจุดมุ่งหมายในรายวิชาศึกษา พื้นฐานผู้เรียน กำหนดเนื้อหา กำหนดสาระ กำหนดวัสดุฝึกและอุปกรณ์การสอน
2. ขั้นดำเนินการสอน ประกอบด้วยคำแนะนำตัวเอง ทำความรู้จักกับผู้เรียน อธิบายรายวิชา วิธีการเรียนให้ผู้เรียน การจัดกิจกรรม การวัดผล เปิดโอกาสผู้เรียนมีส่วนร่วมให้ข้อคิด และเสนอแนะ

3. ขั้นการประเมินผล ว่าการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537:69-71; อ้างถึงในนิตย์ ประจักษ์, 2548 : 48) กล่าวถึงสอน เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ การเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นระดับใดจะมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง อยู่ 3 ประเภท คือ ผู้เรียน ผู้สอน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน การสอนแต่ละครั้งย่อม แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการสอน เนื้อหาสาระ การแสวงหาความรู้หรือกลวิธีการ สอนที่ผู้สอนเลือกนำมาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ดังนั้นการออกแบบการสอน (Instructional Design) มีข้อพิจารณา ดังนี้

1. สอนทำไม หมายถึง จุดประสงค์ของการเรียนการสอน
2. สอนอะไร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จะสอน
3. สอนอย่างไร หมายถึง กิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นเพื่อให้ บรรลุถึงระดับการเรียนรู้ที่พึงประสงค์

4. ผลการสอนเป็นอย่างไร หมายถึง การประเมินผลการสอนจะทราบได้อย่างไรว่าการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ได้เกิดขึ้นแล้ว

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบมีขั้นตอนประกอบด้วย การวางแผนการสอน การดำเนินการสอน และการประเมินผลการสอน ดังนั้นบทบาทด้านกระบวนการสอนหมายถึงการดำเนินการเพื่อให้ครุมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้

1. จัดให้ครูวางแผนการสอนไว้ล่วงหน้า
2. ส่งเสริมให้ครูศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล
3. เสนอแนะให้ครูกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก
4. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
6. สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
7. ส่งเสริมให้ครูอาจารย์เข้าใจหลักการและวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียน
8. เสนอแนะให้ครูวัด และ ประเมินผลการสอนด้วยวิธีที่หลากหลายตามสภาพจริงเพื่อแก้ไข ปรับปรุงการสอน
9. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแฟ้มสะสมงานของตนเอง และของนักเรียน

3.5 ด้านสื่อการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ทุกประเภท นักวิชาการกล่าวถึงสื่อการเรียนรู้ ดังนี้

วนิดา จิงประสิทธิ์ (2532 : 7; อ้างถึงในนิศย์ ประจงแต่ง, 2548 : 36) กล่าวว่า สื่อการสอน (Instruction Media) หมายถึง สิ่งที่น่าความรู้ไปสู่ผู้เรียน อยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์หรือไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็ได้ สื่อการสอนที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็คือ สื่อประเภทโสตทัศนูปกรณ์ (Audio – Visual Aids) หมายความว่า วัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ และวิธีการทางโสตทัศนศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 257; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 46) กล่าวถึงงานบริหารของงานสื่อการสอนสรุปได้ว่า มี 6 ประการ คือ

1. การจัดหาสื่อการสอนเพื่อบริการ
2. การจัดเก็บสื่อการสอนเพื่อบริการ

3. การบำรุงรักษาสื่อการสอน
4. การประชาสัมพันธ์งานสื่อการสอน
5. การจัดโครงการของงานสื่อการสอน
6. การประเมินผลสื่อการสอน

เยวพา เตชะคุปต์ (2542:69-70) กล่าวถึง การจัดหาและการผลิตสื่อ สรุปได้ว่าสื่ออาจแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ สื่อสำหรับการสอนของครู สื่อประกอบบทเรียน และสื่อสำหรับจัดสภาพแวดล้อม

กรมวิชาการ (2545:7-8) กล่าวถึงสื่อการเรียนรู้สรุปได้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ เหตุการณ์ หรือความคิดถือเป็นสื่อการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น สื่อจำแนกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 3 ประเภท คือ

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ
2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ได้ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมือโสตทัศนวัสดุหรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ๆ
3. สื่ออื่นๆ หมายถึงสื่อที่เป็นบุคคลสื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สื่อกิจกรรมและกระบวนการ สื่อวัสดุเครื่องสื่อและอุปกรณ์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 29-30) กำหนดด้านยุทธศาสตร์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยกำหนดมาตรการ ดังนี้

1. ส่งเสริมการจัดหา ใช้ และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดหา และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและการจัดการศึกษา

3.6 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546:69) กล่าวว่า การวิจัยหมายถึงกระบวนการแสวงหาความรู้เพื่อตอบคำถาม หรือแก้ไขปัญหาที่มีอยู่อย่างเป็นระบบและมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน โดยเริ่มจากการที่ครูจะต้องรู้ว่าคำถามที่ต้องการคำตอบคืออะไร ข้อมูลที่จะนำมาตอบคำถามเหล่านี้ ได้แก่ข้อมูลอะไร บ้าง จะใช้วิธีการและเครื่องมืออะไรในการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว วิธีการและเครื่องมือจะกำหนดและสร้างอย่างไรจึงจะเหมาะสมและทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ดี เชื่อถือได้ เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วจะวิเคราะห์อย่างไรและจะแปลความหมายผลการวิเคราะห์อย่างไร เพื่อที่จะได้ตอบคำถามที่ได้กำหนดไว้

ชูศรี วงศ์รัตนะ และคณะ (2544 : 80 - 81) กล่าวถึงขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนสรุปได้ว่ามี 7 ขั้นตอนคือ กำหนดปัญหาหรือค้นหา เตรียมการและวางแผน ปฏิบัติตามแผนการสังเกต การสะท้อนกลับ วิเคราะห์และสรุปผล เขียนรายงานการวิจัย

กาญจนา วัฒนาฯ (2545 : 8) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัย หมายถึง การค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ ด้วยวิธีการที่มีระบบแบบแผนที่เชื่อถือได้ มีจุดหมายแน่นอน เพื่อให้ได้มาซึ่งกฎเกณฑ์ ทฤษฎีที่สามารถอ้างอิงและทำนายปรากฏการณ์ต่างๆได้

ธีระพัฒน์ ฤทธิ์ทอง (2545:3) ได้กล่าวไว้ว่าการวิจัย หมายถึง การศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบเพื่อทำความเข้าใจและแสวงหาคำตอบของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู

พิชัย ญาณศิริ (2545 : 31) กล่าวถึงกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนสรุปว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research : CAR) หมายถึงการทำงานเป็นระบบเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนา ในสิ่งที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้ปัญหาหมดไป หรือทำสิ่งที่ดียู่แล้วให้ดียิ่งๆ ขึ้นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นการวิจัยที่ไม่เน้นระเบียบวินัยแบบแผน (Informal Research) แต่เน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนในสถานการณ์จริง ทำอย่างรวดเร็ว ครูทุกคนสามารถทำการวิจัยได้โดยไม่ต้องกังวลว่าวิธีการดำเนินการวิจัยที่ใช้จะผิดหลักวิชา เพราะเมื่อใดก็ตามที่ทำวิจัยแล้วปัญหาในห้องเรียนหมดไปก็ไม่ต้องวิตกหรือสงสัยว่าวิธีการที่ครูเลือกมาแก้ปัญหานั้นสามารถแก้ปัญหานั้นได้จริงหรือไม่ ไม่ต้องกลัวคำวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ด้วยเหตุผลที่ว่า การทำการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนคือการลงมือแก้ปัญหา ไม่ใช่การสร้างหรือการทดสอบความแกร่งของทฤษฎี ดังนั้นจึงควรจัดทำในลักษณะเป็นการวิจัยแบบร่วมมือ (Collaborative Research) มีเพื่อนครูร่วมมือในทุกวงจรของการทำงานตั้งแต่การวางแผนลงมือวิจัย สังเกตการณ์สอนและสะท้อนผลการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้การวิจัยได้รับการตรวจสอบ และปรับปรุงพัฒนาจากผู้ปฏิบัติที่เข้าใจปัญหาร่วมกันอยู่เสมอ ทำให้การวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์แก้ปัญหามิชั้นเรียนได้อย่างแท้จริง(Research Utilization)

คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2546 : 13) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัย หมายถึง กระบวนการเสาะแสวงหาความรู้เพื่อตอบคำถามหรือแก้ไขปัญหามืออยู่อย่างเป็นระบบ และมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

สรุปว่ากระบวนการวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนตั้งแต่ การกำหนดปัญหา การวางแผนการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลและการรายงาน กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ที่ดี บทบาทด้านการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึงการดำเนินการเพื่อให้ครูสามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทในการนิเทศภายใน โดยผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้

1. กระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
2. จัดหาเอกสารที่เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า
3. สนับสนุนการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
4. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
5. ส่งเสริมและให้กำลังใจในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
6. แนะนำให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

3.7 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

มีผู้อธิบายความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 2; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 52) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้นั้นจะให้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543:12; อ้างถึงในนิตย์ ประจงแต่ง, 2555 : 46) ได้ระบุบทบาทผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักเข้ามามีส่วนส่งเสริมสนับสนุนและร่วมคิดร่วมทำรวมทั้งจะต้องมีการทำงานเป็นทีมโดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มองเห็นคุณค่าและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในและดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยมีการติดตามและกำกับดูแล การดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ

สรุปว่าการประกันคุณภาพ คือกระบวนการบริหารหรือแนวปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องว่า สถานศึกษาของตนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด จึงเป็นความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ เพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด6 มาตรา48 ระบุว่าให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก สารบัญญัติดังกล่าวเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

สรุปได้ว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก มีกระบวนการประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักเข้ามามีส่วนส่งเสริม สนับสนุน และร่วมคิดร่วมทำ ต้องมีการทำงานเป็นทีมกำกับ ติดตาม ดูแลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียนจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

ผู้บริหารมีบทบาทในการบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม โดยผู้บริหารควรจะเป็นแกนนำในการจัดทำแผน รวมทั้งกำกับติดตามให้มีการดำเนินงานตามแผน การนำผลการประเมินตนเองมาใช้ในการปรับปรุงสถานศึกษา และการรายงานผลให้สาธารณชนรับทราบ ดังนั้นบทบาทการนิเทศภายในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารจะมีบทบาทตั้งแต่การเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษา การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และการรายงานผลการดำเนินการ สรุปได้ว่าผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้

1. สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
2. สนับสนุนให้ครูร่วมกันจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ
3. ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมกันดำเนินการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เช่นการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติการ เป็นต้น
4. สนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเอง
6. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไข และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง
7. สนับสนุนให้ครูเผยแพร่ผลงานต่อสาธารณชนเพื่อสร้างความภาคภูมิใจร่วมกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี –สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ครั้งนี้ได้ศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

ไพสิน นกศิริ (2541 : 55) ผลการศึกษาภาคินพนธ์พบว่า การนิเทศภายในส่วนใหญ่จะขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการนิเทศการศึกษา ขาดแคลนงบประมาณดำเนินการ ขาดวัสดุอุปกรณ์ สื่อ เครื่องมือในการนิเทศ ครูไม่ยอมรับการนิเทศ และอีกส่วนหนึ่งพบว่า ระบบนิเทศของโรงเรียน ให้ความสำคัญความจำเป็นในการทำงานอย่างเป็นระบบและการพัฒนาตนเองของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศน้อยมาก ด้านความต้องการ การนิเทศภายในของโรงเรียนนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นรวมถึงการสร้างความตระหนักให้ครูผู้สอนเห็นความสำคัญจะต้องพัฒนานักเรียนให้มีการพัฒนาทุกด้านเต็มตามวัย เต็มตามศักยภาพ ตามกรอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร สภาพความสำเร็จของการนิเทศภายในสถานศึกษา

1. ครูตระหนักถึงความสำคัญและพัฒนานักเรียนให้ตรงตามความต้องการพัฒนา
2. ครูสามารถปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตนให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอตรงตามความต้องการพัฒนานักเรียนด้วยเทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพ

3. ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

นันทนา เต่าทอง (2542 : 105 - 134) ได้ศึกษาการดำเนินงานว่าการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ผลการดำเนินงานนิเทศภายในทั้ง 5 ด้านตามทฤษฎี กลไกแมน ประชากรที่ใช้คือผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนที่รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียน พบว่าโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ผลการดำเนินงานนิเทศภายในทั้ง 5 ด้าน โดยในส่วนของผู้บริหารโรงเรียนดำเนินแต่ละด้าน การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ใช้กิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1. การตรวจแผนการสอน เพื่อให้ครูได้รับการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น ผู้บริหารส่วนใหญ่พิจารณาเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรมากที่สุดรองลงมาคือความสอดคล้องของแผนการสอนกับกำหนดการสอนและหลักสูตร และครบถ้วนขององค์ประกอบที่สำคัญของแผนการสอน ตามลำดับ กิจกรรมการให้คำแนะนำปรึกษาผู้บริหารดำเนินมากที่สุดคือเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยส่งครูเข้ารับการอบรม รองลงมาเปิดโอกาสให้ครูเข้าพบ

ทุกขณะเมื่อมีปัญหา และจัดทำตำรา เอกสาร หนังสือต่างๆ มาให้คณะครูได้ศึกษาค้นคว้าตามลำดับ เรื่องที่ผู้บริหารให้คำแนะนำปรึกษามากที่สุดคือ การจัดทำแผนการสอน รองลงมาเป็นการบรรยายการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางตามลำดับ กิจกรรมการสังเกตการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นผู้สังเกตการสอน รองลงมาเป็นการประชุมปรึกษาหารือก่อนที่จะสังเกตการสอน สังเกตการสอนเมื่อครูพร้อมและเป็นความต้องการของครู นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอนมาวิเคราะห์ร่วมกับครู และมีการประชุมครูก่อนสังเกตการสอน และผู้สังเกตเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้รับการสังเกตตามลำดับ

2. การสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิชาชีพ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการโดยส่งครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาชีพ รองลงมาเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำการจัดทำแผนสะสมงานให้กับครูและให้ครูได้ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพตามลำดับต่อไป การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การวางแผนปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้งกลุ่มมีมากที่สุด รองลงมาเป็นการดำเนินการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และตั้งเป้าหมายการทำงานร่วมกันทั้งกลุ่ม ตามลำดับ

3. การพัฒนาหลักสูตร ที่มีการดำเนินการมากที่สุด คือผู้บริหารส่งครูเข้ารับการอบรม / สัมมนา ประชุมเชิงวิชาการ รองลงมาคือให้ครูศึกษาค้นคว้าเอกสารหลักสูตรและจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ

4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน การดำเนินการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่จัดหาเอกสารเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนให้ครูศึกษาค้นคว้า รองลงมาเป็นการส่งครูเข้ารับการอบรมการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ตามลำดับ

5. ปัญหาในการดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ มีข้อจำกัดเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำเนินงาน รองลงมาคือผู้รับผิดชอบขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงาน และขาดสื่อหรือเครื่องมือในการดำเนินงาน ตามลำดับ

สายช่อ ทองสุข (2546 : 74) ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 การวิจัยครั้งนี้ว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ และเปรียบเทียบ การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามตัวแปรต่อไปนี้คือ ๑. วัตถุประสงค์ของการศึกษา ๒. ขนาดของโรงเรียน ๓. การได้รับการฝึกอบรมและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ๑. การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๑ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ และการวิจัยเชิง

ปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง 2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านการพัฒนาหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน 3. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช ระหว่างผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียนกับตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป และระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 1-10 ปี 11-20 ปี กับ 21 ปี ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างผู้ที่ได้รับการอบรมกับผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการนิเทศภายใน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านพัฒนาหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นรา ธารงสุข (2548 : 48) การศึกษาความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร คือการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยพิจารณาตาม เพศ ประสบการณ์ในการสอนและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 326 คน สุ่มโดยใช้เทคนิคแบบเทียบสัดส่วนจากครูสายผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2543 โดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 45 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9807 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง จากนั้นได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t - test และทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ผลวิจัยพบว่า 1. ความต้องการของครูในการนิเทศภายในจาก

ผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 งาน 2. ความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหารเมื่อเปรียบเทียบกับสถานภาพ พบว่า 2.1 ครูชายและครูหญิงมีความต้องการในการนิเทศภายในจากผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 งาน 2.2 ครูที่มีประสบการณ์สอนมากและครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อย มีความต้องการในการนิเทศภายในจากผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 งาน 2.3 ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความต้องการในการนิเทศภายใน จากผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 งาน ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารควรนำผลการวิจัยไปดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน โดยเรียงลำดับตามความต้องการที่ได้นำเสนอ

กาญจนาพันธ์ อักษรสิทธิ์ (2548 : 105) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ด้านพัฒนากลุ่ม ด้านการฝึกอบรมครูประจำการและด้านช่วยเหลือครูโดยตรง สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งโดยรวม จำแนกตามระดับและรายด้าน มีความสมบูรณ์อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือระดับสถาบัน ระดับการจัดการ และระดับการปฏิบัติการ และเมื่อพิจารณาเป็นรายมิติพบว่า อยู่ในระดับมากทุกมิติ เรียงตามลำดับ ลำดับแรกคือ การกำหนดเป้าหมาย และลำดับสุดท้ายคือการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา 2. การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จันทรัตน์ อนุชิตอารมณ (2550 : 115) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบระดับปัจจัยการบริหารในสี่ลักษณะซึ่งประกอบด้วยลักษณะองค์การ ลักษณะสภาพแวดล้อม ลักษณะบุคคล นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ และ ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา 2) ทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารในสี่ลักษณะที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย สุ่มจากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม จำนวน 5 โรงเรียน จาก 10 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการสอน จำนวนกลุ่มละ 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยประยุกต์จากแนวคิดของ สเตียร์ส (Steers) และตามลักษณะการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยการบริหารโรงเรียนโดย

ภาพรวม และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละปัจจัย พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติงานอยู่ในอันดับที่สูงสุด ส่วนระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษาโดยภาพรวม และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละปัจจัย พบว่าอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนโดยภาพรวมพบว่า อยู่ในอันดับที่สูงสุด และเมื่อแยกเป็นรายปัจจัย พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยการบริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะบุคคล ปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการกำหนดผู้รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียน งานจัดระบบข้อมูลสารนิเทศเพื่อการวางแผน และการวางแผนนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ปัจจัย ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการ ดำเนินการตามแผนนิเทศที่วางไว้ และปัจจัยด้านลักษณะองค์กร ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติ ส่งผลต่อการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ

วนิดา น้อยมะลิวัน (2552 : 121) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษา การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์การนิเทศภายในของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 3) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 วิธีวิจัยประกอบด้วยการศึกษาเชิงคุณภาพและการศึกษาเชิงปริมาณ การศึกษาเชิงคุณภาพ การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 10 คน ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สรุปได้ปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านองค์กร และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้ปัจจัยเพิ่ม คือ ภาระงานและ ขวัญและกำลังใจในการทำงาน

กมลเทพ ลาเหลือ (2552 : 137) การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการนิเทศของผู้นิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบทักษะการนิเทศของผู้นิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ใน การปฏิบัติงาน จำนวนครั้งที่ได้รับการ

นิเทศและขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูภายในโรงเรียนจำนวน 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) และ สถิติทดสอบเอฟ (F-test)

ขรรยง ศิริภูมิ (2552 : 144) การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหา การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถาม

รัตนาศิริภูมิ (2552 : 117) การนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในโดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการนิเทศภายใน การร่างรูปแบบการนิเทศภายใน และการนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในโดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นกรณีศึกษา 4 โรงเรียนคือ โรงเรียนบ้านโคกจาน โรงเรียนบ้านโคกน้อย โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ และโรงเรียนบ้านแอมเจริญ ซึ่งมีผู้บริหาร คณะครู จำนวน 27 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายใน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1. ผู้บริหารและครูผู้สอน เห็นว่าปัจจุบันสถานศึกษาดำเนินการนิเทศภายในตามองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยชี้แจงเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญและความจำเป็น องค์กรและบทบาทขององค์กร การดำเนินการนิเทศตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดกิจกรรมการนิเทศ และมีการประเมินผลความสำเร็จ ของจัดการนิเทศภายในทุกสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า ทุกสถานศึกษามีการดำเนินการนิเทศภายในไม่ครบทุกขั้นตอน เนื่องจากผู้บริหารและครูขาดความรู้ความเข้าใจในการนิเทศภายใน ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการศึกษา ตลอดจนบุคลากร และขาดความตระหนักในคุณค่าของการนิเทศภายใน แต่ทุกสถานศึกษายังคงมีความต้องการให้มีการพัฒนาคุณภาพครูด้วยการนิเทศภายใน 2. การร่างรูปแบบจากการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ประกอบกับการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารด้านการนิเทศการศึกษา ตลอดจนความคิดเห็นและ

ข้อเสนอแนะ ของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาานิเทศก์และครู นำมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการนิเทศภายใน โดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้ 2.1 สภาพการนิเทศภายใน ความรู้ความเข้าใจในการนิเทศภายใน การสร้างความตระหนัก สร้างความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วม การยอมรับซึ่งกันและกัน 2.2 การจัดองค์กรในการนิเทศภายใน และบทบาทขององค์กร 2.3 กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียน ประกอบด้วย ขั้นตอนตามกระบวนการ การจัดกิจกรรมการนิเทศ และเทคนิคการนิเทศ 2.4 ประเมินผลความสำเร็จของการนิเทศภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3. การนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในแก่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ มีความเห็นตรงกัน โดยต้องการให้สถานศึกษาจัดการนิเทศภายในตามองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร ในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารและครูควรนำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาไปใช้ดำเนินการในการนิเทศภายในทุกด้าน

ชาดิชาย แสนบัวคา (2554 : 145) การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านหนองกุง ชนสาร โสภณ อำเภอกุเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 การวิจัยเชิงคุณภาพนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการนิเทศภายในความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการนิเทศภายใน และแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน ของโรงเรียนบ้านหนองกุงชนสาร โสภณกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนบ้านหนองกุงชนสาร 1 คน ผู้บริหารโรงเรียนใกล้เคียง 1 คน ศึกษานิเทศก์ 1 คน ครูผู้สอนในโรงเรียนบ้านหนองกุงชนสาร จำนวน 15 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้น รวมทั้งสิ้น 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้วิจัย แบบบันทึกการศึกษา

พัชรินทร์ ช่วยศิริ (2554 : 97) การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในและปัญหาข้อเสนอแนะการนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า 1. การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1). ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง มีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้และให้การสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์และวิธีการจัดการเรียนการสอน 2). ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีการพัฒนาให้ครูมีทักษะการทำงานกลุ่ม เข้าใจบทบาทของตน รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามโครงสร้างการบริหารงาน 3). ด้านการพัฒนาวิชาชีพ มีการอบรมครูเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพทั้งด้านเทคนิคการสอนและการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู 4). ด้านการพัฒนาหลักสูตร ได้ให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหาร

สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และการจัดการประชุม อบรม ติดตามและประเมินหลักสูตร และ 5). ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีการดำเนินงานให้ครูณาการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ 2. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการในเทศภายใน 1). ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ขาดคนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการนิเทศ ภาระงานของผู้นิเทศมีมาก ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการนิเทศ ควรให้การอบรมกับผู้ที่จะต้องทำหน้าที่นิเทศ จัดประชุมเพื่อติดตามผลการนิเทศ 2). ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีความแตกต่างกันทางความคิดของครู ครูมีภาระงานมาก ควรลดภาระงานของครู ควรส่งเสริมให้ครูยอมรับฟังความคิดของคนส่วนใหญ่ 3). ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ขาดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพที่มีความหลากหลายและไม่ตรงกับความต้องการ ควรจัดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพที่มีความหลากหลาย และควรส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงวิชาการให้กับครู 4). ด้านการพัฒนาหลักสูตร ขาดความรู้และประสบการณ์ของครูในการจัดทำหลักสูตรใหม่ บุคลากรในบางกลุ่มสาระขาดแคลน ควรจัดอบรมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรแก่ครูและจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสม และ 5). ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ขาดความรู้ด้านเทคนิคการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูควรให้ความรู้และคำแนะนำในการจัดทำวิจัยที่ถูกต้องแก่ครู

2. งานวิจัยต่างประเทศ

กัส (Gus , 1973 ; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 51) ได้กล่าวรายงานการวิจัยของสมาคมเพื่อพัฒนาการนิเทศและหลักสูตรรัฐอินเดียนา ในปี 1961 เกี่ยวกับหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สรุปว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ทำหน้าที่จัดห้องสมุดและ วัสดุทัศนูปกรณ์ ให้คำแนะนำทางวิชาชีพ และช่วยเหลือครูปรับปรุงหลักสูตร ตรวจสอบและประเมินผล ศึกษาเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับครูและพบว่า ศึกษานิเทศก์ได้ช่วยเหลือครูในด้านต่อไปนี้มากที่สุด คือ ช่วยครูใหม่ปรับปรุงห้องเรียนให้คำปรึกษาแก่ครูเป็นรายบุคคล และเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนแนะแนวเพื่อบำรุงขวัญครู นอกจากนี้ยังพบว่าศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือครูในด้านต่อไปนี้ น้อยที่สุด ประเมินผลงานของครู ทำงานธุรการ รายงาน และเก็บรักษายานที่ต่าง ๆ

เรวิส (Rawis , 1973; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 51) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษากิจกรรมการรับรู้ด้านการนิเทศการศึกษาของครูในรัฐจอร์เจีย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการ การนิเทศการศึกษาของครูในจอร์เจีย โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูที่ทำการสอนในโรงเรียนรัฐบาลในระหว่างปี ค.ศ. 1970 - 1971 จำนวน 309 คน พบว่า ครูมีความต้องการให้มีการนิเทศมากกว่าในปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบความต้องการนิเทศกับความต้องการการปรับปรุงการเรียนการสอนและความต้องการนิเทศให้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ไม่แตกต่างกันอย่างนัยสำคัญ

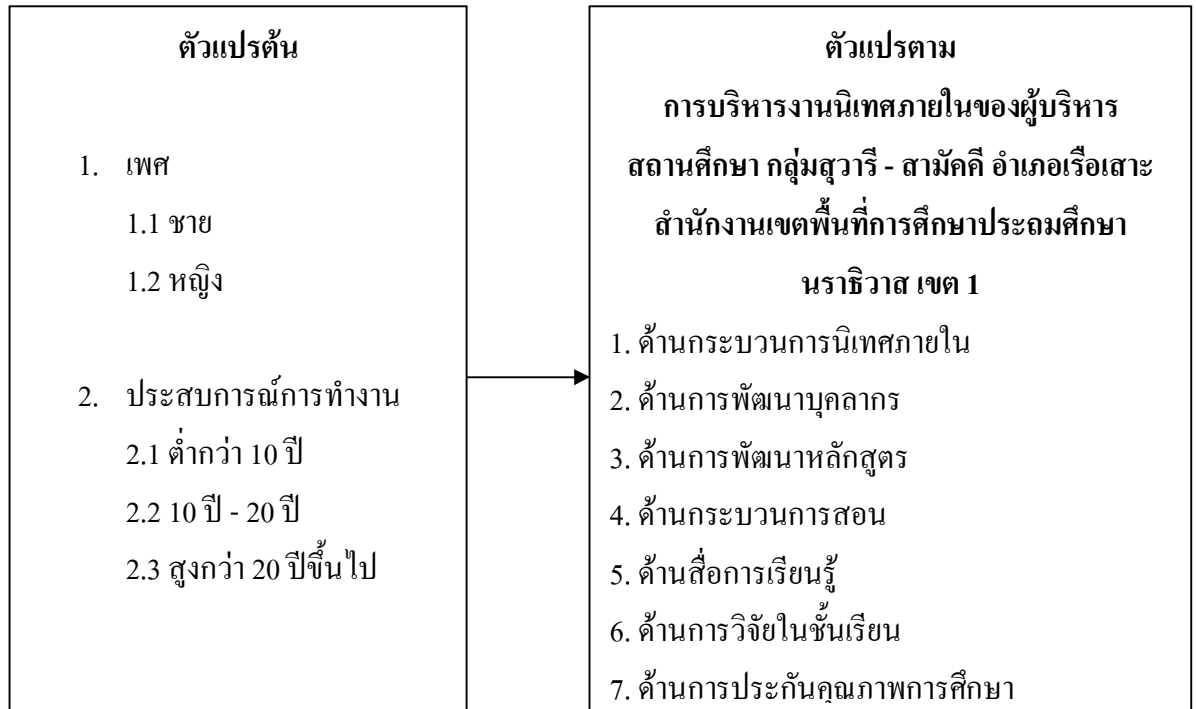
ครูต้องการให้มีการนิเทศที่มุ่งส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์การนิเทศในการแนะนำความก้าวหน้าในอาชีพครูน้อยกว่าด้านอื่น ทำให้ความต้องการแตกต่างกันคือ สถานภาพของครู ขนาดโรงเรียนและประสบการณ์ด้านการสอน ครูผู้ใหญ่มักมีความต้องการการนิเทศมากกว่าครูชาย ครูที่มีการศึกษาสูงมีความต้องการด้านการนิเทศการศึกษาครูที่การศึกษาต่ำกว่า ครูมีความต้องการนิเทศแบบให้ความช่วยเหลือมากกว่าการควบคุม กล่าวคือ ศึกษานิเทศก์จะต้องเป็นผู้แนะนำด้านหลักสูตร การสอน ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือปรับปรุงมีมนุษยสัมพันธ์ครูระดับประถมศึกษาที่มีความต้องการการนิเทศการศึกษามากกว่า

มาโลน (Malone; อ้างถึงในนิตย ประจางแต่ง, 2555 : 52) ได้ศึกษาทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานนิเทศของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐมิสซิสซิปปี” กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ใหญ่และครู ผลการวิจัยสรุปว่าอาจารย์ใหญ่เยี่ยมชั้นเรียนน้อย ประชุมครูเพื่อเป็นสื่อในการนิเทศน้อยอาจารย์ใหญ่ และครูมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการอบรมครูประจำการ และการปฏิบัติหน้าที่ทั่วๆ ไป เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการนิเทศ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งผู้นิเทศต้องมีความรู้ และความเข้าใจขอบข่ายความรับผิดชอบพร้อมเข้าใจบทบาทหน้าที่ตนเองให้ชัดเจนเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ผลดีตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา อันจะเกิดผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติต่อไป

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าที่กล่าวมา ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศจะเห็นได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงานของโรงเรียนที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ทั้งนี้เพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ครูภายในโรงเรียน สามารถปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบและประสบผลสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายการดำเนินงานที่กำหนดไว้ จึงจำเป็นที่ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องอาศัยกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินงานที่ดี เพื่อให้การนิเทศภายในบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายตามแผนงานที่วางไว้

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

ภาพที่ 1 การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 แตกต่างกัน

2. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้อง

การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสารตำราคู่มือและงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ประกอบด้วย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการและแนวคิดของการนิเทศการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.3 ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา
 - 1.4 หลักการนิเทศการศึกษา
 - 1.5 กิจกรรมการนิเทศการศึกษา
2. การนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.1 ความหมายของการนิเทศภายใน โรงเรียน
 - 2.2 ความจำเป็นของการนิเทศภายใน โรงเรียน
 - 2.3 งานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศ
 - 3.1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน
 - 3.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร
 - 3.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร
 - 3.4 ด้านกระบวนการการสอน
 - 3.5 ด้านสื่อการเรียนรู้
 - 3.6 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน
 - 3.7 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการและแนวคิดของการนิเทศการศึกษา

1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษามีส่วนสำคัญเป็นความพยายามอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ จากหลักการดังกล่าวได้มีผู้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

การนิเทศ (Supervision) หมายถึง การช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง บริการ การให้ความร่วมมือ และการประสานงานให้บุคคลที่ปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานทำงานได้ดีขึ้น การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน โดยผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนร่วมมือกันโดยใช้เทคนิควิธีการและกิจกรรมการนิเทศแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล มีการประสานสัมพันธ์และเสริมสร้างขวัญกำลังใจโดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ คุณภาพของคน คุณภาพของงาน คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนและคุณภาพของนักเรียน

สันติ บุญภิรมณ์ (2547 : 208) กล่าวว่า การนิเทศภายในหมายถึง กิจกรรมที่ผู้บริหารหรือบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือร่วมใจกันปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547 : 206) ได้ให้ความหมาย ของการนิเทศภายในไว้ว่า เป็นกระบวนการส่งเสริม แนะนำ ชี้แนะ ปรีกษาหารือ ประสาน มอบหมายความรับผิดชอบ และปรับปรุงพัฒนาเพื่อคุณภาพของผู้เรียน

เขวภา รัตนบัลลังค์ (2548 : 3) ได้ให้ความหมายว่า การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียนในการที่จะแก้ไขปรับปรุง พัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียน

ซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2549 : 204 - 205) ให้ความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษาว่า หมายถึงกระบวนการที่อาศัยความร่วมมือ ของบุคลากรในสถานศึกษาภายใต้การนำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอันที่จะพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน จนบุคลากรทุกฝ่ายสามารถนำตนเองในการปฏิบัติงานได้ และก่อให้เกิดผลขั้นสุดท้าย คือ การศึกษาของนักศึกษาก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ

กรรทอง จิระเชษฐกุล (2550 : 4) ได้ให้ความหมายการนิเทศภายในว่า การส่งเสริม สนับสนุน หรือการให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียน ทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ให้เต็มวัยและศักยภาพ

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 59) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้ที่จะเข้ารับการนิเทศ ทั้งนี้เพื่อพัฒนางานในหน้าที่ที่รับผิดชอบถือเป็นการพัฒนาบุคลากรแบบหนึ่งที่สามารถได้ผลรวดเร็ว โดยเฉพาะการนิเทศภายในสถานศึกษา จึงเป็นการรวมพลังกันเพื่อสร้างสรรค์ผลงานดีกว่าการให้แต่ละคนปฏิบัติงานในลักษณะต่างคนต่างทำ

สุนน อมรวิวัฒน์ (2546 : 8) กล่าวว่านิเทศ โดยศัพท์หมายถึง คำอธิบายการชี้แจง การแสดง การจำแนก การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนรู้ของนักเรียน

สมาน สิริ (2547 : 17) กล่าวว่านิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการพัฒนาโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา และได้รับกำลังส่งเสริมจากภายนอกด้วย

กลิคแมน (Glickman 1990:6อ้างถึงใน สติชัย สอนพรหม, 2547: 11) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนิเทศว่า เป็นแนวความคิดกับการงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเรื่องหลักสูตร การจัดครูเข้า

แฮร์ริส (Harris 1985: 19) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษาคือ สิ่งที่บุคลากรภายในโรงเรียนกระทำกับบุคคลและสิ่งของเพื่อจุดมุ่งหมายในการคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามในแนวทางที่จะส่งเสริมให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน

จากการนำเอาความหมายของการนิเทศภายในตามที่นักวิชาการได้เสนอไว้นั้น ทำให้สามารถมองเห็นคำจำกัดความของการนิเทศภายในในทัศนะต่าง ๆ กันซึ่งสรุปได้ว่า การนิเทศภายใน หมายถึงกิจกรรมที่เกิดจากการร่วมมือของผู้บริหาร และคณะครูในโรงเรียนในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อผู้เรียน

1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

สันติ บุญภิรมณ์ (2547 : 189) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมาย ของการนิเทศการศึกษาดังนี้

1. เพื่อให้ครูได้พัฒนางานการสอนของตัวเอง เนื่องจากครูเป็นบุคลากรที่สำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะงานด้านวิชาการซึ่งเป็นการสอน ผู้เรียนจะมีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ดีได้นั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถในการสอนของครู ดังนั้น ครูจึงพยายามปรับเปลี่ยนวิธีการสอน ซึ่งเป็นงานหลักในหน้าที่ของครู ให้นักเรียนได้สนใจ ไม่เบื่อหน่าย การสอนที่มีประสิทธิภาพ และมุ่งประสิทธิผลกับผู้เรียน ตลอดจนครูได้พยายามเลือกใช้กิจกรรม การสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา และความสามารถของผู้เรียน ให้สามารถพัฒนาผู้เรียน ให้เจริญงอกงามตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

2. เพื่อส่งเสริมขวัญคณะครูให้อยู่ในสภาพที่ดีและเข้มแข็ง เนื่องด้วยงานการสอนเป็นงานที่หนักงานหนึ่งในหลายๆ งาน เพราะเป็นการมุ่งพัฒนาคน เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร จากภายในออกมาสู่ภายนอกให้เห็นเป็นประจักษ์ ไม่ใช่ให้คณะครู อาจารย์ทำงานแต่เพียงอย่างเดียว จึงต้องมีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ให้อยู่ในสภาพที่ครบถ้วนสมบูรณ์ จะได้ปรับปรุงงานครูให้ก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา โดยทั่วไปในทางด้านจิตวิทยา สติปัญญาของบุคคล จะนำมาใช้ได้เต็มศักยภาพ ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้น มีขวัญและกำลังใจที่มั่นคงสม่ำเสมอ

3. เพื่อช่วยให้ครูใหม่ (ครู อาจารย์ ที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งใหม่) เนื่องจากการสอนในโรงเรียน เป็นประสบการณ์ตรง อาจจะทำให้ครูที่บรรจุใหม่ ไม่เข้าใจงานของโรงเรียน ทำให้เกิดการปรับตัวได้ยาก ดังนั้น การนิเทศจึงเป็นวิธีการหนึ่ง ที่ทำให้ครูบรรจุใหม่เข้าใจงานของโรงเรียนได้เร็วขึ้น ก่อให้เกิดผลดีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน และเป็นผลดีต่อเด็กนักเรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการจัดการศึกษา

4. เพื่อช่วยให้ครู อาจารย์ ได้เข้าใจในวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างแท้จริง โดยเฉพาะ มุ่งเน้นในส่วนที่เป็นหน้าที่ของโรงเรียน และครู อาจารย์ได้ทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ ในส่วนที่เกี่ยวกับพัฒนาเด็กนักเรียนให้เจริญงอกงามทุกๆด้านอย่างสมบูรณ์

5. เพื่อช่วยเสริมสร้างครู อาจารย์ ให้มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ทั้งนี้ มุ่งเน้นให้ครู อาจารย์ ได้มีความรู้ดีในวิชาที่ตนทำการสอน พร้อมทั้งเสริมสร้างให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในวิชาการอื่นๆ ที่มาสนับสนุนวิชาที่ทำการสอนอยู่ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้มีคุณธรรม จริยธรรม และความสุขภาพอนามัยไปพร้อมๆกันให้ครู อาจารย์ ได้เป็นผู้นำที่ยั่งยืนต่อไป

6. เพื่อช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ให้กับครู อาจารย์ เนื่องจากการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ในบางครั้งอาจจะพบกับปัญหา ทั้งในด้านงานวิชาการ ธุรการ กิจกรรมและอื่นๆ ในบางครั้ง ผู้นิเทศการศึกษา อาจจะช่วยแก้ปัญหาส่วนตัวของครู อาจารย์ ด้วยก็ได้ เพราะถือว่า ผู้นิเทศก็มีประสบการณ์มาก่อน ย่อมมีแนวทางในการให้ข้อเสนอแนะได้ด้วย เพื่อความเป็นกันเองต่อไป

ดังนั้น ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ไม่เพียงแต่มุ่งเฉพาะการแก้ปัญหา การสอนของครู หรือปัญหาการเรียนของนักเรียนเท่านั้น แต่ยัง หมายรวมถึง การแก้ปัญหาอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยทำให้ครู อาจารย์ และนักเรียนมีปัญหาการเรียนการสอนร่วมกันด้วย ทั้งนี้เพราะว่า ครู อาจารย์ และนักเรียนต่างก็มีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึกไม่แตกต่างกันไปจากบุคคลธรรมดาทั่วไป

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547 : 213) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการนิเทศภายในดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน พัฒนาปรับปรุงกระบวนการเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเรียนของนักเรียน

2. เพื่อช่วยเหลือครูผู้สอนให้เข้าใจหลักสูตรและ โครงสร้างของหลักสูตรในแต่ละระดับ สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

3. เพื่อพัฒนาบุคลากร โดยการประชุม อบรม สัมมนา และปฏิบัติการเพิ่มพูนความรู้และทักษะอยู่เสมอ

4. เพื่อส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาการเรียนการสอน เห็นความสำคัญของการทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษา

5. เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาลักษณะเกี่ยวกับการเรียนการสอน การปรับตัวของครูผู้สอนและนักเรียน เช่น การทำศึกษารายกรณีสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา จัดการแนะแนวในสถานศึกษา อบรมควบคุมความประพฤติ จัดบรรยากาศทางการเรียน เป็นต้น

6. เพื่อแบ่งเบาภาระความรับผิดชอบให้บุคลากรแต่ละฝ่ายรับผิดชอบร่วมกันและทำหน้าที่แทนกันได้ เช่น หัวหน้าหมวดวิชาทำหน้าที่แทนที่เทศแทนอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ เป็นต้น

7. เพื่อแนะนำครูอาจารย์ใหม่ และการจัดการปฐมนิเทศครูอาจารย์ในการเริ่มต้นเปิดเรียน เพื่อตกลงทำความเข้าใจ ทบทวนนโยบายการดำเนินงานหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาทั้งงานหลักและงานสนับสนุน

8. เพื่อช่วยในการประชาสัมพันธ์ความเข้าใจระหว่างสถานศึกษากับชุมชนหรือผู้ปกครองเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการศึกษาและการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา

9. เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา คือคุณภาพของนักเรียนโดยเน้นกระบวนการให้มากขึ้นนอกเหนือจากการกวดขันแต่เพียงผู้เรียนฝ่ายเดียว เป็นการเน้นทั้งระบบของการบริหารและการนิเทศภายในสถานศึกษา

กรองทอง จิรเดชากุล (2550 : 3) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการนิเทศภายในโรงเรียนว่า

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป

1.1 เพื่อให้ผู้บริหารและคณะกรรมการการนิเทศของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนได้

1.2 เพื่อพัฒนาความสามารถของครู

1.3 เพื่อช่วยเหลือและจัดสรรเครื่องมือ สื่อการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยเหลือ และปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้

1.4 เพื่อให้ครูเกิดความงอกงามทางวิชาชีพ

2. จุดมุ่งหมายเฉพาะเพื่อให้ครูสามารถพัฒนาพฤติกรรมการทำงาน ในเรื่องต่อไปนี้

2.1 เพื่อให้สถานศึกษามีแผนการนิเทศภายใน

2.2 เพื่อเน้นให้มีการวิเคราะห์ ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมาย

2.3 เพื่อให้ครูจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการ เน้นทักษะกระบวนการคิด

2.4 เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการและวิธีการจัดการเรียนรู้ของครู

2.5 เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ได้อย่างเหมาะสม

2.6 เพื่อพัฒนาการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้

2.7 เพื่อให้มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง และปรับปรุงกระบวนการวัดผลและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

จากความมุ่งหมายที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า การนิเทศภายในเป็นการช่วยเหลือครูในการพัฒนาตนเองให้มีเจริญความก้าวหน้าในวิชาชีพ เป็นการปรับปรุง พัฒนาและแก้ปัญหาต่างๆของครูที่เกิดจากการจัดกระบวนการเรียนการสอน อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

1.3 ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา

เยาวยา เตชะคุปต์ (2542 : 88; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) ได้กล่าวไว้ว่าความจำเป็นของการนิเทศว่า การนิเทศเป็นความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาและต่องานอื่นใดเป็นอย่างยิ่งทั้งนี้เพราะจะช่วยให้การปฏิบัติงานของครูหรือเจ้าหน้าที่อื่นๆ พัฒนาไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ การพัฒนาและให้การศึกษาแก่เด็ก

กรมวิชาการ (2543 : 13; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 38) กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. สังคมมีการเปลี่ยนแปลงทุกๆ ด้านตลอดเวลา
2. การพัฒนาคุณภาพครูประจำการมีความซับซ้อนต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการ

3. การพัฒนาสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา
4. การประสานงานให้เกิดการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในการศึกษา

กล่าวได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะในวงการศึกษ ครูควรจะได้รับ การดูแลช่วยเหลือและได้รับการบริการจากผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ซึ่งจะช่วยรักษามาตรฐานการศึกษา

1.4 หลักการนิเทศการศึกษา

เบอร์ตัน และบรัคเนอร์ (Burton and Brueckner 1965 : 71 - 72) ได้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

1. การนิเทศการศึกษา ควรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ (Theoretically Sound)
 - 1.1 การนิเทศควรเป็นไปตามค่านิยม วัตถุประสงค์ และนโยบายซึ่งเกี่ยวข้องอยู่กับการนั้น โดยเฉพาะ
 - 1.2 การนิเทศการศึกษาควรเป็นไปตามความเป็นจริง ตามกฎเกณฑ์ของเรื่องนั้น
 - 1.3 การนิเทศควรมีวิวัฒนาการ ทั้งด้านเครื่องมือและวิธีการ โดยมีจุดมุ่งหมายและบทบาทที่แน่นอน

2. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific)

2.1 การนิเทศควรเป็นไปอย่างมีลำดับ มีระเบียบและมีวิธีการในการศึกษาปรับปรุงและประเมินผลสิ่งต่างๆ ในขอบเขตของงานนั้น ทั้งนี้หมายความว่ารวมทั้งด้านกระบวนการนิเทศและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการนิเทศ

2.2 การนิเทศได้มาจากการรวบรวมและสรุปผลจากข้อมูลอย่างเป็นปรนัยมีความถูกต้อง แน่นนอน เชื่อถือได้ และมีระเบียบมากกว่าการสรุปจากความคิดเห็น

3. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นประชาธิปไตย (Democratic)

3.1 การนิเทศจะต้องเคารพในบุคคลและความแตกต่างของบุคคล และส่งเสริมการแสดงออกของแต่ละบุคคลอย่างเต็มที่

3.2 การนิเทศจะต้องเปิดโอกาสให้มีความร่วมมือ และให้ประโยชน์จากการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.3 การนิเทศควรใช้อำนาจให้น้อยที่สุด และอำนาจหน้าที่จำเป็นต้องได้มาจากหมู่คณะ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของหมู่คณะไปสู่เป้าหมาย

4. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นการสร้างสรรค์ (Creative)

4.1 การนิเทศควรจะแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล และเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนาซึ่งความสามารถนั้นอย่างสูงสุด

4.2 การนิเทศควรมีส่วนร่วมในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสภาพ สิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานให้มากที่สุด

ชารี มณีสรี (2538 : 27 - 28; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 41) ได้เสนอหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 7 ประการ คือ

1. เป็นการกระตุ้นเตือน การประสานงานและแนะนำให้เกิดความเจริญของงานแก่ครู
2. ตั้งอยู่บนรากฐานประชาธิปไตย
3. เป็นกระบวนการส่งเสริมสร้างสรรค์
4. การปรับปรุงหลักสูตรเป็นงานที่เกี่ยวข้องพันกัน
5. การสร้างมนุษยสัมพันธ์
6. มุ่งส่งเสริมบำรุงขวัญ
7. มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนช่องว่างระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยเฉพาะในชนบท

เยาพา เทชะคุปต์ (2542 : 106) อธิบายหลักการนิเทศการศึกษาของเอ็ดวิน

(Edwin H. Heathway) ว่าหลักการศึกษามี 5 ประการ คือ

1. หลักปรัชญา (Supervision is Philosophic) คือ เป็นการเสาะแสวงหาความจริงที่มีอยู่ ผู้นิเทศการศึกษาจะต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาควบคู่กับความเคลื่อนไหวความก้าวหน้าของการศึกษา และจะต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง

2. หลักการให้ความร่วมมือในการทำงาน (Supervision is Co-operative) คือ เป็นการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุจุดหมายเดียวกัน

3. หลักงานสร้างสรรค์ (Supervision is Creative) คือเป็นวิธีการที่ต้องเสาะแสวงหาความสามารถพิเศษที่มีอยู่ในตัวบุคคลเพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เกิดผลสำเร็จ

4. หลักวิทยาศาสตร์ (Supervision is Scientific) คือการนำกระบวนการ วิธีการทางวิทยาศาสตร์มาเป็นหลักในการนิเทศ

5. หลักมุ่งทำให้เกิดผล (Supervision is Effective) คือเป็นการแสวงหาช่องทางที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาวิธีการ การดำเนินงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ

สรุปได้ว่าในการจัดการนิเทศการศึกษาให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้นั้น ในการดำเนินการต่างๆ ควรเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ และผู้นิเทศจำเป็นต้องระลึกถึงตัวผู้รับการนิเทศเป็นประเด็นสำคัญ กล่าวคือมุ่งส่งเสริมความคิดริเริ่ม การช่วยเหลือ และส่งเสริมความคิดอย่างเสรีให้แก่ครูในการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหของตนเอง ซึ่งการปฏิบัติต้องยึดหลักประชาธิปไตยเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยมีผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีเป้าหมายร่วมกันคือ สัมฤทธิ์ผลที่ตัวผู้เรียน

1.5 กิจกรรมการนิเทศการศึกษา

เป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการจัดการนิเทศการศึกษาให้เป็นอย่างได้ผลดังนั้น หากจะส่งเสริม การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จก็ควรจะต้องรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาเป็นอย่างดีด้วย ได้มีผู้เสนอกิจกรรมการนิเทศการศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

แฮร์ริส (Harris 1985 : 71-87; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) แนะนำเสนอแนะการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาไว้ 23 ประการ คือ

1. การบรรยาย (Lecturing) เป็นวิธีการที่เก่าแก่ที่สุดเป็นกิจกรรมที่ใช้ในการให้ความรู้ทางการศึกษา การประชาสัมพันธ์ และงานที่เน้นเกี่ยวกับครูเป็นรูปแบบของกิจกรรมที่ง่ายที่สุด คือ การใช้ฟัง พูด ซึ่งเหมาะกับการถ่ายทอดความรู้และใช้ได้กับกลุ่มคนทุกขนาด

2. การบรรยายที่มีสื่อประกอบ (Visualized Lecturing) เป็นการบรรยายให้ความรู้โดยใช้วัสดุวัตถุประกอบ ผู้บรรยายอาจใช้สไลด์ แสง สี กระดานชอล์ค แผนภูมิประกอบการบรรยาย กิจกรรมนี้จะช่วยรวมความสนใจในการฟังให้ดีขึ้น เหมาะกับการถ่ายทอดความรู้

3. การเสนอข้อมูลเป็นกลุ่ม (Panel Presenting) การจัดประชุมสมาชิกกลุ่มใหญ่ อาจได้ผลมากขึ้น หากใช้การประชุมแบบปรึกษาหารือ กิจกรรมประกอบด้วย ผู้พูดหลายคนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในหัวข้อที่กำหนดซึ่งอาจรวมไปถึงการให้ผู้พูดแต่ละคนเสนอเอกสารรายงานอย่างมีรูปแบบต่อสมาชิกในกลุ่มการประชุมอีกด้วย

4. การชมภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ (Viewing Film or Television) การใช้ทัศนวัสดุ เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือวิดีโอ มีความสำคัญต่อการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษา งานประชาสัมพันธ์และงานประเมินผล ผู้นิเทศสามารถเลือกฉายเฉพาะตอนใดตอนหนึ่งที่ต้องการฉายซ้ำ หรือหยุดฉายเมื่อต้องการได้ ทำให้เกิดประสิทธิผลในการใช้ประกอบกิจกรรมการนิเทศร่วมกับกิจกรรมบทบาทสมมุติและการอภิปราย ภาพยนตร์จะช่วยเปิดเผยสถานการณ์การสอนที่เป็นปัญหา เพื่อสร้างจุดสนใจในการอภิปรายกลุ่ม

5. การฟังเทป วิทยุหรือแผ่นเสียง (Listening to Tape, Radio or Recordings) เป็นกิจกรรมใช้การบันทึกเสียงเสนอความคิดเห็นต่อคนหนึ่งๆ หรือหลายคนเพื่อช่วยพัฒนาความเข้าใจหรือทักษะ เช่น ใช้ประกอบการสัมภาษณ์ทางอ้อม

6. การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ (Exhibiting Materials and Equipment) เป็นกิจกรรมเพื่อช่วยในการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษาและช่วยพัฒนาวัสดุต่างๆ เช่นการจัดแสดงชุดหนังสือใหม่และพัฒนาคุณภาพหนังสือที่เลือกซื้อ

7. การสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน (Observing in Classroom) เป็นกิจกรรมการสังเกตการสอนของบุคคลหนึ่งหรือกลุ่ม เพื่อวิเคราะห์การปฏิบัติงานของครูในชั้นเรียน เทคนิคในการสังเกตการณ์สอนที่คล้ายคลึงกับเทคนิคการสาธิตการสอน และการเยี่ยมชั้นเรียนในการสังเกตการสอนอาจใช้เครื่องมือบางอย่างเพื่อให้คล่องตัวขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบันทึกเหตุการณ์

8. การสาธิต (Demonstrating) เป็นการเสนอลำดับเหตุการณ์ที่จัดเตรียมไว้ล่วงหน้าต่อคนกลุ่มหนึ่งได้ชม การสาธิตนั้นจะเน้นส่วนที่สำคัญที่สุดและจะเกิดประสิทธิผลที่สุดเมื่อผู้ชมใช้ขบวนการสังเกตอย่างมีระบบ และมีกิจกรรมอื่นๆ ตามมา

9. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviewing) ใช้เมื่อต้องการข้อมูลรายบุคคล รวบรวมความคิดเห็น ทักษะ การสัมภาษณ์แบบนี้จะมีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้ามีตารางการสัมภาษณ์ และการจัดลำดับรวม ทั้งบันทึกข้อมูลอย่างมีระบบ

10. การสัมภาษณ์เฉพาะเรื่อง (Focused Interviewing) เป็นกิจกรรมแบบกึ่งมีโครงสร้างอาจใช้ภาพหลังการสังเกตการสอนในชั้นเรียน กิจกรรมแบบนี้มีคุณค่าสำคัญในการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับส่วนประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมในชั้นเรียนของครู และจะช่วยลดความวิตกกังวลและความตึงเครียดของครูภายหลังการสังเกตการสอน

11. การสัมภาษณ์ทางอ้อม (Non-Directive Interviewing) เป็นการรับรู้ความคิดเห็นและความรู้สึกของครูโดยการอภิปราย การใช้สัญลักษณ์ต่าง เป็นจุดสำคัญของกิจกรรมนี้เป็นการสัมภาษณ์แบบมีครูเป็นศูนย์กลาง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความในใจของครู

12. การอภิปราย (Discussion) เป็นการปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของกลุ่มเล็กๆ การอภิปราย จะเป็นการช่วยกระตุ้นการแก้ไขความเข้าใจในเรื่องต่างๆ การอภิปรายเมื่อเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ยุ้งยากซับซ้อน มักใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่นๆ เช่น บทบาทสมมุติ ภาพยนตร์ การอ่าน การวิจัย การสาธิต และการบรรยาย

13. การอ่าน (Reading) เป็นกิจกรรมการนิเทศที่ใช้กันทั่วไป ได้มีการพัฒนาห้องสมุดวิชาชีพอ่างกว้างขวางเพื่อส่งเสริมการอ่านในหมู่ครู ให้มีการพัฒนาการอ่าน เพื่อช่วยอบรมให้ความทางการศึกษา

14. การวิเคราะห์ข้อมูลและการคิดคำนวณ (Analyzing and Calculating) เป็นกิจกรรมที่เพิ่มความสำคัญขึ้นเมื่อเกิดความต้องการการประเมินผลโครงการอย่างเป็นระบบ หรือจัดทำบัญชีทางการศึกษา ทักษะของการวิเคราะห์ข้อมูลจะทำให้ได้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์

15. การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นกิจกรรมที่ใช้สร้างความคิดพื้นฐาน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพูดแนะนำในเชิงสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมกลุ่มที่สมาชิกแต่ละคนจะพูดแสดงความคิดเห็นออกมาโดยไม่มีการอภิปรายการวิจารณ์หรือการวิเคราะห์

16. การบันทึกวีดิโอเทปและการถ่ายภาพ (Videotaping and Photographing) กิจกรรมนี้เป็นการใช้ภาพที่มองเห็น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตร การประเมินผล การอบรมให้ความรู้ทางการศึกษาหรืองานประชาสัมพันธ์ การใช้วีดิโอมีประโยชน์มากเมื่อต้องการวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญที่ต้องใช้ข้อมูลทั้งด้านภาพและเสียง

17. การจัดทำเครื่องมือและแบบทดสอบ (Incrementing and Testing) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบทดสอบ การทดสอบปฏิกิริยา การวัดระดับและวิธีการต่างๆ

18. การประชุมกลุ่มย่อย (Buzz - Session) เป็นกิจกรรมของคนกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งอภิปรายกันในหัวข้อที่จำเพาะเจาะจง ให้โอกาสผู้ประชุมได้แสดงความคิดเห็นต่อหัวข้อที่ใช้ประชุมเต็มที่

19. การศึกษานอกสถานที่ (Field Trip) เป็นการศึกษาออกโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายให้ครูได้เห็นการดำเนินงานบางอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับวิชาชีพของเขา เช่น การไปเยี่ยมชมโรงเรียนในชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม ไปต่างประเทศ เป็นต้น แต่กิจกรรมนี้ไม่ได้เป็นการไปเยี่ยมชมเพื่อสังเกตการสอนของโรงเรียนอื่น

20. การเยี่ยมชม (Interdicting) เป็นการไปเยี่ยมชมชั้นเรียนและสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของครู การไปเยี่ยมนี้อาจกระทำโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือคนกลุ่มเล็กๆ กิจกรรมนี้แตกต่างจากการสาธิตที่มีการเตรียมการล่วงหน้าของครูบ้างเล็กน้อยและที่สำคัญที่สุด ผู้เยี่ยมชมจะได้เห็นภาพที่ใกล้เคียงของจริงมากที่สุด

21. บทบาทสมมุติ (Role-Playing) บางครั้งเป็นการใช้บทบาทในสังคมมีประโยชน์ในการเรียนรู้และวิเคราะห์ความรู้สึก ในทางการศึกษาได้มีการพัฒนากิจกรรมนี้มาจากบทบาทในสังคมและกลายมาเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งในการปฏิบัติจริงปัญหาของครู จะได้รับการนำมาเขียนโครงการ โดยใช้บทบาทสมมุติ

22. การเขียน (Writing) แม้กิจกรรมนี้จะใช้กันแพร่หลายในส่วนที่เกี่ยวข้องวารสารการนิเทศ และการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษา กิจกรรมนี้เป็นที่ต้องการในงานนิเทศแทบทุกชนิดเป็นศูนย์กลางระบบสื่อสารของโรงเรียน

23. การปฏิบัติตามคำแนะนำ (Guided Practice) เป็นการจัดกิจกรรมของแต่ละบุคคลหรือคนกลุ่มเล็กๆ เป็นส่วนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ซึ่งเน้นที่การกระทำมากกว่าการพูดในการปฏิบัติงานผู้นิเทศจะใช้เทคนิคนี้ก็ไม่เสมอไป อาจเป็นการดำเนินการของแต่ละคนด้วยการกำหนดกิจกรรมจากเนื้อหาหรือบทความที่ศึกษา

สรุปได้ว่ากิจกรรมการเทศการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้การดำเนินการนิเทศให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ กิจกรรมที่นิเทศประกอบด้วย การสังเกต การสอนการสาธิตการสอน การเยี่ยมชั้นเรียน การประชุม การบรรยาย การอภิปราย การใช้โสตทัศนวัสดุ การสัมภาษณ์ บทบาทสมมุติ การเขียน การจัดทัศนศึกษา เป็นต้น

2. การนิเทศภายในโรงเรียน

2.1 ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

นิยม สะอาดแก้ว (2545 : 9) การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก คือ การสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมให้เต็มวัยและตามศักยภาพ โดยความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545 : 26 - 27) การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูในสถานศึกษานั้น ในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

ลีปนันท เกตุทัต (2528 : 132; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นการนิเทศการศึกษาโดยอาศัยบุคลากรในโรงเรียนเอง ผู้นิเทศได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือหัวหน้าหมวดวิชารวมทั้งครูที่มีความรู้ความสามารถและความชำนาญ ตลอดจนมีประสบการณ์ในการสอนเฉพาะสาขาวิชา บุคคลเหล่านี้จะต้องมีความสามารถนิเทศครูในโรงเรียนในรูปของการเป็นที่ปรึกษา การปรึกษางานในหมู่คณะ การให้ความรู้เพิ่มเติมโดยถือหลักการฝึกกำลังปฏิบัติงานให้สำเร็จได้ด้วยดี

นวลจันทร์ พูลสวัสดิ์ (2546 : 15) กล่าวว่า การนิเทศภายในหมายถึง ความพยายามทุกวิถีทางของบุคลากรที่อยู่ในโรงเรียน มีผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์และครูผู้สอนที่จะนำไปแก้ไขปรับปรุง แนะนำ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้บรรลุจุดหมายตามที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการพัฒนา สร้างสรรค์การปฏิบัติงานของครูต่อการศึกษาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นด้วย ”

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547 : 22) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนคือ กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเอง แก่ครูและนักเรียนเพื่อการปรับปรุงตัวของเขา ตลอดจนสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

2.2 ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน

กฤษณี น้ำเพชร (2521 : 41- 42; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 51) กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในสรุปได้ดังนี้

1. การนิเทศเป็นการส่งเสริมคุณภาพทางการเรียนการสอน
2. ครูได้รับการนิเทศเพื่อความเจริญทางการเรียนการสอนและทางวิชาการ
3. โรงเรียนต้องมีการนิเทศเพราะ โครงการที่ประกอบด้วยข้อมูลจากการนิเทศจะสามารถช่วยในการจำแนกคุณภาพของครูและความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน
4. การนิเทศสามารถกระตุ้นและนำทางความคิดใหม่ให้เกิดขึ้นกับครูภายในโรงเรียน
5. โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องอบรม โดยกระทำต่อเนื่องกันไป เพราะความก้าวหน้าทางวิทยาการเพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ
6. เพื่อเป็นการช่วยให้ครูได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยทั่วๆ ไป ปรัชญาของโรงเรียน วัตถุประสงค์เฉพาะของโรงเรียนเพื่อช่วยให้ครูดำเนินการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น
7. เพื่อเป็นการส่งเสริมขวัญและกำลังใจของครู และก่อให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยในการทำงานร่วมกัน

สดิโส ศรีสวัสดิ์ (2546 : 7) กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องจัดการนิเทศภายในด้วยความร่วมมือกันเองของบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อปรับปรุงพัฒนางานด้านต่างๆ ของโรงเรียนจะสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ในโรงเรียนได้ตรงสภาพปัญหาความต้องการ

กรองทอง จิระเชษฐกุล (2550 : 4) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นของการนิเทศภายใน โรงเรียน คือ 1) ปรับปรุงคุณภาพของการจัดการศึกษา ให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน 2) ปริมาณศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอกับความต้องการของครูและสถานศึกษา 3) บุคลากรภายในสถานศึกษา มีความรู้ความสามารถ มีความคุ้นเคยและใกล้ชิดปัญหา มากที่สุด 4) บรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเอง และสามารถปฏิบัติงานนิเทศได้อย่าง ต่อเนื่อง

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545 : 26) กล่าวว่า ภายใต้อกรอบแนวปฏิบัติของการปฏิรูปโรงเรียน หรือสถานศึกษาตามนโยบายแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนจะมีส่วนสำคัญต่อผลสำเร็จของการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญดังต่อไปนี้

1. เพื่อช่วยให้ครู อาจารย์ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการบริหารและวิชาการ เช่น กำหนดทางเลือก การสร้างสื่อและเครื่องมือการเรียนการสอนหรือนวัตกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับภาพทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมขององค์กร
2. เพื่อให้ครู อาจารย์สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กได้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered)
3. เพื่อให้ครูตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้
4. เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม สร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้สอน
5. เพื่อมุ่งให้เกิดความร่วมมือ ประสานงานกันเป็นอย่างดีภายในระบบงานของโรงเรียน
6. เพื่อควบคุมมาตรฐานและพัฒนางานด้านการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการก้าวสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา(Quality Assurance)

สรุปได้ว่าการจัดให้มีกรนิเทศภายในโรงเรียน ก็เพื่อหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมทั้งการเรียนการสอน การทำงานเป็นทีม การสร้างเจตคติที่ดีในการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในที่สุด

2.3 งานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน

เนกเลย์ และ อีแวนส์ (Neagley and Evans, 1964 : 105-106; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 41) ได้กล่าวถึงงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารไว้ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมให้ครูแต่ละคน หรือทั้งกลุ่มสามารถแสดงความสามารถออกมาอย่างมีอิสระ และปรับปรุงการเรียนการสอนร่วมกับบุคคลอื่น

2. ทำงานกลุ่มในการสร้างและดำเนินการให้เป็นไปตามปรัชญาที่ตั้งไว้ ซึ่งมีส่วนสอดคล้องกับปรัชญาของชุมชน

3. พัฒนาทางการสอน

4. พัฒนาหลักสูตร

5. ดูแลโครงการนิเทศในโรงเรียนให้เป็นไปได้ด้วยดี

6. ดำเนินการวัดผลและประเมินผลโครงการทั้งระบบ

7. ช่วยให้มีการจัดตั้งผู้เชี่ยวชาญในการสอนและใช้ขณะนี้ให้มีประสิทธิภาพ

8. รับผิดชอบในการจัดโครงการส่งเสริมความรู้แก่ครูประจำการในโรงเรียน

9. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสาร และความคิดซึ่งกันและกัน ระหว่างครูและบุคคลอื่นๆ

10. จัดดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น อุปกรณ์ หนังสือ และแหล่งวิชาการ

11. จัดให้มีการพัฒนาทางการนิเทศใหม่ในท้องถิ่น

แฮร์ริส (Harris, 1985: 11-12; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) ได้เสนอความคิดเรื่องงานนิเทศการศึกษาไว้ 10 ประการ คือ

1. งานเกี่ยวกับด้านหลักสูตรซึ่งเกี่ยวกับการวางโครงสร้างหลักสูตร ทำประมวลการสอน โครงการสอน กำหนดตัวผู้สอน วัน เวลา สถานที่ และแบบที่จะสอนตลอดจนสร้างเกณฑ์มาตรฐานการสอน

2. การจัดกระบวนการสอน โดยการแปลงหลักสูตรที่วางไว้มาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน

3. การคัดเลือกบุคลากรผู้สอน โดยเลือกสรรให้เหมาะสมกับงาน การสอบคัดเลือกการพัฒนา และเก็บรักษาทะเบียนเกี่ยวกับบุคคล

4. การจัดอำนวยความสะดวกออกแบบการจัดเตรียมบริบททำให้ความสะดวกและเหมาะสมกับผู้สอน รวมทั้งการจัดวางแผนอาคารเรียนที่ถูกต้อง และมีเครื่องแสดงบอกที่เก็บผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาให้หยิบใช้ได้ง่าย

5. จัดวัสดุอุปกรณ์การสอน ตรวจสอบและคัดเลือกวัสดุอุปกรณ์การสอนที่จะนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อการสอน

6. การจัดอบรมครูประจำการ โดยจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ครูก้าวหน้า และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นทางด้านวิชาการ

7. จัดปฐมนิเทศครูใหม่ หรือครูที่ย้ายมาใหม่ ให้รู้และเข้าใจในสิ่งที่จำเป็นในการปฏิบัติงานเพื่อลดอุปสรรคและทำงานได้ผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

8. จัดบริการด้านอื่น ที่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย หลักการของการเรียนการสอนในโรงเรียนเช่น การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน การจัดบริการด้านต่างๆ ให้ครูใช้ความสามารถภาพของตนได้เต็มที่

9. สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในทางที่เกี่ยวข้องกับการสอน ประกอบด้วยการแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้ชุมชนทราบ แสวงหาและเลือกใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

10. การประเมินผล มีการวางแผน จัดระเบียบประเมินผลและดำเนินการประเมินผลในทุกแห่งของโรงเรียนที่จะมีผลต่อการสอน

กรมวิชาการ (2544 : 17-25) กล่าวถึง แนวดำเนินการนิเทศภายในสรุปได้ว่าการดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรจะได้กำหนดงานรับผิดชอบที่เหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ด้านต่างๆ คือ งานแผนงาน โครงการ งานพัฒนาสื่อและการนิเทศ งานบริการและอำนวยความสะดวก งานติดตามและประเมินผล งานวิจัยในชั้นเรียน และสาระการนิเทศช่วยเหลือการทำงานของครูและโรงเรียนประกอบด้วย งานพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนและปัจจัยสนับสนุน งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ งานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อัสนีย์วัฒน์ แสงทะตา (2546:45) กล่าวว่า การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยพัฒนาการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่สนับสนุนในเรื่องของการวิจัยชั้นเรียนเพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อตัวนักเรียน

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปว่ามีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับงานนิเทศภายในโรงเรียนไว้หลายทัศนะ ผนวกกับแนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สรุปว่างานนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกได้ 7 ด้านคือ

1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน เป็นงานที่ต้องดำเนินการวางแผนงานและโครงการการดำเนินการตามแผน และการประเมินแผนงานและโครงการนิเทศภายในโรงเรียน

2. ด้านการพัฒนาบุคลากรเป็นงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความก้าวหน้า และพัฒนาครูให้เต็มศักยภาพ ด้วยวิธีการต่างๆ

3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร เป็นงานเกี่ยวกับการวางโครงสร้างหลักสูตร ทำประมวลการสอน โครงการสอน กำหนดตัวผู้สอน วันเวลา สถานที่ และแบบที่จะสอนตลอดจนสร้างเกณฑ์มาตรฐานการสอน

4. ด้านกระบวนการสอน โดยการแปลงหลักสูตรที่วางไว้มาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน

5. ด้านสื่อการเรียนรู้ เป็นการดำเนินการเพื่อให้ครูสามารถนำสื่อการเรียนรู้ที่เป็นวัสดุอุปกรณ์การสอน เทคนิควิธีสอน และแหล่งเรียนรู้มาจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน เป็นการส่งเสริมการวิจัยการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนซึ่งเป็นการส่งเสริมพัฒนาครูให้สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ และพัฒนาความเป็นมืออาชีพแก่ครู

7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องว่า สถานศึกษาของตนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศ

มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด ความหมาย หลักการเกี่ยวกับบทบาทดังต่อไปนี้

ภิญ โย สาธร (2523 : 304; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ หมายถึงความมุ่งหวัง ที่บุคคลอื่นคาดหวังว่าบุคคลในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งควรจะทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง บทบาทหน้าที่ มีควบคู่กับตำแหน่งที่บุคคลดำรงอยู่เสมอ

เดวิส (1962 : 40; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าวว่า การที่บุคคลจะดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ต้องมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ กำหนดควบคู่ไปกับตำแหน่งนั้นเสมอ และบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่กำหนดไว้จะต้องเป็นที่รู้และเข้าใจกันระหว่างบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งเองและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

กู๊ด (Good 1973 : 502; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าวว่าความหมายของบทบาทว่า บทบาทหมายถึง (1) ลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลภายในกลุ่ม (2) รูปแบบของพฤติกรรมที่คาดหวังตามตำแหน่งหน้าที่ หรือการแสดงออกของแต่ละบุคคลความมุ่งหวังของสังคม

จากทฤษฎี แนวคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทหมายถึงลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกตามตำแหน่งที่บุคคลนั้นได้รับ การแสดงออกนั้นย่อมผูกพันกับความคิดของผู้ดำรงตำแหน่งเอง และตามความคาดหวังของผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตำแหน่งนั้น

3.1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน

นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้
 สัจด์ อุทรานนท์ (2523:64; อ้างถึงในกฤษฎา สิงขร , 2552 : 23) กล่าวไว้ว่า หน่วย
 ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาได้กำหนดขั้นตอนการนิเทศไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. กระบวนการวางแผน
 - 1.1 การวางแผนการนิเทศ
 - 1.2 การสร้างความเข้าใจและการให้ความรู้
2. การปฏิบัติการนิเทศ
3. การสร้างขวัญและกำลังใจ
4. การประมวลผลการนิเทศ

วัชร เล่าเรียนดี (2548 : 27 - 28) ได้เสนอถึงกระบวนการนิเทศภายในที่เป็นการ
 ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง ดังนี้

1. วางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
2. เลือกประเด็นหรือเรื่องที่สนใจจะปรับปรุงและพัฒนา
3. นำเสนอโครงการที่จะพัฒนาและขั้นตอนการปฏิบัติให้ผู้บริหารโรงเรียนได้รับ
 ทราบเพื่ออนุมัติการดำเนินการ

4. ให้ความรู้หรือแสวงหาความรู้จากเอกสารต่างๆ และการจัดฝึกอบรมเชิง
 ปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการสอนในชั้นเรียนและความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนและ
 นวัตกรรมใหม่ๆ ที่น่าสนใจ

5. จัดทำแผนการนิเทศ กำหนด วัน เวลา ที่จะสังเกตการสอน ประชุมปรึกษาหารือ
 เพื่อและเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์

6. ดำเนินการตามแผนการนิเทศที่ได้วางไว้โดยครูและผู้นิเทศ
7. สรุปและประเมินผลการปรับปรุงและพัฒนา รายงานผลสำเร็จ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2538 : 85 - 86; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36)
 กล่าวถึงกระบวนการในการวางแผนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบมี 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียมการ (Preparation)
 - 1.1 การประชุมครู อาจารย์เพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดทำแผนของโรงเรียน
 - 1.2 การเตรียมจำนวนงบประมาณเพื่อจัดทำโครงการและกิจกรรมให้เหมาะสม
 - 1.3 การจัดคณะทำงานเป็นแผนงานแต่ละชุด
2. ขั้นวางแผน (Planning)

2.1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้สภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหาร
และนิเทศภายในโรงเรียน

2.2 การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วน

2.3 การจัดทำแผนงานและโครงการ

2.4 นำแผนและโครงการเสนอต่อที่ประชุมของครู อาจารย์ เพื่อขอความเห็นชอบและสนับสนุนการดำเนินงาน

3. ขั้นปฏิบัติตามแผน (Implementation)

3.1 ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

3.2 การประสานงานและการมอบหมายงานอย่างชัดเจน

3.3 การประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเมื่อมีปัญหาและอุปสรรค

4. ขั้นประเมิน ปรับงาน และจัดทำแผนใหม่ (Follow – up and Replant)

4.1 ติดตามผลการปฏิบัติงานอยู่เสมอ

4.2 รายงานความคืบหน้าของโครงการและกิจกรรม

4.3 วิเคราะห์ ปรับปรุง ขอบกว้างและนำไปดำเนินการจัดทำแผนใหม่ในปี

ต่อไป

สรุปได้ว่าบทบาทด้านกระบวนการนิเทศภายใน หมายถึงกระบวนการดำเนินการ
เพื่อให้การดำเนินการนิเทศภายในประสบผลสำเร็จโดยมีกระบวนการตั้งแต่ การเตรียมการวางแผน
การวางแผน ดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการนิเทศภายใน ดังนั้นผู้บริหารควรมีบทบาท
ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน และกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน

2. สร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศ
ภายในโรงเรียนให้แก่คณะครู

3. จัดทำข้อมูล และสารสนเทศการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ

4. สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน
และปัญหา

5. สนับสนุนการดำเนินการนิเทศภายใน โดยใช้กิจกรรมที่เหมาะสมกับงาน

6. มีการประเมินผลการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ

3.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร

กัญญา สาร (2523 : 363; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 46) กล่าวถึงการ
พัฒนาบุคลากรว่า การพัฒนาบุคลากรหมายถึงการสนับสนุน ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีต่างๆ

เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูอาจารย์ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่การเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมครูประจำการหมายถึง การให้การศึกษาแก่บุคคลที่กำลังดำรงตำแหน่งอยู่ โดยไม่ก่อให้เกิดการเสียหายแก่หน่วยงานในขณะที่บุคคลนั้นกำลังรับการฝึกอบรมหน่วยงานอาจจัดขึ้นเอง เป็นทางการหรือเชิญผู้ชำนาญมาฝึกให้อย่างไม่เป็นทางการ โดยบุคลากรยังคงปฏิบัติงานต่อไป ตามปกติด้วย หรือหน่วยงานอาจขอให้หน่วยงานอื่นรับหน้าที่ฝึกอบรมแทนก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534:35–36; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) ได้เสนอกิจกรรมการนิเทศ ซึ่งเป็นกิจกรรมพัฒนาบุคลากร คือ

1. การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติแผนได้ตามที่กำหนด
2. การปฐมนิเทศครูใหม่ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจ หลักและแนวทางในการปฏิบัติงาน
3. การให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน
4. การอบรมเพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน
5. การประชุมปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงาน
6. การสัมมนา เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
7. การระดมความคิด เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
8. การสาธิตการสอน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ประสบการณ์การสอนเพิ่มขึ้น
9. การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน
10. การสนทนาทางวิชาการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
11. การเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ และเจตคติที่ดีในการทำงาน
12. การศึกษาดูงาน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่จากการศึกษาดูงาน
13. การสังเกตการณ์สอน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีทักษะและเจตคติที่ดีในการสอน

14. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้การนิเทศได้รับความรู้และประสบการณ์ตรงในการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

15. การเขียนเอกสาร บทความทางวิชาการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ความเข้าใจและพัฒนางานที่รับผิดชอบ

16. การจัดนิทรรศการเพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจประสบการณ์ใหม่ๆ

จากข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารด้านการพัฒนาบุคลากร หมายถึงการดำเนินการพัฒนาครูให้มีความ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลด้วยวิธีการต่างๆ ผู้บริหาร โรงเรียนควรมีบทบาทดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ
2. ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาและดูงานนอกสถานที่
3. จัดให้มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู
4. สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการแก่ครูด้วยกัน
5. สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อ หรือเข้ารับการฝึกอบรม
6. ส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการ เพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ครู
7. ส่งเสริมการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
8. ส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาคมวิชาชีพหรือสร้างเครือข่ายที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครู

9. เสนอแนะ แหล่งค้นคว้าทางวิชาการที่เหมาะสม ทันสมัย แก่ครู

3.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ได้มีผู้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้หลายทัศนะด้วยกัน

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 58; อ้างถึงในนิตย์ ประจักษ์, 2548 : 36) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสรุปได้ว่ามีขั้นตอนตั้งแต่การตั้งวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ การเลือกเนื้อหาให้ตรงและครอบคลุม ชนิดของประสบการณ์การเรียนรู้ หลักสูตรมีความหมาย 3 ประการ คือ

1. หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการ และการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนหลักการที่มุ่งหมายไว้

2. หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output)

3. หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนมุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้
เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

สรุปได้ว่าหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์หรือข้อกำหนดต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้
ผู้เรียนได้เรียน รวมทั้งแนวทางในการใช้หลักสูตรนั้นให้ประสบผลสำเร็จด้วย หลักสูตร จึงมี
ความสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นครูจะต้องทำความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับ
หลักสูตรให้ถ่องแท้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปในทางที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535:38 ; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าว หลักสูตร
เป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอน ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอนจะทำให้การ
จัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีทั้งแก่ผู้เรียนเองและช่วยให้ครูได้มีทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน
ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงแนวทางการ
พัฒนาหลักสูตรไปใช้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545:6-9) กล่าวถึงยุทธศาสตร์การ
ปฏิรูปหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วยมาตรการดังนี้

1. ส่งเสริมให้มีการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ
ผู้เรียนและท้องถิ่น
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. สร้างเครือข่ายประชาคมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
4. เร่งรัด กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้อย่างถูกต้องและ
เหมาะสมกับผู้เรียน

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ในการใช้
หลักสูตรโรงเรียนจะต้องยึดจุดหมาย หลักการ โครงสร้างของหลักสูตรเป็นหลักและปฏิบัติตาม
แนวการใช้หลักสูตร โดยการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ ภายใน
โรงเรียนให้หลักสูตรบรรลุถึงเป้าหมาย ดังนั้นบทบาทด้านการพัฒนาหลักสูตร หมายถึงการ
ดำเนินการเพื่อให้ครูมีความเข้าใจถึงจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการ
สอน การวัดผลและการประเมินผลตามหลักสูตร เพื่อให้ครูนำหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอนอย่าง
มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ที่จะช่วยครูผู้สอนให้เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร
และการนำหลักสูตรไปใช้ให้กระจ่างชัด โดยดำเนินการตั้งแต่ การวางแผนสร้างหลักสูตร การใช้
หลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตรซึ่งจะช่วยส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

3.4 ด้านกระบวนการสอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 72 - 73; อ้างถึงในนิตย์ ประจักษ์, 2548 : 46) ให้ความหมายของการสอนสรุปได้ว่าการสอน (Teaching) หมายถึงการถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ นักเรียน การเรียนการสอน (Instruction) มีความหมายกว้างกว่าการสอนซึ่งหมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอน เช่น การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างการสอน การทดสอบ องค์ประกอบการสอนประกอบด้วยเนื้อหาสาระ ทักษะกระบวนการและการประเมินผลมี องค์ประกอบย่อยได้แก่ การเตรียมการสอน วัตถุประสงค์วิชา เอกสารประกอบการสอน ความสามารถในการสอนการจัดกิจกรรมการสอน การใช้สื่อการสอนและการประเมินผลการสอน ซึ่งการสอนจะดำเนินไปด้วยดีโดยคำนึงการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ คือตัวป้อน (Input) ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน เนื้อหาวิชา สื่อการสอนซึ่งอำนวยความสะดวก กระบวนการ (Process) หมายถึง กระบวนการจัดการสอน เป็นการวางแผนการสอนการจัดกิจกรรมการสอนและการ ประเมินผลการสอนผลผลิต (Product) เป็นผลสมบูรณ์ของผู้เรียนจากการวัดและประเมินผลการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ปรารถนาของผู้เรียนเป็นไปตามความคาดหวังของหลักสูตร การ สอนประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการเรียนการสอน ประกอบด้วยการศึกษาจุดมุ่งหมายในรายวิชาศึกษา พื้นฐานผู้เรียน กำหนดเนื้อหา กำหนดสาระ กำหนดวัสดุฝึกและอุปกรณ์การสอน
2. ขั้นดำเนินการสอน ประกอบด้วยคำแนะนำตัวเอง ทำความรู้จักกับผู้เรียน อธิบายรายวิชา วิธีการเรียนให้ผู้เรียน การจัดกิจกรรม การวัดผล เปิดโอกาสผู้เรียนมีส่วนร่วมให้ข้อคิด และเสนอแนะ

3. ขั้นการประเมินผล ว่าการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537:69-71; อ้างถึงในนิตย์ ประจักษ์, 2548 : 48) กล่าวถึงสอน เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ การเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นระดับใดจะมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง อยู่ 3 ประเภท คือ ผู้เรียน ผู้สอน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน การสอนแต่ละครั้งย่อม แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการสอน เนื้อหาสาระ การแสวงหาความรู้หรือกลวิธีการ สอนที่ผู้สอนเลือกนำมาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ดังนั้นการออกแบบการสอน (Instructional Design) มีข้อพิจารณา ดังนี้

1. สอนทำไม หมายถึง จุดประสงค์ของการเรียนการสอน
2. สอนอะไร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จะสอน
3. สอนอย่างไร หมายถึง กิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นเพื่อให้ บรรลุถึงระดับการเรียนรู้ที่พึงประสงค์

4. ผลการสอนเป็นอย่างไร หมายถึง การประเมินผลการสอนจะทราบได้อย่างไรว่าการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ได้เกิดขึ้นแล้ว

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบมีขั้นตอนประกอบด้วย การวางแผนการสอน การดำเนินการสอน และการประเมินผลการสอน ดังนั้นบทบาทด้านกระบวนการสอนหมายถึงการดำเนินการเพื่อให้ครุมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้

1. จัดให้ครูวางแผนการสอนไว้ล่วงหน้า
2. ส่งเสริมให้ครูศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล
3. เสนอแนะให้ครูกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก
4. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
6. สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
7. ส่งเสริมให้ครูอาจารย์เข้าใจหลักการและวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียน
8. เสนอแนะให้ครูวัด และ ประเมินผลการสอนด้วยวิธีที่หลากหลายตามสภาพจริงเพื่อแก้ไข ปรับปรุงการสอน
9. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแฟ้มสะสมงานของตนเอง และของนักเรียน

3.5 ด้านสื่อการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ทุกประเภท นักวิชาการกล่าวถึงสื่อการเรียนรู้ ดังนี้

วนิดา จิงประสิทธิ์ (2532 : 7; อ้างถึงในนิศย์ ประจงแต่ง, 2548 : 36) กล่าวว่า สื่อการสอน (Instruction Media) หมายถึง สิ่งที่น่าความรู้ไปสู่ผู้เรียน อยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์หรือไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็ได้ สื่อการสอนที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็คือ สื่อประเภทโสตทัศนูปกรณ์ (Audio – Visual Aids) หมายความว่า วัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ และวิธีการทางโสตทัศนศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 257; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 46) กล่าวถึงงานบริหารของงานสื่อการสอนสรุปได้ว่า มี 6 ประการ คือ

1. การจัดหาสื่อการสอนเพื่อบริการ
2. การจัดเก็บสื่อการสอนเพื่อบริการ

3. การบำรุงรักษาสื่อการสอน
4. การประชาสัมพันธ์งานสื่อการสอน
5. การจัดโครงการของงานสื่อการสอน
6. การประเมินผลสื่อการสอน

เยวพา เตชะคุปต์ (2542:69-70) กล่าวถึง การจัดหาและการผลิตสื่อ สรุปได้ว่าสื่ออาจแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ สื่อสำหรับการสอนของครู สื่อประกอบบทเรียน และสื่อสำหรับจัดสภาพแวดล้อม

กรมวิชาการ (2545:7-8) กล่าวถึงสื่อการเรียนรู้สรุปได้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ เหตุการณ์ หรือความคิดถือเป็นสื่อการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น สื่อจำแนกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 3 ประเภท คือ

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ
2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ได้ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมือโสตทัศนวัสดุหรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ๆ
3. สื่ออื่นๆ หมายถึงสื่อที่เป็นบุคคลสื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สื่อกิจกรรมและกระบวนการ สื่อวัสดุเครื่องสื่อและอุปกรณ์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 29-30) กำหนดด้านยุทธศาสตร์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยกำหนดมาตรการ ดังนี้

1. ส่งเสริมการจัดหา ใช้ และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดหา และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและการจัดการศึกษา

3.6 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546:69) กล่าวว่า การวิจัยหมายถึงกระบวนการแสวงหาความรู้เพื่อตอบคำถาม หรือแก้ไขปัญหาที่มีอยู่อย่างเป็นระบบและมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน โดยเริ่มจากการที่ครูจะต้องรู้ว่าคำถามที่ต้องการคำตอบคืออะไร ข้อมูลที่จะนำมาตอบคำถามเหล่านี้ ได้แก่ข้อมูลอะไร บ้าง จะใช้วิธีการและเครื่องมืออะไรในการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว วิธีการและเครื่องมือจะกำหนดและสร้างอย่างไรจึงจะเหมาะสมและทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ดี เชื่อถือได้ เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วจะวิเคราะห์อย่างไรและจะแปลความหมายผลการวิเคราะห์อย่างไร เพื่อที่จะได้ตอบคำถามที่ได้กำหนดไว้

ชูศรี วงศ์รัตน และคณะ (2544 : 80 - 81) กล่าวถึงขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนสรุปได้ว่ามี 7 ขั้นตอนคือ กำหนดปัญหาหรือค้นหา เตรียมการและวางแผน ปฏิบัติตามแผนการสังเกต การสะท้อนกลับ วิเคราะห์และสรุปผล เขียนรายงานการวิจัย

กาญจนา วัฒนา (2545 : 8) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัย หมายถึง การค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ ด้วยวิธีการที่มีระบบแบบแผนที่เชื่อถือได้ มีจุดหมายแน่นอน เพื่อให้ได้มาซึ่งกฎเกณฑ์ ทฤษฎีที่สามารถอ้างอิงและทำนายปรากฏการณ์ต่างๆได้

ธีระพัฒน์ ฤทธิ์ทอง (2545:3) ได้กล่าวไว้ว่าการวิจัย หมายถึง การศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบเพื่อทำความเข้าใจและแสวงหาคำตอบของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู

พิชัย ญาณศิริ (2545 : 31) กล่าวถึงกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนสรุปว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research : CAR) หมายถึงการทำงานเป็นระบบเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนา ในสิ่งที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้ปัญหาหมดไป หรือทำสิ่งที่ดียู่แล้วให้ดียิ่งๆ ขึ้นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นการวิจัยที่ไม่เน้นระเบียบวินัยแบบแผน (Informal Research) แต่เน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนในสถานการณ์จริง ทำอย่างรวดเร็ว ครูทุกคนสามารถทำการวิจัยได้โดยไม่ต้องกังวลว่าวิธีการดำเนินการวิจัยที่ใช้จะผิดหลักวิชา เพราะเมื่อใดก็ตามที่ทำวิจัยแล้วปัญหาในห้องเรียนหมดไปก็ไม่ต้องวิตกหรือสงสัยว่าวิธีการที่ครูเลือกมาแก้ปัญหานั้นสามารถแก้ปัญหานั้นได้จริงหรือไม่ ไม่ต้องกลัวคำวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ด้วยเหตุผลที่ว่า การทำการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนคือการลงมือแก้ปัญหา ไม่ใช่การสร้างหรือการทดสอบความแกร่งของทฤษฎี ดังนั้นจึงควรจัดทำในลักษณะเป็นการวิจัยแบบร่วมมือ (Collaborative Research) มีเพื่อนครูร่วมมือในทุกวงจรของการทำงานตั้งแต่การวางแผนลงมือวิจัย สังเกตการณ์สอนและสะท้อนผลการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้การวิจัยได้รับการตรวจสอบ และปรับปรุงพัฒนาจากผู้ปฏิบัติที่เข้าใจปัญหาร่วมกันอยู่เสมอ ทำให้การวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์แก้ปัญหาในชั้นเรียนได้อย่างแท้จริง(Research Utilization)

คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2546 : 13) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัย หมายถึง กระบวนการเสาะแสวงหาความรู้เพื่อตอบคำถามหรือแก้ไขปัญหาที่มีอยู่อย่างเป็นระบบ และมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

สรุปว่ากระบวนการวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนตั้งแต่ การกำหนดปัญหา การวางแผนการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลและการรายงาน กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ที่ดี บทบาทด้านการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึงการดำเนินการเพื่อให้ครูสามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทในการนิเทศภายใน โดยผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้

1. กระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
2. จัดหาเอกสารที่เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า
3. สนับสนุนการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
4. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
5. ส่งเสริมและให้กำลังใจในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
6. แนะนำให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

3.7 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

มีผู้อธิบายความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 2; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 52) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้นั้นจะให้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543:12; อ้างถึงในนิตย์ ประจงแต่ง, 2555 : 46) ได้ระบุบทบาทผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักเข้ามามีส่วนส่งเสริมสนับสนุนและร่วมคิดร่วมทำร่วมทั้งจะต้องมีการทำงานเป็นทีมโดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มองเห็นคุณค่าและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในและดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยมีการติดตามและกำกับดูแล การดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ

สรุปว่าการประกันคุณภาพ คือกระบวนการบริหารหรือแนวปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องว่า สถานศึกษาของตนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด จึงเป็นความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ เพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด6 มาตรา48 ระบุว่าให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก สารบัญญัติดังกล่าวเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

สรุปได้ว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก มีกระบวนการประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักเข้ามามีส่วนส่งเสริม สนับสนุน และร่วมคิดร่วมทำ ต้องมีการทำงานเป็นทีมกำกับ ติดตาม ดูแลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียนจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

ผู้บริหารมีบทบาทในการบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม โดยผู้บริหารควรจะเป็นแกนนำในการจัดทำแผน รวมทั้งกำกับติดตามให้มีการดำเนินงานตามแผน การนำผลการประเมินตนเองมาใช้ในการปรับปรุงสถานศึกษา และการรายงานผลให้สาธารณชนรับทราบ ดังนั้นบทบาทการนิเทศภายในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารจะมีบทบาทตั้งแต่การเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษา การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และการรายงานผลการดำเนินการ สรุปได้ว่าผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้

1. สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
2. สนับสนุนให้ครูร่วมกันจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ
3. ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมกันดำเนินการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เช่นการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติการ เป็นต้น
4. สนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเอง
6. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไข และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง
7. สนับสนุนให้ครูเผยแพร่ผลงานต่อสาธารณชนเพื่อสร้างความภาคภูมิใจร่วมกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี –สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ครั้งนี้ได้ศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

ไพสิน นกศิริ (2541 : 55) ผลการศึกษาภาคินพนธ์พบว่า การนิเทศภายในส่วนใหญ่จะขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการนิเทศการศึกษา ขาดแคลนงบประมาณดำเนินการ ขาดวัสดุอุปกรณ์ สื่อ เครื่องมือในการนิเทศ ครูไม่ยอมรับการนิเทศ และอีกส่วนหนึ่งพบว่า ระบบนิเทศของโรงเรียน ให้ความสำคัญความจำเป็นในการทำงานอย่างเป็นระบบและการพัฒนาตนเองของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศน้อยมาก ด้านความต้องการ การนิเทศภายในของโรงเรียนนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นรวมถึงการสร้างความตระหนักให้ครูผู้สอนเห็นความสำคัญจะต้องพัฒนานักเรียนให้มีการพัฒนาทุกด้านเต็มตามวัย เต็มตามศักยภาพ ตามกรอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร สภาพความสำเร็จของการนิเทศภายในสถานศึกษา

1. ครูตระหนักถึงความสำคัญและพัฒนานักเรียนให้ตรงตามความต้องการพัฒนา
2. ครูสามารถปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตนให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอตรงตามความต้องการพัฒนานักเรียนด้วยเทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพ

3. ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

นันทนา เต่าทอง (2542 : 105 - 134) ได้ศึกษาการดำเนินงานว่าการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ผลการดำเนินงานนิเทศภายในทั้ง 5 ด้านตามทฤษฎี กลไกแมน ประชากรที่ใช้คือผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนที่รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียน พบว่าโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ผลการดำเนินงานนิเทศภายในทั้ง 5 ด้าน โดยในส่วนของผู้บริหารโรงเรียนดำเนินแต่ละด้าน การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ใช้กิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1. การตรวจแผนการสอน เพื่อให้ครูได้รับการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น ผู้บริหารส่วนใหญ่พิจารณาเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรมากที่สุดรองลงมาคือความสอดคล้องของแผนการสอนกับกำหนดการสอนและหลักสูตร และครบถ้วนขององค์ประกอบที่สำคัญของแผนการสอน ตามลำดับ กิจกรรมการให้คำแนะนำปรึกษาผู้บริหารดำเนินมากที่สุดคือเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยส่งครูเข้ารับการอบรม รองลงมาเปิดโอกาสให้ครูเข้าพบ

ทุกขณะเมื่อมีปัญหา และจัดทำตำรา เอกสาร หนังสือต่างๆ มาให้คณะครูได้ศึกษาค้นคว้าตามลำดับ เรื่องที่ผู้บริหารให้คำแนะนำปรึกษามากที่สุดคือ การจัดทำแผนการสอน รองลงมาเป็นการบรรยายการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางตามลำดับ กิจกรรมการสังเกตการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นผู้สังเกตการสอน รองลงมาเป็นการประชุมปรึกษาหารือก่อนที่จะสังเกตการสอน สังเกตการสอนเมื่อครูพร้อมและเป็นความต้องการของครู นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอนมาวิเคราะห์ร่วมกับครู และมีการประชุมครูก่อนสังเกตการสอน และผู้สังเกตเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้รับการสังเกตตามลำดับ

2. การสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิชาชีพ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการโดยส่งครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาชีพ รองลงมาเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำการจัดทำแผนสะสมงานให้กับครูและให้ครูได้ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพตามลำดับต่อไป การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การวางแผนปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้งกลุ่มมีมากที่สุด รองลงมาเป็นการดำเนินการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และตั้งเป้าหมายการทำงานร่วมกันทั้งกลุ่ม ตามลำดับ

3. การพัฒนาหลักสูตร ที่มีการดำเนินการมากที่สุด คือผู้บริหารส่งครูเข้ารับการอบรม / สัมมนา ประชุมเชิงวิชาการ รองลงมาคือให้ครูศึกษาค้นคว้าเอกสารหลักสูตรและจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ

4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน การดำเนินการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่จัดหาเอกสารเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนให้ครูศึกษาค้นคว้า รองลงมาเป็นการส่งครูเข้ารับการอบรมการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ตามลำดับ

5. ปัญหาในการดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ มีข้อจำกัดเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำเนินงาน รองลงมาคือผู้รับผิดชอบขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงาน และขาดสื่อหรือเครื่องมือในการดำเนินงาน ตามลำดับ

สายช่อ ทองสุข (2546 : 74) ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 การวิจัยครั้งนี้ว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ และเปรียบเทียบ การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามตัวแปรต่อไปนี้คือ ๑. วัตถุประสงค์ของการศึกษา ๒. ขนาดของโรงเรียน ๓. การได้รับการฝึกอบรมและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ๑. การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ และการวิจัยเชิง

ปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง 2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านการพัฒนาหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน 3. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช ระหว่างผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียนกับตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป และระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 1-10 ปี 11-20 ปี กับ 21 ปี ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างผู้ที่ได้รับการอบรมกับผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการนิเทศภายใน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านพัฒนาหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นรา ธารงสุข (2548 : 48) การศึกษาความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร คือการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยพิจารณาตาม เพศ ประสบการณ์ในการสอนและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 326 คน สุ่มโดยใช้เทคนิคแบบเทียบสัดส่วนจากครูสายผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2543 โดยใช้ตารางของเครชีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 45 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9807 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง จากนั้นได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t - test และทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ผลวิจัยพบว่า 1. ความต้องการของครูในการนิเทศภายในจาก

ผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 งาน 2. ความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหารเมื่อเปรียบเทียบกับสถานภาพ พบว่า 2.1 ครูชายและครูหญิงมีความต้องการในการนิเทศภายในจากผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 งาน 2.2 ครูที่มีประสบการณ์สอนมากและครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อย มีความต้องการในการนิเทศภายในจากผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 งาน 2.3 ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความต้องการในการนิเทศภายใน จากผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 งาน ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารควรนำผลการวิจัยไปดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน โดยเรียงลำดับตามความต้องการที่ได้นำเสนอ

กาญจนาพันธ์ อักษรสิทธิ์ (2548 : 105) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ด้านการพัฒนาครู ด้านการฝึกอบรมครูประจำการและด้านช่วยเหลือครูโดยตรง สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งโดยรวม จำแนกตามระดับและรายด้าน มีความสมบูรณ์อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือระดับสถาบัน ระดับการจัดการ และระดับการปฏิบัติการ และเมื่อพิจารณาเป็นรายมิติพบว่า อยู่ในระดับมากทุกมิติ เรียงตามลำดับ ลำดับแรกคือ การกำหนดเป้าหมาย และลำดับสุดท้ายคือการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา 2. การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จันทรัตน์ อนุชิตอารมณี (2550 : 115) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบระดับปัจจัยการบริหารในสี่ลักษณะซึ่งประกอบด้วยลักษณะองค์การ ลักษณะสภาพแวดล้อม ลักษณะบุคคล นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ และ ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา 2) ทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารในสี่ลักษณะที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย สุ่มจากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม จำนวน 5 โรงเรียน จาก 10 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการสอน จำนวนกลุ่มละ 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยประยุกต์จากแนวคิดของ สเตียร์ส (Steers) และตามลักษณะการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยการบริหารโรงเรียนโดย

ภาพรวม และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละปัจจัย พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติงานอยู่ในอันดับที่สูงสุด ส่วนระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษาโดยภาพรวม และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละปัจจัย พบว่าอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนโดยภาพรวมพบว่า อยู่ในอันดับที่สูงสุด และเมื่อแยกเป็นรายปัจจัย พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยการบริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะบุคคล ปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการกำหนดผู้รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียน งานจัดระบบข้อมูลสารนิเทศเพื่อการวางแผน และการวางแผนนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ปัจจัย ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการ ดำเนินการตามแผนนิเทศที่วางไว้ และปัจจัยด้านลักษณะองค์กร ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติ ส่งผลต่อการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ

วนิดา น้อยมะลิวัน (2552 : 121) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษา การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์การนิเทศภายในของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 3) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 วิธีวิจัยประกอบด้วยการศึกษาเชิงคุณภาพและการศึกษาเชิงปริมาณ การศึกษาเชิงคุณภาพ การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 10 คน ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สรุปได้ปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านองค์กร และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้ปัจจัยเพิ่ม คือ ภาระงานและ ขวัญและกำลังใจในการทำงาน

กมลเทพ ลาเหลือ (2552 : 137) การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการนิเทศของผู้นิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบทักษะการนิเทศของผู้นิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ใน การปฏิบัติงาน จำนวนครั้งที่ได้รับการ

นิเทศและขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูภายในโรงเรียนจำนวน 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) และ สถิติทดสอบเอฟ (F-test)

ขรรยง ศิริภูมิ (2552 : 144) การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหา การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถาม

รัตนาศิริภูมิ (2552 : 117) การนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในโดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการนิเทศภายใน การร่างรูปแบบการนิเทศภายใน และการนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในโดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นกรณีศึกษา 4 โรงเรียนคือ โรงเรียนบ้านโคกจาน โรงเรียนบ้านโคกน้อย โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ และโรงเรียนบ้านแอมเจริญ ซึ่งมีผู้บริหาร คณะครู จำนวน 27 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายใน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1. ผู้บริหารและครูผู้สอน เห็นว่า ปัจจุบันสถานศึกษาดำเนินการนิเทศภายในตามองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยชี้แจงเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญและความจำเป็น องค์กรและบทบาทขององค์กร การดำเนินการนิเทศตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดกิจกรรมการนิเทศ และมีการประเมินผลความสำเร็จ ของจัดการนิเทศภายในทุกสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า ทุกสถานศึกษามีการดำเนินการนิเทศภายในไม่ครบทุกขั้นตอน เนื่องจากผู้บริหารและครูขาดความรู้ความเข้าใจในการนิเทศภายใน ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการศึกษา ตลอดจนบุคลากร และขาดความตระหนักในคุณค่าของการนิเทศภายใน แต่ทุกสถานศึกษายังคงมีความต้องการให้มีการพัฒนาคุณภาพครูด้วยการนิเทศภายใน 2. การร่างรูปแบบจากการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ประกอบกับการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารด้านการนิเทศการศึกษา ตลอดจนความคิดเห็นและ

ข้อเสนอแนะ ของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาานิเทศก์และครู นำมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการนิเทศภายใน โดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้ 2.1 สภาพการนิเทศภายใน ความรู้ความเข้าใจในการนิเทศภายใน การสร้างความตระหนัก สร้างความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วม การยอมรับซึ่งกันและกัน 2.2 การจัดองค์กรในการนิเทศภายใน และบทบาทขององค์กร 2.3 กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียน ประกอบด้วย ขั้นตอนตามกระบวนการ การจัดกิจกรรมการนิเทศ และเทคนิคการนิเทศ 2.4 ประเมินผลความสำเร็จของการนิเทศภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3. การนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในแก่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ มีความเห็นตรงกัน โดยต้องการให้สถานศึกษาจัดการนิเทศภายในตามองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร ในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารและครูควรนำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาไปใช้ดำเนินการในการนิเทศภายในทุกด้าน

ชาดิชาย แสนบัวคา (2554 : 145) การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านหนองกุง ชนสาร โสภณ อำเภอกุเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 การวิจัยเชิงคุณภาพนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการนิเทศภายในความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการนิเทศภายใน และแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน ของโรงเรียนบ้านหนองกุงชนสาร โสภณกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนบ้านหนองกุงชนสาร 1 คน ผู้บริหารโรงเรียนใกล้เคียง 1 คน ศึกษานิเทศก์ 1 คน ครูผู้สอนในโรงเรียนบ้านหนองกุงชนสาร จำนวน 15 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้น รวมทั้งสิ้น 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้วิจัย แบบบันทึกการศึกษา

พัชรินทร์ ช่วยศิริ (2554 : 97) การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในและปัญหาข้อเสนอแนะการนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า 1. การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1). ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง มีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้และให้การสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์และวิธีการจัดการเรียนการสอน 2). ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีการพัฒนาให้ครูมีทักษะการทำงานกลุ่ม เข้าใจบทบาทของตน รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามโครงสร้างการบริหารงาน 3). ด้านการพัฒนาวิชาชีพ มีการอบรมครูเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพทั้งด้านเทคนิคการสอนและการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู 4). ด้านการพัฒนาหลักสูตร ได้ให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหาร

สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และการจัดการประชุม อบรม ติดตามและประเมินหลักสูตร และ 5). ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีการดำเนินงานให้ครูณาการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ 2. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการในเทศภายใน 1). ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ขาดคนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการนิเทศ ภาระงานของผู้นิเทศมีมาก ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการนิเทศ ควรให้การอบรมกับผู้ที่จะต้องทำหน้าที่นิเทศ จัดประชุมเพื่อติดตามผลการนิเทศ 2). ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีความแตกต่างกันทางความคิดของครู ครูมีภาระงานมาก ควรลดภาระงานของครู ควรส่งเสริมให้ครูยอมรับฟังความคิดของคนส่วนใหญ่ 3). ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ขาดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพที่มีความหลากหลายและไม่ตรงกับความต้องการ ควรจัดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพที่มีความหลากหลายและควรส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงวิชาการให้กับครู 4). ด้านการพัฒนาหลักสูตร ขาดความรู้และประสบการณ์ของครูในการจัดทำหลักสูตรใหม่ บุคลากรในบางกลุ่มสาระขาดแคลน ควรจัดอบรมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรแก่ครูและจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสม และ 5). ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ขาดความรู้ด้านเทคนิคการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูควรให้ความรู้และคำแนะนำในการจัดทำวิจัยที่ถูกต้องแก่ครู

2. งานวิจัยต่างประเทศ

กัส (Gus , 1973 ; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 51) ได้กล่าวรายงานการวิจัยของสมาคมเพื่อพัฒนาการนิเทศและหลักสูตรรัฐอินเดียนา ในปี 1961 เกี่ยวกับหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สรุปว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ทำหน้าที่จัดห้องสมุดและ วัสดุทัศนูปกรณ์ ให้คำแนะนำทางวิชาชีพ และช่วยเหลือครูปรับปรุงหลักสูตร ตรวจสอบและประเมินผล ศึกษาเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับครูและพบว่า ศึกษานิเทศก์ได้ช่วยเหลือครูในด้านต่อไปนี้มากที่สุด คือ ช่วยครูใหม่ปรับปรุงห้องเรียนให้คำปรึกษาแก่ครูเป็นรายบุคคล และเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนแนะแนวเพื่อบำรุงขวัญครู นอกจากนี้ยังพบว่าศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือครูในด้านต่อไปนี้ น้อยที่สุด ประเมินผลงานของครู ทำงานธุรการ รายงาน และเก็บรักษาสอบต่าง ๆ

เรวิส (Rawis , 1973; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 51) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษากิจกรรมการรับรู้ด้านการนิเทศการศึกษาของครูในรัฐจอร์เจีย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการ การนิเทศการศึกษาของครูในจอร์เจีย โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูที่ทำการสอนในโรงเรียนรัฐบาลในระหว่างปี ค.ศ. 1970 - 1971 จำนวน 309 คน พบว่า ครูมีความต้องการให้มีการนิเทศมากกว่าในปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบความต้องการนิเทศกับความต้องการการปรับปรุงการเรียนการสอนและความต้องการนิเทศให้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ไม่แตกต่างกันอย่างนัยสำคัญ

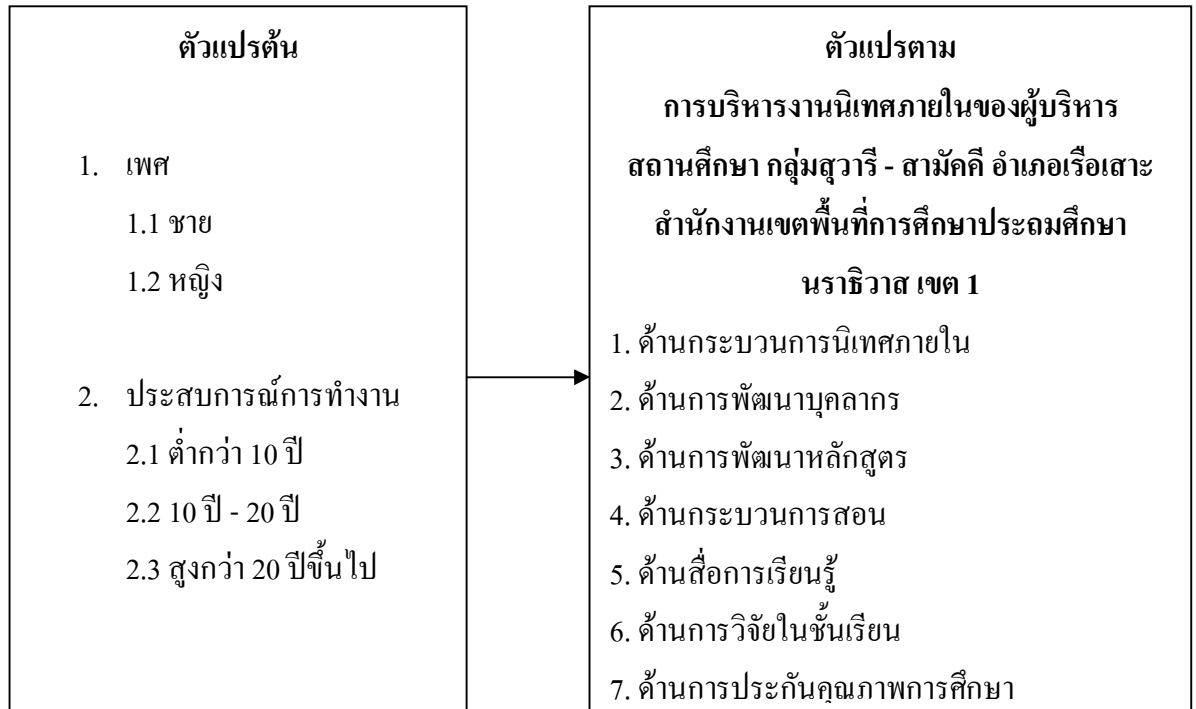
ครูต้องการให้มีการนิเทศที่มุ่งส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์การนิเทศในการแนะนำความก้าวหน้าในอาชีพครูน้อยกว่าด้านอื่น ทำให้ความต้องการแตกต่างกันคือ สถานภาพของครู ขนาดโรงเรียนและประสบการณ์ด้านการสอน ครูผู้ใหญ่มักมีความต้องการการนิเทศมากกว่าครูชาย ครูที่มีการศึกษาสูงมีความต้องการด้านการนิเทศการศึกษาครูที่การศึกษาต่ำกว่า ครูมีความต้องการนิเทศแบบให้ความช่วยเหลือมากกว่าการควบคุม กล่าวคือ ศึกษานิเทศก์จะต้องเป็นผู้แนะนำด้านหลักสูตร การสอน ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือปรับปรุงมีมนุษยสัมพันธ์ครูระดับประถมศึกษาที่มีความต้องการการนิเทศการศึกษามากกว่า

มาโลน (Malone; อ้างถึงในนิตย ประจางแต่ง, 2555 : 52) ได้ศึกษาทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานนิเทศของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐมิสซิสซิปปี” กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ใหญ่และครู ผลการวิจัยสรุปว่าอาจารย์ใหญ่เยี่ยมชั้นเรียนน้อย ประชุมครูเพื่อเป็นสื่อในการนิเทศน้อยอาจารย์ใหญ่ และครูมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการอบรมครูประจำการ และการปฏิบัติหน้าที่ทั่วๆ ไป เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการนิเทศ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งผู้นิเทศต้องมีความรู้ และความเข้าใจขอบข่ายความรับผิดชอบพร้อมเข้าใจบทบาทหน้าที่ตนเองให้ชัดเจนเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ผลดีตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา อันจะเกิดผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติต่อไป

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าที่กล่าวมา ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศจะเห็นได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงานของโรงเรียนที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ทั้งนี้เพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ครูภายในโรงเรียน สามารถปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบและประสบผลสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายการดำเนินงานที่กำหนดไว้ จึงจำเป็นที่ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องอาศัยกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินงานที่ดี เพื่อให้การนิเทศภายในบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายตามแผนงานที่วางไว้

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

ภาพที่ 1 การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 แตกต่างกัน

2. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้อง

การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสารตำราคู่มือและงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ประกอบด้วย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการและแนวคิดของการนิเทศการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.3 ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา
 - 1.4 หลักการนิเทศการศึกษา
 - 1.5 กิจกรรมการนิเทศการศึกษา
2. การนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.1 ความหมายของการนิเทศภายใน โรงเรียน
 - 2.2 ความจำเป็นของการนิเทศภายใน โรงเรียน
 - 2.3 งานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศ
 - 3.1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน
 - 3.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร
 - 3.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร
 - 3.4 ด้านกระบวนการการสอน
 - 3.5 ด้านสื่อการเรียนรู้
 - 3.6 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน
 - 3.7 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการและแนวคิดของการนิเทศการศึกษา

1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษามีส่วนสำคัญเป็นความพยายามอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ จากหลักการดังกล่าวได้มีผู้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

การนิเทศ (Supervision) หมายถึง การช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง บริการ การให้ความร่วมมือ และการประสานงานให้บุคคลที่ปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานทำงานได้ดีขึ้น การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน โดยผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนร่วมมือกันโดยใช้เทคนิควิธีการและกิจกรรมการนิเทศแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล มีการประสานสัมพันธ์และเสริมสร้างขวัญกำลังใจโดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ คุณภาพของคน คุณภาพของงาน คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนและคุณภาพของนักเรียน

สันติ บุญภิรมณ์ (2547 : 208) กล่าวว่า การนิเทศภายในหมายถึง กิจกรรมที่ผู้บริหารหรือบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือร่วมใจกันปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547 : 206) ได้ให้ความหมาย ของการนิเทศภายในไว้ว่า เป็นกระบวนการส่งเสริม แนะนำ ชี้แนะ ปรีกษาหารือ ประสาน มอบหมายความรับผิดชอบ และปรับปรุงพัฒนาเพื่อคุณภาพของผู้เรียน

เขวภา รัตนบัลลังค์ (2548 : 3) ได้ให้ความหมายว่า การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียนในการที่จะแก้ไขปรับปรุง พัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียน

ซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2549 : 204 - 205) ให้ความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษาว่า หมายถึงกระบวนการที่อาศัยความร่วมมือ ของบุคลากรในสถานศึกษาภายใต้การนำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอันที่จะพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน จนบุคลากรทุกฝ่ายสามารถนำตนเองในการปฏิบัติงานได้ และก่อให้เกิดผลขั้นสุดท้าย คือ การศึกษาของนักศึกษาก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ

กรรทอง จิระเชษฐกุล (2550 : 4) ได้ให้ความหมายการนิเทศภายในว่า การส่งเสริม สนับสนุน หรือการให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียน ทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ให้เต็มวัยและศักยภาพ

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 59) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้ที่จะเข้ารับการนิเทศ ทั้งนี้เพื่อพัฒนางานในหน้าที่ที่รับผิดชอบถือเป็นการพัฒนาบุคลากรแบบหนึ่งที่สามารถได้ผลรวดเร็ว โดยเฉพาะการนิเทศภายในสถานศึกษา จึงเป็นการรวมพลังกันเพื่อสร้างสรรค์ผลงานดีกว่าการให้แต่ละคนปฏิบัติงานในลักษณะต่างคนต่างทำ

สุนน อมรวิวัฒน์ (2546 : 8) กล่าวว่านิเทศ โดยศัพท์หมายถึง คำอธิบายการชี้แจง การแสดง การจำแนก การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนรู้ของนักเรียน

สมาน สิริ (2547 : 17) กล่าวว่านิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการพัฒนาโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา และได้รับกำลังส่งเสริมจากภายนอกด้วย

กลิคแมน (Glickman 1990:6อ้างถึงใน สติชัย สอนพรหม, 2547: 11) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนิเทศว่า เป็นแนวความคิดกับการงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเรื่องหลักสูตร การจัดครูเข้า

แฮร์ริส (Harris 1985: 19) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษาคือ สิ่งที่บุคลากรภายในโรงเรียนกระทำกับบุคคลและสิ่งของเพื่อจุดมุ่งหมายในการคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามในแนวทางที่จะส่งเสริมให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน

จากการนำเอาความหมายของการนิเทศภายในตามที่นักวิชาการได้เสนอไว้นั้น ทำให้สามารถมองเห็นคำจำกัดความของการนิเทศภายในในทัศนะต่าง ๆ กันซึ่งสรุปได้ว่า การนิเทศภายใน หมายถึงกิจกรรมที่เกิดจากการร่วมมือของผู้บริหาร และคณะครูในโรงเรียนในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อผู้เรียน

1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

สันติ บุญภิรมณ์ (2547 : 189) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมาย ของการนิเทศการศึกษาดังนี้

1. เพื่อให้ครูได้พัฒนางานการสอนของตัวเอง เนื่องจากครูเป็นบุคลากรที่สำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะงานด้านวิชาการซึ่งเป็นการสอน ผู้เรียนจะมีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ดีได้นั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถในการสอนของครู ดังนั้น ครูจึงพยายามปรับเปลี่ยนวิธีการสอน ซึ่งเป็นงานหลักในหน้าที่ของครู ให้นักเรียนได้สนใจ ไม่เบื่อหน่าย การสอนที่มีประสิทธิภาพ และมุ่งประสิทธิผลกับผู้เรียน ตลอดจนครูได้พยายามเลือกใช้กิจกรรม การสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา และความสามารถของผู้เรียน ให้สามารถพัฒนาผู้เรียน ให้เจริญงอกงามตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

2. เพื่อส่งเสริมขวัญคณะครูให้อยู่ในสภาพที่ดีและเข้มแข็ง เนื่องด้วยงานการสอนเป็นงานที่หนักงานหนึ่งในหลายๆ งาน เพราะเป็นการมุ่งพัฒนาคน เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร จากภายในออกมาสู่ภายนอกให้เห็นเป็นประจักษ์ ไม่ใช่ให้คณะครู อาจารย์ทำงานแต่เพียงอย่างเดียว จึงต้องมีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ให้อยู่ในสภาพที่ครบถ้วนสมบูรณ์ จะได้ปรับปรุงงานครูให้ก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา โดยทั่วไปในทางด้านจิตวิทยา สติปัญญาของบุคคล จะนำมาใช้ได้เต็มศักยภาพ ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้น มีขวัญและกำลังใจที่มั่นคงสม่ำเสมอ

3. เพื่อช่วยให้ครูใหม่ (ครู อาจารย์ ที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งใหม่) เนื่องจากการสอนในโรงเรียน เป็นประสบการณ์ตรง อาจจะทำให้ครูที่บรรจุใหม่ ไม่เข้าใจงานของโรงเรียน ทำให้เกิดการปรับตัวได้ยาก ดังนั้น การนิเทศจึงเป็นวิธีการหนึ่ง ที่ทำให้ครูบรรจุใหม่เข้าใจงานของโรงเรียนได้เร็วขึ้น ก่อให้เกิดผลดีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน และเป็นผลดีต่อเด็กนักเรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการจัดการศึกษา

4. เพื่อช่วยให้ครู อาจารย์ ได้เข้าใจในวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างแท้จริง โดยเฉพาะ มุ่งเน้นในส่วนที่เป็นหน้าที่ของโรงเรียน และครู อาจารย์ได้ทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ ในส่วนที่เกี่ยวกับพัฒนาเด็กนักเรียนให้เจริญงอกงามทุกด้านอย่างสมบูรณ์

5. เพื่อช่วยเสริมสร้างครู อาจารย์ ให้มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ทั้งนี้ มุ่งเน้นให้ครู อาจารย์ ได้มีความรู้ดีในวิชาที่ตนทำการสอน พร้อมทั้งเสริมสร้างให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในวิชาการอื่นๆ ที่มาสนับสนุนวิชาที่ทำการสอนอยู่ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้มีคุณธรรม จริยธรรม และความมีสุขภาพอนามัยไปพร้อมๆ กันให้ครู อาจารย์ ได้เป็นผู้นำที่ยั่งยืนต่อไป

6. เพื่อช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ให้กับครู อาจารย์ เนื่องจากการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ในบางครั้งอาจจะพบกับปัญหา ทั้งในด้านงานวิชาการ ธุรการ กิจกรรมและอื่นๆ ในบางครั้ง ผู้นิเทศการศึกษา อาจจะช่วยแก้ปัญหาส่วนตัวของครู อาจารย์ ด้วยก็ได้ เพราะถือว่า ผู้นิเทศก็มีประสบการณ์มาก่อน ย่อมมีแนวทางในการให้ข้อเสนอแนะได้ด้วย เพื่อความเป็นกันเองต่อไป

ดังนั้น ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ไม่เพียงแต่มุ่งเฉพาะการแก้ปัญหา การสอนของครู หรือปัญหาการเรียนของนักเรียนเท่านั้น แต่ยัง หมายรวมถึง การแก้ปัญหาอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยทำให้ครู อาจารย์ และนักเรียนมีปัญหาการเรียนการสอนร่วมกันด้วย ทั้งนี้เพราะว่า ครู อาจารย์ และนักเรียนต่างก็มีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึกไม่แตกต่างกันไปจากบุคคลธรรมดาทั่วไป

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547 : 213) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการนิเทศภายในดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน พัฒนาปรับปรุงกระบวนการเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเรียนของนักเรียน
2. เพื่อช่วยเหลือครูผู้สอนให้เข้าใจหลักสูตรและ โครงสร้างของหลักสูตรในแต่ละระดับ สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน
3. เพื่อพัฒนาบุคลากร โดยการประชุม อบรม สัมมนา และปฏิบัติการเพิ่มพูนความรู้และทักษะอยู่เสมอ
4. เพื่อส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาการเรียนการสอน เห็นความสำคัญของการทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษา
5. เพื่อช่วยแก้ไขปัญหากับการเรียนการสอน การปรับตัวของครูผู้สอนและนักเรียน เช่น การทำศึกษารายกรณีสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา จัดการแนะแนวในสถานศึกษา อบรมควบคุมความประพฤติ จัดบรรยากาศทางการเรียน เป็นต้น
6. เพื่อแบ่งเบาภาระความรับผิดชอบให้บุคลากรแต่ละฝ่ายรับผิดชอบร่วมกันและทำหน้าที่แทนกันได้ เช่น หัวหน้าหมวดวิชาทำหน้าที่แทนอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ เป็นต้น
7. เพื่อแนะนำครูอาจารย์ใหม่ และการจัดการปฐมนิเทศครูอาจารย์ในการเริ่มต้นเปิดเรียน เพื่อตกลงทำความเข้าใจ ทบทวนนโยบายการดำเนินงานหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาทั้งงานหลักและงานสนับสนุน
8. เพื่อช่วยในการประชาสัมพันธ์ความเข้าใจระหว่างสถานศึกษากับชุมชนหรือผู้ปกครองเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการศึกษาและการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา

9. เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา คือคุณภาพของนักเรียนโดยเน้นกระบวนการให้มากขึ้นนอกเหนือจากการกวดขันแต่เพียงผู้เรียนฝ่ายเดียว เป็นการเน้นทั้งระบบของการบริหารและการนิเทศภายในสถานศึกษา

กรองทอง จิรเดชากุล (2550 : 3) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการนิเทศภายในโรงเรียนว่า

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป

1.1 เพื่อให้ผู้บริหารและคณะกรรมการการนิเทศของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนได้

1.2 เพื่อพัฒนาความสามารถของครู

1.3 เพื่อช่วยเหลือและจัดสรรเครื่องมือ สื่อการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยเหลือ และปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้

1.4 เพื่อให้ครูเกิดความงอกงามทางวิชาชีพ

2. จุดมุ่งหมายเฉพาะเพื่อให้ครูสามารถพัฒนาพฤติกรรมการทำงาน ในเรื่องต่อไปนี้

2.1 เพื่อให้สถานศึกษามีแผนการนิเทศภายใน

2.2 เพื่อเน้นให้มีการวิเคราะห์ ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมาย

2.3 เพื่อให้ครูจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการ เน้นทักษะกระบวนการคิด

2.4 เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการและวิธีการจัดการเรียนรู้ของครู

2.5 เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ได้อย่างเหมาะสม

2.6 เพื่อพัฒนาการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้

2.7 เพื่อให้มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง และปรับปรุงกระบวนการวัดผลและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

จากความมุ่งหมายที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า การนิเทศภายในเป็นการช่วยเหลือครูในการพัฒนาตนเองให้มีเจริญความก้าวหน้าในวิชาชีพ เป็นการปรับปรุง พัฒนาและแก้ปัญหาต่างๆของครูที่เกิดจากการจัดกระบวนการเรียนการสอน อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

1.3 ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา

เยาวยา เตชะคุปต์ (2542 : 88; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) ได้กล่าวไว้ว่าความจำเป็นของการนิเทศว่า การนิเทศเป็นความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาและต่องานอื่นใดเป็นอย่างยิ่งทั้งนี้เพราะจะช่วยให้การปฏิบัติงานของครูหรือเจ้าหน้าที่อื่นๆ พัฒนาไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ การพัฒนาและให้การศึกษาแก่เด็ก

กรมวิชาการ (2543 : 13; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 38) กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. สังคมมีการเปลี่ยนแปลงทุกๆ ด้านตลอดเวลา
2. การพัฒนาคุณภาพครูประจำการมีความซับซ้อนต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการ

3. การพัฒนาสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา
4. การประสานงานให้เกิดการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในการศึกษา

กล่าวได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะในวงการศึกษ ครูควรจะได้รับ การดูแลช่วยเหลือและได้รับการบริการจากผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ซึ่งจะช่วยรักษามาตรฐานการศึกษา

1.4 หลักการนิเทศการศึกษา

เบอร์ตัน และบรัคเนอร์ (Burton and Brueckner 1965 : 71 - 72) ได้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

1. การนิเทศการศึกษา ควรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ (Theoretically Sound)
 - 1.1 การนิเทศควรเป็นไปตามค่านิยม วัตถุประสงค์ และนโยบายซึ่งเกี่ยวข้องอยู่กับการนั้น โดยเฉพาะ
 - 1.2 การนิเทศการศึกษาควรเป็นไปตามความเป็นจริง ตามกฎเกณฑ์ของเรื่องนั้น
 - 1.3 การนิเทศควรมีวิวัฒนาการ ทั้งด้านเครื่องมือและวิธีการ โดยมีจุดมุ่งหมายและบทบาทที่แน่นอน

2. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific)

2.1 การนิเทศควรเป็นไปอย่างมีลำดับ มีระเบียบและมีวิธีการในการศึกษาปรับปรุงและประเมินผลสิ่งต่างๆ ในขอบเขตของงานนั้น ทั้งนี้หมายความว่ารวมทั้งด้านกระบวนการนิเทศและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการนิเทศ

2.2 การนิเทศได้มาจากการรวบรวมและสรุปผลจากข้อมูลอย่างเป็นปรนัยมีความถูกต้อง แน่นนอน เชื่อถือได้ และมีระเบียบมากกว่าการสรุปจากความคิดเห็น

3. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นประชาธิปไตย (Democratic)

3.1 การนิเทศจะต้องเคารพในบุคคลและความแตกต่างของบุคคล และส่งเสริมการแสดงออกของแต่ละบุคคลอย่างเต็มที่

3.2 การนิเทศจะต้องเปิดโอกาสให้มีความร่วมมือ และให้ประโยชน์จากการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.3 การนิเทศควรใช้อำนาจให้น้อยที่สุด และอำนาจหน้าที่จำเป็นต้องได้มาจากหมู่คณะ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของหมู่คณะไปสู่เป้าหมาย

4. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นการสร้างสรรค์ (Creative)

4.1 การนิเทศควรจะแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล และเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนาซึ่งความสามารถนั้นอย่างสูงสุด

4.2 การนิเทศควรมีส่วนร่วมในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสภาพ สิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานให้มากที่สุด

ชารี มณีสรี (2538 : 27 - 28; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 41) ได้เสนอหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 7 ประการ คือ

1. เป็นการกระตุ้นเตือน การประสานงานและแนะนำให้เกิดความเจริญของงานแก่ครู
2. ตั้งอยู่บนรากฐานประชาธิปไตย
3. เป็นกระบวนการส่งเสริมสร้างสรรค์
4. การปรับปรุงหลักสูตรเป็นงานที่เกี่ยวข้องพันกัน
5. การสร้างมนุษยสัมพันธ์
6. มุ่งส่งเสริมบำรุงขวัญ
7. มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนช่องว่างระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยเฉพาะในชนบท

เยาพา เทชะคุปต์ (2542 : 106) อธิบายหลักการนิเทศการศึกษาของเอ็ดวิน

(Edwin H. Heathway) ว่าหลักการศึกษามี 5 ประการ คือ

1. หลักปรัชญา (Supervision is Philosophic) คือ เป็นการเสาะแสวงหาความจริงที่มีอยู่ ผู้นิเทศการศึกษาจะต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาควบคู่กับความเคลื่อนไหวความก้าวหน้าของการศึกษา และจะต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง

2. หลักการให้ความร่วมมือในการทำงาน (Supervision is Co-operative) คือ เป็นการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุจุดหมายเดียวกัน

3. หลักงานสร้างสรรค์ (Supervision is Creative) คือ เป็นวิธีการที่ต้องเสาะแสวงหาความสามารถพิเศษที่มีอยู่ในตัวบุคคลเพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เกิดผลสำเร็จ

4. หลักวิทยาศาสตร์ (Supervision is Scientific) คือการนำกระบวนการ วิธีการทางวิทยาศาสตร์มาเป็นหลักในการนิเทศ

5. หลักมุ่งทำให้เกิดผล (Supervision is Effective) คือเป็นการแสวงหาช่องทางที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาวิธีการ การดำเนินงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ

สรุปได้ว่าในการจัดการนิเทศการศึกษาให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้นั้น ในการดำเนินการต่างๆ ควรเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ และผู้นิเทศจำเป็นต้องระลึกถึงตัวผู้รับการนิเทศเป็นประเด็นสำคัญ กล่าวคือมุ่งส่งเสริมความคิดริเริ่ม การช่วยเหลือ และส่งเสริมความคิดอย่างเสรีให้แก่ครูในการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหของตนเอง ซึ่งการปฏิบัติต้องยึดหลักประชาธิปไตยเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยมีผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีเป้าหมายร่วมกันคือ สัมฤทธิ์ผลที่ตัวผู้เรียน

1.5 กิจกรรมการนิเทศการศึกษา

เป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการจัดการนิเทศการศึกษาให้เป็นอย่างได้ผลดังนั้น หากจะส่งเสริม การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จก็ควรจะต้องรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาเป็นอย่างดีด้วย ได้มีผู้เสนอกิจกรรมการนิเทศการศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

แฮร์ริส (Harris 1985 : 71-87; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) แนะนำเสนอแนะการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาไว้ 23 ประการ คือ

1. การบรรยาย (Lecturing) เป็นวิธีการที่เก่าแก่ที่สุดเป็นกิจกรรมที่ใช้ในการให้ความรู้ทางการศึกษา การประชาสัมพันธ์ และงานที่เน้นเกี่ยวกับครูเป็นรูปแบบของกิจกรรมที่ง่ายที่สุด คือ การใช้ฟัง พูด ซึ่งเหมาะกับการถ่ายทอดความรู้และใช้ได้กับกลุ่มคนทุกขนาด

2. การบรรยายที่มีสื่อประกอบ (Visualized Lecturing) เป็นการบรรยายให้ความรู้โดยใช้วัสดุวัตถุประกอบ ผู้บรรยายอาจใช้สไลด์ แสง สี กระดานชอล์ค แผนภูมิประกอบ การบรรยาย กิจกรรมนี้จะช่วยรวมความสนใจในการฟังให้ดีขึ้น เหมาะกับการถ่ายทอดความรู้

3. การเสนอข้อมูลเป็นกลุ่ม (Panel Presenting) การจัดประชุมสมาชิกกลุ่มใหญ่ อาจได้ผลมากขึ้น หากใช้การประชุมแบบปรึกษาหารือ กิจกรรมประกอบด้วย ผู้พูดหลายคนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในหัวข้อที่กำหนดซึ่งอาจรวมไปถึงการให้ผู้พูดแต่ละคนเสนอเอกสารรายงานอย่างมีรูปแบบต่อสมาชิกในกลุ่มการประชุมอีกด้วย

4. การชมภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ (Viewing Film or Television) การใช้ทัศนวัสดุ เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือวิดีโอ มีความสำคัญต่อการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษา งานประชาสัมพันธ์และงานประเมินผล ผู้นิเทศสามารถเลือกฉายเฉพาะตอนใดตอนหนึ่งที่ต้องการฉายซ้ำ หรือหยุดฉายเมื่อต้องการได้ ทำให้เกิดประสิทธิผลในการใช้ประกอบกิจกรรมการนิเทศร่วมกับ กิจกรรมบทบาทสมมุติและการอภิปราย ภาพยนตร์จะช่วยเปิดเผยสถานการณ์การสอนที่เป็นปัญหา เพื่อสร้างจุดสนใจในการอภิปรายกลุ่ม

5. การฟังเทป วิทยุหรือแผ่นเสียง (Listening to Tape, Radio or Recordings) เป็น กิจกรรมใช้การบันทึกเสียงเสนอความคิดเห็นต่อคนหนึ่งๆ หรือหลายคนเพื่อช่วยพัฒนาความเข้าใจ หรือทักษะ เช่น ใช้ประกอบการสัมภาษณ์ทางอ้อม

6. การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ (Exhibiting Materials and Equipment) เป็นกิจกรรมเพื่อช่วยในการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษาและช่วยพัฒนาวัสดุต่างๆ เช่นการจัดแสดงชุดหนังสือใหม่และพัฒนาคุณภาพหนังสือที่เลือกซื้อ

7. การสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน (Observing in Classroom) เป็นกิจกรรมการ สังเกตการสอนของบุคคลหนึ่งหรือกลุ่ม เพื่อวิเคราะห์การปฏิบัติงานของครูในชั้นเรียน เทคนิคใน การสังเกตการณ์ที่คล้ายคลึงกับเทคนิคการสาธิตการสอน และการเยี่ยมชั้นเรียนในการสังเกตการ สอนอาจใช้เครื่องมือบางอย่างเพื่อให้คล่องตัวขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบันทึกเหตุการณ์

8. การสาธิต (Demonstrating) เป็นการเสนอลำดับเหตุการณ์ที่จัดเตรียมไว้ ล่วงหน้าต่อคนกลุ่มหนึ่งได้ชม การสาธิตนั้นจะเน้นส่วนที่สำคัญที่สุดและจะเกิดประสิทธิผลที่สุด เมื่อผู้ชมใช้ขบวนการสังเกตอย่างมีระบบ และมีกิจกรรมอื่นๆ ตามมา

9. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviewing) ใช้เมื่อต้องการ ข้อมูลรายบุคคล รวบรวมความคิดเห็น ทักษะ การสัมภาษณ์แบบนี้จะมีการกำหนดคำถามไว้ ล่วงหน้ามีตารางการสัมภาษณ์ และการจัดลำดับรวม ทั้งบันทึกข้อมูลอย่างมีระบบ

10. การสัมภาษณ์เฉพาะเรื่อง (Focused Interviewing) เป็นกิจกรรมแบบกึ่งมี โครงสร้างอาจใช้ภาพหลังการสังเกตการสอนในชั้นเรียน กิจกรรมแบบนี้มีคุณค่าสำคัญในการ พัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับส่วนประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมในชั้นเรียนของครู และจะช่วยลด ความวิตกกังวลและความตึงเครียดของครูภายหลังการสังเกตการสอน

11. การสัมภาษณ์ทางอ้อม (Non-Directive Interviewing) เป็นการรับรู้ความ คิดเห็นและความรู้สึกของครูโดยการอภิปราย การใช้สัญลักษณ์ต่าง เป็นจุดสำคัญของกิจกรรมนี้ เป็นการสัมภาษณ์แบบมีครูเป็นศูนย์กลาง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความในใจของครู

12. การอภิปราย (Discussion) เป็นการปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของกลุ่มเล็กๆ การอภิปราย จะเป็นการช่วยกระตุ้นการแก้ไขความเข้าใจในเรื่องต่างๆ การอภิปรายเมื่อเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ยุ้งยากซับซ้อน มักใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่นๆ เช่น บทบาทสมมุติ ภาพยนตร์ การอ่าน การวิจัย การสาธิต และการบรรยาย

13. การอ่าน (Reading) เป็นกิจกรรมการนิเทศที่ใช้กันทั่วไป ได้มีการพัฒนาห้องสมุดวิชาชีพอย่างกว้างขวางเพื่อส่งเสริมการอ่านในหมู่ครู ให้มีการพัฒนาการอ่าน เพื่อช่วยอบรมให้ความรู้ทางการศึกษา

14. การวิเคราะห์ข้อมูลและการคิดคำนวณ (Analyzing and Calculating) เป็นกิจกรรมที่เพิ่มความสำคัญขึ้นเมื่อเกิดความต้องการการประเมินผลโครงการอย่างเป็นระบบ หรือจัดทำบัญชีทางการศึกษา ทักษะของการวิเคราะห์ข้อมูลจะทำให้ได้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์

15. การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นกิจกรรมที่ใช้สร้างความคิดพื้นฐาน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพูดแนะนำในเชิงสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมกลุ่มที่สมาชิกแต่ละคนจะพูดแสดงความคิดเห็นออกมาโดยไม่มีการอภิปรายการวิจารณ์หรือการวิเคราะห์

16. การบันทึกวีดีโอเทปและการถ่ายภาพ (Videotaping and Photographing) กิจกรรมนี้เป็นการใช้ภาพที่มองเห็น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตร การประเมินผล การอบรมให้ความรู้ทางการศึกษาหรืองานประชาสัมพันธ์ การใช้วีดีโอมีประโยชน์มากเมื่อต้องการวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญที่ต้องใช้ข้อมูลทั้งด้านภาพและเสียง

17. การจัดทำเครื่องมือและแบบทดสอบ (Incrementing and Testing) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบทดสอบ การทดสอบปฏิกิริยา การวัดระดับและวิธีการต่างๆ

18. การประชุมกลุ่มย่อย (Buzz - Session) เป็นกิจกรรมของคนกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งอภิปรายกันในหัวข้อที่จำเพาะเจาะจง ให้โอกาสผู้ประชุมได้แสดงความคิดเห็นต่อหัวข้อที่ใช้ประชุมเต็มที่

19. การศึกษานอกสถานที่ (Field Trip) เป็นการศึกษาออกโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายให้ครูได้เห็นการดำเนินงานบางอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับวิชาชีพของเขา เช่น การไปเยี่ยมชมโรงเรียนในชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม ไปต่างประเทศ เป็นต้น แต่กิจกรรมนี้ไม่ได้เป็นการไปเยี่ยมชมเพื่อสังเกตการสอนของโรงเรียนอื่น

20. การเยี่ยมชม (Interdicting) เป็นการไปเยี่ยมชมชั้นเรียนและสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของครู การไปเยี่ยมนี้อาจกระทำโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือคนกลุ่มเล็กๆ กิจกรรมนี้แตกต่างจากการสาธิตที่มีการเตรียมการล่วงหน้าของครูบ้างเล็กน้อยและที่สำคัญที่สุด ผู้เยี่ยมชมจะได้เห็นภาพที่ใกล้เคียงของจริงมากที่สุด

21. บทบาทสมมุติ (Role-Playing) บางครั้งเป็นการใช้บทบาทในสังคมมีประโยชน์ในการเรียนรู้และวิเคราะห์ความรู้สึก ในทางการศึกษาได้มีการพัฒนากิจกรรมนี้มาจากบทบาทในสังคมและกลายมาเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งในการปฏิบัติจริงปัญหาของครู จะได้รับการนำมาเขียนโครงการ โดยใช้บทบาทสมมุติ

22. การเขียน (Writing) แม้กิจกรรมนี้จะใช้กันแพร่หลายในส่วนที่เกี่ยวข้องวารสารการนิเทศ และการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษา กิจกรรมนี้เป็นที่ต้องการในงานนิเทศแทบทุกชนิดเป็นศูนย์กลางระบบสื่อสารของโรงเรียน

23. การปฏิบัติตามคำแนะนำ (Guided Practice) เป็นการจัดกิจกรรมของแต่ละบุคคลหรือคนกลุ่มเล็กๆ เป็นส่วนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ซึ่งเน้นที่การกระทำมากกว่าการพูดในการปฏิบัติงานผู้นิเทศจะใช้เทคนิคนี้ก็ไม่เสมอไป อาจเป็นการดำเนินการของแต่ละคนด้วยการกำหนดกิจกรรมจากเนื้อหาหรือบทความที่ศึกษา

สรุปได้ว่ากิจกรรมการเทศการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้การดำเนินการนิเทศให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ กิจกรรมที่นิเทศประกอบด้วย การสังเกต การสอนการสาธิตการสอน การเยี่ยมชั้นเรียน การประชุม การบรรยาย การอภิปราย การใช้โสตทัศนวัสดุ การสัมภาษณ์ บทบาทสมมุติ การเขียน การจัดทัศนศึกษา เป็นต้น

2. การนิเทศภายในโรงเรียน

2.1 ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

นิยม สะอาดแก้ว (2545 : 9) การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก คือ การสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมให้เต็มวัยและตามศักยภาพ โดยความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545 : 26 - 27) การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูในสถานศึกษานั้น ในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

ลีปนันท เกตุทัต (2528 : 132; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นการนิเทศการศึกษาโดยอาศัยบุคลากรในโรงเรียนเอง ผู้นิเทศได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือหัวหน้าหมวดวิชา รวมทั้งครูที่มีความรู้ความสามารถและความชำนาญ ตลอดจนมีประสบการณ์ในการสอนเฉพาะสาขาวิชา บุคคลเหล่านี้จะต้องมีความสามารถนิเทศครูในโรงเรียนในรูปของการเป็นที่ปรึกษา การปรึกษางานในหมู่คณะ การให้ความรู้เพิ่มเติมโดยถือหลักการฝึกกำลังปฏิบัติงานให้สำเร็จได้ด้วยดี

นวลจันทร์ พูลสวัสดิ์ (2546 : 15) กล่าวว่า การนิเทศภายในหมายถึง ความพยายามทุกวิถีทางของบุคลากรที่อยู่ในโรงเรียน มีผู้บริหารโรงเรียน คณาจารย์และครูผู้สอนที่จะนำไปแก้ไขปรับปรุง แนะนำ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้บรรลุจุดหมายตามที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการพัฒนา สร้างสรรค์การปฏิบัติงานของครูต่อการศึกษาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นด้วย ”

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547 : 22) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนคือ กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเอง แก่ครูและนักเรียนเพื่อการปรับปรุงตัวของเขา ตลอดจนสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

2.2 ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน

กฤษณ์ น้ำเพชร (2521 : 41- 42; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 51) กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในสรุปได้ดังนี้

1. การนิเทศเป็นการส่งเสริมคุณภาพทางการเรียนการสอน
2. ครูได้รับการนิเทศเพื่อความเจริญทางการเรียนการสอนและทางวิชาการ
3. โรงเรียนต้องมีการนิเทศเพราะ โครงการที่ประกอบด้วยข้อมูลจากการนิเทศจะสามารถช่วยในการจำแนกคุณภาพของครูและความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน
4. การนิเทศสามารถกระตุ้นและนำทางความคิดใหม่ให้เกิดขึ้นกับครูภายในโรงเรียน
5. โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องอบรม โดยกระทำต่อเนื่องกันไป เพราะความก้าวหน้าทางวิชาการเพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ
6. เพื่อเป็นการช่วยให้ครูได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยทั่วๆ ไป ปรัชญาของโรงเรียน วัตถุประสงค์เฉพาะของโรงเรียนเพื่อช่วยให้ครูดำเนินการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น
7. เพื่อเป็นการส่งเสริมขวัญและกำลังใจของครู และก่อให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยในการทำงานร่วมกัน

สดีโส ศรีสวัสดิ์ (2546 : 7) กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องจัดการนิเทศภายในด้วยความร่วมมือกันเองของบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อปรับปรุงพัฒนางานด้านต่างๆ ของโรงเรียนจะสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ในโรงเรียนได้ตรงสภาพปัญหาความต้องการ

กรองทอง จิระเชษฐกุล (2550 : 4) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นของการนิเทศภายใน โรงเรียน คือ 1) ปรับปรุงคุณภาพของการจัดการศึกษา ให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน 2) ปริมาณศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอกับความต้องการของครูและสถานศึกษา 3) บุคลากรภายในสถานศึกษา มีความรู้ความสามารถ มีความคุ้นเคยและใกล้ชิดปัญหา มากที่สุด 4) บรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเอง และสามารถปฏิบัติงานนิเทศได้อย่าง ต่อเนื่อง

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545 : 26) กล่าวว่า ภายใต้อกรอบแนวปฏิบัติของการปฏิรูปโรงเรียน หรือสถานศึกษาตามนโยบายแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนจะมีส่วนสำคัญต่อผลสำเร็จของการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญดังต่อไปนี้

1. เพื่อช่วยให้ครู อาจารย์ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการบริหารและวิชาการ เช่น กำหนดทางเลือก การสร้างสื่อและเครื่องมือการเรียนการสอนหรือนวัตกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับภาพทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมขององค์กร
2. เพื่อให้ครู อาจารย์สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กได้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered)
3. เพื่อให้ครูตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้
4. เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม สร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้สอน
5. เพื่อมุ่งให้เกิดความร่วมมือ ประสานงานกันเป็นอย่างดีภายในระบบงานของโรงเรียน
6. เพื่อควบคุมมาตรฐานและพัฒนางานด้านการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการก้าวสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา(Quality Assurance)

สรุปได้ว่าการจัดให้มีกรนิเทศภายในโรงเรียน ก็เพื่อหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมทั้งการเรียนการสอน การทำงานเป็นทีม การสร้างเจตคติที่ดีในการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในที่สุด

2.3 งานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน

เนกเลย์ และ อีแวนส์ (Neagley and Evans, 1964 : 105-106; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 41) ได้กล่าวถึงงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารไว้ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมให้ครูแต่ละคน หรือทั้งกลุ่มสามารถแสดงความสามารถออกมาอย่างมีอิสระ และปรับปรุงการเรียนการสอนร่วมกับบุคคลอื่น

2. ทำงานกลุ่มในการสร้างและดำเนินการให้เป็นไปตามปรัชญาที่ตั้งไว้ ซึ่งมีส่วนสอดคล้องกับปรัชญาของชุมชน

3. พัฒนาทางการสอน

4. พัฒนาหลักสูตร

5. ดูแลโครงการนิเทศในโรงเรียนให้เป็นไปได้ด้วยดี

6. ดำเนินการวัดผลและประเมินผลโครงการทั้งระบบ

7. ช่วยให้มีการจัดตั้งผู้เชี่ยวชาญในการสอนและใช้ขณะนี้ให้มีประสิทธิภาพ

8. รับผิดชอบในการจัดโครงการส่งเสริมความรู้แก่ครูประจำการในโรงเรียน

9. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสาร และความคิดซึ่งกันและกัน ระหว่างครูและบุคคลอื่นๆ

10. จัดดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น อุปกรณ์ หนังสือ และแหล่งวิชาการ

11. จัดให้มีการพัฒนาทางการนิเทศใหม่ในท้องถิ่น

แฮร์ริส (Harris, 1985: 11-12; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) ได้เสนอความคิดเรื่องงานนิเทศการศึกษาไว้ 10 ประการ คือ

1. งานเกี่ยวกับด้านหลักสูตรซึ่งเกี่ยวกับการวางโครงสร้างหลักสูตร ทำประมวลการสอน โครงการสอน กำหนดตัวผู้สอน วัน เวลา สถานที่ และแบบที่จะสอนตลอดจนสร้างเกณฑ์มาตรฐานการสอน

2. การจัดกระบวนการสอน โดยการแปลงหลักสูตรที่วางไว้มาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน

3. การคัดเลือกบุคลากรผู้สอน โดยเลือกสรรให้เหมาะสมกับงาน การสอบคัดเลือกการพัฒนา และเก็บรักษาทะเบียนเกี่ยวกับบุคคล

4. การจัดอำนวยความสะดวกออกแบบการจัดเตรียมบริบททำให้ความสะดวกและเหมาะสมกับผู้สอน รวมทั้งการจัดวางแผนอาคารเรียนที่ถูกต้อง และมีเครื่องแสดงบอกที่เก็บผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาให้หยิบใช้ได้ง่าย

5. จัดวัสดุอุปกรณ์การสอน ตรวจสอบและคัดเลือกวัสดุอุปกรณ์การสอนที่จะนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อการสอน

6. การจัดอบรมครูประจำการ โดยจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ครูก้าวหน้า และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นทางด้านวิชาการ

7. จัดปฐมนิเทศครูใหม่ หรือครูที่ย้ายมาใหม่ ให้รู้และเข้าใจในสิ่งที่จำเป็นในการปฏิบัติงานเพื่อลดอุปสรรคและทำงานได้ผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

8. จัดบริการด้านอื่น ที่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย หลักการของการเรียนการสอนในโรงเรียนเช่น การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน การจัดบริการด้านต่างๆ ให้ครูใช้ความสามารถภาพของตนได้เต็มที่

9. สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในทางที่เกี่ยวข้องกับการสอน ประกอบด้วยการแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้ชุมชนทราบ แสวงหาและเลือกใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

10. การประเมินผล มีการวางแผน จัดระเบียบประเมินผลและดำเนินการประเมินผลในทุกแห่งของโรงเรียนที่จะมีผลต่อการสอน

กรมวิชาการ (2544 : 17-25) กล่าวถึง แนวดำเนินการนิเทศภายในสรุปได้ว่าการดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรจะได้กำหนดงานรับผิดชอบที่เหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ด้านต่างๆ คือ งานแผนงาน โครงการ งานพัฒนาสื่อและการนิเทศ งานบริการและอำนวยความสะดวก งานติดตามและประเมินผล งานวิจัยในชั้นเรียน และสาระการนิเทศช่วยเหลือการทำงานของครูและโรงเรียนประกอบด้วย งานพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนและปัจจัยสนับสนุน งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ งานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อัสนีย์วัฒน์ แสงทะตา (2546:45) กล่าวว่า การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยพัฒนาการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่สนับสนุนในเรื่องของการวิจัยชั้นเรียนเพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อตัวนักเรียน

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปว่ามีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับงานนิเทศภายในโรงเรียนไว้หลายทัศนะ ผนวกกับแนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สรุปว่างานนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกได้ 7 ด้านคือ

1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน เป็นงานที่ต้องดำเนินการวางแผนงานและโครงการการดำเนินการตามแผน และการประเมินแผนงานและโครงการนิเทศภายในโรงเรียน

2. ด้านการพัฒนาบุคลากรเป็นงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความก้าวหน้า และพัฒนาครูให้เต็มศักยภาพ ด้วยวิธีการต่างๆ

3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร เป็นงานเกี่ยวกับการวางโครงสร้างหลักสูตร ทำประมวลการสอน โครงการสอน กำหนดตัวผู้สอน วันเวลา สถานที่ และแบบที่จะสอนตลอดจนสร้างเกณฑ์มาตรฐานการสอน

4. ด้านกระบวนการสอน โดยการแปลงหลักสูตรที่วางไว้มาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน

5. ด้านสื่อการเรียนรู้ เป็นการดำเนินการเพื่อให้ครูสามารถนำสื่อการเรียนรู้ที่เป็นวัสดุอุปกรณ์การสอน เทคนิควิธีสอน และแหล่งเรียนรู้มาจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน เป็นการส่งเสริมการวิจัยการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนซึ่งเป็นการส่งเสริมพัฒนาครูให้สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ และพัฒนาความเป็นมืออาชีพแก่ครู

7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องว่า สถานศึกษาของตนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศ

มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด ความหมาย หลักการเกี่ยวกับบทบาทดังต่อไปนี้

ภิญโญ สาร (2523 : 304; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ หมายถึงความมุ่งหวัง ที่บุคคลอื่นคาดหวังว่าบุคคลในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งควรจะทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง บทบาทหน้าที่ มีควบคู่กับตำแหน่งที่บุคคลดำรงอยู่เสมอ

เดวิส (1962 : 40; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าวว่า การที่บุคคลจะดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ต้องมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ กำหนดควบคู่ไปกับตำแหน่งนั้นเสมอ และบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่กำหนดไว้จะต้องเป็นที่รู้และเข้าใจกันระหว่างบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งเองและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

กู๊ด (Good 1973 : 502; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าวว่าความหมายของบทบาทว่า บทบาทหมายถึง (1) ลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลภายในกลุ่ม (2) รูปแบบของพฤติกรรมที่คาดหวังตามตำแหน่งหน้าที่ หรือการแสดงออกของแต่ละบุคคลความมุ่งหวังของสังคม

จากทฤษฎี แนวคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทหมายถึงลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกตามตำแหน่งที่บุคคลนั้นได้รับ การแสดงออกนั้นย่อมผูกพันกับความคิดของผู้ดำรงตำแหน่งเอง และตามความคาดหวังของผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตำแหน่งนั้น

3.1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน

นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้
 สัจด์ อุทรานนท์ (2523:64; อ้างถึงในกฤษฎา สิงขร , 2552 : 23) กล่าวไว้ว่า หน่วย
 ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาได้กำหนดขั้นตอนการนิเทศไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. กระบวนการวางแผน
 - 1.1 การวางแผนการนิเทศ
 - 1.2 การสร้างความเข้าใจและการให้ความรู้
2. การปฏิบัติการนิเทศ
3. การสร้างขวัญและกำลังใจ
4. การประมวลผลการนิเทศ

วัชร เล่าเรียนดี (2548 : 27 - 28) ได้เสนอถึงกระบวนการนิเทศภายในที่เป็นการ
 ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง ดังนี้

1. วางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
2. เลือกประเด็นหรือเรื่องที่สนใจจะปรับปรุงและพัฒนา
3. นำเสนอโครงการที่จะพัฒนาและขั้นตอนการปฏิบัติให้ผู้บริหารโรงเรียนได้รับ
 ทราบเพื่ออนุมัติการดำเนินการ

4. ให้ความรู้หรือแสวงหาความรู้จากเอกสารต่างๆ และการจัดฝึกอบรมเชิง
 ปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการสอนในชั้นเรียนและความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนและ
 นวัตกรรมใหม่ๆ ที่น่าสนใจ

5. จัดทำแผนการนิเทศ กำหนด วัน เวลา ที่จะสังเกตการสอน ประชุมปรึกษาหารือ
 เพื่อและเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์

6. ดำเนินการตามแผนการนิเทศที่ได้วางไว้โดยครูและผู้นิเทศ
7. สรุปและประเมินผลการปรับปรุงและพัฒนา รายงานผลสำเร็จ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2538 : 85 - 86; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36)
 กล่าวถึงกระบวนการในการวางแผนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบมี 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียมการ (Preparation)
 - 1.1 การประชุมครู อาจารย์เพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดทำแผนของโรงเรียน
 - 1.2 การเตรียมจำนวนงบประมาณเพื่อจัดทำโครงการและกิจกรรมให้เหมาะสม
 - 1.3 การจัดคณะทำงานเป็นแผนงานแต่ละชุด
2. ขั้นวางแผน (Planning)

2.1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้สภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหาร
และนิเทศภายในโรงเรียน

2.2 การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วน

2.3 การจัดทำแผนงานและโครงการ

2.4 นำแผนและโครงการเสนอต่อที่ประชุมของครู อาจารย์ เพื่อขอความเห็นชอบและสนับสนุนการดำเนินงาน

3. ขั้นปฏิบัติตามแผน (Implementation)

3.1 ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

3.2 การประสานงานและการมอบหมายงานอย่างชัดเจน

3.3 การประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเมื่อมีปัญหาและอุปสรรค

4. ขั้นประเมิน ปรับงาน และจัดทำแผนใหม่ (Follow – up and Replant)

4.1 ติดตามผลการปฏิบัติงานอยู่เสมอ

4.2 รายงานความคืบหน้าของโครงการและกิจกรรม

4.3 วิเคราะห์ ปรับปรุง ขอบกพร่องและนำไปดำเนินการจัดทำแผนใหม่ในปี

ต่อไป

สรุปได้ว่าบทบาทด้านกระบวนการนิเทศภายใน หมายถึงกระบวนการดำเนินการ
เพื่อให้การดำเนินการนิเทศภายในประสบผลสำเร็จโดยมีกระบวนการตั้งแต่ การเตรียมการวางแผน
การวางแผน ดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการนิเทศภายใน ดังนั้นผู้บริหารควรมีบทบาท
ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน และกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน

2. สร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศ
ภายในโรงเรียนให้แก่คณะครู

3. จัดทำข้อมูล และสารสนเทศการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ

4. สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน
และปัญหา

5. สนับสนุนการดำเนินการนิเทศภายใน โดยใช้กิจกรรมที่เหมาะสมกับงาน

6. มีการประเมินผลการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ

3.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร

กัญญา สาร (2523 : 363; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 46) กล่าวถึงการ
พัฒนาบุคลากรว่า การพัฒนาบุคลากรหมายถึงการสนับสนุน ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีต่างๆ

เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูอาจารย์ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่การเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมครูประจำการหมายถึง การให้การศึกษาแก่บุคคลที่กำลังดำรงตำแหน่งอยู่ โดยไม่ก่อให้เกิดการเสียหายแก่หน่วยงานในขณะที่บุคคลนั้นกำลังรับการฝึกอบรมหน่วยงานอาจจัดขึ้นเอง เป็นทางการหรือเชิญผู้ชำนาญมาฝึกให้อย่างไม่เป็นทางการ โดยบุคลากรยังคงปฏิบัติงานต่อไป ตามปกติด้วย หรือหน่วยงานอาจขอให้หน่วยงานอื่นรับหน้าที่ฝึกอบรมแทนก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534:35–36; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) ได้เสนอกิจกรรมการนิเทศ ซึ่งเป็นกิจกรรมพัฒนาบุคลากร คือ

1. การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติแผนได้ตามที่กำหนด
2. การปฐมนิเทศครูใหม่ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจ หลักและแนวทางในการปฏิบัติงาน
3. การให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน
4. การอบรมเพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน
5. การประชุมปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงาน
6. การสัมมนา เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
7. การระดมความคิด เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
8. การสาธิตการสอน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ประสบการณ์การสอนเพิ่มขึ้น
9. การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน
10. การสนทนาทางวิชาการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
11. การเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ และเจตคติที่ดีในการทำงาน
12. การศึกษาดูงาน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่จากการศึกษาดูงาน
13. การสังเกตการณ์สอน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีทักษะและเจตคติที่ดีในการสอน

14. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้การนิเทศได้รับความรู้และประสบการณ์ตรงในการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

15. การเขียนเอกสาร บทความทางวิชาการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ความเข้าใจและพัฒนางานที่รับผิดชอบ

16. การจัดนิทรรศการเพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจประสบการณ์ใหม่ๆ

จากข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารด้านการพัฒนาบุคลากร หมายถึงการดำเนินการพัฒนาครูให้มีความ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลด้วยวิธีการต่างๆ ผู้บริหาร โรงเรียนควรมีบทบาทดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ
2. ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาและดูงานนอกสถานที่
3. จัดให้มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู
4. สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการแก่ครูด้วยกัน
5. สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อ หรือเข้ารับการฝึกอบรม
6. ส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการ เพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ครู
7. ส่งเสริมการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
8. ส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาคมวิชาชีพหรือสร้างเครือข่ายที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครู

9. เสนอแนะ แหล่งค้นคว้าทางวิชาการที่เหมาะสม ทันสมัย แก่ครู

3.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ได้มีผู้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้หลายทัศนะด้วยกัน

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 58; อ้างถึงในนิตย์ ประจักษ์, 2548 : 36) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสรุปได้ว่ามีขั้นตอนตั้งแต่การตั้งวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ การเลือกเนื้อหาให้ตรงและครอบคลุม ชนิดของประสบการณ์การเรียนรู้ หลักสูตรมีความหมาย 3 ประการ คือ

1. หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการ และการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนหลักการที่มุ่งหมายไว้

2. หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output)

3. หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนมุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้
เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

สรุปได้ว่าหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์หรือข้อกำหนดต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้
ผู้เรียนได้เรียน รวมทั้งแนวทางในการใช้หลักสูตรนั้นให้ประสบผลสำเร็จด้วย หลักสูตร จึงมี
ความสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นครูจะต้องทำความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับ
หลักสูตรให้ถ่องแท้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปในทางที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535:38 ; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าว หลักสูตร
เป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอน ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอนจะทำให้การ
จัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีทั้งแก่ผู้เรียนเองและช่วยให้ครูได้มีทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน
ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงแนวทางการ
พัฒนาหลักสูตรไปใช้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545:6-9) กล่าวถึงยุทธศาสตร์การ
ปฏิรูปหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วยมาตรการดังนี้

1. ส่งเสริมให้มีการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ
ผู้เรียนและท้องถิ่น
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. สร้างเครือข่ายประชาคมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
4. เร่งรัด กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้อย่างถูกต้องและ
เหมาะสมกับผู้เรียน

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ในการใช้
หลักสูตรโรงเรียนจะต้องยึดจุดหมาย หลักการ โครงสร้างของหลักสูตรเป็นหลักและปฏิบัติตาม
แนวการใช้หลักสูตร โดยการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ ภายใน
โรงเรียนให้หลักสูตรบรรลุถึงเป้าหมาย ดังนั้นบทบาทด้านการพัฒนาหลักสูตร หมายถึงการ
ดำเนินการเพื่อให้ครูมีความเข้าใจถึงจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการ
สอน การวัดผลและการประเมินผลตามหลักสูตร เพื่อให้ครูนำหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอนอย่าง
มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ที่จะช่วยครูผู้สอนให้เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร
และการนำหลักสูตรไปใช้ให้กระจ่างชัด โดยดำเนินการตั้งแต่ การวางแผนสร้างหลักสูตร การใช้
หลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตรซึ่งจะช่วยส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

3.4 ด้านกระบวนการสอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 72 - 73; อ้างถึงในนิตย์ ประจักษ์, 2548 : 46) ให้ความหมายของการสอนสรุปได้ว่าการสอน (Teaching) หมายถึงการถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ นักเรียน การเรียนการสอน (Instruction) มีความหมายกว้างกว่าการสอนซึ่งหมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอน เช่น การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างการสอน การทดสอบ องค์ประกอบการสอนประกอบด้วยเนื้อหาสาระ ทักษะกระบวนการและการประเมินผลมี องค์ประกอบย่อยได้แก่ การเตรียมการสอน วัตถุประสงค์วิชา เอกสารประกอบการสอน ความสามารถในการสอนการจัดกิจกรรมการสอน การใช้สื่อการสอนและการประเมินผลการสอน ซึ่งการสอนจะดำเนินไปด้วยดีโดยคำนึงการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ คือตัวป้อน (Input) ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน เนื้อหาวิชา สื่อการสอนซึ่งอำนวยความสะดวก กระบวนการ (Process) หมายถึง กระบวนการจัดการสอน เป็นการวางแผนการสอนการจัดกิจกรรมการสอนและการ ประเมินผลการสอนผลผลิต (Product) เป็นผลสมบูรณ์ของผู้เรียนจากการวัดและประเมินผลการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ปรารถนาของผู้เรียนเป็นไปตามความคาดหวังของหลักสูตร การ สอนประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการเรียนการสอน ประกอบด้วยการศึกษาจุดมุ่งหมายในรายวิชาศึกษา พื้นฐานผู้เรียน กำหนดเนื้อหา กำหนดสาระ กำหนดวัสดุฝึกและอุปกรณ์การสอน
2. ขั้นดำเนินการสอน ประกอบด้วยคำแนะนำตัวเอง ทำความรู้จักกับผู้เรียน อธิบายรายวิชา วิธีการเรียนให้ผู้เรียน การจัดกิจกรรม การวัดผล เปิดโอกาสผู้เรียนมีส่วนร่วมให้ข้อคิด และเสนอแนะ

3. ขั้นการประเมินผล ว่าการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537:69-71; อ้างถึงในนิตย์ ประจักษ์, 2548 : 48) กล่าวถึงสอน เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ การเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นระดับใดจะมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง อยู่ 3 ประเภท คือ ผู้เรียน ผู้สอน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน การสอนแต่ละครั้งย่อม แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการสอน เนื้อหาสาระ การแสวงหาความรู้หรือกลวิธีการ สอนที่ผู้สอนเลือกนำมาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ดังนั้นการออกแบบการสอน (Instructional Design) มีข้อพิจารณา ดังนี้

1. สอนทำไม หมายถึง จุดประสงค์ของการเรียนการสอน
2. สอนอะไร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จะสอน
3. สอนอย่างไร หมายถึง กิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นเพื่อให้ บรรลุถึงระดับการเรียนรู้ที่พึงประสงค์

4. ผลการสอนเป็นอย่างไร หมายถึง การประเมินผลการสอนจะทราบได้อย่างไรว่าการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ได้เกิดขึ้นแล้ว

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบมีขั้นตอนประกอบด้วย การวางแผนการสอน การดำเนินการสอน และการประเมินผลการสอน ดังนั้นบทบาทด้านกระบวนการสอนหมายถึงการดำเนินการเพื่อให้ครุมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้

1. จัดให้ครูวางแผนการสอนไว้ล่วงหน้า
2. ส่งเสริมให้ครูศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล
3. เสนอแนะให้ครูกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก
4. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
6. สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
7. ส่งเสริมให้ครูอาจารย์เข้าใจหลักการและวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียน
8. เสนอแนะให้ครูวัด และ ประเมินผลการสอนด้วยวิธีที่หลากหลายตามสภาพจริงเพื่อแก้ไข ปรับปรุงการสอน
9. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแฟ้มสะสมงานของตนเอง และของนักเรียน

3.5 ด้านสื่อการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ทุกประเภท นักวิชาการกล่าวถึงสื่อการเรียนรู้ ดังนี้

วนิดา จิงประสิทธิ์ (2532 : 7; อ้างถึงในนิธย์ ประจงแต่ง, 2548 : 36) กล่าวว่า สื่อการสอน (Instruction Media) หมายถึง สิ่งที่น่าความรู้ไปสู่ผู้เรียน อยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์หรือไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็ได้ สื่อการสอนที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็คือ สื่อประเภทโสตทัศนูปกรณ์ (Audio – Visual Aids) หมายความว่า วัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ และวิธีการทางโสตทัศนศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 257; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 46) กล่าวถึงงานบริหารของงานสื่อการสอนสรุปได้ว่า มี 6 ประการ คือ

1. การจัดหาสื่อการสอนเพื่อบริการ
2. การจัดเก็บสื่อการสอนเพื่อบริการ

3. การบำรุงรักษาสื่อการสอน
4. การประชาสัมพันธ์งานสื่อการสอน
5. การจัดโครงการของงานสื่อการสอน
6. การประเมินผลสื่อการสอน

เยวพา เตชะคุปต์ (2542:69-70) กล่าวถึง การจัดหาและการผลิตสื่อ สรุปได้ว่าสื่ออาจแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ สื่อสำหรับการสอนของครู สื่อประกอบบทเรียน และสื่อสำหรับจัดสภาพแวดล้อม

กรมวิชาการ (2545:7-8) กล่าวถึงสื่อการเรียนรู้สรุปได้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ เหตุการณ์ หรือความคิดถือเป็นสื่อการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น สื่อจำแนกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 3 ประเภท คือ

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ
2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ได้ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมือโสตทัศนวัสดุหรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ๆ
3. สื่ออื่นๆ หมายถึงสื่อที่เป็นบุคคลสื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สื่อกิจกรรมและกระบวนการ สื่อวัสดุเครื่องสื่อและอุปกรณ์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 29-30) กำหนดด้านยุทธศาสตร์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยกำหนดมาตรการ ดังนี้

1. ส่งเสริมการจัดหา ใช้ และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดหา และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและการจัดการศึกษา

3.6 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546:69) กล่าวว่า การวิจัยหมายถึงกระบวนการแสวงหาความรู้เพื่อตอบคำถาม หรือแก้ไขปัญหาที่มีอยู่อย่างเป็นระบบและมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน โดยเริ่มจากการที่ครูจะต้องรู้ว่าคำถามที่ต้องการคำตอบคืออะไร ข้อมูลที่จะนำมาตอบคำถามเหล่านี้ ได้แก่ข้อมูลอะไรบ้าง จะใช้วิธีการและเครื่องมืออะไรในการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว วิธีการและเครื่องมือจะกำหนดและสร้างอย่างไรจึงจะเหมาะสมและทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ดี เชื่อถือได้ เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วจะวิเคราะห์อย่างไรและจะแปลความหมายผลการวิเคราะห์อย่างไร เพื่อที่จะได้ตอบคำถามที่ได้กำหนดไว้

ชูศรี วงศ์รัตน และคณะ (2544 : 80 - 81) กล่าวถึงขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนสรุปได้ว่ามี 7 ขั้นตอนคือ กำหนดปัญหาหรือค้นหา เตรียมการและวางแผน ปฏิบัติตามแผนการสังเกต การสะท้อนกลับ วิเคราะห์และสรุปผล เขียนรายงานการวิจัย

กาญจนา วัฒนา (2545 : 8) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัย หมายถึง การค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ ด้วยวิธีการที่มีระบบแบบแผนที่เชื่อถือได้ มีจุดหมายแน่นอน เพื่อให้ได้มาซึ่งกฎเกณฑ์ ทฤษฎีที่สามารถอ้างอิงและทำนายปรากฏการณ์ต่างๆได้

ธีระพัฒน์ ฤทธิ์ทอง (2545:3) ได้กล่าวไว้ว่าการวิจัย หมายถึง การศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบเพื่อทำความเข้าใจและแสวงหาคำตอบของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู

พิชัย ญาณศิริ (2545 : 31) กล่าวถึงกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนสรุปว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research : CAR) หมายถึงการทำงานเป็นระบบเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนา ในสิ่งที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้ปัญหาหมดไป หรือทำสิ่งที่ดียู่แล้วให้ดียิ่งๆ ขึ้นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นการวิจัยที่ไม่เน้นระเบียบวินัยแบบแผน (Informal Research) แต่เน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนในสถานการณ์จริง ทำอย่างรวดเร็ว ครูทุกคนสามารถทำการวิจัยได้โดยไม่ต้องกังวลว่าวิธีการดำเนินการวิจัยที่ใช้จะผิดหลักวิชา เพราะเมื่อใดก็ตามที่ทำวิจัยแล้วปัญหาในห้องเรียนหมดไปก็ไม่ต้องวิตกหรือสงสัยว่าวิธีการที่ครูเลือกมาแก้ปัญหานั้นสามารถแก้ปัญหานั้นได้จริงหรือไม่ ไม่ต้องกลัวคำวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ด้วยเหตุผลที่ว่า การทำการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนคือการลงมือแก้ปัญหา ไม่ใช่การสร้างหรือการทดสอบความแกร่งของทฤษฎี ดังนั้นจึงควรจัดทำในลักษณะเป็นการวิจัยแบบร่วมมือ (Collaborative Research) มีเพื่อนครูร่วมมือในทุกวงจรของการทำงานตั้งแต่การวางแผนลงมือวิจัย สังเกตการณ์สอนและสะท้อนผลการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้การวิจัยได้รับการตรวจสอบ และปรับปรุงพัฒนาจากผู้ปฏิบัติที่เข้าใจปัญหาร่วมกันอยู่เสมอ ทำให้การวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์แก้ปัญหามิชั้นเรียนได้อย่างแท้จริง(Research Utilization)

คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2546 : 13) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัย หมายถึง กระบวนการเสาะแสวงหาความรู้เพื่อตอบคำถามหรือแก้ไขปัญหาที่มีอยู่อย่างเป็นระบบ และมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

สรุปว่ากระบวนการวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนตั้งแต่ การกำหนดปัญหา การวางแผนการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลและการรายงาน กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ที่ดี บทบาทด้านการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึงการดำเนินการเพื่อให้ครูสามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทในการนิเทศภายใน โดยผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้

1. กระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
2. จัดหาเอกสารที่เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า
3. สนับสนุนการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
4. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
5. ส่งเสริมและให้กำลังใจในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
6. แนะนำให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

3.7 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

มีผู้อธิบายความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 2; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 52) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้นั้นจะให้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543:12; อ้างถึงในนิตย์ ประจงแต่ง, 2555 : 46) ได้ระบุบทบาทผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักเข้ามามีส่วนส่งเสริมสนับสนุนและร่วมคิดร่วมทำร่วมทั้งจะต้องมีการทำงานเป็นทีมโดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มองเห็นคุณค่าและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในและดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยมีการติดตามและกำกับดูแล การดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ

สรุปว่าการประกันคุณภาพ คือกระบวนการบริหารหรือแนวปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องว่า สถานศึกษาของตนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด จึงเป็นความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ เพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด6 มาตรา48 ระบุว่าให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก สารบัญญัติดังกล่าวเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

สรุปได้ว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก มีกระบวนการประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักเข้ามามีส่วนส่งเสริม สนับสนุน และร่วมคิดร่วมทำ ต้องมีการทำงานเป็นทีมกำกับ ติดตาม ดูแลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียนจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

ผู้บริหารมีบทบาทในการบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม โดยผู้บริหารควรจะเป็นแกนนำในการจัดทำแผน รวมทั้งกำกับติดตามให้มีการดำเนินงานตามแผน การนำผลการประเมินตนเองมาใช้ในการปรับปรุงสถานศึกษา และการรายงานผลให้สาธารณชนรับทราบ ดังนั้นบทบาทการนิเทศภายในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารจะมีบทบาทตั้งแต่การเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษา การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และการรายงานผลการดำเนินการ สรุปได้ว่าผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้

1. สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
2. สนับสนุนให้ครูร่วมกันจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ
3. ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมกันดำเนินการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เช่นการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติการ เป็นต้น
4. สนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเอง
6. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไข และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง
7. สนับสนุนให้ครูเผยแพร่ผลงานต่อสาธารณชนเพื่อสร้างความภาคภูมิใจร่วมกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี –สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ครั้งนี้ได้ศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

ไพสิน นกศิริ (2541 : 55) ผลการศึกษาภาคินพนธ์พบว่า การนิเทศภายในส่วนใหญ่จะขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการนิเทศการศึกษา ขาดแคลนงบประมาณดำเนินการ ขาดวัสดุอุปกรณ์ สื่อ เครื่องมือในการนิเทศ ครูไม่ยอมรับการนิเทศ และอีกส่วนหนึ่งพบว่า ระบบนิเทศของโรงเรียน ให้ความสำคัญความจำเป็นในการทำงานอย่างเป็นระบบและการพัฒนาตนเองของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศน้อยมาก ด้านความต้องการ การนิเทศภายในของโรงเรียนนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นรวมถึงการสร้างความตระหนักให้ครูผู้สอนเห็นความสำคัญจะต้องพัฒนานักเรียนให้มีการพัฒนาทุกด้านเต็มตามวัย เต็มตามศักยภาพ ตามกรอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร สภาพความสำเร็จของการนิเทศภายในสถานศึกษา

1. ครูตระหนักถึงความสำคัญและพัฒนานักเรียนให้ตรงตามความต้องการพัฒนา
2. ครูสามารถปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตนให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอตรงตามความต้องการพัฒนานักเรียนด้วยเทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพ

3. ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

นันทนา เต่าทอง (2542 : 105 - 134) ได้ศึกษาการดำเนินงานว่าการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ผลการดำเนินงานนิเทศภายในทั้ง 5 ด้านตามทฤษฎี กลไกแมน ประชากรที่ใช้คือผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนที่รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียน พบว่าโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ผลการดำเนินงานนิเทศภายในทั้ง 5 ด้าน โดยในส่วนของผู้บริหารโรงเรียนดำเนินแต่ละด้าน การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ใช้กิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1. การตรวจแผนการสอน เพื่อให้ครูได้รับการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น ผู้บริหารส่วนใหญ่พิจารณาเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรมากที่สุดรองลงมาคือความสอดคล้องของแผนการสอนกับกำหนดการสอนและหลักสูตร และครบถ้วนขององค์ประกอบที่สำคัญของแผนการสอน ตามลำดับ กิจกรรมการให้คำแนะนำปรึกษาผู้บริหารดำเนินมากที่สุดคือเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยส่งครูเข้ารับการอบรม รองลงมาเปิดโอกาสให้ครูเข้าพบ

ทุกขณะเมื่อมีปัญหา และจัดทำตำรา เอกสาร หนังสือต่างๆ มาให้คณะครูได้ศึกษาค้นคว้าตามลำดับ เรื่องที่ผู้บริหารให้คำแนะนำปรึกษามากที่สุดคือ การจัดทำแผนการสอน รองลงมาเป็นการบรรยายการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางตามลำดับ กิจกรรมการสังเกตการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นผู้สังเกตการสอน รองลงมาเป็นการประชุมปรึกษาหารือก่อนที่จะสังเกตการสอน สังเกตการสอนเมื่อครูพร้อมและเป็นความต้องการของครู นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอนมาวิเคราะห์ร่วมกับครู และมีการประชุมครูก่อนสังเกตการสอน และผู้สังเกตเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้รับการสังเกตตามลำดับ

2. การสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิชาชีพ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการโดยส่งครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาชีพ รองลงมาเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำการจัดทำแผนสะสมงานให้กับครูและให้ครูได้ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพตามลำดับต่อไป การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การวางแผนปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้งกลุ่มมีมากที่สุด รองลงมาเป็นการดำเนินการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และตั้งเป้าหมายการทำงานร่วมกันทั้งกลุ่ม ตามลำดับ

3. การพัฒนาหลักสูตร ที่มีการดำเนินการมากที่สุด คือผู้บริหารส่งครูเข้ารับการอบรม / สัมมนา ประชุมเชิงวิชาการ รองลงมาคือให้ครูศึกษาค้นคว้าเอกสารหลักสูตรและจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ

4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน การดำเนินการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่จัดหาเอกสารเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนให้ครูศึกษาค้นคว้า รองลงมาเป็นการส่งครูเข้ารับการอบรมการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ตามลำดับ

5. ปัญหาในการดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ มีข้อจำกัดเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำเนินงาน รองลงมาคือผู้รับผิดชอบขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงาน และขาดสื่อหรือเครื่องมือในการดำเนินงาน ตามลำดับ

สายช่อ ทองสุข (2546 : 74) ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 การวิจัยครั้งนี้ว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ และเปรียบเทียบ การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามตัวแปรต่อไปนี้คือ ๑. วัตถุประสงค์ของการศึกษา ๒. ขนาดของโรงเรียน ๓. การได้รับการฝึกอบรมและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ๑. การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ และการวิจัยเชิง

ปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง 2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านการพัฒนาหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน 3. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช ระหว่างผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียนกับตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป และระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 1-10 ปี 11-20 ปี กับ 21 ปี ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างผู้ที่ได้รับการอบรมกับผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการนิเทศภายใน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านพัฒนาหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นรา ธารงสุข (2548 : 48) การศึกษาความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร คือการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยพิจารณาตาม เพศ ประสบการณ์ในการสอนและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 326 คน สุ่มโดยใช้เทคนิคแบบเทียบสัดส่วนจากครูสายผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2543 โดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 45 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9807 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง จากนั้นได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t - test และทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ผลวิจัยพบว่า 1. ความต้องการของครูในการนิเทศภายในจาก

ผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 งาน 2. ความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหารเมื่อเปรียบเทียบตามสถานภาพ พบว่า 2.1 ครูชายและครูหญิงมีความต้องการในการนิเทศภายในจากผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 งาน 2.2 ครูที่มีประสบการณ์สอนมากและครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อย มีความต้องการในการนิเทศภายในจากผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 งาน 2.3 ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความต้องการในการนิเทศภายใน จากผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 งาน ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารควรนำผลการวิจัยไปดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน โดยเรียงลำดับตามความต้องการที่ได้นำเสนอ

กาญจนาพันธ์ อักษรสิทธิ์ (2548 : 105) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ด้านพัฒนาครู ด้านการฝึกอบรมครูประจำการและด้านช่วยเหลือครูโดยตรง สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งโดยรวม จำแนกตามระดับและรายด้าน มีความสมบูรณ์อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือระดับสถาบัน ระดับการจัดการ และระดับการปฏิบัติการ และเมื่อพิจารณาเป็นรายมิติพบว่า อยู่ในระดับมากทุกมิติ เรียงตามลำดับ ลำดับแรกคือ การกำหนดเป้าหมาย และลำดับสุดท้ายคือการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา 2. การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จันทรัตน์ อนุชิตอารมณ (2550 : 115) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบระดับปัจจัยการบริหารในสี่ลักษณะซึ่งประกอบด้วยลักษณะองค์การ ลักษณะสภาพแวดล้อม ลักษณะบุคคล นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ และ ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา 2) ทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารในสี่ลักษณะที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย สุ่มจากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม จำนวน 5 โรงเรียน จาก 10 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการสอน จำนวนกลุ่มละ 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยประยุกต์จากแนวคิดของ สเตียร์ส (Steers) และตามลักษณะการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยการบริหารโรงเรียนโดย

ภาพรวม และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละปัจจัย พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติงานอยู่ในอันดับที่สูงสุด ส่วนระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษาโดยภาพรวม และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละปัจจัย พบว่าอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนโดยภาพรวมพบว่า อยู่ในอันดับที่สูงสุด และเมื่อแยกเป็นรายปัจจัย พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยการบริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะบุคคล ปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการกำหนดผู้รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียน งานจัดระบบข้อมูลสารนิเทศเพื่อการวางแผน และการวางแผนนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ปัจจัย ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการ ดำเนินการตามแผนนิเทศที่วางไว้ และปัจจัยด้านลักษณะองค์กร ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติ ส่งผลต่อการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ

วนิดา น้อยมะลิวัน (2552 : 121) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษา การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์การนิเทศภายในของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 3) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 วิธีวิจัยประกอบด้วยการศึกษาเชิงคุณภาพและการศึกษาเชิงปริมาณ การศึกษาเชิงคุณภาพ การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 10 คน ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สรุปได้ปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านองค์กร และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้ปัจจัยเพิ่ม คือ ภาระงานและ ขวัญและกำลังใจในการทำงาน

กมลเทพ ลาเหลือ (2552 : 137) การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการนิเทศของผู้นิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบทักษะการนิเทศของผู้นิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ใน การปฏิบัติงาน จำนวนครั้งที่ได้รับการ

นิเทศและขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูภายในโรงเรียนจำนวน 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) และ สถิติทดสอบเอฟ (F-test)

ขรรขง ศิริภูมิ (2552 : 144) การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหา การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถาม

รัตนาศิริภูมิ (2552 : 117) การนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในโดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการนิเทศภายใน การร่างรูปแบบการนิเทศภายใน และการนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในโดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นกรณีศึกษา 4 โรงเรียนคือ โรงเรียนบ้านโคกจาน โรงเรียนบ้านโคกน้อย โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ และโรงเรียนบ้านแอมเจริญ ซึ่งมีผู้บริหาร คณะครู จำนวน 27 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายใน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1. ผู้บริหารและครูผู้สอน เห็นว่าปัจจุบันสถานศึกษาดำเนินการนิเทศภายในตามองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยชี้แจงเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญและความจำเป็น องค์กรและบทบาทขององค์กร การดำเนินการนิเทศตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดกิจกรรมการนิเทศ และมีการประเมินผลความสำเร็จ ของจัดการนิเทศภายในทุกสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า ทุกสถานศึกษามีการดำเนินการนิเทศภายในไม่ครบทุกขั้นตอน เนื่องจากผู้บริหารและครูขาดความรู้ความเข้าใจในการนิเทศภายใน ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการศึกษา ตลอดจนบุคลากร และขาดความตระหนักในคุณค่าของการนิเทศภายใน แต่ทุกสถานศึกษายังคงมีความต้องการให้มีการพัฒนาคุณภาพครูด้วยการนิเทศภายใน 2. การร่างรูปแบบจากการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ประกอบกับการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารด้านการนิเทศการศึกษา ตลอดจนความคิดเห็นและ

ข้อเสนอแนะ ของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาานิเทศก์และครู นำมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการนิเทศภายใน โดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้ 2.1 สภาพการนิเทศภายใน ความรู้ความเข้าใจในการนิเทศภายใน การสร้างความตระหนัก สร้างความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วม การยอมรับซึ่งกันและกัน 2.2 การจัดองค์กรในการนิเทศภายใน และบทบาทขององค์กร 2.3 กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียน ประกอบด้วย ขั้นตอนตามกระบวนการ การจัดกิจกรรมการนิเทศ และเทคนิคการนิเทศ 2.4 ประเมินผลความสำเร็จของการนิเทศภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3. การนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในแก่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ มีความเห็นตรงกัน โดยต้องการให้สถานศึกษาจัดการนิเทศภายในตามองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร ในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารและครูควรนำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาไปใช้ดำเนินการในการนิเทศภายในทุกด้าน

ชาดิชาย แสนบัวคา (2554 : 145) การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านหนองกุง ชนสาร โสภณ อำเภอกุเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 การวิจัยเชิงคุณภาพนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการนิเทศภายในความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการนิเทศภายใน และแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน ของโรงเรียนบ้านหนองกุงชนสาร โสภณกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนบ้านหนองกุงชนสาร 1 คน ผู้บริหารโรงเรียนใกล้เคียง 1 คน ศึกษานิเทศก์ 1 คน ครูผู้สอนในโรงเรียนบ้านหนองกุงชนสาร จำนวน 15 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้น รวมทั้งสิ้น 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้วิจัย แบบบันทึกการศึกษา

พัชรินทร์ ช่วยศิริ (2554 : 97) การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในและปัญหาข้อเสนอแนะการนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า 1. การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1). ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง มีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้และให้การสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์และวิธีการจัดการเรียนการสอน 2). ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีการพัฒนาให้ครูมีทักษะการทำงานกลุ่ม เข้าใจบทบาทของตน รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามโครงสร้างการบริหารงาน 3). ด้านการพัฒนาวิชาชีพ มีการอบรมครูเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพทั้งด้านเทคนิคการสอนและการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู 4). ด้านการพัฒนาหลักสูตร ได้ให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหาร

สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และการจัดการประชุม อบรม ติดตามและประเมินหลักสูตร และ 5). ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีการดำเนินงานให้ครูทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ 2. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการในเทศภายใน 1). ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ขาดคนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการนิเทศ ภาระงานของผู้นิเทศมีมาก ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการนิเทศ ควรให้การอบรมกับผู้ที่จะต้องทำหน้าที่นิเทศ จัดประชุมเพื่อติดตามผลการนิเทศ 2). ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีความแตกต่างกันทางความคิดของครู ครูมีภาระงานมาก ควรลดภาระงานของครู ควรส่งเสริมให้ครูยอมรับฟังความคิดของคนส่วนใหญ่ 3). ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ขาดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพที่มีความหลากหลายและไม่ตรงกับความต้องการ ควรจัดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพที่มีความหลากหลาย และควรส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงวิชาการให้กับครู 4). ด้านการพัฒนาหลักสูตร ขาดความรู้และประสบการณ์ของครูในการจัดทำหลักสูตรใหม่ บุคลากรในบางกลุ่มสาระขาดแคลน ควรจัดอบรมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรแก่ครูและจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสม และ 5). ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ขาดความรู้ด้านเทคนิคการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูควรให้ความรู้และคำแนะนำในการจัดทำวิจัยที่ถูกต้องแก่ครู

2. งานวิจัยต่างประเทศ

กัส (Gus , 1973 ; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 51) ได้กล่าวรายงานการวิจัยของสมาคมเพื่อพัฒนาการนิเทศและหลักสูตรรัฐอินเดียนา ในปี 1961 เกี่ยวกับหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สรุปว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ทำหน้าที่จัดห้องสมุดและ วัสดุทัศนูปกรณ์ ให้คำแนะนำทางวิชาชีพ และช่วยเหลือครูปรับปรุงหลักสูตร ตรวจสอบและประเมินผล ศึกษาเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับครูและพบว่า ศึกษานิเทศก์ได้ช่วยเหลือครูในด้านต่อไปนี้มากที่สุด คือ ช่วยครูใหม่ปรับปรุงห้องเรียนให้คำปรึกษาแก่ครูเป็นรายบุคคล และเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนแนะแนวเพื่อบำรุงขวัญครู นอกจากนี้ยังพบว่าศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือครูในด้านต่อไปนี้ น้อยที่สุด ประเมินผลงานของครู ทำงานธุรการ รายงาน และเก็บรักษาสอบต่าง ๆ

เรวิส (Rawis , 1973; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 51) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษากิจกรรมการรับรู้ด้านการนิเทศการศึกษาของครูในรัฐจอร์เจีย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการ การนิเทศการศึกษาของครูในจอร์เจีย โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูที่ทำการสอนในโรงเรียนรัฐบาลในระหว่างปี ค.ศ. 1970 - 1971 จำนวน 309 คน พบว่า ครูมีความต้องการให้มีการนิเทศมากกว่าในปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบความต้องการนิเทศกับความต้องการการปรับปรุงการเรียนการสอนและความต้องการนิเทศให้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ไม่แตกต่างกันอย่างนัยสำคัญ

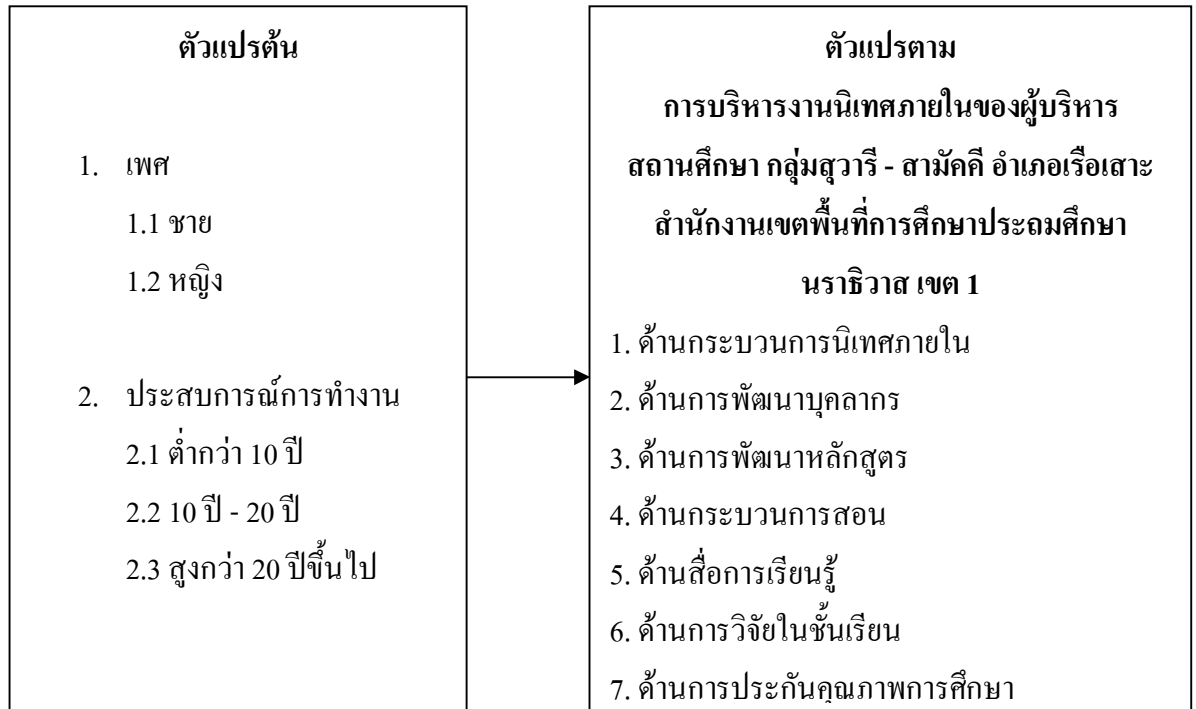
ครูต้องการให้มีการนิเทศที่มุ่งส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์การนิเทศในการแนะนำความก้าวหน้าในอาชีพครูน้อยกว่าด้านอื่น ทำให้ความต้องการแตกต่างกันคือ สถานภาพของครู ขนาดโรงเรียนและประสบการณ์ด้านการสอน ครูผู้หัดมีความต้องการการนิเทศมากกว่าครูชาย ครูที่มีการศึกษาสูงมีความต้องการด้านการนิเทศการศึกษาครูที่การศึกษาต่ำกว่า ครูมีความต้องการนิเทศแบบให้ความช่วยเหลือมากกว่าการควบคุม กล่าวคือ ศึกษานิเทศก์จะต้องเป็นผู้แนะนำด้านหลักสูตร การสอน ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือปรับปรุงมีมนุษยสัมพันธ์ครูระดับประถมศึกษาที่มีความต้องการการนิเทศการศึกษามากกว่า

มาโลน (Malone; อ้างถึงในนิตย ประจางแต่ง, 2555 : 52) ได้ศึกษาทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานนิเทศของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐมิสซิสซิปปี” กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ใหญ่และครู ผลการวิจัยสรุปว่าอาจารย์ใหญ่เยี่ยมชั้นเรียนน้อย ประชุมครูเพื่อเป็นสื่อในการนิเทศน้อยอาจารย์ใหญ่ และครูมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการอบรมครูประจำการ และการปฏิบัติหน้าที่ทั่วๆ ไป เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการนิเทศ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งผู้นิเทศต้องมีความรู้ และความเข้าใจขอบข่ายความรับผิดชอบพร้อมเข้าใจบทบาทหน้าที่ตนเองให้ชัดเจนเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ผลดีตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา อันจะเกิดผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติต่อไป

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าที่กล่าวมา ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศจะเห็นได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงานของโรงเรียนที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ทั้งนี้เพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ครูภายในโรงเรียน สามารถปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบและประสบผลสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายการดำเนินงานที่กำหนดไว้ จึงจำเป็นที่ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องอาศัยกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินงานที่ดี เพื่อให้การนิเทศภายในบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายตามแผนงานที่วางไว้

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

ภาพที่ 1 การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 แตกต่างกัน

2. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้อง

การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสารตำราคู่มือและงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ประกอบด้วย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการและแนวคิดของการนิเทศการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.3 ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา
 - 1.4 หลักการนิเทศการศึกษา
 - 1.5 กิจกรรมการนิเทศการศึกษา
2. การนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.1 ความหมายของการนิเทศภายใน โรงเรียน
 - 2.2 ความจำเป็นของการนิเทศภายใน โรงเรียน
 - 2.3 งานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศ
 - 3.1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน
 - 3.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร
 - 3.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร
 - 3.4 ด้านกระบวนการการสอน
 - 3.5 ด้านสื่อการเรียนรู้
 - 3.6 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน
 - 3.7 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการและแนวคิดของการนิเทศการศึกษา

1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษามีส่วนสำคัญเป็นความพยายามอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ จากหลักการดังกล่าวได้มีผู้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

การนิเทศ (Supervision) หมายถึง การช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง บริการ การให้ความร่วมมือ และการประสานงานให้บุคคลที่ปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานทำงานได้ดีขึ้น การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน โดยผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนร่วมมือกันโดยใช้เทคนิควิธีการและกิจกรรมการนิเทศแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล มีการประสานสัมพันธ์และเสริมสร้างขวัญกำลังใจโดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ คุณภาพของคน คุณภาพของงาน คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนและคุณภาพของนักเรียน

สันติ บุญภิรมณ์ (2547 : 208) กล่าวว่า การนิเทศภายในหมายถึง กิจกรรมที่ผู้บริหารหรือบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือร่วมใจกันปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547 : 206) ได้ให้ความหมาย ของการนิเทศภายในไว้ว่า เป็นกระบวนการส่งเสริม แนะนำ ชี้แนะ ปรีกษาหารือ ประสาน มอบหมายความรับผิดชอบ และปรับปรุงพัฒนาเพื่อคุณภาพของผู้เรียน

เขวภา รัตนบัลลังค์ (2548 : 3) ได้ให้ความหมายว่า การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียนในการที่จะแก้ไขปรับปรุง พัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียน

ซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2549 : 204 - 205) ให้ความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษาว่า หมายถึงกระบวนการที่อาศัยความร่วมมือ ของบุคลากรในสถานศึกษาภายใต้การนำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอันที่จะพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน จนบุคลากรทุกฝ่ายสามารถนำตนเองในการปฏิบัติงานได้ และก่อให้เกิดผลขั้นสุดท้าย คือ การศึกษาของนักศึกษาก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ

กรรองทอง จิระเชษฐกุล (2550 : 4) ได้ให้ความหมายการนิเทศภายในว่า การส่งเสริม สนับสนุน หรือการให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียน ทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ให้เต็มวัยและศักยภาพ

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 59) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้ที่จะเข้ารับการนิเทศ ทั้งนี้เพื่อพัฒนางานในหน้าที่ที่รับผิดชอบถือเป็นการพัฒนาบุคลากรแบบหนึ่งที่สามารถได้ผลรวดเร็ว โดยเฉพาะการนิเทศภายในสถานศึกษา จึงเป็นการรวมพลังกันเพื่อสร้างสรรค์ผลงานดีกว่าการให้แต่ละคนปฏิบัติงานในลักษณะต่างคนต่างทำ

สุนน อมรวิวัฒน์ (2546 : 8) กล่าวว่านิเทศ โดยศัพท์หมายถึง คำอธิบายการชี้แจง การแสดง การจำแนก การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนรู้ของนักเรียน

สมาน สิริ (2547 : 17) กล่าวว่านิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการพัฒนาโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา และได้รับกำลังส่งเสริมจากภายนอกด้วย

กลิคแมน (Glickman 1990:6อ้างถึงใน สติชัย สอนพรหม, 2547: 11) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนิเทศว่า เป็นแนวความคิดกับการงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเรื่องหลักสูตร การจัดครูเข้า

แฮร์ริส (Harris 1985: 19) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษาคือ สิ่งที่บุคลากรภายในโรงเรียนกระทำกับบุคคลและสิ่งของเพื่อจุดมุ่งหมายในการคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามในแนวทางที่จะส่งเสริมให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน

จากการนำเอาความหมายของการนิเทศภายในตามที่นักวิชาการได้เสนอไว้นั้น ทำให้สามารถมองเห็นคำจำกัดความของการนิเทศภายในในทัศนะต่าง ๆ กันซึ่งสรุปได้ว่า การนิเทศภายใน หมายถึงกิจกรรมที่เกิดจากการร่วมมือของผู้บริหาร และคณะครูในโรงเรียนในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อผู้เรียน

1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

สันติ บุญภิรมณ์ (2547 : 189) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมาย ของการนิเทศการศึกษาดังนี้

1. เพื่อให้ครูได้พัฒนางานการสอนของตัวเอง เนื่องจากครูเป็นบุคลากรที่สำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะงานด้านวิชาการซึ่งเป็นการสอน ผู้เรียนจะมีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ดีได้นั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถในการสอนของครู ดังนั้น ครูจึงพยายามปรับเปลี่ยนวิธีการสอน ซึ่งเป็นงานหลักในหน้าที่ของครู ให้นักเรียนได้สนใจ ไม่เบื่อหน่าย การสอนที่มีประสิทธิภาพ และมุ่งประสิทธิผลกับผู้เรียน ตลอดจนครูได้พยายามเลือกใช้กิจกรรม การสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา และความสามารถของผู้เรียน ให้สามารถพัฒนาผู้เรียน ให้เจริญงอกงามตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

2. เพื่อส่งเสริมขวัญคณะครูให้อยู่ในสภาพที่ดีและเข้มแข็ง เนื่องด้วยงานการสอนเป็นงานที่หนักงานหนึ่งในหลายๆ งาน เพราะเป็นการมุ่งพัฒนาคน เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร จากภายในออกมาสู่ภายนอกให้เห็นเป็นประจักษ์ ไม่ใช่ให้คณะครู อาจารย์ทำงานแต่เพียงอย่างเดียว จึงต้องมีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ให้อยู่ในสภาพที่ครบถ้วนสมบูรณ์ จะได้ปรับปรุงงานครูให้ก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา โดยทั่วไปในทางด้านจิตวิทยา สติปัญญาของบุคคล จะนำมาใช้ได้เต็มศักยภาพ ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้น มีขวัญและกำลังใจที่มั่นคงสม่ำเสมอ

3. เพื่อช่วยให้ครูใหม่ (ครู อาจารย์ ที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งใหม่) เนื่องจากการสอนในโรงเรียน เป็นประสบการณ์ตรง อาจจะทำให้ครูที่บรรจุใหม่ ไม่เข้าใจงานของโรงเรียน ทำให้เกิดการปรับตัวได้ยาก ดังนั้น การนิเทศจึงเป็นวิธีการหนึ่ง ที่ทำให้ครูบรรจุใหม่เข้าใจงานของโรงเรียนได้เร็วขึ้น ก่อให้เกิดผลดีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน และเป็นผลดีต่อเด็กนักเรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการจัดการศึกษา

4. เพื่อช่วยให้ครู อาจารย์ ได้เข้าใจในวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างแท้จริง โดยเฉพาะ มุ่งเน้นในส่วนที่เป็นหน้าที่ของโรงเรียน และครู อาจารย์ได้ทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ ในส่วนที่เกี่ยวกับพัฒนาเด็กนักเรียนให้เจริญงอกงามทุกด้านอย่างสมบูรณ์

5. เพื่อช่วยเสริมสร้างครู อาจารย์ ให้มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ทั้งนี้ มุ่งเน้นให้ครู อาจารย์ ได้มีความรู้ดีในวิชาที่ตนทำการสอน พร้อมทั้งเสริมสร้างให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในวิชาการอื่นๆ ที่มาสนับสนุนวิชาที่ทำการสอนอยู่ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้มีคุณธรรม จริยธรรม และความมีสุขภาพอนามัยไปพร้อมๆ กันให้ครู อาจารย์ ได้เป็นผู้นำที่ยั่งยืนต่อไป

6. เพื่อช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ให้กับครู อาจารย์ เนื่องจากการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ในบางครั้งอาจจะพบกับปัญหา ทั้งในด้านงานวิชาการ ธุรการ กิจกรรมและอื่นๆ ในบางครั้ง ผู้นิเทศการศึกษา อาจจะช่วยแก้ปัญหาส่วนตัวของครู อาจารย์ ด้วยก็ได้ เพราะถือว่า ผู้นิเทศก็มีประสบการณ์มาก่อน ย่อมมีแนวทางในการให้ข้อเสนอแนะได้ด้วย เพื่อความเป็นกันเองต่อไป

ดังนั้น ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ไม่เพียงแต่มุ่งเฉพาะการแก้ปัญหา การสอนของครู หรือปัญหาการเรียนของนักเรียนเท่านั้น แต่ยัง หมายรวมถึง การแก้ปัญหาอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยทำให้ครู อาจารย์ และนักเรียนมีปัญหาการเรียนการสอนร่วมกันด้วย ทั้งนี้เพราะว่า ครู อาจารย์ และนักเรียนต่างก็มีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึกไม่แตกต่างกันไปจากบุคคลธรรมดาทั่วไป

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547 : 213) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการนิเทศภายในดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน พัฒนาปรับปรุงกระบวนการเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเรียนของนักเรียน

2. เพื่อช่วยเหลือครูผู้สอนให้เข้าใจหลักสูตรและ โครงสร้างของหลักสูตรในแต่ละระดับ สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

3. เพื่อพัฒนาบุคลากร โดยการประชุม อบรม สัมมนา และปฏิบัติการเพิ่มพูนความรู้และทักษะอยู่เสมอ

4. เพื่อส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาการเรียนการสอน เห็นความสำคัญของการทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษา

5. เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาลักษณะเกี่ยวกับการเรียนการสอน การปรับตัวของครูผู้สอนและนักเรียน เช่น การทำศึกษารายกรณีสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา จัดการแนะแนวในสถานศึกษา อบรมควบคุมความประพฤติ จัดบรรยากาศทางการเรียน เป็นต้น

6. เพื่อแบ่งเบาภาระความรับผิดชอบให้บุคลากรแต่ละฝ่ายรับผิดชอบร่วมกันและทำหน้าที่แทนกันได้ เช่น หัวหน้าหมวดวิชาทำหน้าที่แทนเทศแทนอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ เป็นต้น

7. เพื่อแนะนำครูอาจารย์ใหม่ และการจัดการปฐมนิเทศครูอาจารย์ในการเริ่มต้นเปิดเรียน เพื่อตกลงทำความเข้าใจ ทบทวนนโยบายการดำเนินงานหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาทั้งงานหลักและงานสนับสนุน

8. เพื่อช่วยในการประชาสัมพันธ์ความเข้าใจระหว่างสถานศึกษากับชุมชนหรือผู้ปกครองเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการศึกษาและการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา

9. เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา คือคุณภาพของนักเรียนโดยเน้นกระบวนการให้มากขึ้นนอกเหนือจากการกวดขันแต่เพียงผู้เรียนฝ่ายเดียว เป็นการเน้นทั้งระบบของการบริหารและการนิเทศภายในสถานศึกษา

กรองทอง จิรเดชากุล (2550 : 3) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการนิเทศภายในโรงเรียนว่า

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป

1.1 เพื่อให้ผู้บริหารและคณะกรรมการการนิเทศของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนได้

1.2 เพื่อพัฒนาความสามารถของครู

1.3 เพื่อช่วยเหลือและจัดสรรเครื่องมือ สื่อการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยเหลือ และปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้

1.4 เพื่อให้ครูเกิดความงอกงามทางวิชาชีพ

2. จุดมุ่งหมายเฉพาะเพื่อให้ครูสามารถพัฒนาพฤติกรรมการทำงาน ในเรื่องต่อไปนี้

2.1 เพื่อให้สถานศึกษามีแผนการนิเทศภายใน

2.2 เพื่อเน้นให้มีการวิเคราะห์ ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมาย

2.3 เพื่อให้ครูจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการ เน้นทักษะกระบวนการคิด

2.4 เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการและวิธีการจัดการเรียนรู้ของครู

2.5 เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ได้อย่างเหมาะสม

2.6 เพื่อพัฒนาการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้

2.7 เพื่อให้มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง และปรับปรุงกระบวนการวัดผลและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

จากความมุ่งหมายที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า การนิเทศภายในเป็นการช่วยเหลือครูในการพัฒนาตนเองให้มีเจริญความก้าวหน้าในวิชาชีพ เป็นการปรับปรุง พัฒนาและแก้ปัญหาต่างๆของครูที่เกิดจากการจัดกระบวนการเรียนการสอน อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

1.3 ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา

เยาวยา เตชะคุปต์ (2542 : 88; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) ได้กล่าวไว้ว่าความจำเป็นของการนิเทศว่า การนิเทศเป็นความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาและต่องานอื่นใดเป็นอย่างยิ่งทั้งนี้เพราะจะช่วยให้การปฏิบัติงานของครูหรือเจ้าหน้าที่อื่นๆ พัฒนาไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ การพัฒนาและให้การศึกษาแก่เด็ก

กรมวิชาการ (2543 : 13; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 38) กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. สังคมมีการเปลี่ยนแปลงทุกๆ ด้านตลอดเวลา
2. การพัฒนาคุณภาพครูประจำการมีความซับซ้อนต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการ

3. การพัฒนาสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา
4. การประสานงานให้เกิดการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในการศึกษา

กล่าวได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะในวงการศึกษ ครูควรจะได้รับ การดูแลช่วยเหลือและได้รับการบริการจากผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ซึ่งจะช่วยรักษามาตรฐานการศึกษา

1.4 หลักการนิเทศการศึกษา

เบอร์ตัน และบรัคเนอร์ (Burton and Brueckner 1965 : 71 - 72) ได้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

1. การนิเทศการศึกษา ควรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ (Theoretically Sound)
 - 1.1 การนิเทศควรเป็นไปตามค่านิยม วัตถุประสงค์ และนโยบายซึ่งเกี่ยวข้องอยู่กับการนั้น โดยเฉพาะ
 - 1.2 การนิเทศการศึกษาควรเป็นไปตามความเป็นจริง ตามกฎเกณฑ์ของเรื่องนั้น
 - 1.3 การนิเทศควรมีวิวัฒนาการ ทั้งด้านเครื่องมือและวิธีการ โดยมีจุดมุ่งหมายและบทบาทที่แน่นอน

2. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific)

2.1 การนิเทศควรเป็นไปอย่างมีลำดับ มีระเบียบและมีวิธีการในการศึกษาปรับปรุงและประเมินผลสิ่งต่างๆ ในขอบเขตของงานนั้น ทั้งนี้หมายความว่ารวมทั้งด้านกระบวนการนิเทศและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการนิเทศ

2.2 การนิเทศได้มาจากการรวบรวมและสรุปผลจากข้อมูลอย่างเป็นปรนัยมีความถูกต้อง แน่นนอน เชื่อถือได้ และมีระเบียบมากกว่าการสรุปจากความคิดเห็น

3. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นประชาธิปไตย (Democratic)

3.1 การนิเทศจะต้องเคารพในบุคคลและความแตกต่างของบุคคล และส่งเสริมการแสดงออกของแต่ละบุคคลอย่างเต็มที่

3.2 การนิเทศจะต้องเปิดโอกาสให้มีความร่วมมือ และให้ประโยชน์จากการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.3 การนิเทศควรใช้อำนาจให้น้อยที่สุด และอำนาจหน้าที่จำเป็นต้องได้มาจากหมู่คณะ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของหมู่คณะไปสู่เป้าหมาย

4. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นการสร้างสรรค์ (Creative)

4.1 การนิเทศควรจะแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล และเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนาซึ่งความสามารถนั้นอย่างสูงสุด

4.2 การนิเทศควรมีส่วนร่วมในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสภาพ สิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานให้มากที่สุด

ชารี มณีสรี (2538 : 27 - 28; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 41) ได้เสนอหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 7 ประการ คือ

1. เป็นการกระตุ้นเตือน การประสานงานและแนะนำให้เกิดความเจริญของงานแก่ครู
2. ตั้งอยู่บนรากฐานประชาธิปไตย
3. เป็นกระบวนการส่งเสริมสร้างสรรค์
4. การปรับปรุงหลักสูตรเป็นงานที่เกี่ยวข้องพันกัน
5. การสร้างมนุษยสัมพันธ์
6. มุ่งส่งเสริมบำรุงขวัญ
7. มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนช่องว่างระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยเฉพาะในชนบท

เยอวาพา เทชะคุปต์ (2542 : 106) อธิบายหลักการนิเทศการศึกษาของเอ็ดวิน (Edwin H. Heathway) ว่าหลักการศึกษามี 5 ประการ คือ

1. หลักปรัชญา (Supervision is Philosophic) คือ เป็นการเสาะแสวงหาความจริงที่มีอยู่ ผู้นิเทศการศึกษาจะต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาควบคู่กับความเคลื่อนไหวความก้าวหน้าของการศึกษา และจะต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง

2. หลักการให้ความร่วมมือในการทำงาน (Supervision is Co-operative) คือ เป็นการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุจุดหมายเดียวกัน

3. หลักงานสร้างสรรค์ (Supervision is Creative) คือเป็นวิธีการที่ต้องเสาะแสวงหาความสามารถพิเศษที่มีอยู่ในตัวบุคคลเพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เกิดผลสำเร็จ

4. หลักวิทยาศาสตร์ (Supervision is Scientific) คือการนำกระบวนการ วิธีการทางวิทยาศาสตร์มาเป็นหลักในการนิเทศ

5. หลักมุ่งทำให้เกิดผล (Supervision is Effective) คือเป็นการแสวงหาช่องทางที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาวิธีการ การดำเนินงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ

สรุปได้ว่าในการจัดการนิเทศการศึกษาให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้นั้น ในการดำเนินการต่างๆ ควรเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ และผู้นิเทศจำเป็นต้องระลึกถึงตัวผู้รับการนิเทศเป็นประเด็นสำคัญ กล่าวคือมุ่งส่งเสริมความคิดริเริ่ม การช่วยเหลือ และส่งเสริมความคิดอย่างเสรีให้แก่ครูในการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหของตนเอง ซึ่งการปฏิบัติต้องยึดหลักประชาธิปไตยเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยมีผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีเป้าหมายร่วมกันคือ สัมฤทธิ์ผลที่ตัวผู้เรียน

1.5 กิจกรรมการนิเทศการศึกษา

เป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการจัดการนิเทศการศึกษาให้เป็นอย่างได้ผลดังนั้น หากจะส่งเสริม การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จก็ควรจะต้องรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาเป็นอย่างดีด้วย ได้มีผู้เสนอกิจกรรมการนิเทศการศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

แฮร์ริส (Harris 1985 : 71-87; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) แนะนำเสนอแนะการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาไว้ 23 ประการ คือ

1. การบรรยาย (Lecturing) เป็นวิธีการที่เก่าแก่ที่สุดเป็นกิจกรรมที่ใช้ในการให้ความรู้ทางการศึกษา การประชาสัมพันธ์ และงานที่เน้นเกี่ยวกับครูเป็นรูปแบบของกิจกรรมที่ง่ายที่สุด คือ การใช้ฟัง พูด ซึ่งเหมาะกับการถ่ายทอดความรู้และใช้ได้กับกลุ่มคนทุกขนาด

2. การบรรยายที่มีสื่อประกอบ (Visualized Lecturing) เป็นการบรรยายให้ความรู้โดยใช้วัสดุวัตถุประกอบ ผู้บรรยายอาจใช้สไลด์ แสง สี กระดานชอล์ค แผนภูมิประกอบ การบรรยาย กิจกรรมนี้จะช่วยรวมความสนใจในการฟังให้ดีขึ้น เหมาะกับการถ่ายทอดความรู้

3. การเสนอข้อมูลเป็นกลุ่ม (Panel Presenting) การจัดประชุมสมาชิกกลุ่มใหญ่ อาจได้ผลมากขึ้น หากใช้การประชุมแบบปรึกษาหารือ กิจกรรมประกอบด้วย ผู้พูดหลายคนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในหัวข้อที่กำหนดซึ่งอาจรวมไปถึงการให้ผู้พูดแต่ละคนเสนอเอกสารรายงานอย่างมีรูปแบบต่อสมาชิกในกลุ่มการประชุมอีกด้วย

4. การชมภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ (Viewing Film or Television) การใช้ทัศนวัสดุ เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือวิดีโอ มีความสำคัญต่อการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษา งานประชาสัมพันธ์และงานประเมินผล ผู้นิเทศสามารถเลือกฉายเฉพาะตอนใดตอนหนึ่งที่ต้องการฉายซ้ำ หรือหยุดฉายเมื่อต้องการได้ ทำให้เกิดประสิทธิผลในการใช้ประกอบกิจกรรมการนิเทศร่วมกับกิจกรรมบทบาทสมมุติและการอภิปราย ภาพยนตร์จะช่วยเปิดเผยสถานการณ์การสอนที่เป็นปัญหา เพื่อสร้างจุดสนใจในการอภิปรายกลุ่ม

5. การฟังเทป วิทยุหรือแผ่นเสียง (Listening to Tape, Radio or Recordings) เป็นกิจกรรมใช้การบันทึกเสียงเสนอความคิดเห็นต่อคนหนึ่งๆ หรือหลายคนเพื่อช่วยพัฒนาความเข้าใจหรือทักษะ เช่น ใช้ประกอบการสัมภาษณ์ทางอ้อม

6. การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ (Exhibiting Materials and Equipment) เป็นกิจกรรมเพื่อช่วยในการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษาและช่วยพัฒนาวัสดุต่างๆ เช่นการจัดแสดงชุดหนังสือใหม่และพัฒนาคุณภาพหนังสือที่เลือกซื้อ

7. การสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน (Observing in Classroom) เป็นกิจกรรมการสังเกตการสอนของบุคคลหนึ่งหรือกลุ่ม เพื่อวิเคราะห์การปฏิบัติงานของครูในชั้นเรียน เทคนิคในการสังเกตการณ์ที่คล้ายคลึงกับเทคนิคการสาธิตการสอน และการเยี่ยมชั้นเรียนในการสังเกตการสอนอาจใช้เครื่องมือบางอย่างเพื่อให้คล่องตัวขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบันทึกเหตุการณ์

8. การสาธิต (Demonstrating) เป็นการเสนอลำดับเหตุการณ์ที่จัดเตรียมไว้ล่วงหน้าต่อคนกลุ่มหนึ่งได้ชม การสาธิตนั้นจะเน้นส่วนที่สำคัญที่สุดและจะเกิดประสิทธิผลที่สุดเมื่อผู้ชมใช้ขบวนการสังเกตอย่างมีระบบ และมีกิจกรรมอื่นๆ ตามมา

9. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviewing) ใช้เมื่อต้องการข้อมูลรายบุคคล รวบรวมความคิดเห็น ทักษะ การสัมภาษณ์แบบนี้จะมีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้ามีตารางการสัมภาษณ์ และการจัดลำดับรวม ทั้งบันทึกข้อมูลอย่างมีระบบ

10. การสัมภาษณ์เฉพาะเรื่อง (Focused Interviewing) เป็นกิจกรรมแบบกึ่งมีโครงสร้างอาจใช้ภาพหลังการสังเกตการสอนในชั้นเรียน กิจกรรมแบบนี้มีคุณค่าสำคัญในการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับส่วนประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมในชั้นเรียนของครู และจะช่วยลดความวิตกกังวลและความตึงเครียดของครูภายหลังการสังเกตการสอน

11. การสัมภาษณ์ทางอ้อม (Non-Directive Interviewing) เป็นการรับรู้ความคิดเห็นและความรู้สึกของครูโดยการอภิปราย การใช้สัญลักษณ์ต่าง เป็นจุดสำคัญของกิจกรรมนี้เป็นการสัมภาษณ์แบบมีครูเป็นศูนย์กลาง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความในใจของครู

12. การอภิปราย (Discussion) เป็นการปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของกลุ่มเล็กๆ การอภิปราย จะเป็นการช่วยกระตุ้นการแก้ไขความเข้าใจในเรื่องต่างๆ การอภิปรายเมื่อเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ยุ้งยากซับซ้อน มักใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่นๆ เช่น บทบาทสมมุติ ภาพยนตร์ การอ่าน การวิจัย การสาธิต และการบรรยาย

13. การอ่าน (Reading) เป็นกิจกรรมการนิเทศที่ใช้กันทั่วไป ได้มีการพัฒนาห้องสมุดวิชาชีพอ่างกว้างขวางเพื่อส่งเสริมการอ่านในหมู่ครู ให้มีการพัฒนาการอ่าน เพื่อช่วยอบรมให้ความทางการศึกษา

14. การวิเคราะห์ข้อมูลและการคิดคำนวณ (Analyzing and Calculating) เป็นกิจกรรมที่เพิ่มความสำคัญขึ้นเมื่อเกิดความต้องการการประเมินผลโครงการอย่างเป็นระบบ หรือจัดทำบัญชีทางการศึกษา ทักษะของการวิเคราะห์ข้อมูลจะทำให้ได้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์

15. การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นกิจกรรมที่ใช้สร้างความคิดพื้นฐาน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพูดแนะนำในเชิงสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมกลุ่มที่สมาชิกแต่ละคนจะพูดแสดงความคิดเห็นออกมาโดยไม่มีการอภิปรายการวิจารณ์หรือการวิเคราะห์

16. การบันทึกวีดีโอเทปและการถ่ายภาพ (Videotaping and Photographing) กิจกรรมนี้เป็นการใช้ภาพที่มองเห็น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตร การประเมินผล การอบรมให้ความรู้ทางการศึกษาหรืองานประชาสัมพันธ์ การใช้วีดีโอมีประโยชน์มากเมื่อต้องการวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญที่ต้องใช้ข้อมูลทั้งด้านภาพและเสียง

17. การจัดทำเครื่องมือและแบบทดสอบ (Incrementing and Testing) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบทดสอบ การทดสอบปฏิกิริยา การวัดระดับและวิธีการต่างๆ

18. การประชุมกลุ่มย่อย (Buzz - Session) เป็นกิจกรรมของคนกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งอภิปรายกันในหัวข้อที่จำเพาะเจาะจง ให้โอกาสผู้ประชุมได้แสดงความคิดเห็นต่อหัวข้อที่ใช้ประชุมเต็มที่

19. การศึกษานอกสถานที่ (Field Trip) เป็นการศึกษาออกโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายให้ครูได้เห็นการดำเนินงานบางอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับวิชาชีพของเขา เช่น การไปเยี่ยมชมโรงเรียนในชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม ไปต่างประเทศ เป็นต้น แต่กิจกรรมนี้ไม่ได้เป็นการไปเยี่ยมชมเพื่อสังเกตการสอนของโรงเรียนอื่น

20. การเยี่ยมชม (Interdicting) เป็นการไปเยี่ยมชมชั้นเรียนและสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของครู การไปเยี่ยมนี้อาจกระทำโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือคนกลุ่มเล็กๆ กิจกรรมนี้แตกต่างจากการสาธิตที่มีการเตรียมการล่วงหน้าของครูบ้างเล็กน้อยและที่สำคัญที่สุด ผู้เยี่ยมชมจะได้เห็นภาพที่ใกล้เคียงของจริงมากที่สุด

21. บทบาทสมมุติ (Role-Playing) บางครั้งเป็นการใช้บทบาทในสังคมมีประโยชน์ในการเรียนรู้และวิเคราะห์ความรู้สึก ในทางการศึกษาได้มีการพัฒนากิจกรรมนี้มาจากบทบาทในสังคมและกลายมาเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งในการปฏิบัติจริงปัญหาของครู จะได้รับการนำมาเขียนโครงการ โดยใช้บทบาทสมมุติ

22. การเขียน (Writing) แม้กิจกรรมนี้จะใช้กันแพร่หลายในส่วนที่เกี่ยวข้องวารสารการนิเทศ และการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษา กิจกรรมนี้เป็นที่ต้องการในงานนิเทศแทบทุกชนิดเป็นศูนย์กลางระบบสื่อสารของโรงเรียน

23. การปฏิบัติตามคำแนะนำ (Guided Practice) เป็นการจัดกิจกรรมของแต่ละบุคคลหรือคนกลุ่มเล็กๆ เป็นส่วนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ซึ่งเน้นที่การกระทำมากกว่าการพูดในการปฏิบัติงานผู้นิเทศจะใช้เทคนิคนี้ก็ไม่เสมอไป อาจเป็นการดำเนินการของแต่ละคนด้วยการกำหนดกิจกรรมจากเนื้อหาหรือบทความที่ศึกษา

สรุปได้ว่ากิจกรรมการเทศการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้การดำเนินการนิเทศให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ กิจกรรมที่นิเทศประกอบด้วย การสังเกต การสอนการสาธิตการสอน การเยี่ยมชั้นเรียน การประชุม การบรรยาย การอภิปราย การใช้โสตทัศนวัสดุ การสัมภาษณ์ บทบาทสมมุติ การเขียน การจัดทัศนศึกษา เป็นต้น

2. การนิเทศภายในโรงเรียน

2.1 ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

นิยม สะอาดแก้ว (2545 : 9) การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก คือ การสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมให้เต็มวัยและตามศักยภาพ โดยความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545 : 26 - 27) การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูในสถานศึกษานั้น ในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

ลีปนันท เกตุทัต (2528 : 132; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นการนิเทศการศึกษาโดยอาศัยบุคลากรในโรงเรียนเอง ผู้นิเทศได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือหัวหน้าหมวดวิชารวมทั้งครูที่มีความรู้ความสามารถและความชำนาญ ตลอดจนมีประสบการณ์ในการสอนเฉพาะสาขาวิชา บุคคลเหล่านี้จะต้องมีความสามารถนิเทศครูในโรงเรียนในรูปของการเป็นที่ปรึกษา การปรึกษางานในหมู่คณะ การให้ความรู้เพิ่มเติมโดยถือหลักการฝึกกำลังปฏิบัติงานให้สำเร็จได้ด้วยดี

นวลจันทร์ พูลสวัสดิ์ (2546 : 15) กล่าวว่า การนิเทศภายในหมายถึง ความพยายามทุกวิถีทางของบุคลากรที่อยู่ในโรงเรียน มีผู้บริหารโรงเรียน คณาจารย์และครูผู้สอนที่จะนำไปแก้ไขปรับปรุง แนะนำ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้บรรลุจุดหมายตามที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการพัฒนา สร้างสรรค์การปฏิบัติงานของครูต่อการศึกษาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นด้วย ”

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547 : 22) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนคือ กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเอง แก่ครูและนักเรียนเพื่อการปรับปรุงตัวของเขา ตลอดจนสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

2.2 ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน

กฤษณี น้ำเพชร (2521 : 41- 42; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 51) กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในสรุปได้ดังนี้

1. การนิเทศเป็นการส่งเสริมคุณภาพทางการเรียนการสอน
2. ครูได้รับการนิเทศเพื่อความเจริญทางการเรียนการสอนและทางวิชาการ
3. โรงเรียนต้องมีการนิเทศเพราะ โครงการที่ประกอบด้วยข้อมูลจากการนิเทศจะสามารถช่วยในการจำแนกคุณภาพของครูและความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน
4. การนิเทศสามารถกระตุ้นและนำทางความคิดใหม่ให้เกิดขึ้นกับครูภายในโรงเรียน
5. โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องอบรม โดยกระทำต่อเนื่องกันไป เพราะความก้าวหน้าทางวิทยาการเพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ
6. เพื่อเป็นการช่วยให้ครูได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยทั่วๆ ไป ปรัชญาของโรงเรียน วัตถุประสงค์เฉพาะของโรงเรียนเพื่อช่วยให้ครูดำเนินการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น
7. เพื่อเป็นการส่งเสริมขวัญและกำลังใจของครู และก่อให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยในการทำงานร่วมกัน

สดีโส ศรีสวัสดิ์ (2546 : 7) กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องจัดการนิเทศภายในด้วยความร่วมมือกันเองของบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อปรับปรุงพัฒนางานด้านต่างๆ ของโรงเรียนจะสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ในโรงเรียนได้ตรงสภาพปัญหาความต้องการ

กรองทอง จิระเชษฐกุล (2550 : 4) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นของการนิเทศภายใน โรงเรียน คือ 1) ปรับปรุงคุณภาพของการจัดการศึกษา ให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน 2) ปริมาณศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอกับความต้องการของครูและสถานศึกษา 3) บุคลากรภายในสถานศึกษา มีความรู้ความสามารถ มีความคุ้นเคยและใกล้ชิดปัญหา มากที่สุด 4) บรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเอง และสามารถปฏิบัติงานนิเทศได้อย่าง ต่อเนื่อง

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545 : 26) กล่าวว่า ภายใต้อกรอบแนวปฏิบัติของการปฏิรูปโรงเรียน หรือสถานศึกษาตามนโยบายแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนจะมีส่วนสำคัญต่อผลสำเร็จของการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญดังต่อไปนี้

1. เพื่อช่วยให้ครู อาจารย์ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการบริหารและวิชาการ เช่น กำหนดทางเลือก การสร้างสื่อและเครื่องมือการเรียนการสอนหรือนวัตกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับภาพทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมขององค์กร
2. เพื่อให้ครู อาจารย์สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กได้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered)
3. เพื่อให้ครูตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้
4. เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม สร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้สอน
5. เพื่อมุ่งให้เกิดความร่วมมือ ประสานงานกันเป็นอย่างดีภายในระบบงานของโรงเรียน
6. เพื่อควบคุมมาตรฐานและพัฒนางานด้านการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการก้าวสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา(Quality Assurance)

สรุปได้ว่าการจัดให้มีกรนิเทศภายในโรงเรียน ก็เพื่อหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมทั้งการเรียนการสอน การทำงานเป็นทีม การสร้างเจตคติที่ดีในการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในที่สุด

2.3 งานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน

เนกเลย์ และ อีแวนส์ (Neagley and Evans, 1964 : 105-106; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 41) ได้กล่าวถึงงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารไว้ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมให้ครูแต่ละคน หรือทั้งกลุ่มสามารถแสดงความสามารถออกมาอย่างมีอิสระ และปรับปรุงการเรียนการสอนร่วมกับบุคคลอื่น

2. ทำงานกลุ่มในการสร้างและดำเนินการให้เป็นไปตามปรัชญาที่ตั้งไว้ ซึ่งมีส่วนสอดคล้องกับปรัชญาของชุมชน

3. พัฒนาทางการสอน

4. พัฒนาหลักสูตร

5. ดูแลโครงการนิเทศในโรงเรียนให้เป็นไปได้ด้วยดี

6. ดำเนินการวัดผลและประเมินผลโครงการทั้งระบบ

7. ช่วยให้มีการจัดตั้งผู้เชี่ยวชาญในการสอนและใช้ขณะนี้ให้มีประสิทธิภาพ

8. รับผิดชอบในการจัดโครงการส่งเสริมความรู้แก่ครูประจำการในโรงเรียน

9. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสาร และความคิดซึ่งกันและกัน ระหว่างครูและบุคคลอื่นๆ

10. จัดดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น อุปกรณ์ หนังสือ และแหล่งวิชาการ

11. จัดให้มีการพัฒนาทางการนิเทศใหม่ในท้องถิ่น

แฮร์ริส (Harris, 1985: 11-12; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) ได้เสนอความคิดเรื่องงานนิเทศการศึกษาไว้ 10 ประการ คือ

1. งานเกี่ยวกับด้านหลักสูตรซึ่งเกี่ยวกับการวางโครงสร้างหลักสูตร ทำประมวลการสอน โครงการสอน กำหนดตัวผู้สอน วัน เวลา สถานที่ และแบบที่จะสอนตลอดจนสร้างเกณฑ์มาตรฐานการสอน

2. การจัดกระบวนการสอน โดยการแปลงหลักสูตรที่วางไว้มาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน

3. การคัดเลือกบุคลากรผู้สอน โดยเลือกสรรให้เหมาะสมกับงาน การสอบคัดเลือกการพัฒนา และเก็บรักษาทะเบียนเกี่ยวกับบุคคล

4. การจัดอำนวยความสะดวกออกแบบการจัดเตรียมบริบททำให้ความสะดวกและเหมาะสมกับผู้สอน รวมทั้งการจัดวางแผนอาคารเรียนที่ถูกต้อง และมีเครื่องแสดงบอกที่เก็บผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาให้หยิบใช้ได้ง่าย

5. จัดวัสดุอุปกรณ์การสอน ตรวจสอบและคัดเลือกวัสดุอุปกรณ์การสอนที่จะนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อการสอน

6. การจัดอบรมครูประจำการ โดยจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ครูก้าวหน้า และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นทางด้านวิชาการ

7. จัดปฐมนิเทศครูใหม่ หรือครูที่ย้ายมาใหม่ ให้รู้และเข้าใจในสิ่งที่จำเป็นในการปฏิบัติงานเพื่อลดอุปสรรคและทำงานได้ผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

8. จัดบริการด้านอื่น ที่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย หลักการของการเรียนการสอนในโรงเรียนเช่น การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน การจัดบริการด้านต่างๆ ให้ครูใช้ความสามารถภาพของตนได้เต็มที่

9. สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในทางที่เกี่ยวข้องกับการสอน ประกอบด้วยการแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้ชุมชนทราบ แสวงหาและเลือกใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

10. การประเมินผล มีการวางแผน จัดระเบียบประเมินผลและดำเนินการประเมินผลในทุกแห่งของโรงเรียนที่จะมีผลต่อการสอน

กรมวิชาการ (2544 : 17-25) กล่าวถึง แนวดำเนินการนิเทศภายในสรุปได้ว่าการดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรจะได้กำหนดงานรับผิดชอบที่เหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ด้านต่างๆ คือ งานแผนงาน โครงการ งานพัฒนาสื่อและการนิเทศ งานบริการและอำนวยความสะดวก งานติดตามและประเมินผล งานวิจัยในชั้นเรียน และสาระการนิเทศช่วยเหลือการทำงานของครูและโรงเรียนประกอบด้วย งานพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนและปัจจัยสนับสนุน งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ งานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อัสนีย์วัฒน์ แสงทะตา (2546:45) กล่าวว่า การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยพัฒนาการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่สนับสนุนในเรื่องของการวิจัยชั้นเรียนเพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อตัวนักเรียน

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปว่ามีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับงานนิเทศภายในโรงเรียนไว้หลายทัศนะ ผนวกกับแนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สรุปว่างานนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกได้ 7 ด้านคือ

1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน เป็นงานที่ต้องดำเนินการวางแผนงานและโครงการการดำเนินการตามแผน และการประเมินแผนงานและโครงการนิเทศภายในโรงเรียน

2. ด้านการพัฒนาบุคลากรเป็นงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความก้าวหน้า และพัฒนาครูให้เต็มศักยภาพ ด้วยวิธีการต่างๆ

3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร เป็นงานเกี่ยวกับการวางโครงสร้างหลักสูตร ทำประมวลการสอน โครงการสอน กำหนดตัวผู้สอน วันเวลา สถานที่ และแบบที่จะสอนตลอดจนสร้างเกณฑ์มาตรฐานการสอน

4. ด้านกระบวนการสอน โดยการแปลงหลักสูตรที่วางไว้มาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน

5. ด้านสื่อการเรียนรู้ เป็นการดำเนินการเพื่อให้ครูสามารถนำสื่อการเรียนรู้ที่เป็นวัสดุอุปกรณ์การสอน เทคนิควิธีสอน และแหล่งเรียนรู้มาจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน เป็นการส่งเสริมการวิจัยการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนซึ่งเป็นการส่งเสริมพัฒนาครูให้สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ และพัฒนาความเป็นมืออาชีพแก่ครู

7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องว่า สถานศึกษาของตนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศ

มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด ความหมาย หลักการเกี่ยวกับบทบาทดังต่อไปนี้

ภิญโญ สาร (2523 : 304 ; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ หมายถึงความมุ่งหวัง ที่บุคคลอื่นคาดหวังว่าบุคคลในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งควรจะทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง บทบาทหน้าที่ มีควบคู่กับตำแหน่งที่บุคคลดำรงอยู่เสมอ

เดวิส (1962 : 40; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าวว่า การที่บุคคลจะดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ต้องมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ กำหนดควบคู่ไปกับตำแหน่งนั้นเสมอ และบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่กำหนดไว้จะต้องเป็นที่รู้และเข้าใจกันระหว่างบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งเองและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

กู๊ด (Good 1973 : 502 ; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าวว่าความหมายของบทบาทว่า บทบาทหมายถึง (1) ลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลภายในกลุ่ม (2) รูปแบบของพฤติกรรมที่คาดหวังตามตำแหน่งหน้าที่ หรือการแสดงออกของแต่ละบุคคลความมุ่งหวังของสังคม

จากทฤษฎี แนวคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทหมายถึงลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกตามตำแหน่งที่บุคคลนั้นได้รับ การแสดงออกนั้นย่อมผูกพันกับความคิดของผู้ดำรงตำแหน่งเอง และตามความคาดหวังของผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตำแหน่งนั้น

3.1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน

นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้
 สัจด์ อุทรานนท์ (2523:64; อ้างถึงในกฤษฎา สิงขร , 2552 : 23) กล่าวไว้ว่า หน่วย
 ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาได้กำหนดขั้นตอนการนิเทศไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. กระบวนการวางแผน
 - 1.1 การวางแผนการนิเทศ
 - 1.2 การสร้างความเข้าใจและการให้ความรู้
2. การปฏิบัติการนิเทศ
3. การสร้างขวัญและกำลังใจ
4. การประมวลผลการนิเทศ

วัชร เล่าเรียนดี (2548 : 27 - 28) ได้เสนอถึงกระบวนการนิเทศภายในที่เป็นการ
 ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง ดังนี้

1. วางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
2. เลือกประเด็นหรือเรื่องที่สนใจจะปรับปรุงและพัฒนา
3. นำเสนอโครงการที่จะพัฒนาและขั้นตอนการปฏิบัติให้ผู้บริหารโรงเรียนได้รับ
 ทราบเพื่ออนุมัติการดำเนินการ

4. ให้ความรู้หรือแสวงหาความรู้จากเอกสารต่างๆ และการจัดฝึกอบรมเชิง
 ปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการสอนในชั้นเรียนและความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนและ
 นวัตกรรมใหม่ๆ ที่น่าสนใจ

5. จัดทำแผนการนิเทศ กำหนด วัน เวลา ที่จะสังเกตการสอน ประชุมปรึกษาหารือ
 เพื่อและเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์

6. ดำเนินการตามแผนการนิเทศที่ได้วางไว้โดยครูและผู้นิเทศ
7. สรุปและประเมินผลการปรับปรุงและพัฒนา รายงานผลสำเร็จ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2538 : 85 - 86; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36)
 กล่าวถึงกระบวนการในการวางแผนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบมี 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียมการ (Preparation)
 - 1.1 การประชุมครู อาจารย์เพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดทำแผนของโรงเรียน
 - 1.2 การเตรียมจำนวนงบประมาณเพื่อจัดทำโครงการและกิจกรรมให้เหมาะสม
 - 1.3 การจัดคณะทำงานเป็นแผนงานแต่ละชุด
2. ขั้นวางแผน (Planning)

2.1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้สภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหาร
และนิเทศภายในโรงเรียน

2.2 การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วน

2.3 การจัดทำแผนงานและโครงการ

2.4 นำแผนและโครงการเสนอต่อที่ประชุมของครู อาจารย์ เพื่อขอความเห็นชอบและสนับสนุนการดำเนินงาน

3. ขั้นปฏิบัติตามแผน (Implementation)

3.1 ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

3.2 การประสานงานและการมอบหมายงานอย่างชัดเจน

3.3 การประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเมื่อมีปัญหาและอุปสรรค

4. ขั้นประเมิน ปรับงาน และจัดทำแผนใหม่ (Follow – up and Replant)

4.1 ติดตามผลการปฏิบัติงานอยู่เสมอ

4.2 รายงานความคืบหน้าของโครงการและกิจกรรม

4.3 วิเคราะห์ ปรับปรุง ขอบกว้างและนำไปดำเนินการจัดทำแผนใหม่ในปี

ต่อไป

สรุปได้ว่าบทบาทด้านกระบวนการนิเทศภายใน หมายถึงกระบวนการดำเนินการ
เพื่อให้การดำเนินการนิเทศภายในประสบผลสำเร็จโดยมีกระบวนการตั้งแต่ การเตรียมการวางแผน
การวางแผน ดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการนิเทศภายใน ดังนั้นผู้บริหารควรมีบทบาท
ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน และกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน

2. สร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศ
ภายในโรงเรียนให้แก่คณะครู

3. จัดทำข้อมูล และสารสนเทศการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ

4. สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน
และปัญหา

5. สนับสนุนการดำเนินการนิเทศภายใน โดยใช้กิจกรรมที่เหมาะสมกับงาน

6. มีการประเมินผลการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ

3.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร

กัญญา สาร (2523 : 363; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 46) กล่าวถึงการ
พัฒนาบุคลากรว่า การพัฒนาบุคลากรหมายถึงการสนับสนุน ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีต่างๆ

เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูอาจารย์ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่การเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมครูประจำการหมายถึง การให้การศึกษาแก่บุคคลที่กำลังดำรงตำแหน่งอยู่ โดยไม่ก่อให้เกิดการเสียหายแก่หน่วยงานในขณะที่บุคคลนั้นกำลังรับการฝึกอบรมหน่วยงานอาจจัดขึ้นเอง เป็นทางการหรือเชิญผู้ชำนาญมาฝึกให้อย่างไม่เป็นทางการ โดยบุคลากรยังคงปฏิบัติงานต่อไป ตามปกติด้วย หรือหน่วยงานอาจขอให้หน่วยงานอื่นรับหน้าที่ฝึกอบรมแทนก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534:35–36; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) ได้เสนอกิจกรรมการนิเทศ ซึ่งเป็นกิจกรรมพัฒนาบุคลากร คือ

1. การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติแผนได้ตามที่กำหนด
2. การปฐมนิเทศครูใหม่ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจ หลักและแนวทางในการปฏิบัติงาน
3. การให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน
4. การอบรมเพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน
5. การประชุมปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงาน
6. การสัมมนา เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
7. การระดมความคิด เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
8. การสาธิตการสอน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ประสบการณ์การสอนเพิ่มขึ้น
9. การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน
10. การสนทนาทางวิชาการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
11. การเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ และเจตคติที่ดีในการทำงาน
12. การศึกษาดูงาน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่จากการศึกษาดูงาน
13. การสังเกตการณ์สอน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีทักษะและเจตคติที่ดีในการสอน

14. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้การนิเทศได้รับความรู้และประสบการณ์ตรงในการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

15. การเขียนเอกสาร บทความทางวิชาการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ความเข้าใจและพัฒนางานที่รับผิดชอบ

16. การจัดนิทรรศการเพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจประสบการณ์ใหม่ๆ

จากข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารด้านการพัฒนาบุคลากร หมายถึงการดำเนินการพัฒนาครูให้มีความ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลด้วยวิธีการต่างๆ ผู้บริหาร โรงเรียนควรมีบทบาทดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ
2. ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาและดูงานนอกสถานที่
3. จัดให้มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู
4. สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการแก่ครูด้วยกัน
5. สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อ หรือเข้ารับการฝึกอบรม
6. ส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการ เพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ครู
7. ส่งเสริมการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
8. ส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาคมวิชาชีพหรือสร้างเครือข่ายที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครู

9. เสนอแนะ แหล่งค้นคว้าทางวิชาการที่เหมาะสม ทันสมัย แก่ครู

3.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ได้มีผู้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้หลายทัศนะด้วยกัน

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 58; อ้างถึงในนิตย์ ประจักษ์, 2548 : 36) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสรุปได้ว่ามีขั้นตอนตั้งแต่การตั้งวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ การเลือกเนื้อหาให้ตรงและครอบคลุม ชนิดของประสบการณ์การเรียนรู้ หลักสูตรมีความหมาย 3 ประการ คือ

1. หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการ และการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนหลักการที่มุ่งหมายไว้

2. หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output)

3. หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนมุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้
เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

สรุปได้ว่าหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์หรือข้อกำหนดต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้
ผู้เรียนได้เรียน รวมทั้งแนวทางในการใช้หลักสูตรนั้นให้ประสบผลสำเร็จด้วย หลักสูตร จึงมี
ความสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นครูจะต้องทำความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับ
หลักสูตรให้ถ่องแท้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปในทางที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535:38 ; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าว หลักสูตร
เป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอน ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอนจะทำให้การ
จัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีทั้งแก่ผู้เรียนเองและช่วยให้ครูได้มีทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน
ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงแนวทางการ
พัฒนาหลักสูตรไปใช้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545:6-9) กล่าวถึงยุทธศาสตร์การ
ปฏิรูปหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วยมาตรการดังนี้

1. ส่งเสริมให้มีการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ
ผู้เรียนและท้องถิ่น
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. สร้างเครือข่ายประชาคมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
4. เร่งรัด กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้อย่างถูกต้องและ
เหมาะสมกับผู้เรียน

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ในการใช้
หลักสูตรโรงเรียนจะต้องยึดจุดหมาย หลักการ โครงสร้างของหลักสูตรเป็นหลักและปฏิบัติตาม
แนวการใช้หลักสูตร โดยการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ ภายใน
โรงเรียนให้หลักสูตรบรรลุถึงเป้าหมาย ดังนั้นบทบาทด้านการพัฒนาหลักสูตร หมายถึงการ
ดำเนินการเพื่อให้ครูมีความเข้าใจถึงจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการ
สอน การวัดผลและการประเมินผลตามหลักสูตร เพื่อให้ครูนำหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอนอย่าง
มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ที่จะช่วยครูผู้สอนให้เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร
และการนำหลักสูตรไปใช้ให้กระจ่างชัด โดยดำเนินการตั้งแต่ การวางแผนสร้างหลักสูตร การใช้
หลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตรซึ่งจะช่วยส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

3.4 ด้านกระบวนการสอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 72 - 73; อ้างถึงในนิตย์ ประจักษ์, 2548 : 46) ให้ความหมายของการสอนสรุปได้ว่าการสอน (Teaching) หมายถึงการถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ นักเรียน การเรียนการสอน (Instruction) มีความหมายกว้างกว่าการสอนซึ่งหมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอน เช่น การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างการสอน การทดสอบ องค์ประกอบการสอนประกอบด้วยเนื้อหาสาระ ทักษะกระบวนการและการประเมินผลมี องค์ประกอบย่อยได้แก่ การเตรียมการสอน วัตถุประสงค์วิชา เอกสารประกอบการสอน ความสามารถในการสอนการจัดกิจกรรมการสอน การใช้สื่อการสอนและการประเมินผลการสอน ซึ่งการสอนจะดำเนินไปด้วยดีโดยคำนึงการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ คือตัวป้อน (Input) ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน เนื้อหาวิชา สื่อการสอนซึ่งอำนวยความสะดวก กระบวนการ (Process) หมายถึง กระบวนการจัดการสอน เป็นการวางแผนการสอนการจัดกิจกรรมการสอนและการ ประเมินผลการสอนผลผลิต (Product) เป็นผลสมบูรณ์ของผู้เรียนจากการวัดและประเมินผลการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ปรารถนาของผู้เรียนเป็นไปตามความคาดหวังของหลักสูตร การ สอนประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการเรียนการสอน ประกอบด้วยการศึกษาจุดมุ่งหมายในรายวิชาศึกษา พื้นฐานผู้เรียน กำหนดเนื้อหา กำหนดสาระ กำหนดวัสดุฝึกและอุปกรณ์การสอน
2. ขั้นดำเนินการสอน ประกอบด้วยคำแนะนำตัวเอง ทำความรู้จักกับผู้เรียน อธิบายรายวิชา วิธีการเรียนให้ผู้เรียน การจัดกิจกรรม การวัดผล เปิดโอกาสผู้เรียนมีส่วนร่วมให้ข้อคิด และเสนอแนะ

3. ขั้นการประเมินผล ว่าการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537:69-71; อ้างถึงในนิตย์ ประจักษ์, 2548 : 48) กล่าวถึงสอน เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ การเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นระดับใดจะมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง อยู่ 3 ประเภท คือ ผู้เรียน ผู้สอน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน การสอนแต่ละครั้งย่อม แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการสอน เนื้อหาสาระ การแสวงหาความรู้หรือกลวิธีการ สอนที่ผู้สอนเลือกนำมาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ดังนั้นการออกแบบการสอน (Instructional Design) มีข้อพิจารณา ดังนี้

1. สอนทำไม หมายถึง จุดประสงค์ของการเรียนการสอน
2. สอนอะไร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จะสอน
3. สอนอย่างไร หมายถึง กิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นเพื่อให้ บรรลุถึงระดับการเรียนรู้ที่พึงประสงค์

4. ผลการสอนเป็นอย่างไร หมายถึง การประเมินผลการสอนจะทราบได้อย่างไรว่าการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ได้เกิดขึ้นแล้ว

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบมีขั้นตอนประกอบด้วย การวางแผนการสอน การดำเนินการสอน และการประเมินผลการสอน ดังนั้นบทบาทด้านกระบวนการสอนหมายถึงการดำเนินการเพื่อให้ครุมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้

1. จัดให้ครูวางแผนการสอนไว้ล่วงหน้า
2. ส่งเสริมให้ครูศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล
3. เสนอแนะให้ครูกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก
4. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
6. สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
7. ส่งเสริมให้ครูอาจารย์เข้าใจหลักการและวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียน
8. เสนอแนะให้ครูวัด และ ประเมินผลการสอนด้วยวิธีที่หลากหลายตามสภาพจริงเพื่อแก้ไข ปรับปรุงการสอน
9. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแฟ้มสะสมงานของตนเอง และของนักเรียน

3.5 ด้านสื่อการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ทุกประเภท นักวิชาการกล่าวถึงสื่อการเรียนรู้ ดังนี้

วนิดา จิงประสิทธิ์ (2532 : 7; อ้างถึงในนิศย์ ประจงแต่ง, 2548 : 36) กล่าวว่า สื่อการสอน (Instruction Media) หมายถึง สิ่งที่น่าความรู้ไปสู่ผู้เรียน อยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์หรือไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็ได้ สื่อการสอนที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็คือ สื่อประเภทโสตทัศนูปกรณ์ (Audio – Visual Aids) หมายความว่า วัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ และวิธีการทางโสตทัศนศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 257; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 46) กล่าวถึงงานบริหารของงานสื่อการสอนสรุปได้ว่า มี 6 ประการ คือ

1. การจัดหาสื่อการสอนเพื่อบริการ
2. การจัดเก็บสื่อการสอนเพื่อบริการ

3. การบำรุงรักษาสื่อการสอน
4. การประชาสัมพันธ์งานสื่อการสอน
5. การจัดโครงการของงานสื่อการสอน
6. การประเมินผลสื่อการสอน

เยวพา เตชะคุปต์ (2542:69-70) กล่าวถึง การจัดหาและการผลิตสื่อ สรุปได้ว่าสื่ออาจแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ สื่อสำหรับการสอนของครู สื่อประกอบบทเรียน และสื่อสำหรับจัดสภาพแวดล้อม

กรมวิชาการ (2545:7-8) กล่าวถึงสื่อการเรียนรู้สรุปได้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ เหตุการณ์ หรือความคิดถือเป็นสื่อการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น สื่อจำแนกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 3 ประเภท คือ

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ
2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ได้ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมือโสตทัศนวัสดุหรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ๆ
3. สื่ออื่นๆ หมายถึงสื่อที่เป็นบุคคลสื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สื่อกิจกรรมและกระบวนการ สื่อวัสดุเครื่องสื่อและอุปกรณ์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 29-30) กำหนดด้านยุทธศาสตร์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยกำหนดมาตรการ ดังนี้

1. ส่งเสริมการจัดหา ใช้ และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดหา และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและการจัดการศึกษา

3.6 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546:69) กล่าวว่า การวิจัยหมายถึงกระบวนการแสวงหาความรู้เพื่อตอบคำถาม หรือแก้ไขปัญหาที่มีอยู่อย่างเป็นระบบและมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน โดยเริ่มจากการที่ครูจะต้องรู้ว่าคำถามที่ต้องการคำตอบคืออะไร ข้อมูลที่จะนำมาตอบคำถามเหล่านี้ ได้แก่ข้อมูลอะไร บ้าง จะใช้วิธีการและเครื่องมืออะไรในการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว วิธีการและเครื่องมือจะกำหนดและสร้างอย่างไรจึงจะเหมาะสมและทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ดี เชื่อถือได้ เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วจะวิเคราะห์อย่างไรและจะแปลความหมายผลการวิเคราะห์อย่างไร เพื่อที่จะได้ตอบคำถามที่ได้กำหนดไว้

ชูศรี วงศ์รัตนะ และคณะ (2544 : 80 - 81) กล่าวถึงขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนสรุปได้ว่ามี 7 ขั้นตอนคือ กำหนดปัญหาหรือค้นหา เตรียมการและวางแผน ปฏิบัติตามแผนการสังเกต การสะท้อนกลับ วิเคราะห์และสรุปผล เขียนรายงานการวิจัย

กาญจนา วัฒนาฯ (2545 : 8) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัย หมายถึง การค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ ด้วยวิธีการที่มีระบบแบบแผนที่เชื่อถือได้ มีจุดหมายแน่นอน เพื่อให้ได้มาซึ่งกฎเกณฑ์ ทฤษฎีที่สามารถอ้างอิงและทำนายปรากฏการณ์ต่างๆได้

ธีระพัฒน์ ฤทธิ์ทอง (2545:3) ได้กล่าวไว้ว่าการวิจัย หมายถึง การศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบเพื่อทำความเข้าใจและแสวงหาคำตอบของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู

พิชัย ญาณศิริ (2545 : 31) กล่าวถึงกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนสรุปว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research : CAR) หมายถึงการทำงานเป็นระบบเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนา ในสิ่งที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้ปัญหาหมดไป หรือทำสิ่งที่ดียู่แล้วให้ดียิ่งๆ ขึ้นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นการวิจัยที่ไม่เน้นระเบียบวินัยแบบแผน (Informal Research) แต่เน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนในสถานการณ์จริง ทำอย่างรวดเร็ว ครูทุกคนสามารถทำการวิจัยได้โดยไม่ต้องกังวลว่าวิธีการดำเนินการวิจัยที่ใช้จะผิดหลักวิชา เพราะเมื่อใดก็ตามที่ทำวิจัยแล้วปัญหาในห้องเรียนหมดไปก็ไม่ต้องวิตกหรือสงสัยว่าวิธีการที่ครูเลือกมาแก้ปัญหานั้นสามารถแก้ปัญหานั้นได้จริงหรือไม่ ไม่ต้องกลัวคำวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ด้วยเหตุผลที่ว่า การทำการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนคือการลงมือแก้ปัญหา ไม่ใช่การสร้างหรือการทดสอบความแกร่งของทฤษฎี ดังนั้นจึงควรจัดทำในลักษณะเป็นการวิจัยแบบร่วมมือ (Collaborative Research) มีเพื่อนครูร่วมมือในทุกวงจรของการทำงานตั้งแต่การวางแผนลงมือวิจัย สังเกตการณ์สอนและสะท้อนผลการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้การวิจัยได้รับการตรวจสอบ และปรับปรุงพัฒนาจากผู้ปฏิบัติที่เข้าใจปัญหาร่วมกันอยู่เสมอ ทำให้การวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์แก้ปัญหาในชั้นเรียนได้อย่างแท้จริง(Research Utilization)

คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2546 : 13) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัย หมายถึง กระบวนการเสาะแสวงหาความรู้เพื่อตอบคำถามหรือแก้ไขปัญหามีอยู่อย่างเป็นระบบ และมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

สรุปว่ากระบวนการวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนตั้งแต่ การกำหนดปัญหา การวางแผนการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลและการรายงาน กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ที่ดี บทบาทด้านการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึงการดำเนินการเพื่อให้ครูสามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทในการนิเทศภายใน โดยผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้

1. กระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
2. จัดหาเอกสารที่เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า
3. สนับสนุนการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
4. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
5. ส่งเสริมและให้กำลังใจในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
6. แนะนำให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

3.7 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

มีผู้อธิบายความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 2; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 52) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้นั้นจะให้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543:12; อ้างถึงในนิตย์ ประจงแต่ง, 2555 : 46) ได้ระบุบทบาทผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักเข้ามามีส่วนส่งเสริมสนับสนุนและร่วมคิดร่วมทำร่วมทั้งจะต้องมีการทำงานเป็นทีมโดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มองเห็นคุณค่าและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในและดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยมีการติดตามและกำกับดูแล การดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ

สรุปว่าการประกันคุณภาพ คือกระบวนการบริหารหรือแนวปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องว่า สถานศึกษาของตนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด จึงเป็นความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ เพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด6 มาตรา48 ระบุว่าให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก สารบัญญัติดังกล่าวเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

สรุปได้ว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก มีกระบวนการประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักเข้ามามีส่วนส่งเสริม สนับสนุน และร่วมคิดร่วมทำ ต้องมีการทำงานเป็นทีมกำกับ ติดตาม ดูแลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียนจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

ผู้บริหารมีบทบาทในการบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม โดยผู้บริหารควรจะเป็นแกนนำในการจัดทำแผน รวมทั้งกำกับติดตามให้มีการดำเนินงานตามแผน การนำผลการประเมินตนเองมาใช้ในการปรับปรุงสถานศึกษา และการรายงานผลให้สาธารณชนรับทราบ ดังนั้นบทบาทการนิเทศภายในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารจะมีบทบาทตั้งแต่การเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษา การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และการรายงานผลการดำเนินการ สรุปได้ว่าผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้

1. สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
2. สนับสนุนให้ครูร่วมกันจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ
3. ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมกันดำเนินการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เช่นการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติการ เป็นต้น
4. สนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเอง
6. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไข และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง
7. สนับสนุนให้ครูเผยแพร่ผลงานต่อสาธารณชนเพื่อสร้างความภาคภูมิใจร่วมกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี –สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ครั้งนี้ได้ศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

ไพสิน นกศิริ (2541 : 55) ผลการศึกษาภาคินพนธ์พบว่า การนิเทศภายในส่วนใหญ่จะขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการนิเทศการศึกษา ขาดแคลนงบประมาณดำเนินการ ขาดวัสดุอุปกรณ์ สื่อ เครื่องมือในการนิเทศ ครูไม่ยอมรับการนิเทศ และอีกส่วนหนึ่งพบว่า ระบบนิเทศของโรงเรียน ให้ความสำคัญความจำเป็นในการทำงานอย่างเป็นระบบและการพัฒนาตนเองของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศน้อยมาก ด้านความต้องการ การนิเทศภายในของโรงเรียนนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นรวมถึงการสร้างความตระหนักให้ครูผู้สอนเห็นความสำคัญจะต้องพัฒนานักเรียนให้มีการพัฒนาทุกด้านเต็มตามวัย เต็มตามศักยภาพ ตามกรอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร สภาพความสำเร็จของการนิเทศภายในสถานศึกษา

1. ครูตระหนักถึงความสำคัญและพัฒนานักเรียนให้ตรงตามความต้องการพัฒนา
2. ครูสามารถปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตนให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอตรงตามความต้องการพัฒนานักเรียนด้วยเทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพ

3. ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

นันทนา เต่าทอง (2542 : 105 - 134) ได้ศึกษาการดำเนินงานว่าการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ผลการดำเนินงานนิเทศภายในทั้ง 5 ด้านตามทฤษฎี กลไกแมน ประชากรที่ใช้คือผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนที่รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียน พบว่าโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ผลการดำเนินงานนิเทศภายในทั้ง 5 ด้าน โดยในส่วนของผู้บริหารโรงเรียนดำเนินแต่ละด้าน การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ใช้กิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1. การตรวจแผนการสอน เพื่อให้ครูได้รับการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น ผู้บริหารส่วนใหญ่พิจารณาเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรมากที่สุดรองลงมาคือความสอดคล้องของแผนการสอนกับกำหนดการสอนและหลักสูตร และครบถ้วนขององค์ประกอบที่สำคัญของแผนการสอน ตามลำดับ กิจกรรมการให้คำแนะนำปรึกษาผู้บริหารดำเนินมากที่สุดคือเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยส่งครูเข้ารับการอบรม รองลงมาเปิดโอกาสให้ครูเข้าพบ

ทุกขณะเมื่อมีปัญหา และจัดทำตำรา เอกสาร หนังสือต่างๆ มาให้คณะครูได้ศึกษาค้นคว้าตามลำดับ เรื่องที่ผู้บริหารให้คำแนะนำปรึกษามากที่สุดคือ การจัดทำแผนการสอน รองลงมาเป็นการบรรยายการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางตามลำดับ กิจกรรมการสังเกตการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นผู้สังเกตการสอน รองลงมาเป็นการประชุมปรึกษาหารือก่อนที่จะสังเกตการสอน สังเกตการสอนเมื่อครูพร้อมและเป็นความต้องการของครู นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอนมาวิเคราะห์ร่วมกับครู และมีการประชุมครูก่อนสังเกตการสอน และผู้สังเกตเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้รับการสังเกตตามลำดับ

2. การสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิชาชีพ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการโดยส่งครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาชีพ รองลงมาเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำการจัดทำแผนสะสมงานให้กับครูและให้ครูได้ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพตามลำดับต่อไป การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การวางแผนปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้งกลุ่มมีมากที่สุด รองลงมาเป็นการดำเนินการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และตั้งเป้าหมายการทำงานร่วมกันทั้งกลุ่ม ตามลำดับ

3. การพัฒนาหลักสูตร ที่มีการดำเนินการมากที่สุด คือผู้บริหารส่งครูเข้ารับการอบรม / สัมมนา ประชุมเชิงวิชาการ รองลงมาคือให้ครูศึกษาค้นคว้าเอกสารหลักสูตรและจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ

4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน การดำเนินการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่จัดหาเอกสารเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนให้ครูศึกษาค้นคว้า รองลงมาเป็นการส่งครูเข้ารับการอบรมการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ตามลำดับ

5. ปัญหาในการดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ มีข้อจำกัดเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำเนินงาน รองลงมาคือผู้รับผิดชอบขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงาน และขาดสื่อหรือเครื่องมือในการดำเนินงาน ตามลำดับ

สายช่อ ทองสุข (2546 : 74) ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 การวิจัยครั้งนี้ว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ และเปรียบเทียบ การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามตัวแปรต่อไปนี้คือ ๑. วัตถุประสงค์ของการศึกษา ๒. ขนาดของโรงเรียน ๓. การได้รับการฝึกอบรมและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ๑. การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ และการวิจัยเชิง

ปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง 2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านการพัฒนาหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน 3. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช ระหว่างผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียนกับตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป และระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 1-10 ปี 11-20 ปี กับ 21 ปี ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างผู้ที่ได้รับการอบรมกับผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการนิเทศภายใน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านพัฒนาหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นรา ธารงสุข (2548 : 48) การศึกษาความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร คือการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยพิจารณาตาม เพศ ประสบการณ์ในการสอนและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 326 คน สุ่มโดยใช้เทคนิคแบบเทียบสัดส่วนจากครูสายผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2543 โดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 45 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9807 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง จากนั้นได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t - test และทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ผลวิจัยพบว่า 1. ความต้องการของครูในการนิเทศภายในจาก

ผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 งาน 2. ความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหารเมื่อเปรียบเทียบตามสถานภาพ พบว่า 2.1 ครูชายและครูหญิงมีความต้องการในการนิเทศภายในจากผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 งาน 2.2 ครูที่มีประสบการณ์สอนมากและครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อย มีความต้องการในการนิเทศภายในจากผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 งาน 2.3 ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความต้องการในการนิเทศภายใน จากผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 งาน ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารควรนำผลการวิจัยไปดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน โดยเรียงลำดับตามความต้องการที่ได้นำเสนอ

กาญจนาพันธ์ อักษรสิทธิ์ (2548 : 105) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ด้านการพัฒนาครู ด้านการฝึกอบรมครูประจำการและด้านช่วยเหลือครูโดยตรง สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งโดยรวม จำแนกตามระดับและรายด้าน มีความสมบูรณ์อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือระดับสถาบัน ระดับการจัดการ และระดับการปฏิบัติการ และเมื่อพิจารณาเป็นรายมิติพบว่า อยู่ในระดับมากทุกมิติ เรียงตามลำดับ ลำดับแรกคือ การกำหนดเป้าหมาย และลำดับสุดท้ายคือการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา 2. การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จันทรัตน์ อนุชิตอารมณ (2550 : 115) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบระดับปัจจัยการบริหารในสี่ลักษณะซึ่งประกอบด้วยลักษณะองค์การ ลักษณะสภาพแวดล้อม ลักษณะบุคคล นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ และ ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา 2) ทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารในสี่ลักษณะที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย สุ่มจากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม จำนวน 5 โรงเรียน จาก 10 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการสอน จำนวนกลุ่มละ 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยประยุกต์จากแนวคิดของ สเตียร์ส (Steers) และตามลักษณะการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยการบริหารโรงเรียนโดย

ภาพรวม และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละปัจจัย พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติงานอยู่ในอันดับที่สูงสุด ส่วนระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษาโดยภาพรวม และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละปัจจัย พบว่าอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนโดยภาพรวมพบว่า อยู่ในอันดับที่สูงสุด และเมื่อแยกเป็นรายปัจจัย พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยการบริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะบุคคล ปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการกำหนดผู้รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียน งานจัดระบบข้อมูลสารนิเทศเพื่อการวางแผน และการวางแผนนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ปัจจัย ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการ ดำเนินการตามแผนนิเทศที่วางไว้ และปัจจัยด้านลักษณะองค์กร ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติ ส่งผลต่อการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ

วนิดา น้อยมะลิวัน (2552 : 121) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษา การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์การนิเทศภายในของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 3) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 วิธีวิจัยประกอบด้วยการศึกษาเชิงคุณภาพและการศึกษาเชิงปริมาณ การศึกษาเชิงคุณภาพ การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 10 คน ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สรุปได้ปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านองค์กร และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้ปัจจัยเพิ่ม คือ ภาระงานและ ขวัญและกำลังใจในการทำงาน

กมลเทพ ลาเหลือ (2552 : 137) การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการนิเทศของผู้นิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบทักษะการนิเทศของผู้นิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ใน การปฏิบัติงาน จำนวนครั้งที่ได้รับการ

นิเทศและขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูภายในโรงเรียนจำนวน 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) และ สถิติทดสอบเอฟ (F-test)

ขรรขง ศิริภูมิ (2552 : 144) การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหา การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถาม

รัตนาศิริภูมิ (2552 : 117) การนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในโดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการนิเทศภายใน การร่างรูปแบบการนิเทศภายใน และการนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในโดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นกรณีศึกษา 4 โรงเรียนคือ โรงเรียนบ้านโคกจาน โรงเรียนบ้านโคกน้อย โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ และโรงเรียนบ้านแอมเจริญ ซึ่งมีผู้บริหาร คณะครู จำนวน 27 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายใน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1. ผู้บริหารและครูผู้สอน เห็นว่าปัจจุบันสถานศึกษาดำเนินการนิเทศภายในตามองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยชี้แจงเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญและความจำเป็น องค์กรและบทบาทขององค์กร การดำเนินการนิเทศตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดกิจกรรมการนิเทศ และมีการประเมินผลความสำเร็จ ของจัดการนิเทศภายในทุกสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า ทุกสถานศึกษามีการดำเนินการนิเทศภายในไม่ครบทุกขั้นตอน เนื่องจากผู้บริหารและครูขาดความรู้ความเข้าใจในการนิเทศภายใน ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการศึกษา ตลอดจนบุคลากร และขาดความตระหนักในคุณค่าของการนิเทศภายใน แต่ทุกสถานศึกษายังคงมีความต้องการให้มีการพัฒนาคุณภาพครูด้วยการนิเทศภายใน 2. การร่างรูปแบบจากการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ประกอบกับการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารด้านการนิเทศการศึกษา ตลอดจนความคิดเห็นและ

ข้อเสนอแนะ ของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาานิเทศก์และครู นำมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการนิเทศภายใน โดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้ 2.1 สภาพการนิเทศภายใน ความรู้ความเข้าใจในการนิเทศภายใน การสร้างความตระหนัก สร้างความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วม การยอมรับซึ่งกันและกัน 2.2 การจัดองค์กรในการนิเทศภายใน และบทบาทขององค์กร 2.3 กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียน ประกอบด้วย ขั้นตอนตามกระบวนการ การจัดกิจกรรมการนิเทศ และเทคนิคการนิเทศ 2.4 ประเมินผลความสำเร็จของการนิเทศภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3. การนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในแก่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ มีความเห็นตรงกัน โดยต้องการให้สถานศึกษาจัดการนิเทศภายในตามองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร ในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารและครูควรนำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาไปใช้ดำเนินการในการนิเทศภายในทุกด้าน

ชาดิชาย แสนบัวคา (2554 : 145) การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านหนองกุง ชนสาร โสภณ อำเภอกุเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 การวิจัยเชิงคุณภาพนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการนิเทศภายในความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการนิเทศภายใน และแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน ของโรงเรียนบ้านหนองกุงชนสาร โสภณกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนบ้านหนองกุงชนสาร 1 คน ผู้บริหารโรงเรียนใกล้เคียง 1 คน ศึกษานิเทศก์ 1 คน ครูผู้สอนในโรงเรียนบ้านหนองกุงชนสาร จำนวน 15 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้น รวมทั้งสิ้น 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้วิจัย แบบบันทึกการศึกษา

พัชรินทร์ ช่วยศิริ (2554 : 97) การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในและปัญหาข้อเสนอแนะการนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า 1. การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1). ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง มีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้และให้การสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์และวิธีการจัดการเรียนการสอน 2). ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีการพัฒนาให้ครูมีทักษะการทำงานกลุ่ม เข้าใจบทบาทของตน รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามโครงสร้างการบริหารงาน 3). ด้านการพัฒนาวิชาชีพ มีการอบรมครูเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพทั้งด้านเทคนิคการสอนและการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู 4). ด้านการพัฒนาหลักสูตร ได้ให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหาร

สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และการจัดการประชุม อบรม ติดตามและประเมินหลักสูตร และ 5). ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีการดำเนินงานให้ครูณาการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ 2. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการในเทศภายใน 1). ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ขาดคนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการนิเทศ ภาระงานของผู้นิเทศมีมาก ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการนิเทศ ควรให้การอบรมกับผู้ที่จะต้องทำหน้าที่นิเทศ จัดประชุมเพื่อติดตามผลการนิเทศ 2). ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีความแตกต่างกันทางความคิดของครู ครูมีภาระงานมาก ควรลดภาระงานของครู ควรส่งเสริมให้ครูยอมรับฟังความคิดของคนส่วนใหญ่ 3). ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ขาดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพที่มีความหลากหลายและไม่ตรงกับความต้องการ ควรจัดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพที่มีความหลากหลาย และควรส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงวิชาการให้กับครู 4). ด้านการพัฒนาหลักสูตร ขาดความรู้และประสบการณ์ของครูในการจัดทำหลักสูตรใหม่ บุคลากรในบางกลุ่มสาระขาดแคลน ควรจัดอบรมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรแก่ครูและจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสม และ 5). ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ขาดความรู้ด้านเทคนิคการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูควรให้ความรู้และคำแนะนำในการจัดทำวิจัยที่ถูกต้องแก่ครู

2. งานวิจัยต่างประเทศ

กัส (Gus , 1973 ; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 51) ได้กล่าวรายงานการวิจัยของสมาคมเพื่อพัฒนาการนิเทศและหลักสูตรรัฐอินเดียนา ในปี 1961 เกี่ยวกับหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สรุปว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ทำหน้าที่จัดห้องสมุดและ วัสดุทัศนูปกรณ์ ให้คำแนะนำทางวิชาชีพ และช่วยเหลือครูปรับปรุงหลักสูตร ตรวจสอบและประเมินผล ศึกษาเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับครูและพบว่า ศึกษานิเทศก์ได้ช่วยเหลือครูในด้านต่อไปนี้มากที่สุด คือ ช่วยครูใหม่ปรับปรุงห้องเรียนให้คำปรึกษาแก่ครูเป็นรายบุคคล และเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนแนะแนวเพื่อบำรุงขวัญครู นอกจากนี้ยังพบว่าศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือครูในด้านต่อไปนี้ น้อยที่สุด ประเมินผลงานของครู ทำงานธุรการ รายงาน และเก็บรักษายานที่ต่าง ๆ

เรวิส (Rawis , 1973; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 51) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษากิจกรรมการรับรู้ด้านการนิเทศการศึกษาของครูในรัฐจอร์เจีย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการ การนิเทศการศึกษาของครูในจอร์เจีย โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูที่ทำการสอนในโรงเรียนรัฐบาลในระหว่างปี ค.ศ. 1970 - 1971 จำนวน 309 คน พบว่า ครูมีความต้องการให้มีการนิเทศมากกว่าในปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบความต้องการนิเทศกับความต้องการการปรับปรุงการเรียนการสอนและความต้องการนิเทศให้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ไม่แตกต่างกันอย่างนัยสำคัญ

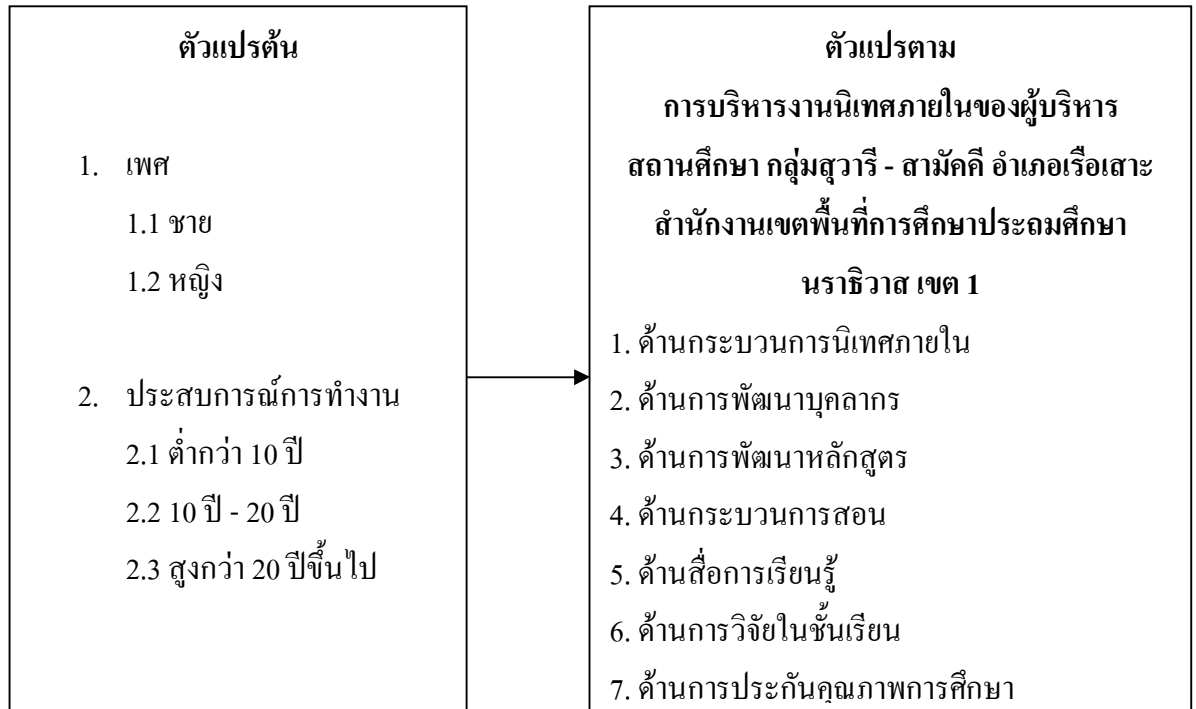
ครูต้องการให้มีการนิเทศที่มุ่งส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์การนิเทศในการแนะนำความก้าวหน้าในอาชีพครูน้อยกว่าด้านอื่น ทำให้ความต้องการแตกต่างกันคือ สถานภาพของครู ขนาดโรงเรียนและประสบการณ์ด้านการสอน ครูผู้หญิงมีความต้องการการนิเทศมากกว่าครูชาย ครูที่มีการศึกษาสูงมีความต้องการด้านการนิเทศการศึกษาครูที่การศึกษาต่ำกว่า ครูมีความต้องการนิเทศแบบให้ความช่วยเหลือมากกว่าการควบคุม กล่าวคือ ศึกษานิเทศก์จะต้องเป็นผู้แนะนำด้านหลักสูตร การสอน ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือปรับปรุงมีมนุษยสัมพันธ์ครูระดับประถมศึกษาที่มีความต้องการการนิเทศการศึกษามากกว่า

มาโลน (Malone; อ้างถึงในนิตย ประจางแต่ง, 2555 : 52) ได้ศึกษาทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานนิเทศของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐมิสซิสซิปปี” กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ใหญ่และครู ผลการวิจัยสรุปว่าอาจารย์ใหญ่เยี่ยมชั้นเรียนน้อย ประชุมครูเพื่อเป็นสื่อในการนิเทศน้อยอาจารย์ใหญ่ และครูมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการอบรมครูประจำการ และการปฏิบัติหน้าที่ทั่วๆ ไป เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการนิเทศ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งผู้นิเทศต้องมีความรู้ และความเข้าใจขอบข่ายความรับผิดชอบพร้อมเข้าใจบทบาทหน้าที่ตนเองให้ชัดเจนเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ผลดีตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา อันจะเกิดผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติต่อไป

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าที่กล่าวมา ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศจะเห็นได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงานของโรงเรียนที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ทั้งนี้เพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ครูภายในโรงเรียน สามารถปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบและประสบผลสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายการดำเนินงานที่กำหนดไว้ จึงจำเป็นที่ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องอาศัยกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินงานที่ดี เพื่อให้การนิเทศภายในบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายตามแผนงานที่วางไว้

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

ภาพที่ 1 การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 แตกต่างกัน

2. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้อง

การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสารตำราคู่มือและงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ประกอบด้วย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการและแนวคิดของการนิเทศการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.3 ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา
 - 1.4 หลักการนิเทศการศึกษา
 - 1.5 กิจกรรมการนิเทศการศึกษา
2. การนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.1 ความหมายของการนิเทศภายใน โรงเรียน
 - 2.2 ความจำเป็นของการนิเทศภายใน โรงเรียน
 - 2.3 งานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศ
 - 3.1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน
 - 3.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร
 - 3.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร
 - 3.4 ด้านกระบวนการการสอน
 - 3.5 ด้านสื่อการเรียนรู้
 - 3.6 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน
 - 3.7 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการและแนวคิดของการนิเทศการศึกษา

1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษามีส่วนสำคัญเป็นความพยายามอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ จากหลักการดังกล่าวได้มีผู้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

การนิเทศ (Supervision) หมายถึง การช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง บริการ การให้ความร่วมมือ และการประสานงานให้บุคคลที่ปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานทำงานได้ดีขึ้น การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน โดยผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนร่วมมือกันโดยใช้เทคนิควิธีการและกิจกรรมการนิเทศแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล มีการประสานสัมพันธ์และเสริมสร้างขวัญกำลังใจโดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ คุณภาพของคน คุณภาพของงาน คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนและคุณภาพของนักเรียน

สันติ บุญภิรมณ์ (2547 : 208) กล่าวว่า การนิเทศภายในหมายถึง กิจกรรมที่ผู้บริหารหรือบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือร่วมใจกันปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547 : 206) ได้ให้ความหมาย ของการนิเทศภายในไว้ว่า เป็นกระบวนการส่งเสริม แนะนำ ชี้แนะ ปรีกษาหารือ ประสาน มอบหมายความรับผิดชอบ และปรับปรุงพัฒนาเพื่อคุณภาพของผู้เรียน

เขวภา รัตนบัลลังค์ (2548 : 3) ได้ให้ความหมายว่า การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียนในการที่จะแก้ไขปรับปรุง พัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียน

ซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2549 : 204 - 205) ให้ความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษาว่า หมายถึงกระบวนการที่อาศัยความร่วมมือ ของบุคลากรในสถานศึกษาภายใต้การนำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอันที่จะพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน จนบุคลากรทุกฝ่ายสามารถนำตนเองในการปฏิบัติงานได้ และก่อให้เกิดผลขั้นสุดท้าย คือ การศึกษาของนักศึกษาก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ

กรองทอง จิระเชษฐกุล (2550 : 4) ได้ให้ความหมายการนิเทศภายในว่า การส่งเสริม สนับสนุน หรือการให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียน ทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ให้เต็มวัยและศักยภาพ

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 59) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้ที่จะเข้ารับการนิเทศ ทั้งนี้เพื่อพัฒนางานในหน้าที่ที่รับผิดชอบถือเป็นการพัฒนาบุคลากรแบบหนึ่งที่สามารถได้ผลรวดเร็ว โดยเฉพาะการนิเทศภายในสถานศึกษา จึงเป็นการรวมพลังกันเพื่อสร้างสรรค์ผลงานดีกว่าการให้แต่ละคนปฏิบัติงานในลักษณะต่างคนต่างทำ

สุนน อมรวิวัฒน์ (2546 : 8) กล่าวว่านิเทศ โดยศัพท์หมายถึง คำอธิบายการชี้แจง การแสดง การจำแนก การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนรู้ของนักเรียน

สมาน สิริ (2547 : 17) กล่าวว่านิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการพัฒนาโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา และได้รับกำลังส่งเสริมจากภายนอกด้วย

กลิคแมน (Glickman 1990:6อ้างถึงใน สติชัย สอนพรหม, 2547: 11) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนิเทศว่า เป็นแนวความคิดกับการงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเรื่องหลักสูตร การจัดครูเข้า

แฮร์ริส (Harris 1985: 19) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษาคือ สิ่งที่บุคลากรภายในโรงเรียนกระทำกับบุคคลและสิ่งของเพื่อจุดมุ่งหมายในการคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามในแนวทางที่จะส่งเสริมให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน

จากการนำเอาความหมายของการนิเทศภายในตามที่นักวิชาการได้เสนอไว้นั้น ทำให้สามารถมองเห็นคำจำกัดความของการนิเทศภายในในทัศนะต่าง ๆ กันซึ่งสรุปได้ว่า การนิเทศภายใน หมายถึงกิจกรรมที่เกิดจากการร่วมมือของผู้บริหาร และคณะครูในโรงเรียนในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อผู้เรียน

1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

สันติ บุญภิรมณ์ (2547 : 189) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมาย ของการนิเทศการศึกษาดังนี้

1. เพื่อให้ครูได้พัฒนางานการสอนของตัวเอง เนื่องจากครูเป็นบุคลากรที่สำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะงานด้านวิชาการซึ่งเป็นการสอน ผู้เรียนจะมีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ดีได้นั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถในการสอนของครู ดังนั้น ครูจึงพยายามปรับเปลี่ยนวิธีการสอน ซึ่งเป็นงานหลักในหน้าที่ของครู ให้นักเรียนได้สนใจ ไม่เบื่อหน่าย การสอนที่มีประสิทธิภาพ และมุ่งประสิทธิผลกับผู้เรียน ตลอดจนครูได้พยายามเลือกใช้กิจกรรม การสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา และความสามารถของผู้เรียน ให้สามารถพัฒนาผู้เรียน ให้เจริญงอกงามตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

2. เพื่อส่งเสริมขวัญคณะครูให้อยู่ในสภาพที่ดีและเข้มแข็ง เนื่องด้วยงานการสอนเป็นงานที่หนักงานหนึ่งในหลายๆ งาน เพราะเป็นการมุ่งพัฒนาคน เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร จากภายในออกมาสู่ภายนอกให้เห็นเป็นประจักษ์ ไม่ใช่ให้คณะครู อาจารย์ทำงานแต่เพียงอย่างเดียว จึงต้องมีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ให้อยู่ในสภาพที่ครบถ้วนสมบูรณ์ จะได้ปรับปรุงงานครูให้ก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา โดยทั่วไปในทางด้านจิตวิทยา สติปัญญาของบุคคล จะนำมาใช้ได้เต็มศักยภาพ ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้น มีขวัญและกำลังใจที่มั่นคงสม่ำเสมอ

3. เพื่อช่วยให้ครูใหม่ (ครู อาจารย์ ที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งใหม่) เนื่องจากการสอนในโรงเรียน เป็นประสบการณ์ตรง อาจจะทำให้ครูที่บรรจุใหม่ ไม่เข้าใจงานของโรงเรียน ทำให้เกิดการปรับตัวได้ยาก ดังนั้น การนิเทศจึงเป็นวิธีการหนึ่ง ที่ทำให้ครูบรรจุใหม่เข้าใจงานของโรงเรียนได้เร็วขึ้น ก่อให้เกิดผลดีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน และเป็นผลดีต่อเด็กนักเรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการจัดการศึกษา

4. เพื่อช่วยให้ครู อาจารย์ ได้เข้าใจในวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างแท้จริง โดยเฉพาะ มุ่งเน้นในส่วนที่เป็นหน้าที่ของโรงเรียน และครู อาจารย์ได้ทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ ในส่วนที่เกี่ยวกับพัฒนาเด็กนักเรียนให้เจริญงอกงามทุกด้านอย่างสมบูรณ์

5. เพื่อช่วยเสริมสร้างครู อาจารย์ ให้มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ทั้งนี้ มุ่งเน้นให้ครู อาจารย์ ได้มีความรู้ดีในวิชาที่ตนทำการสอน พร้อมทั้งเสริมสร้างให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในวิชาการอื่นๆ ที่มาสนับสนุนวิชาที่ทำการสอนอยู่ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้มีคุณธรรม จริยธรรม และความมีสุขภาพอนามัยไปพร้อมๆ กันให้ครู อาจารย์ ได้เป็นผู้นำที่ยั่งยืนต่อไป

6. เพื่อช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ให้กับครู อาจารย์ เนื่องจากการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ในบางครั้งอาจจะพบกับปัญหา ทั้งในด้านงานวิชาการ ธุรการ กิจกรรมและอื่นๆ ในบางครั้ง ผู้นิเทศการศึกษา อาจจะช่วยแก้ปัญหาส่วนตัวของครู อาจารย์ ด้วยก็ได้ เพราะถือว่า ผู้นิเทศก็มีประสบการณ์มาก่อน ย่อมมีแนวทางในการให้ข้อเสนอแนะได้ด้วย เพื่อความเป็นกันเองต่อไป

ดังนั้น ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ไม่เพียงแต่มุ่งเฉพาะการแก้ปัญหา การสอนของครู หรือปัญหาการเรียนของนักเรียนเท่านั้น แต่ยัง หมายรวมถึง การแก้ปัญหาอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยทำให้ครู อาจารย์ และนักเรียนมีปัญหาการเรียนการสอนร่วมกันด้วย ทั้งนี้เพราะว่า ครู อาจารย์ และนักเรียนต่างก็มีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึกไม่แตกต่างกันไปจากบุคคลธรรมดาทั่วไป

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547 : 213) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการนิเทศภายในดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน พัฒนาปรับปรุงกระบวนการเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเรียนของนักเรียน

2. เพื่อช่วยเหลือครูผู้สอนให้เข้าใจหลักสูตรและ โครงสร้างของหลักสูตรในแต่ละระดับ สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

3. เพื่อพัฒนาบุคลากร โดยการประชุม อบรม สัมมนา และปฏิบัติการเพิ่มพูนความรู้และทักษะอยู่เสมอ

4. เพื่อส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาการเรียนการสอน เห็นความสำคัญของการทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษา

5. เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาลักษณะเกี่ยวกับการเรียนการสอน การปรับตัวของครูผู้สอนและนักเรียน เช่น การทำศึกษารายกรณีสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา จัดการแนะแนวในสถานศึกษา อบรมควบคุมความประพฤติ จัดบรรยากาศทางการเรียน เป็นต้น

6. เพื่อแบ่งเบาภาระความรับผิดชอบให้บุคลากรแต่ละฝ่ายรับผิดชอบร่วมกันและทำหน้าที่แทนกันได้ เช่น หัวหน้าหมวดวิชาทำหน้าที่แทนเทศแทนอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ เป็นต้น

7. เพื่อแนะนำครูอาจารย์ใหม่ และการจัดการปฐมนิเทศครูอาจารย์ในการเริ่มต้นเปิดเรียน เพื่อตกลงทำความเข้าใจ ทบทวนนโยบายการดำเนินงานหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาทั้งงานหลักและงานสนับสนุน

8. เพื่อช่วยในการประชาสัมพันธ์ความเข้าใจระหว่างสถานศึกษากับชุมชนหรือผู้ปกครองเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการศึกษาและการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา

9. เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา คือคุณภาพของนักเรียนโดยเน้นกระบวนการให้มากขึ้นนอกเหนือจากการกวดขันแต่เพียงผู้เรียนฝ่ายเดียว เป็นการเน้นทั้งระบบของการบริหารและการนิเทศภายในสถานศึกษา

กรองทอง จิรเดชากุล (2550 : 3) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการนิเทศภายในโรงเรียนว่า

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป

1.1 เพื่อให้ผู้บริหารและคณะกรรมการการนิเทศของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนได้

1.2 เพื่อพัฒนาความสามารถของครู

1.3 เพื่อช่วยเหลือและจัดสรรเครื่องมือ สื่อการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยเหลือ และปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้

1.4 เพื่อให้ครูเกิดความงอกงามทางวิชาชีพ

2. จุดมุ่งหมายเฉพาะเพื่อให้ครูสามารถพัฒนาพฤติกรรมการทำงาน ในเรื่องต่อไปนี้

2.1 เพื่อให้สถานศึกษามีแผนการนิเทศภายใน

2.2 เพื่อเน้นให้มีการวิเคราะห์ ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมาย

2.3 เพื่อให้ครูจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการ เน้นทักษะกระบวนการคิด

2.4 เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการและวิธีการจัดการเรียนรู้ของครู

2.5 เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ได้อย่างเหมาะสม

2.6 เพื่อพัฒนาการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้

2.7 เพื่อให้มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง และปรับปรุงกระบวนการวัดผลและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

จากความมุ่งหมายที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า การนิเทศภายในเป็นการช่วยเหลือครูในการพัฒนาตนเองให้มีเจริญความก้าวหน้าในวิชาชีพ เป็นการปรับปรุง พัฒนาและแก้ปัญหาต่างๆของครูที่เกิดจากการจัดกระบวนการเรียนการสอน อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

1.3 ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา

เยาพา เตชะคุปต์ (2542 : 88; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) ได้กล่าวไว้ว่าความจำเป็นของการนิเทศว่า การนิเทศเป็นความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาและต่องานอื่นใดเป็นอย่างยิ่งทั้งนี้เพราะจะช่วยให้การปฏิบัติงานของครูหรือเจ้าหน้าที่อื่นๆ พัฒนาไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ การพัฒนาและให้การศึกษาแก่เด็ก

กรมวิชาการ (2543 : 13; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 38) กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. สังคมมีการเปลี่ยนแปลงทุกๆ ด้านตลอดเวลา
2. การพัฒนาคุณภาพครูประจำการมีความซับซ้อนต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการ

3. การพัฒนาสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา
4. การประสานงานให้เกิดการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในการศึกษา

กล่าวได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะในวงการศึกษ ครูควรจะได้รับ การดูแลช่วยเหลือและได้รับการบริการจากผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ซึ่งจะช่วยรักษามาตรฐานการศึกษา

1.4 หลักการนิเทศการศึกษา

เบอร์ตัน และบรัคเนอร์ (Burton and Brueckner 1965 : 71 - 72) ได้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

1. การนิเทศการศึกษา ควรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ (Theoretically Sound)
 - 1.1 การนิเทศควรเป็นไปตามค่านิยม วัตถุประสงค์ และนโยบายซึ่งเกี่ยวข้องอยู่กับการนั้น โดยเฉพาะ
 - 1.2 การนิเทศการศึกษาควรเป็นไปตามความเป็นจริง ตามกฎเกณฑ์ของเรื่องนั้น
 - 1.3 การนิเทศควรมีวิวัฒนาการ ทั้งด้านเครื่องมือและวิธีการ โดยมีจุดมุ่งหมายและบทบาทที่แน่นอน

2. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific)

2.1 การนิเทศควรเป็นไปอย่างมีลำดับ มีระเบียบและมีวิธีการในการศึกษาปรับปรุงและประเมินผลสิ่งต่างๆ ในขอบเขตของงานนั้น ทั้งนี้หมายความว่ารวมทั้งด้านกระบวนการนิเทศและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการนิเทศ

2.2 การนิเทศได้มาจากการรวบรวมและสรุปผลจากข้อมูลอย่างเป็นปรนัยมีความถูกต้อง แน่นนอน เชื่อถือได้ และมีระเบียบมากกว่าการสรุปจากความคิดเห็น

3. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นประชาธิปไตย (Democratic)

3.1 การนิเทศจะต้องเคารพในบุคคลและความแตกต่างของบุคคล และส่งเสริมการแสดงออกของแต่ละบุคคลอย่างเต็มที่

3.2 การนิเทศจะต้องเปิดโอกาสให้มีความร่วมมือ และให้ประโยชน์จากการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.3 การนิเทศควรใช้อำนาจให้น้อยที่สุด และอำนาจหน้าที่จำเป็นต้องได้มาจากหมู่คณะ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของหมู่คณะไปสู่เป้าหมาย

4. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นการสร้างสรรค์ (Creative)

4.1 การนิเทศควรจะแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล และเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนาซึ่งความสามารถนั้นอย่างสูงสุด

4.2 การนิเทศควรมีส่วนร่วมในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสภาพ สิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานให้มากที่สุด

ชารี มณีสรี (2538 : 27 - 28; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 41) ได้เสนอหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 7 ประการ คือ

1. เป็นการกระตุ้นเตือน การประสานงานและแนะนำให้เกิดความเจริญของงานแก่ครู
2. ตั้งอยู่บนรากฐานประชาธิปไตย
3. เป็นกระบวนการส่งเสริมสร้างสรรค์
4. การปรับปรุงหลักสูตรเป็นงานที่เกี่ยวข้องพันกัน
5. การสร้างมนุษยสัมพันธ์
6. มุ่งส่งเสริมบำรุงขวัญ
7. มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนช่องว่างระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยเฉพาะในชนบท

เยาพา เทชะคุปต์ (2542 : 106) อธิบายหลักการนิเทศการศึกษาของเอ็ดวิน

(Edwin H. Heathway) ว่าหลักการศึกษามี 5 ประการ คือ

1. หลักปรัชญา (Supervision is Philosophic) คือ เป็นการเสาะแสวงหาความจริงที่มีอยู่ ผู้นิเทศการศึกษาจะต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาควบคู่กับความเคลื่อนไหวความก้าวหน้าของการศึกษา และจะต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง

2. หลักการให้ความร่วมมือในการทำงาน (Supervision is Co-operative) คือ เป็นการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุจุดหมายเดียวกัน

3. หลักงานสร้างสรรค์ (Supervision is Creative) คือเป็นวิธีการที่ต้องเสาะแสวงหาความสามารถพิเศษที่มีอยู่ในตัวบุคคลเพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เกิดผลสำเร็จ

4. หลักวิทยาศาสตร์ (Supervision is Scientific) คือการนำกระบวนการ วิธีการทางวิทยาศาสตร์มาเป็นหลักในการนิเทศ

5. หลักมุ่งทำให้เกิดผล (Supervision is Effective) คือเป็นการแสวงหาช่องทางที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาวิธีการ การดำเนินงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ

สรุปได้ว่าในการจัดการนิเทศการศึกษาให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้นั้น ในการดำเนินการต่างๆ ควรเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ และผู้นิเทศจำเป็นต้องระลึกถึงตัวผู้รับการนิเทศเป็นประเด็นสำคัญ กล่าวคือมุ่งส่งเสริมความคิดริเริ่ม การช่วยเหลือ และส่งเสริมความคิดอย่างเสรีให้แก่ครูในการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหของตนเอง ซึ่งการปฏิบัติต้องยึดหลักประชาธิปไตยเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยมีผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีเป้าหมายร่วมกันคือ สัมฤทธิ์ผลที่ตัวผู้เรียน

1.5 กิจกรรมการนิเทศการศึกษา

เป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการจัดการนิเทศการศึกษาให้เป็นอย่างได้ผลดังนั้น หากจะส่งเสริม การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จก็ควรจะต้องรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาเป็นอย่างดีด้วย ได้มีผู้เสนอกิจกรรมการนิเทศการศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

แฮร์ริส (Harris 1985 : 71-87; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) แนะนำเสนอแนะการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาไว้ 23 ประการ คือ

1. การบรรยาย (Lecturing) เป็นวิธีการที่เก่าแก่ที่สุดเป็นกิจกรรมที่ใช้ในการให้ความรู้ทางการศึกษา การประชาสัมพันธ์ และงานที่เน้นเกี่ยวกับครูเป็นรูปแบบของกิจกรรมที่ง่ายที่สุด คือ การใช้ฟัง พูด ซึ่งเหมาะกับการถ่ายทอดความรู้และใช้ได้กับกลุ่มคนทุกขนาด

2. การบรรยายที่มีสื่อประกอบ (Visualized Lecturing) เป็นการบรรยายให้ความรู้โดยใช้วัสดุวัตถุประกอบ ผู้บรรยายอาจใช้สไลด์ แสง สี กระดานชอล์ค แผนภูมิประกอบการบรรยาย กิจกรรมนี้จะช่วยรวมความสนใจในการฟังให้ดีขึ้น เหมาะกับการถ่ายทอดความรู้

3. การเสนอข้อมูลเป็นกลุ่ม (Panel Presenting) การจัดประชุมสมาชิกกลุ่มใหญ่ อาจได้ผลมากขึ้น หากใช้การประชุมแบบปรึกษาหารือ กิจกรรมประกอบด้วย ผู้พูดหลายคนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในหัวข้อที่กำหนดซึ่งอาจรวมไปถึงการให้ผู้พูดแต่ละคนเสนอเอกสารรายงานอย่างมีรูปแบบต่อสมาชิกในกลุ่มการประชุมนั้นด้วย

4. การชมภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ (Viewing Film or Television) การใช้ทัศนวัสดุ เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือวิดีโอ มีความสำคัญต่อการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษา งานประชาสัมพันธ์และงานประเมินผล ผู้นิเทศสามารถเลือกฉายเฉพาะตอนใดตอนหนึ่งที่ต้องการฉายซ้ำ หรือหยุดฉายเมื่อต้องการได้ ทำให้เกิดประสิทธิผลในการใช้ประกอบกิจกรรมการนิเทศร่วมกับกิจกรรมบทบาทสมมุติและการอภิปราย ภาพยนตร์จะช่วยเปิดเผยสถานการณ์การสอนที่เป็นปัญหา เพื่อสร้างจุดสนใจในการอภิปรายกลุ่ม

5. การฟังเทป วิทยุหรือแผ่นเสียง (Listening to Tape, Radio or Recordings) เป็นกิจกรรมใช้การบันทึกเสียงเสนอความคิดเห็นต่อคนหนึ่งๆ หรือหลายคนเพื่อช่วยพัฒนาความเข้าใจหรือทักษะ เช่น ใช้ประกอบการสัมภาษณ์ทางอ้อม

6. การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ (Exhibiting Materials and Equipment) เป็นกิจกรรมเพื่อช่วยในการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษาและช่วยพัฒนาวัสดุต่างๆ เช่นการจัดแสดงชุดหนังสือใหม่และพัฒนาคุณภาพหนังสือที่เลือกซื้อ

7. การสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน (Observing in Classroom) เป็นกิจกรรมการสังเกตการสอนของบุคคลหนึ่งหรือกลุ่ม เพื่อวิเคราะห์การปฏิบัติงานของครูในชั้นเรียน เทคนิคในการสังเกตการณ์ที่คล้ายคลึงกับเทคนิคการสาธิตการสอน และการเยี่ยมชั้นเรียนในการสังเกตการสอนอาจใช้เครื่องมือบางอย่างเพื่อให้คล่องตัวขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบันทึกเหตุการณ์

8. การสาธิต (Demonstrating) เป็นการเสนอลำดับเหตุการณ์ที่จัดเตรียมไว้ล่วงหน้าต่อคนกลุ่มหนึ่งได้ชม การสาธิตนั้นจะเน้นส่วนที่สำคัญที่สุดและจะเกิดประสิทธิผลที่สุดเมื่อผู้ชมใช้ขบวนการสังเกตอย่างมีระบบ และมีกิจกรรมอื่นๆ ตามมา

9. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviewing) ใช้เมื่อต้องการข้อมูลรายบุคคล รวบรวมความคิดเห็น ทักษะ การสัมภาษณ์แบบนี้จะมีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้ามีตารางการสัมภาษณ์ และการจัดลำดับรวม ทั้งบันทึกข้อมูลอย่างมีระบบ

10. การสัมภาษณ์เฉพาะเรื่อง (Focused Interviewing) เป็นกิจกรรมแบบกึ่งมีโครงสร้างอาจใช้ภาพหลังการสังเกตการสอนในชั้นเรียน กิจกรรมแบบนี้มีคุณค่าสำคัญในการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับส่วนประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมในชั้นเรียนของครู และจะช่วยลดความวิตกกังวลและความตึงเครียดของครูภายหลังการสังเกตการสอน

11. การสัมภาษณ์ทางอ้อม (Non-Directive Interviewing) เป็นการรับรู้ความคิดเห็นและความรู้สึกของครูโดยการอภิปราย การใช้สัญลักษณ์ต่าง เป็นจุดสำคัญของกิจกรรมนี้เป็นการสัมภาษณ์แบบมีครูเป็นศูนย์กลาง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความในใจของครู

12. การอภิปราย (Discussion) เป็นการปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของกลุ่มเล็กๆ การอภิปราย จะเป็นการช่วยกระตุ้นการแก้ไขความเข้าใจในเรื่องต่างๆ การอภิปรายเมื่อเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อน มักใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่นๆ เช่น บทบาทสมมุติ ภาพยนตร์ การอ่าน การวิจัย การสาธิต และการบรรยาย

13. การอ่าน (Reading) เป็นกิจกรรมการนิเทศที่ใช้กันทั่วไป ได้มีการพัฒนาห้องสมุดวิชาชีพอ่างกว้างขวางเพื่อส่งเสริมการอ่านในหมู่ครู ให้มีการพัฒนาการอ่าน เพื่อช่วยอบรมให้ความทางการศึกษา

14. การวิเคราะห์ข้อมูลและการคิดคำนวณ (Analyzing and Calculating) เป็นกิจกรรมที่เพิ่มความสำคัญขึ้นเมื่อเกิดความต้องการการประเมินผลโครงการอย่างเป็นระบบ หรือจัดทำบัญชีทางการศึกษา ทักษะของการวิเคราะห์ข้อมูลจะทำให้ได้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์

15. การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นกิจกรรมที่ใช้สร้างความคิดพื้นฐาน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพูดแนะนำในเชิงสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมกลุ่มที่สมาชิกแต่ละคนจะพูดแสดงความคิดเห็นออกมาโดยไม่มีการอภิปรายการวิจารณ์หรือการวิเคราะห์

16. การบันทึกวีดีโอเทปและการถ่ายภาพ (Videotaping and Photographing) กิจกรรมนี้เป็นการใช้ภาพที่มองเห็น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตร การประเมินผล การอบรมให้ความรู้ทางการศึกษาหรืองานประชาสัมพันธ์ การใช้วีดีโอมีประโยชน์มากเมื่อต้องการวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญที่ต้องใช้ข้อมูลทั้งด้านภาพและเสียง

17. การจัดทำเครื่องมือและแบบทดสอบ (Incrementing and Testing) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบทดสอบ การทดสอบปฏิกิริยา การวัดระดับและวิธีการต่างๆ

18. การประชุมกลุ่มย่อย (Buzz - Session) เป็นกิจกรรมของคนกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งอภิปรายกันในหัวข้อที่จำเพาะเจาะจง ให้โอกาสผู้ประชุมได้แสดงความคิดเห็นต่อหัวข้อที่ใช้ประชุมเต็มที่

19. การศึกษานอกสถานที่ (Field Trip) เป็นการศึกษาออกโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายให้ครูได้เห็นการดำเนินงานบางอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับวิชาชีพของเขา เช่น การไปเยี่ยมชมโรงเรียนในชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม ไปต่างประเทศ เป็นต้น แต่กิจกรรมนี้ไม่ได้เป็นการไปเยี่ยมชมเพื่อสังเกตการสอนของโรงเรียนอื่น

20. การเยี่ยมชม (Interdicting) เป็นการไปเยี่ยมชมชั้นเรียนและสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของครู การไปเยี่ยมนี้อาจกระทำโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือคนกลุ่มเล็กๆ กิจกรรมนี้แตกต่างจากการสาธิตที่มีการเตรียมการล่วงหน้าของครูบ้างเล็กน้อยและที่สำคัญที่สุด ผู้เยี่ยมชมจะได้เห็นภาพที่ใกล้เคียงของจริงมากที่สุด

21. บทบาทสมมุติ (Role-Playing) บางครั้งเป็นการใช้บทบาทในสังคมมีประโยชน์ในการเรียนรู้และวิเคราะห์ความรู้สึก ในทางการศึกษาได้มีการพัฒนากิจกรรมนี้มาจากบทบาทในสังคมและกลายมาเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งในการปฏิบัติจริงปัญหาของครู จะได้รับการนำมาเขียนโครงการ โดยใช้บทบาทสมมุติ

22. การเขียน (Writing) แม้กิจกรรมนี้จะใช้กันแพร่หลายในส่วนที่เกี่ยวข้องวารสารการนิเทศ และการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษา กิจกรรมนี้เป็นที่ต้องการในงานนิเทศแทบทุกชนิดเป็นศูนย์กลางระบบสื่อสารของโรงเรียน

23. การปฏิบัติตามคำแนะนำ (Guided Practice) เป็นการจัดกิจกรรมของแต่ละบุคคลหรือคนกลุ่มเล็กๆ เป็นส่วนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ซึ่งเน้นที่การกระทำมากกว่าการพูดในการปฏิบัติงานผู้นิเทศจะใช้เทคนิคนี้ก็ไม่เสมอไป อาจเป็นการดำเนินการของแต่ละคนด้วยการกำหนดกิจกรรมจากเนื้อหาหรือบทความที่ศึกษา

สรุปได้ว่ากิจกรรมการเทศการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้การดำเนินการนิเทศให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ กิจกรรมที่นิเทศประกอบด้วย การสังเกต การสอนการสาธิตการสอน การเยี่ยมชั้นเรียน การประชุม การบรรยาย การอภิปราย การใช้โสตทัศนวัสดุ การสัมภาษณ์ บทบาทสมมุติ การเขียน การจัดทัศนศึกษา เป็นต้น

2. การนิเทศภายในโรงเรียน

2.1 ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

นิยม สะอาดแก้ว (2545 : 9) การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก คือ การสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมให้เต็มวัยและตามศักยภาพ โดยความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545 : 26 - 27) การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูในสถานศึกษานั้น ในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

ลีปนันท เกตุทัต (2528 : 132; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นการนิเทศการศึกษาโดยอาศัยบุคลากรในโรงเรียนเอง ผู้นิเทศได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือหัวหน้าหมวดวิชารวมทั้งครูที่มีความรู้ความสามารถและความชำนาญ ตลอดจนมีประสบการณ์ในการสอนเฉพาะสาขาวิชา บุคคลเหล่านี้จะต้องมีความสามารถนิเทศครูในโรงเรียนในรูปของการเป็นที่ปรึกษา การปรึกษางานในหมู่คณะ การให้ความรู้เพิ่มเติมโดยถือหลักการฝึกกำลังปฏิบัติงานให้สำเร็จได้ด้วยดี

นวลจันทร์ พูลสวัสดิ์ (2546 : 15) กล่าวว่า การนิเทศภายในหมายถึง ความพยายามทุกวิถีทางของบุคลากรที่อยู่ในโรงเรียน มีผู้บริหารโรงเรียน คณาจารย์และครูผู้สอนที่จะนำไปแก้ไขปรับปรุง แนะนำ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้บรรลุจุดหมายตามที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการพัฒนา สร้างสรรค์การปฏิบัติงานของครูต่อการศึกษาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นด้วย ”

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547 : 22) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนคือ กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเอง แก่ครูและนักเรียนเพื่อการปรับปรุงตัวของเขา ตลอดจนสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

2.2 ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน

กฤษณี น้ำเพชร (2521 : 41- 42; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 51) กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในสรุปได้ดังนี้

1. การนิเทศเป็นการส่งเสริมคุณภาพทางการเรียนการสอน
2. ครูได้รับการนิเทศเพื่อความเจริญทางการเรียนการสอนและทางวิชาการ
3. โรงเรียนต้องมีการนิเทศเพราะ โครงการที่ประกอบด้วยข้อมูลจากการนิเทศจะสามารถช่วยในการจำแนกคุณภาพของครูและความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน
4. การนิเทศสามารถกระตุ้นและนำทางความคิดใหม่ให้เกิดขึ้นกับครูภายในโรงเรียน
5. โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องอบรม โดยกระทำต่อเนื่องกันไป เพราะความก้าวหน้าทางวิทยาการเพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ
6. เพื่อเป็นการช่วยให้ครูได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยทั่วๆ ไป ปรัชญาของโรงเรียน วัตถุประสงค์เฉพาะของโรงเรียนเพื่อช่วยให้ครูดำเนินการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น
7. เพื่อเป็นการส่งเสริมขวัญและกำลังใจของครู และก่อให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยในการทำงานร่วมกัน

สดีโส ศรีสวัสดิ์ (2546 : 7) กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องจัดการนิเทศภายในด้วยความร่วมมือกันเองของบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อปรับปรุงพัฒนางานด้านต่างๆ ของโรงเรียนจะสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ในโรงเรียนได้ตรงสภาพปัญหาความต้องการ

กรองทอง จิระเชษฐกุล (2550 : 4) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นของการนิเทศภายใน โรงเรียน คือ 1) ปรับปรุงคุณภาพของการจัดการศึกษา ให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน 2) ปริมาณศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอกับความต้องการของครูและสถานศึกษา 3) บุคลากรภายในสถานศึกษา มีความรู้ความสามารถ มีความคุ้นเคยและใกล้ชิดปัญหา มากที่สุด 4) บรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเอง และสามารถปฏิบัติงานนิเทศได้อย่าง ต่อเนื่อง

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545 : 26) กล่าวว่า ภายใต้อกรอบแนวปฏิบัติของการปฏิรูปโรงเรียน หรือสถานศึกษาตามนโยบายแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนจะมีส่วนสำคัญต่อผลสำเร็จของการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญดังต่อไปนี้

1. เพื่อช่วยให้ครู อาจารย์ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการบริหารและวิชาการ เช่น กำหนดทางเลือก การสร้างสื่อและเครื่องมือการเรียนการสอนหรือนวัตกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับภาพทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมขององค์กร
2. เพื่อให้ครู อาจารย์สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กได้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered)
3. เพื่อให้ครูตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้
4. เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม สร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้สอน
5. เพื่อมุ่งให้เกิดความร่วมมือ ประสานงานกันเป็นอย่างดีภายในระบบงานของโรงเรียน
6. เพื่อควบคุมมาตรฐานและพัฒนางานด้านการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการก้าวสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา(Quality Assurance)

สรุปได้ว่าการจัดให้มีกรนิเทศภายในโรงเรียน ก็เพื่อหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมทั้งการเรียนการสอน การทำงานเป็นทีม การสร้างเจตคติที่ดีในการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในที่สุด

2.3 งานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน

เนกเลย์ และ อีแวนส์ (Neagley and Evans, 1964 : 105-106; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 41) ได้กล่าวถึงงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารไว้ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมให้ครูแต่ละคน หรือทั้งกลุ่มสามารถแสดงความสามารถออกมาอย่างมีอิสระ และปรับปรุงการเรียนการสอนร่วมกับบุคคลอื่น

2. ทำงานกลุ่มในการสร้างและดำเนินการให้เป็นไปตามปรัชญาที่ตั้งไว้ ซึ่งมีส่วนสอดคล้องกับปรัชญาของชุมชน

3. พัฒนาทางการสอน

4. พัฒนาหลักสูตร

5. ดูแลโครงการนิเทศในโรงเรียนให้เป็นไปได้ด้วยดี

6. ดำเนินการวัดผลและประเมินผลโครงการทั้งระบบ

7. ช่วยให้มีการจัดตั้งผู้เชี่ยวชาญในการสอนและใช้ขณะนี้ให้มีประสิทธิภาพ

8. รับผิดชอบในการจัดโครงการส่งเสริมความรู้แก่ครูประจำการในโรงเรียน

9. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสาร และความคิดซึ่งกันและกัน ระหว่างครูและบุคคลอื่นๆ

10. จัดดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น อุปกรณ์ หนังสือ และแหล่งวิชาการ

11. จัดให้มีการพัฒนาทางการนิเทศใหม่ในท้องถิ่น

แฮร์ริส (Harris, 1985: 11-12; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) ได้เสนอความคิดเรื่องงานนิเทศการศึกษาไว้ 10 ประการ คือ

1. งานเกี่ยวกับด้านหลักสูตรซึ่งเกี่ยวกับการวางโครงสร้างหลักสูตร ทำประมวลการสอน โครงการสอน กำหนดตัวผู้สอน วัน เวลา สถานที่ และแบบที่จะสอนตลอดจนสร้างเกณฑ์มาตรฐานการสอน

2. การจัดกระบวนการสอน โดยการแปลงหลักสูตรที่วางไว้มาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน

3. การคัดเลือกบุคลากรผู้สอน โดยเลือกสรรให้เหมาะสมกับงาน การสอบคัดเลือกการพัฒนา และเก็บรักษาทะเบียนเกี่ยวกับบุคคล

4. การจัดอำนวยความสะดวกออกแบบการจัดเตรียมบริบททำให้ความสะดวกและเหมาะสมกับผู้สอน รวมทั้งการจัดวางแผนอาคารเรียนที่ถูกต้อง และมีเครื่องแสดงบอกที่เก็บผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาให้หยิบใช้ได้ง่าย

5. จัดวัสดุอุปกรณ์การสอน ตรวจสอบและคัดเลือกวัสดุอุปกรณ์การสอนที่จะนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อการสอน

6. การจัดอบรมครูประจำการ โดยจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ครูก้าวหน้า และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นทางด้านวิชาการ

7. จัดปฐมนิเทศครูใหม่ หรือครูที่ย้ายมาใหม่ ให้รู้และเข้าใจในสิ่งที่จำเป็นในการปฏิบัติงานเพื่อลดอุปสรรคและทำงานได้ผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

8. จัดบริการด้านอื่น ที่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย หลักการของการเรียนการสอนในโรงเรียนเช่น การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน การจัดบริการด้านต่างๆ ให้ครูใช้ความสามารถภาพของตนได้เต็มที่

9. สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในทางที่เกี่ยวข้องกับการสอน ประกอบด้วยการแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้ชุมชนทราบ แสวงหาและเลือกใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

10. การประเมินผล มีการวางแผน จัดระเบียบประเมินผลและดำเนินการประเมินผลในทุกแห่งของโรงเรียนที่จะมีผลต่อการสอน

กรมวิชาการ (2544 : 17-25) กล่าวถึง แนวดำเนินการนิเทศภายในสรุปได้ว่าการดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรจะได้กำหนดงานรับผิดชอบที่เหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ด้านต่างๆ คือ งานแผนงาน โครงการ งานพัฒนาสื่อและการนิเทศ งานบริการและอำนวยความสะดวก งานติดตามและประเมินผล งานวิจัยในชั้นเรียน และสาระการนิเทศช่วยเหลือการทำงานของครูและโรงเรียนประกอบด้วย งานพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนและปัจจัยสนับสนุน งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ งานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อัสนีย์วัฒน์ แสงทะตา (2546:45) กล่าวว่า การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยพัฒนาการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่สนับสนุนในเรื่องของการวิจัยชั้นเรียนเพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อตัวนักเรียน

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปว่ามีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับงานนิเทศภายในโรงเรียนไว้หลายทัศนะ ผนวกกับแนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สรุปว่างานนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกได้ 7 ด้านคือ

1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน เป็นงานที่ต้องดำเนินการวางแผนงานและโครงการการดำเนินการตามแผน และการประเมินแผนงานและโครงการนิเทศภายในโรงเรียน

2. ด้านการพัฒนาบุคลากรเป็นงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความก้าวหน้า และพัฒนาครูให้เต็มศักยภาพ ด้วยวิธีการต่างๆ

3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร เป็นงานเกี่ยวกับการวางโครงสร้างหลักสูตร ทำประมวลการสอน โครงการสอน กำหนดตัวผู้สอน วันเวลา สถานที่ และแบบที่จะสอนตลอดจนสร้างเกณฑ์มาตรฐานการสอน

4. ด้านกระบวนการสอน โดยการแปลงหลักสูตรที่วางไว้มาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน

5. ด้านสื่อการเรียนรู้ เป็นการดำเนินการเพื่อให้ครูสามารถนำสื่อการเรียนรู้ที่เป็นวัสดุอุปกรณ์การสอน เทคนิควิธีสอน และแหล่งเรียนรู้มาจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน เป็นการส่งเสริมการวิจัยการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนซึ่งเป็นการส่งเสริมพัฒนาครูให้สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ และพัฒนาความเป็นมืออาชีพแก่ครู

7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องว่า สถานศึกษาของตนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศ

มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด ความหมาย หลักการเกี่ยวกับบทบาทดังต่อไปนี้

ภิญโญ สาร (2523 : 304 ; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ หมายถึงความมุ่งหวัง ที่บุคคลอื่นคาดหวังว่าบุคคลในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งควรจะทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง บทบาทหน้าที่ มีควบคู่กับตำแหน่งที่บุคคลดำรงอยู่เสมอ

เดวิส (1962 : 40; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าวว่า การที่บุคคลจะดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ต้องมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ กำหนดควบคู่ไปกับตำแหน่งนั้นเสมอ และบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่กำหนดไว้จะต้องเป็นที่รู้และเข้าใจกันระหว่างบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งเองและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

กู๊ด (Good 1973 : 502 ; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าวว่าความหมายของบทบาทว่า บทบาทหมายถึง (1) ลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลภายในกลุ่ม (2) รูปแบบของพฤติกรรมที่คาดหวังตามตำแหน่งหน้าที่ หรือการแสดงออกของแต่ละบุคคลความมุ่งหวังของสังคม

จากทฤษฎี แนวคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทหมายถึงลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกตามตำแหน่งที่บุคคลนั้นได้รับ การแสดงออกนั้นย่อมผูกพันกับความคิดของผู้ดำรงตำแหน่งเอง และตามความคาดหวังของผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตำแหน่งนั้น

3.1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน

นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้
 สัจด์ อุทรานนท์ (2523:64; อ้างถึงในกฤษฎา สิงขร , 2552 : 23) กล่าวไว้ว่า หน่วย
 ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาได้กำหนดขั้นตอนการนิเทศไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. กระบวนการวางแผน
 - 1.1 การวางแผนการนิเทศ
 - 1.2 การสร้างความเข้าใจและการให้ความรู้
2. การปฏิบัติการนิเทศ
3. การสร้างขวัญและกำลังใจ
4. การประมวลผลการนิเทศ

วัชร เล่าเรียนดี (2548 : 27 - 28) ได้เสนอถึงกระบวนการนิเทศภายในที่เป็นการ
 ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง ดังนี้

1. วางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
2. เลือกประเด็นหรือเรื่องที่สนใจจะปรับปรุงและพัฒนา
3. นำเสนอโครงการที่จะพัฒนาและขั้นตอนการปฏิบัติให้ผู้บริหารโรงเรียนได้รับ
 ทราบเพื่ออนุมัติการดำเนินการ

4. ให้ความรู้หรือแสวงหาความรู้จากเอกสารต่างๆ และการจัดฝึกอบรมเชิง
 ปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการสอนในชั้นเรียนและความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนและ
 นวัตกรรมใหม่ๆ ที่น่าสนใจ

5. จัดทำแผนการนิเทศ กำหนด วัน เวลา ที่จะสังเกตการสอน ประชุมปรึกษาหารือ
 เพื่อและเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์

6. ดำเนินการตามแผนการนิเทศที่ได้วางไว้โดยครูและผู้นิเทศ
7. สรุปและประเมินผลการปรับปรุงและพัฒนา รายงานผลสำเร็จ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2538 : 85 - 86; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36)
 กล่าวถึงกระบวนการในการวางแผนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบมี 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียมการ (Preparation)
 - 1.1 การประชุมครู อาจารย์เพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดทำแผนของโรงเรียน
 - 1.2 การเตรียมจำนวนงบประมาณเพื่อจัดทำโครงการและกิจกรรมให้เหมาะสม
 - 1.3 การจัดคณะทำงานเป็นแผนงานแต่ละชุด
2. ขั้นวางแผน (Planning)

2.1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้สภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหาร
และนิเทศภายในโรงเรียน

2.2 การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วน

2.3 การจัดทำแผนงานและโครงการ

2.4 นำแผนและโครงการเสนอต่อที่ประชุมของครู อาจารย์ เพื่อขอความเห็นชอบและสนับสนุนการดำเนินงาน

3. ขั้นปฏิบัติตามแผน (Implementation)

3.1 ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

3.2 การประสานงานและการมอบหมายงานอย่างชัดเจน

3.3 การประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเมื่อมีปัญหาและอุปสรรค

4. ขั้นประเมิน ปรับงาน และจัดทำแผนใหม่ (Follow – up and Replant)

4.1 ติดตามผลการปฏิบัติงานอยู่เสมอ

4.2 รายงานความคืบหน้าของโครงการและกิจกรรม

4.3 วิเคราะห์ ปรับปรุง ขอบกพร่องและนำไปดำเนินการจัดทำแผนใหม่ในปี

ต่อไป

สรุปได้ว่าบทบาทด้านกระบวนการนิเทศภายใน หมายถึงกระบวนการดำเนินการ
เพื่อให้การดำเนินการนิเทศภายในประสบผลสำเร็จโดยมีกระบวนการตั้งแต่ การเตรียมการวางแผน
การวางแผน ดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการนิเทศภายใน ดังนั้นผู้บริหารควรมีบทบาท
ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน และกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน

2. สร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศ
ภายในโรงเรียนให้แก่คณะครู

3. จัดทำข้อมูล และสารสนเทศการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ

4. สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน
และปัญหา

5. สนับสนุนการดำเนินการนิเทศภายใน โดยใช้กิจกรรมที่เหมาะสมกับงาน

6. มีการประเมินผลการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ

3.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร

กัญญา สาร (2523 : 363; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 46) กล่าวถึงการ
พัฒนาบุคลากรว่า การพัฒนาบุคลากรหมายถึงการสนับสนุน ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีต่างๆ

เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูอาจารย์ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่การเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมครูประจำการหมายถึง การให้การศึกษาแก่บุคคลที่กำลังดำรงตำแหน่งอยู่ โดยไม่ก่อให้เกิดการเสียหายแก่หน่วยงานในขณะที่บุคคลนั้นกำลังรับการฝึกอบรมหน่วยงานอาจจัดขึ้นเอง เป็นทางการหรือเชิญผู้ชำนาญมาฝึกให้อย่างไม่เป็นทางการ โดยบุคลากรยังคงปฏิบัติงานต่อไป ตามปกติด้วย หรือหน่วยงานอาจขอให้หน่วยงานอื่นรับหน้าที่ฝึกอบรมแทนก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534:35–36; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) ได้เสนอกิจกรรมการนิเทศ ซึ่งเป็นกิจกรรมพัฒนาบุคลากร คือ

1. การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติแผนได้ตามที่กำหนด
2. การปฐมนิเทศครูใหม่ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจ หลักและแนวทางในการปฏิบัติงาน
3. การให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน
4. การอบรมเพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน
5. การประชุมปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงาน
6. การสัมมนา เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
7. การระดมความคิด เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
8. การสาธิตการสอน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ประสบการณ์การสอนเพิ่มขึ้น
9. การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน
10. การสนทนาทางวิชาการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
11. การเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ และเจตคติที่ดีในการทำงาน
12. การศึกษาดูงาน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่จากการศึกษาดูงาน
13. การสังเกตการณ์สอน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีทักษะและเจตคติที่ดีในการสอน

14. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้การนิเทศได้รับความรู้และประสบการณ์ตรงในการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

15. การเขียนเอกสาร บทความทางวิชาการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ความเข้าใจและพัฒนางานที่รับผิดชอบ

16. การจัดนิทรรศการเพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจประสบการณ์ใหม่ๆ

จากข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารด้านการพัฒนาบุคลากร หมายถึงการดำเนินการพัฒนาครูให้มีความ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลด้วยวิธีการต่างๆ ผู้บริหาร โรงเรียนควรมีบทบาทดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ
2. ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาและดูงานนอกสถานที่
3. จัดให้มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู
4. สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการแก่ครูด้วยกัน
5. สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อ หรือเข้ารับการฝึกอบรม
6. ส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการ เพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ครู
7. ส่งเสริมการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
8. ส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาคมวิชาชีพหรือสร้างเครือข่ายที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครู

9. เสนอแนะ แหล่งค้นคว้าทางวิชาการที่เหมาะสม ทันสมัย แก่ครู

3.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ได้มีผู้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้หลายทัศนะด้วยกัน

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 58; อ้างถึงในนิตย์ ประจักษ์, 2548 : 36) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสรุปได้ว่ามีขั้นตอนตั้งแต่การตั้งวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ การเลือกเนื้อหาให้ตรงและครอบคลุม ชนิดของประสบการณ์การเรียนรู้ หลักสูตรมีความหมาย 3 ประการ คือ

1. หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการ และการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนหลักการที่มุ่งหมายไว้

2. หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output)

3. หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนมุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้
เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

สรุปได้ว่าหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์หรือข้อกำหนดต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้
ผู้เรียนได้เรียน รวมทั้งแนวทางในการใช้หลักสูตรนั้นให้ประสบผลสำเร็จด้วย หลักสูตร จึงมี
ความสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นครูจะต้องทำความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับ
หลักสูตรให้ถ่องแท้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปในทางที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535:38 ; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าว หลักสูตร
เป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอน ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอนจะทำให้การ
จัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีทั้งแก่ผู้เรียนเองและช่วยให้ครูได้มีทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน
ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงแนวทางการ
พัฒนาหลักสูตรไปใช้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545:6-9) กล่าวถึงยุทธศาสตร์การ
ปฏิรูปหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วยมาตรการดังนี้

1. ส่งเสริมให้มีการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ
ผู้เรียนและท้องถิ่น
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. สร้างเครือข่ายประชาคมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
4. เร่งรัด กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้อย่างถูกต้องและ
เหมาะสมกับผู้เรียน

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ในการใช้
หลักสูตรโรงเรียนจะต้องยึดจุดหมาย หลักการ โครงสร้างของหลักสูตรเป็นหลักและปฏิบัติตาม
แนวการใช้หลักสูตร โดยการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ ภายใน
โรงเรียนให้หลักสูตรบรรลุถึงเป้าหมาย ดังนั้นบทบาทด้านการพัฒนาหลักสูตร หมายถึงการ
ดำเนินการเพื่อให้ครูมีความเข้าใจถึงจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการ
สอน การวัดผลและการประเมินผลตามหลักสูตร เพื่อให้ครูนำหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอนอย่าง
มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ที่จะช่วยครูผู้สอนให้เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร
และการนำหลักสูตรไปใช้ให้กระจ่างชัด โดยดำเนินการตั้งแต่ การวางแผนสร้างหลักสูตร การใช้
หลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตรซึ่งจะช่วยส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

3.4 ด้านกระบวนการสอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 72 - 73; อ้างถึงในนิตย์ ประจักษ์, 2548 : 46) ให้ความหมายของการสอนสรุปได้ว่าการสอน (Teaching) หมายถึงการถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ นักเรียน การเรียนการสอน (Instruction) มีความหมายกว้างกว่าการสอนซึ่งหมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอน เช่น การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างการสอน การทดสอบ องค์ประกอบการสอนประกอบด้วยเนื้อหาสาระ ทักษะกระบวนการและการประเมินผลมี องค์ประกอบย่อยได้แก่ การเตรียมการสอน วัตถุประสงค์วิชา เอกสารประกอบการสอน ความสามารถในการสอนการจัดกิจกรรมการสอน การใช้สื่อการสอนและการประเมินผลการสอน ซึ่งการสอนจะดำเนินไปด้วยดีโดยคำนึงการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ คือตัวป้อน (Input) ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน เนื้อหาวิชา สื่อการสอนซึ่งอำนวยความสะดวก กระบวนการ (Process) หมายถึง กระบวนการจัดการสอน เป็นการวางแผนการสอนการจัดกิจกรรมการสอนและการ ประเมินผลการสอนผลผลิต (Product) เป็นผลสมบูรณ์ของผู้เรียนจากการวัดและประเมินผลการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ปรารถนาของผู้เรียนเป็นไปตามความคาดหวังของหลักสูตร การ สอนประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการเรียนการสอน ประกอบด้วยการศึกษาจุดมุ่งหมายในรายวิชาศึกษา พื้นฐานผู้เรียน กำหนดเนื้อหา กำหนดสาระ กำหนดวัสดุฝึกและอุปกรณ์การสอน
2. ขั้นดำเนินการสอน ประกอบด้วยคำแนะนำตัวเอง ทำความรู้จักกับผู้เรียน อธิบายรายวิชา วิธีการเรียนให้ผู้เรียน การจัดกิจกรรม การวัดผล เปิดโอกาสผู้เรียนมีส่วนร่วมให้ข้อคิด และเสนอแนะ

3. ขั้นการประเมินผล ว่าการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537:69-71; อ้างถึงในนิตย์ ประจักษ์, 2548 : 48) กล่าวถึงสอน เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ การเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นระดับใดจะมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง อยู่ 3 ประเภท คือ ผู้เรียน ผู้สอน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน การสอนแต่ละครั้งย่อม แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการสอน เนื้อหาสาระ การแสวงหาความรู้หรือกลวิธีการ สอนที่ผู้สอนเลือกนำมาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ดังนั้นการออกแบบการสอน (Instructional Design) มีข้อพิจารณา ดังนี้

1. สอนทำไม หมายถึง จุดประสงค์ของการเรียนการสอน
2. สอนอะไร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จะสอน
3. สอนอย่างไร หมายถึง กิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นเพื่อให้ บรรลุถึงระดับการเรียนรู้ที่พึงประสงค์

4. ผลการสอนเป็นอย่างไร หมายถึง การประเมินผลการสอนจะทราบได้อย่างไรว่าการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ได้เกิดขึ้นแล้ว

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบมีขั้นตอนประกอบด้วย การวางแผนการสอน การดำเนินการสอน และการประเมินผลการสอน ดังนั้นบทบาทด้านกระบวนการสอนหมายถึงการดำเนินการเพื่อให้ครุมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้

1. จัดให้ครูวางแผนการสอนไว้ล่วงหน้า
2. ส่งเสริมให้ครูศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล
3. เสนอแนะให้ครูกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก
4. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
6. สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
7. ส่งเสริมให้ครูอาจารย์เข้าใจหลักการและวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียน
8. เสนอแนะให้ครูวัด และ ประเมินผลการสอนด้วยวิธีที่หลากหลายตามสภาพจริงเพื่อแก้ไข ปรับปรุงการสอน
9. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแฟ้มสะสมงานของตนเอง และของนักเรียน

3.5 ด้านสื่อการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ทุกประเภท นักวิชาการกล่าวถึงสื่อการเรียนรู้ ดังนี้

วนิดา จิงประสิทธิ์ (2532 : 7; อ้างถึงในนิศย์ ประจงแต่ง, 2548 : 36) กล่าวว่า สื่อการสอน (Instruction Media) หมายถึง สิ่งที่น่าความรู้ไปสู่ผู้เรียน อยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์หรือไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็ได้ สื่อการสอนที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็คือ สื่อประเภทโสตทัศนูปกรณ์ (Audio – Visual Aids) หมายความว่า วัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ และวิธีการทางโสตทัศนศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 257; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 46) กล่าวถึงงานบริหารของงานสื่อการสอนสรุปได้ว่า มี 6 ประการ คือ

1. การจัดหาสื่อการสอนเพื่อบริการ
2. การจัดเก็บสื่อการสอนเพื่อบริการ

3. การบำรุงรักษาสื่อการสอน
4. การประชาสัมพันธ์งานสื่อการสอน
5. การจัดโครงการของงานสื่อการสอน
6. การประเมินผลสื่อการสอน

เยวพา เตชะคุปต์ (2542:69-70) กล่าวถึง การจัดหาและการผลิตสื่อ สรุปได้ว่าสื่ออาจแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ สื่อสำหรับการสอนของครู สื่อประกอบบทเรียน และสื่อสำหรับจัดสภาพแวดล้อม

กรมวิชาการ (2545:7-8) กล่าวถึงสื่อการเรียนรู้สรุปได้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ เหตุการณ์ หรือความคิดถือเป็นสื่อการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น สื่อจำแนกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 3 ประเภท คือ

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ
2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ได้ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมือโสตทัศนวัสดุหรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ๆ
3. สื่ออื่นๆ หมายถึงสื่อที่เป็นบุคคลสื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สื่อกิจกรรมและกระบวนการ สื่อวัสดุเครื่องสื่อและอุปกรณ์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 29-30) กำหนดด้านยุทธศาสตร์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยกำหนดมาตรการ ดังนี้

1. ส่งเสริมการจัดหา ใช้ และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดหา และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและการจัดการศึกษา

3.6 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546:69) กล่าวว่า การวิจัยหมายถึงกระบวนการแสวงหาความรู้เพื่อตอบคำถาม หรือแก้ไขปัญหาที่มีอยู่อย่างเป็นระบบและมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน โดยเริ่มจากการที่ครูจะต้องรู้ว่าคำถามที่ต้องการคำตอบคืออะไร ข้อมูลที่จะนำมาตอบคำถามเหล่านี้ ได้แก่ข้อมูลอะไร บ้าง จะใช้วิธีการและเครื่องมืออะไรในการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว วิธีการและเครื่องมือจะกำหนดและสร้างอย่างไรจึงจะเหมาะสมและทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ดี เชื่อถือได้ เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วจะวิเคราะห์อย่างไรและจะแปลความหมายผลการวิเคราะห์อย่างไร เพื่อที่จะได้ตอบคำถามที่ได้กำหนดไว้

ชูศรี วงศ์รัตนะ และคณะ (2544 : 80 - 81) กล่าวถึงขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนสรุปได้ว่ามี 7 ขั้นตอนคือ กำหนดปัญหาหรือค้นหา เตรียมการและวางแผน ปฏิบัติตามแผนการสังเกต การสะท้อนกลับ วิเคราะห์และสรุปผล เขียนรายงานการวิจัย

กาญจนา วัฒนาฯ (2545 : 8) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัย หมายถึง การค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ ด้วยวิธีการที่มีระบบแบบแผนที่เชื่อถือได้ มีจุดหมายแน่นอน เพื่อให้ได้มาซึ่งกฎเกณฑ์ ทฤษฎีที่สามารถอ้างอิงและทำนายปรากฏการณ์ต่างๆได้

ธีระพัฒน์ ฤทธิ์ทอง (2545:3) ได้กล่าวไว้ว่าการวิจัย หมายถึง การศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบเพื่อทำความเข้าใจและแสวงหาคำตอบของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู

พิชัย ญาณศิริ (2545 : 31) กล่าวถึงกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนสรุปว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research : CAR) หมายถึงการทำงานเป็นระบบเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนา ในสิ่งที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้ปัญหาหมดไป หรือทำสิ่งที่ดียู่แล้วให้ดียิ่งๆ ขึ้นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นการวิจัยที่ไม่เน้นระเบียบวินัยแบบแผน (Informal Research) แต่เน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนในสถานการณ์จริง ทำอย่างรวดเร็ว ครูทุกคนสามารถทำการวิจัยได้โดยไม่ต้องกังวลว่าวิธีการดำเนินการวิจัยที่ใช้จะผิดหลักวิชา เพราะเมื่อใดก็ตามที่ทำวิจัยแล้วปัญหาในห้องเรียนหมดไปก็ไม่ต้องวิตกหรือสงสัยว่าวิธีการที่ครูเลือกมาแก้ปัญหานั้นสามารถแก้ปัญหานั้นได้จริงหรือไม่ ไม่ต้องกลัวคำวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ด้วยเหตุผลที่ว่า การทำการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนคือการลงมือแก้ปัญหา ไม่ใช่การสร้างหรือการทดสอบความแกร่งของทฤษฎี ดังนั้นจึงควรจัดทำในลักษณะเป็นการวิจัยแบบร่วมมือ (Collaborative Research) มีเพื่อนครูร่วมมือในทุกวงจรของการทำงานตั้งแต่การวางแผนลงมือวิจัย สังเกตการณ์สอนและสะท้อนผลการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้การวิจัยได้รับการตรวจสอบ และปรับปรุงพัฒนาจากผู้ปฏิบัติที่เข้าใจปัญหาร่วมกันอยู่เสมอ ทำให้การวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์แก้ปัญหามิชั้นเรียนได้อย่างแท้จริง(Research Utilization)

คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2546 : 13) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัย หมายถึง กระบวนการเสาะแสวงหาความรู้เพื่อตอบคำถามหรือแก้ไขปัญหามีอยู่อย่างเป็นระบบ และมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

สรุปว่ากระบวนการวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนตั้งแต่ การกำหนดปัญหา การวางแผนการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลและการรายงาน กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ที่ดี บทบาทด้านการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึงการดำเนินการเพื่อให้ครูสามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทในการนิเทศภายใน โดยผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้

1. กระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
2. จัดหาเอกสารที่เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า
3. สนับสนุนการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
4. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
5. ส่งเสริมและให้กำลังใจในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
6. แนะนำให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

3.7 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

มีผู้อธิบายความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 2; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 52) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้นั้นจะให้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543:12; อ้างถึงในนิตย์ ประจงแต่ง, 2555 : 46) ได้ระบุบทบาทผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักเข้ามามีส่วนส่งเสริมสนับสนุนและร่วมคิดร่วมทำรวมทั้งจะต้องมีการทำงานเป็นทีมโดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มองเห็นคุณค่าและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในและดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยมีการติดตามและกำกับดูแล การดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ

สรุปว่าการประกันคุณภาพ คือกระบวนการบริหารหรือแนวปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องว่า สถานศึกษาของตนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด จึงเป็นความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ เพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด6 มาตรา48 ระบุว่าให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก สารบัญญัติดังกล่าวเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

สรุปได้ว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก มีกระบวนการประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักเข้ามามีส่วนส่งเสริม สนับสนุน และร่วมคิดร่วมทำ ต้องมีการทำงานเป็นทีมกำกับ ติดตาม ดูแลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียนจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

ผู้บริหารมีบทบาทในการบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม โดยผู้บริหารควรจะเป็นแกนนำในการจัดทำแผน รวมทั้งกำกับติดตามให้มีการดำเนินงานตามแผน การนำผลการประเมินตนเองมาใช้ในการปรับปรุงสถานศึกษา และการรายงานผลให้สาธารณชนรับทราบ ดังนั้นบทบาทการนิเทศภายในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารจะมีบทบาทตั้งแต่การเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษา การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และการรายงานผลการดำเนินการ สรุปได้ว่าผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้

1. สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
2. สนับสนุนให้ครูร่วมกันจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ
3. ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมกันดำเนินการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เช่นการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติการ เป็นต้น
4. สนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเอง
6. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไข และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง
7. สนับสนุนให้ครูเผยแพร่ผลงานต่อสาธารณชนเพื่อสร้างความภาคภูมิใจร่วมกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี – สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ครั้งนี้ได้ศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

ไพสิน นกศิริ (2541 : 55) ผลการศึกษาภาคินพนธ์พบว่า การนิเทศภายในส่วนใหญ่จะขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการนิเทศการศึกษา ขาดแคลนงบประมาณดำเนินการ ขาดวัสดุอุปกรณ์ สื่อ เครื่องมือในการนิเทศ ครูไม่ยอมรับการนิเทศ และอีกส่วนหนึ่งพบว่า ระบบนิเทศของโรงเรียน ให้ความสำคัญความจำเป็นในการทำงานอย่างเป็นระบบและการพัฒนาตนเองของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศน้อยมาก ด้านความต้องการ การนิเทศภายในของโรงเรียนนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นรวมถึงการสร้างความตระหนักให้ครูผู้สอนเห็นความสำคัญจะต้องพัฒนานักเรียนให้มีการพัฒนาทุกด้านเต็มตามวัย เต็มตามศักยภาพ ตามกรอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร สภาพความสำเร็จของการนิเทศภายในสถานศึกษา

1. ครูตระหนักถึงความสำคัญและพัฒนานักเรียนให้ตรงตามความต้องการพัฒนา
2. ครูสามารถปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตนให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอตรงตามความต้องการพัฒนานักเรียนด้วยเทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพ

3. ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

นันทนา เต่าทอง (2542 : 105 - 134) ได้ศึกษาการดำเนินงานว่าการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ผลการดำเนินงานนิเทศภายในทั้ง 5 ด้านตามทฤษฎี กลไกแมน ประชากรที่ใช้คือผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนที่รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียน พบว่าโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ผลการดำเนินงานนิเทศภายในทั้ง 5 ด้าน โดยในส่วนของผู้บริหารโรงเรียนดำเนินแต่ละด้าน การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ใช้กิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1. การตรวจแผนการสอน เพื่อให้ครูได้รับการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น ผู้บริหารส่วนใหญ่พิจารณาเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรมากที่สุดรองลงมาคือความสอดคล้องของแผนการสอนกับกำหนดการสอนและหลักสูตร และครบถ้วนขององค์ประกอบที่สำคัญของแผนการสอน ตามลำดับ กิจกรรมการให้คำแนะนำปรึกษาผู้บริหารดำเนินมากที่สุดคือเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยส่งครูเข้ารับการอบรม รองลงมาเปิดโอกาสให้ครูเข้าพบ

ทุกขณะเมื่อมีปัญหา และจัดทำตำรา เอกสาร หนังสือต่างๆ มาให้คณะครูได้ศึกษาค้นคว้าตามลำดับ เรื่องที่ผู้บริหารให้คำแนะนำปรึกษามากที่สุดคือ การจัดทำแผนการสอน รองลงมาเป็นการบรรยายการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางตามลำดับ กิจกรรมการสังเกตการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นผู้สังเกตการสอน รองลงมาเป็นการประชุมปรึกษาหารือก่อนที่จะสังเกตการสอน สังเกตการสอนเมื่อครูพร้อมและเป็นความต้องการของครู นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอนมาวิเคราะห์ร่วมกับครู และมีการประชุมครูก่อนสังเกตการสอน และผู้สังเกตเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้รับการสังเกตตามลำดับ

2. การสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิชาชีพ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการโดยส่งครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาชีพ รองลงมาเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำการจัดทำแผนสะสมงานให้กับครูและให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพตามลำดับต่อไป การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การวางแผนปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้งกลุ่มมีมากที่สุด รองลงมาเป็นการดำเนินการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และตั้งเป้าหมายการทำงานร่วมกันทั้งกลุ่ม ตามลำดับ

3. การพัฒนาหลักสูตร ที่มีการดำเนินการมากที่สุด คือผู้บริหารส่งครูเข้ารับการอบรม / สัมมนา ประชุมเชิงวิชาการ รองลงมาคือให้ครูศึกษาค้นคว้าเอกสารหลักสูตรและจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ

4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน การดำเนินการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่จัดหาเอกสารเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนให้ครูศึกษาค้นคว้า รองลงมาเป็นการส่งครูเข้ารับการอบรมการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ตามลำดับ

5. ปัญหาในการดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ มีข้อจำกัดเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำเนินงาน รองลงมาคือผู้รับผิดชอบขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงาน และขาดสื่อหรือเครื่องมือในการดำเนินงาน ตามลำดับ

สายช่อ ทองสุข (2546 : 74) ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 การวิจัยครั้งนี้ว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ และเปรียบเทียบ การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามตัวแปรต่อไปนี้คือ ๑. วัตถุประสงค์ของการศึกษา ๒. ขนาดของโรงเรียน ๓. การได้รับการฝึกอบรมและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ๑. การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ และการวิจัยเชิง

ปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง 2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านการพัฒนาหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน 3. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช ระหว่างผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียนกับตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป และระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 1-10 ปี 11-20 ปี กับ 21 ปี ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างผู้ที่ได้รับการอบรมกับผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการนิเทศภายใน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านพัฒนาหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นรา ธารงสุข (2548 : 48) การศึกษาความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร คือการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยพิจารณาตาม เพศ ประสบการณ์ในการสอนและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 326 คน สุ่มโดยใช้เทคนิคแบบเทียบสัดส่วนจากครูสายผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2543 โดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 45 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9807 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง จากนั้นได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t - test และทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ผลวิจัยพบว่า 1. ความต้องการของครูในการนิเทศภายในจาก

ผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 งาน 2. ความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหารเมื่อเปรียบเทียบตามสถานภาพ พบว่า 2.1 ครูชายและครูหญิงมีความต้องการในการนิเทศภายในจากผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 งาน 2.2 ครูที่มีประสบการณ์สอนมากและครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อย มีความต้องการในการนิเทศภายในจากผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 งาน 2.3 ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความต้องการในการนิเทศภายใน จากผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 งาน ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารควรนำผลการวิจัยไปดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน โดยเรียงลำดับตามความต้องการที่ได้นำเสนอ

กาญจนาพันธ์ อักษรสิทธิ์ (2548 : 105) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ด้านการพัฒนาครู ด้านการฝึกอบรมครูประจำการและด้านช่วยเหลือครูโดยตรง สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งโดยรวม จำแนกตามระดับและรายด้าน มีความสมบูรณ์อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือระดับสถาบัน ระดับการจัดการ และระดับการปฏิบัติการ และเมื่อพิจารณาเป็นรายมิติพบว่า อยู่ในระดับมากทุกมิติ เรียงตามลำดับ ลำดับแรกคือ การกำหนดเป้าหมาย และลำดับสุดท้ายคือการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา 2. การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จันทรัตน์ อนุชิตอารมณี (2550 : 115) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบระดับปัจจัยการบริหารในสี่ลักษณะซึ่งประกอบด้วยลักษณะองค์การ ลักษณะสภาพแวดล้อม ลักษณะบุคคล นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ และ ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา 2) ทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารในสี่ลักษณะที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย สุ่มจากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม จำนวน 5 โรงเรียน จาก 10 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการสอน จำนวนกลุ่มละ 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยประยุกต์จากแนวคิดของ สเตียร์ส (Steers) และตามลักษณะการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยการบริหารโรงเรียนโดย

ภาพรวม และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละปัจจัย พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติงานอยู่ในอันดับที่สูงสุด ส่วนระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละปัจจัย พบว่าอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนโดยภาพรวมพบว่า อยู่ในอันดับที่สูงสุด และเมื่อแยกเป็นรายปัจจัย พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยการบริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะบุคคล ปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการกำหนดผู้รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียน งานจัดระบบข้อมูลสารนิเทศเพื่อการวางแผน และการวางแผนนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ปัจจัย ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการ ดำเนินการตามแผนนิเทศที่วางไว้ และปัจจัยด้านลักษณะองค์กร ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติ ส่งผลต่อการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ

วนิดา น้อยมะลิวัน (2552 : 121) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษา การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์การนิเทศภายในของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 3) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 วิธีวิจัยประกอบด้วยการศึกษาเชิงคุณภาพและการศึกษาเชิงปริมาณ การศึกษาเชิงคุณภาพ การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 10 คน ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สรุปได้ปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านองค์กร และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้ปัจจัยเพิ่ม คือ ภาระงานและ ขวัญและกำลังใจในการทำงาน

กมลเทพ ลาเหลือ (2552 : 137) การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการนิเทศของผู้นิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบทักษะการนิเทศของผู้นิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ใน การปฏิบัติงาน จำนวนครั้งที่ได้รับการ

นิเทศและขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูภายในโรงเรียนจำนวน 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) และ สถิติทดสอบเอฟ (F-test)

ขรรยง ศิริภูมิ (2552 : 144) การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหา การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถาม

รัตนาศิริภูมิ (2552 : 117) การนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในโดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการนิเทศภายใน การร่างรูปแบบการนิเทศภายใน และการนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในโดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นกรณีศึกษา 4 โรงเรียนคือ โรงเรียนบ้านโคกจาน โรงเรียนบ้านโคกน้อย โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ และโรงเรียนบ้านแอมเจริญ ซึ่งมีผู้บริหาร คณะครู จำนวน 27 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายใน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1. ผู้บริหารและครูผู้สอน เห็นว่าปัจจุบันสถานศึกษาดำเนินการนิเทศภายในตามองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยชี้แจงเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญและความจำเป็น องค์กรและบทบาทขององค์กร การดำเนินการนิเทศตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดกิจกรรมการนิเทศ และมีการประเมินผลความสำเร็จ ของจัดการนิเทศภายในทุกสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า ทุกสถานศึกษามีการดำเนินการนิเทศภายในไม่ครบทุกขั้นตอน เนื่องจากผู้บริหารและครูขาดความรู้ความเข้าใจในการนิเทศภายใน ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการศึกษา ตลอดจนบุคลากร และขาดความตระหนักในคุณค่าของการนิเทศภายใน แต่ทุกสถานศึกษายังคงมีความต้องการให้มีการพัฒนาคุณภาพครูด้วยการนิเทศภายใน 2. การร่างรูปแบบจากการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ประกอบกับการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารด้านการนิเทศการศึกษา ตลอดจนความคิดเห็นและ

ข้อเสนอแนะ ของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาานิเทศก์และครู นำมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการนิเทศภายใน โดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้ 2.1 สภาพการนิเทศภายใน ความรู้ความเข้าใจในการนิเทศภายใน การสร้างความตระหนัก สร้างความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วม การยอมรับซึ่งกันและกัน 2.2 การจัดองค์กรในการนิเทศภายใน และบทบาทขององค์กร 2.3 กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียน ประกอบด้วย ขั้นตอนตามกระบวนการ การจัดกิจกรรมการนิเทศ และเทคนิคการนิเทศ 2.4 ประเมินผลความสำเร็จของการนิเทศภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3. การนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในแก่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ มีความเห็นตรงกัน โดยต้องการให้สถานศึกษาจัดการนิเทศภายในตามองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร ในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารและครูควรนำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาไปใช้ดำเนินการในการนิเทศภายในทุกด้าน

ชาดิชาย แสนบัวคา (2554 : 145) การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านหนองกุง ชนสาร โสภณ อำเภอกุเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 การวิจัยเชิงคุณภาพนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการนิเทศภายในความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการนิเทศภายใน และแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน ของโรงเรียนบ้านหนองกุงชนสาร โสภณกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนบ้านหนองกุงชนสาร 1 คน ผู้บริหารโรงเรียนใกล้เคียง 1 คน ศึกษานิเทศก์ 1 คน ครูผู้สอนในโรงเรียนบ้านหนองกุงชนสาร จำนวน 15 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้น รวมทั้งสิ้น 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้วิจัย แบบบันทึกการศึกษา

พัชรินทร์ ช่วยศิริ (2554 : 97) การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในและปัญหาข้อเสนอแนะการนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า 1. การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1). ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง มีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้และให้การสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์และวิธีการจัดการเรียนการสอน 2). ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีการพัฒนาให้ครูมีทักษะการทำงานกลุ่ม เข้าใจบทบาทของตน รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามโครงสร้างการบริหารงาน 3). ด้านการพัฒนาวิชาชีพ มีการอบรมครูเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพทั้งด้านเทคนิคการสอนและการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู 4). ด้านการพัฒนาหลักสูตร ได้ให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหาร

สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และการจัดการประชุม อบรม ติดตามและประเมินหลักสูตร และ 5). ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีการดำเนินงานให้ครูณาการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ 2. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการในเทศภายใน 1). ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ขาดคนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการนิเทศ ภาระงานของผู้นิเทศมีมาก ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการนิเทศ ควรให้การอบรมกับผู้ที่จะต้องทำหน้าที่นิเทศ จัดประชุมเพื่อติดตามผลการนิเทศ 2). ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีความแตกต่างกันทางความคิดของครู ครูมีภาระงานมาก ควรลดภาระงานของครู ควรส่งเสริมให้ครูยอมรับฟังความคิดของคนส่วนใหญ่ 3). ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ขาดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพที่มีความหลากหลายและไม่ตรงกับความต้องการ ควรจัดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพที่มีความหลากหลาย และควรส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงวิชาการให้กับครู 4). ด้านการพัฒนาหลักสูตร ขาดความรู้และประสบการณ์ของครูในการจัดทำหลักสูตรใหม่ บุคลากรในบางกลุ่มสาระขาดแคลน ควรจัดอบรมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรแก่ครูและจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสม และ 5). ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ขาดความรู้ด้านเทคนิคการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูควรให้ความรู้และคำแนะนำในการจัดทำวิจัยที่ถูกต้องแก่ครู

2. งานวิจัยต่างประเทศ

กัส (Gus , 1973 ; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 51) ได้กล่าวรายงานการวิจัยของสมาคมเพื่อพัฒนาการนิเทศและหลักสูตรรัฐอินเดียนา ในปี 1961 เกี่ยวกับหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สรุปว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ทำหน้าที่จัดห้องสมุดและ วัสดุทัศนูปกรณ์ ให้คำแนะนำทางวิชาชีพ และช่วยเหลือครูปรับปรุงหลักสูตร ตรวจสอบและประเมินผล ศึกษาเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับครูและพบว่า ศึกษานิเทศก์ได้ช่วยเหลือครูในด้านต่อไปนี้มากที่สุด คือ ช่วยครูใหม่ปรับปรุงห้องเรียนให้คำปรึกษาแก่ครูเป็นรายบุคคล และเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนแนะแนวเพื่อบำรุงขวัญครู นอกจากนี้ยังพบว่าศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือครูในด้านต่อไปนี้ น้อยที่สุด ประเมินผลงานของครู ทำงานธุรการ รายงาน และเก็บรักษาสอบต่าง ๆ

เรวิส (Rawis , 1973; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 51) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษากิจกรรมการรับรู้ด้านการนิเทศการศึกษาของครูในรัฐจอร์เจีย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการ การนิเทศการศึกษาของครูในจอร์เจีย โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูที่ทำการสอนในโรงเรียนรัฐบาลในระหว่างปี ค.ศ. 1970 - 1971 จำนวน 309 คน พบว่า ครูมีความต้องการให้มีการนิเทศมากกว่าในปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบความต้องการนิเทศกับความต้องการการปรับปรุงการเรียนการสอนและความต้องการนิเทศให้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ไม่แตกต่างกันอย่างนัยสำคัญ

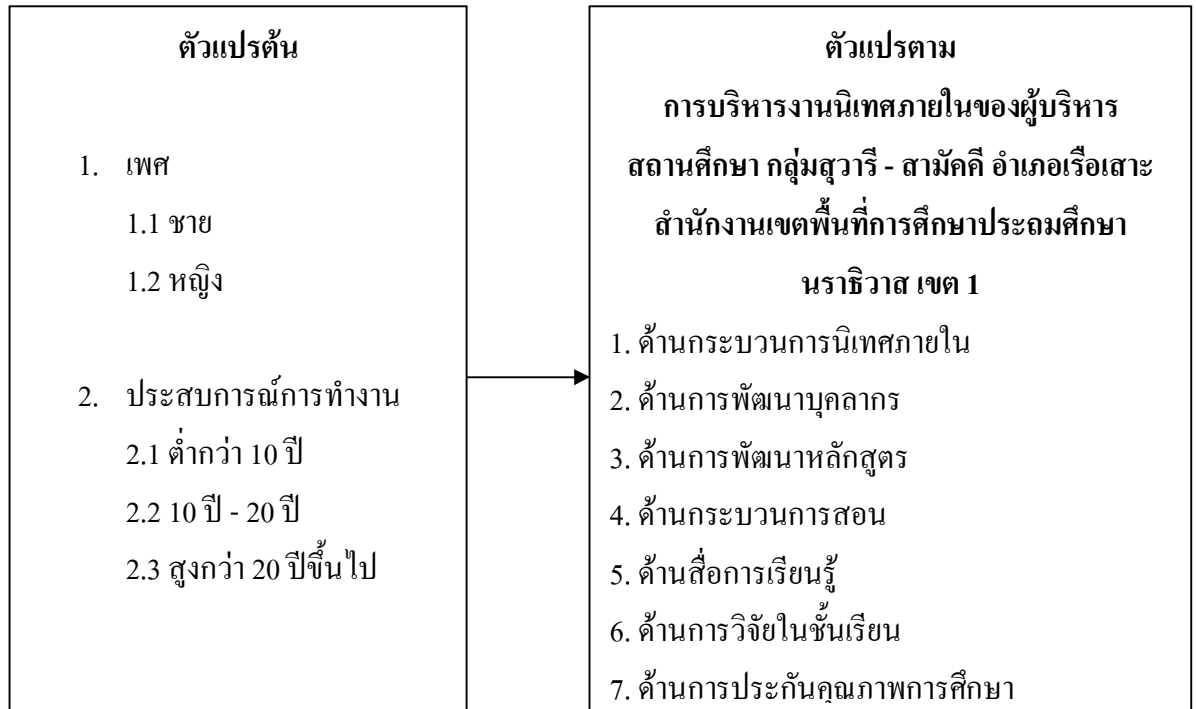
ครูต้องการให้มีการนิเทศที่มุ่งส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์การนิเทศในการแนะนำความก้าวหน้าในอาชีพครูน้อยกว่าด้านอื่น ทำให้ความต้องการแตกต่างกันคือ สถานภาพของครู ขนาดโรงเรียนและประสบการณ์ด้านการสอน ครูผู้หญิงมีความต้องการการนิเทศมากกว่าครูชาย ครูที่มีการศึกษาสูงมีความต้องการด้านการนิเทศการศึกษาครูที่การศึกษาต่ำกว่า ครูมีความต้องการนิเทศแบบให้ความช่วยเหลือมากกว่าการควบคุม กล่าวคือ ศึกษานิเทศก์จะต้องเป็นผู้แนะนำด้านหลักสูตร การสอน ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือปรับปรุงมีมนุษยสัมพันธ์ครูระดับประถมศึกษาที่มีความต้องการการนิเทศการศึกษามากกว่า

มาโลน (Malone; อ้างถึงในนิตย ประจางแต่ง, 2555 : 52) ได้ศึกษาทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานนิเทศของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐมิสซิสซิปปี” กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ใหญ่และครู ผลการวิจัยสรุปว่าอาจารย์ใหญ่เยี่ยมชั้นเรียนน้อย ประชุมครูเพื่อเป็นสื่อในการนิเทศน้อยอาจารย์ใหญ่ และครูมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการอบรมครูประจำการ และการปฏิบัติหน้าที่ทั่วๆ ไป เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการนิเทศ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งผู้นิเทศต้องมีความรู้ และความเข้าใจขอบข่ายความรับผิดชอบพร้อมเข้าใจบทบาทหน้าที่ตนเองให้ชัดเจนเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ผลดีตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา อันจะเกิดผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติต่อไป

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าที่กล่าวมา ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศจะเห็นได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงานของโรงเรียนที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ทั้งนี้เพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ครูภายในโรงเรียน สามารถปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบและประสบผลสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายการดำเนินงานที่กำหนดไว้ จึงจำเป็นที่ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องอาศัยกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินงานที่ดี เพื่อให้การนิเทศภายในบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายตามแผนงานที่วางไว้

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

ภาพที่ 1 การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 แตกต่างกัน

2. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้อง

การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสารตำราคู่มือและงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ประกอบด้วย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการและแนวคิดของการนิเทศการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.3 ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา
 - 1.4 หลักการนิเทศการศึกษา
 - 1.5 กิจกรรมการนิเทศการศึกษา
2. การนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.1 ความหมายของการนิเทศภายใน โรงเรียน
 - 2.2 ความจำเป็นของการนิเทศภายใน โรงเรียน
 - 2.3 งานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศ
 - 3.1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน
 - 3.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร
 - 3.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร
 - 3.4 ด้านกระบวนการการสอน
 - 3.5 ด้านสื่อการเรียนรู้
 - 3.6 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน
 - 3.7 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการและแนวคิดของการนิเทศการศึกษา

1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษามีส่วนสำคัญเป็นความพยายามอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ จากหลักการดังกล่าวได้มีผู้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

การนิเทศ (Supervision) หมายถึง การช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง บริการ การให้ความร่วมมือ และการประสานงานให้บุคคลที่ปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานทำงานได้ดีขึ้น การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน โดยผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนร่วมมือกันโดยใช้เทคนิควิธีการและกิจกรรมการนิเทศแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล มีการประสานสัมพันธ์และเสริมสร้างขวัญกำลังใจโดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ คุณภาพของคน คุณภาพของงาน คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนและคุณภาพของนักเรียน

สันติ บุญภิรมณ์ (2547 : 208) กล่าวว่า การนิเทศภายในหมายถึง กิจกรรมที่ผู้บริหารหรือบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือร่วมใจกันปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547 : 206) ได้ให้ความหมาย ของการนิเทศภายในไว้ว่า เป็นกระบวนการส่งเสริม แนะนำ ชี้แนะ ปรีกษาหารือ ประสาน มอบหมายความรับผิดชอบ และปรับปรุงพัฒนาเพื่อคุณภาพของผู้เรียน

เขวภา รัตนบัลลังค์ (2548 : 3) ได้ให้ความหมายว่า การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียนในการที่จะแก้ไขปรับปรุง พัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียน

ซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2549 : 204 - 205) ให้ความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษาว่า หมายถึงกระบวนการที่อาศัยความร่วมมือ ของบุคลากรในสถานศึกษาภายใต้การนำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอันที่จะพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน จนบุคลากรทุกฝ่ายสามารถนำตนเองในการปฏิบัติงานได้ และก่อให้เกิดผลขั้นสุดท้าย คือ การศึกษาของนักศึกษาก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ

กรรทอง จิระเชษฐกุล (2550 : 4) ได้ให้ความหมายการนิเทศภายในว่า การส่งเสริม สนับสนุน หรือการให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียน ทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ให้เต็มวัยและศักยภาพ

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 59) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้ที่จะเข้ารับการนิเทศ ทั้งนี้เพื่อพัฒนางานในหน้าที่ที่รับผิดชอบถือเป็นการพัฒนาบุคลากรแบบหนึ่งที่สามารถได้ผลรวดเร็ว โดยเฉพาะการนิเทศภายในสถานศึกษา จึงเป็นการรวมพลังกันเพื่อสร้างสรรค์ผลงานดีกว่าการให้แต่ละคนปฏิบัติงานในลักษณะต่างคนต่างทำ

สุนน อมรวิวัฒน์ (2546 : 8) กล่าวว่านิเทศ โดยศัพท์หมายถึง คำอธิบายการชี้แจง การแสดง การจำแนก การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนรู้ของนักเรียน

สมาน สิริ (2547 : 17) กล่าวว่านิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการพัฒนาโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา และได้รับกำลังส่งเสริมจากภายนอกด้วย

กลิคแมน (Glickman 1990:6อ้างถึงใน สติชัย สอนพรหม, 2547: 11) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนิเทศว่า เป็นแนวความคิดกับการงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเรื่องหลักสูตร การจัดครูเข้า

แฮร์ริส (Harris 1985: 19) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษาคือ สิ่งที่บุคลากรภายในโรงเรียนกระทำกับบุคคลและสิ่งของเพื่อจุดมุ่งหมายในการคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามในแนวทางที่จะส่งเสริมให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน

จากการนำเอาความหมายของการนิเทศภายในตามที่นักวิชาการได้เสนอไว้นั้น ทำให้สามารถมองเห็นคำจำกัดความของการนิเทศภายในในทัศนะต่าง ๆ กันซึ่งสรุปได้ว่า การนิเทศภายใน หมายถึงกิจกรรมที่เกิดจากการร่วมมือของผู้บริหาร และคณะครูในโรงเรียนในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อผู้เรียน

1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

สันติ บุญภิรมณ์ (2547 : 189) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมาย ของการนิเทศการศึกษาดังนี้

1. เพื่อให้ครูได้พัฒนางานการสอนของตัวเอง เนื่องจากครูเป็นบุคลากรที่สำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะงานด้านวิชาการซึ่งเป็นการสอน ผู้เรียนจะมีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ดีได้นั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถในการสอนของครู ดังนั้น ครูจึงพยายามปรับเปลี่ยนวิธีการสอน ซึ่งเป็นงานหลักในหน้าที่ของครู ให้นักเรียนได้สนใจ ไม่เบื่อหน่าย การสอนที่มีประสิทธิภาพ และมุ่งประสิทธิผลกับผู้เรียน ตลอดจนครูได้พยายามเลือกใช้กิจกรรม การสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา และความสามารถของผู้เรียน ให้สามารถพัฒนาผู้เรียน ให้เจริญงอกงามตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

2. เพื่อส่งเสริมขวัญคณะครูให้อยู่ในสภาพที่ดีและเข้มแข็ง เนื่องด้วยงานการสอนเป็นงานที่หนักงานหนึ่งในหลายๆ งาน เพราะเป็นการมุ่งพัฒนาคน เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร จากภายในออกมาสู่ภายนอกให้เห็นเป็นประจักษ์ ไม่ใช่ให้คณะครู อาจารย์ทำงานแต่เพียงอย่างเดียว จึงต้องมีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ให้อยู่ในสภาพที่ครบถ้วนสมบูรณ์ จะได้ปรับปรุงงานครูให้ก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา โดยทั่วไปในทางด้านจิตวิทยา สติปัญญาของบุคคล จะนำเอามาใช้ได้เต็มศักยภาพ ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้น มีขวัญและกำลังใจที่มั่นคงสม่ำเสมอ

3. เพื่อช่วยให้ครูใหม่ (ครู อาจารย์ ที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งใหม่) เนื่องจากการสอนในโรงเรียน เป็นประสบการณ์ตรง อาจจะทำให้ครูที่บรรจุใหม่ ไม่เข้าใจงานของโรงเรียน ทำให้เกิดการปรับตัวได้ยาก ดังนั้น การนิเทศจึงเป็นวิธีการหนึ่ง ที่ทำให้ครูบรรจุใหม่เข้าใจงานของโรงเรียนได้เร็วขึ้น ก่อให้เกิดผลดีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน และเป็นผลดีต่อเด็กนักเรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการจัดการศึกษา

4. เพื่อช่วยให้ครู อาจารย์ ได้เข้าใจในวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างแท้จริง โดยเฉพาะ มุ่งเน้นในส่วนที่เป็นหน้าที่ของโรงเรียน และครู อาจารย์ได้ทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ ในส่วนที่เกี่ยวกับพัฒนาเด็กนักเรียนให้เจริญงอกงามทุกด้านอย่างสมบูรณ์

5. เพื่อช่วยเสริมสร้างครู อาจารย์ ให้มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ทั้งนี้ มุ่งเน้นให้ครู อาจารย์ ได้มีความรู้ดีในวิชาที่ตนทำการสอน พร้อมทั้งเสริมสร้างให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในวิชาการอื่นๆ ที่มาสนับสนุนวิชาที่ทำการสอนอยู่ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้มีคุณธรรม จริยธรรม และความสุขภาพอนามัยไปพร้อมๆ กันให้ครู อาจารย์ ได้เป็นผู้นำที่ยั่งยืนต่อไป

6. เพื่อช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ให้กับครู อาจารย์ เนื่องจากการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ในบางครั้งอาจจะพบกับปัญหา ทั้งในด้านงานวิชาการ ธุรการ กิจกรรมและอื่นๆ ในบางครั้ง ผู้นิเทศการศึกษา อาจจะช่วยแก้ปัญหาส่วนตัวของครู อาจารย์ ด้วยก็ได้ เพราะถือว่า ผู้นิเทศก็มีประสบการณ์มาก่อน ย่อมมีแนวทางในการให้ข้อเสนอแนะได้ด้วย เพื่อความเป็นกันเองต่อไป

ดังนั้น ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ไม่เพียงแต่มุ่งเฉพาะการแก้ปัญหา การสอนของครู หรือปัญหาการเรียนของนักเรียนเท่านั้น แต่ยัง หมายรวมถึง การแก้ปัญหาอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยทำให้ครู อาจารย์ และนักเรียนมีปัญหาการเรียนการสอนร่วมกันด้วย ทั้งนี้เพราะว่า ครู อาจารย์ และนักเรียนต่างก็มีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึกไม่แตกต่างกันไปจากบุคคลธรรมดาทั่วไป

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547 : 213) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการนิเทศภายในดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน พัฒนาปรับปรุงกระบวนการเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเรียนของนักเรียน

2. เพื่อช่วยเหลือครูผู้สอนให้เข้าใจหลักสูตรและ โครงสร้างของหลักสูตรในแต่ละระดับ สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

3. เพื่อพัฒนาบุคลากร โดยการประชุม อบรม สัมมนา และปฏิบัติการเพิ่มพูนความรู้และทักษะอยู่เสมอ

4. เพื่อส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาการเรียนการสอน เห็นความสำคัญของการทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษา

5. เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาลักษณะเกี่ยวกับการเรียนการสอน การปรับตัวของครูผู้สอนและนักเรียน เช่น การทำศึกษารายกรณีสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา จัดการแนะแนวในสถานศึกษา อบรมควบคุมความประพฤติ จัดบรรยากาศทางการเรียน เป็นต้น

6. เพื่อแบ่งเบาภาระความรับผิดชอบให้บุคลากรแต่ละฝ่ายรับผิดชอบร่วมกันและทำหน้าที่แทนกันได้ เช่น หัวหน้าหมวดวิชาทำหน้าที่แทนเทศแทนอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ เป็นต้น

7. เพื่อแนะนำครูอาจารย์ใหม่ และการจัดการปฐมนิเทศครูอาจารย์ในการเริ่มต้นเปิดเรียน เพื่อตกลงทำความเข้าใจ ทบทวนนโยบายการดำเนินงานหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาทั้งงานหลักและงานสนับสนุน

8. เพื่อช่วยในการประชาสัมพันธ์ความเข้าใจระหว่างสถานศึกษากับชุมชนหรือผู้ปกครองเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการศึกษาและการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา

9. เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา คือคุณภาพของนักเรียนโดยเน้นกระบวนการให้มากขึ้นนอกเหนือจากการกวดขันแต่เพียงผู้เรียนฝ่ายเดียว เป็นการเน้นทั้งระบบของการบริหารและการนิเทศภายในสถานศึกษา

กรองทอง จิรเดชากุล (2550 : 3) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการนิเทศภายในโรงเรียนว่า

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป

1.1 เพื่อให้ผู้บริหารและคณะกรรมการการนิเทศของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนได้

1.2 เพื่อพัฒนาความสามารถของครู

1.3 เพื่อช่วยเหลือและจัดสรรเครื่องมือ สื่อการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยเหลือ และปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้

1.4 เพื่อให้ครูเกิดความงอกงามทางวิชาชีพ

2. จุดมุ่งหมายเฉพาะเพื่อให้ครูสามารถพัฒนาพฤติกรรมการทำงาน ปฏิบัติงาน ในเรื่องต่อไปนี

2.1 เพื่อให้สถานศึกษามีแผนการนิเทศภายใน

2.2 เพื่อเน้นให้มีการวิเคราะห์ ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมาย

2.3 เพื่อให้ครูจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการ เน้นทักษะกระบวนการคิด

2.4 เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการและวิธีการจัดการเรียนรู้ของครู

2.5 เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ได้อย่างเหมาะสม

2.6 เพื่อพัฒนาการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้

2.7 เพื่อให้มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง และปรับปรุงกระบวนการวัดผลและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

จากความมุ่งหมายที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า การนิเทศภายในเป็นการช่วยเหลือครูในการพัฒนาตนเองให้มีเจริญความก้าวหน้าในวิชาชีพ เป็นการปรับปรุง พัฒนาและแก้ปัญหาต่างๆของครูที่เกิดจากการจัดกระบวนการเรียนการสอน อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

1.3 ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา

เยาวยา เตชะคุปต์ (2542 : 88; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) ได้กล่าวไว้ว่าความจำเป็นของการนิเทศว่า การนิเทศเป็นความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาและต่องานอื่นใดเป็นอย่างยิ่งทั้งนี้เพราะจะช่วยให้การปฏิบัติงานของครูหรือเจ้าหน้าที่อื่นๆ พัฒนาไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ การพัฒนาและให้การศึกษาแก่เด็ก

กรมวิชาการ (2543 : 13; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 38) กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. สังคมมีการเปลี่ยนแปลงทุกๆ ด้านตลอดเวลา
2. การพัฒนาคุณภาพครูประจำการมีความซับซ้อนต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการ

3. การพัฒนาสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา
4. การประสานงานให้เกิดการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในการศึกษา

กล่าวได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะในวงการศึกษ ครูควรจะได้รับ การดูแลช่วยเหลือและได้รับการบริการจากผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ซึ่งจะช่วยรักษามาตรฐานการศึกษา

1.4 หลักการนิเทศการศึกษา

เบอร์ตัน และบรัคเนอร์ (Burton and Brueckner 1965 : 71 - 72) ได้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

1. การนิเทศการศึกษา ควรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ (Theoretically Sound)
 - 1.1 การนิเทศควรเป็นไปตามค่านิยม วัตถุประสงค์ และนโยบายซึ่งเกี่ยวข้องอยู่กับการนั้น โดยเฉพาะ
 - 1.2 การนิเทศการศึกษาควรเป็นไปตามความเป็นจริง ตามกฎเกณฑ์ของเรื่องนั้น
 - 1.3 การนิเทศควรมีวิวัฒนาการ ทั้งด้านเครื่องมือและวิธีการ โดยมีจุดมุ่งหมายและบทบาทที่แน่นอน

2. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific)

2.1 การนิเทศควรเป็นไปอย่างมีลำดับ มีระเบียบและมีวิธีการในการศึกษาปรับปรุงและประเมินผลสิ่งต่างๆ ในขอบเขตของงานนั้น ทั้งนี้หมายความว่ารวมทั้งด้านกระบวนการนิเทศและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการนิเทศ

2.2 การนิเทศได้มาจากการรวบรวมและสรุปผลจากข้อมูลอย่างเป็นปรนัยมีความถูกต้อง แน่นนอน เชื่อถือได้ และมีระเบียบมากกว่าการสรุปจากความคิดเห็น

3. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นประชาธิปไตย (Democratic)

3.1 การนิเทศจะต้องเคารพในบุคคลและความแตกต่างของบุคคล และส่งเสริมการแสดงออกของแต่ละบุคคลอย่างเต็มที่

3.2 การนิเทศจะต้องเปิดโอกาสให้มีความร่วมมือ และให้ประโยชน์จากการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.3 การนิเทศควรใช้อำนาจให้น้อยที่สุด และอำนาจหน้าที่จำเป็นต้องได้มาจากหมู่คณะ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของหมู่คณะไปสู่เป้าหมาย

4. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นการสร้างสรรค์ (Creative)

4.1 การนิเทศควรจะแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล และเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนาซึ่งความสามารถนั้นอย่างสูงสุด

4.2 การนิเทศควรมีส่วนร่วมในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสภาพ สิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานให้มากที่สุด

ชารี มณีสรี (2538 : 27 - 28; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 41) ได้เสนอหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 7 ประการ คือ

1. เป็นการกระตุ้นเตือน การประสานงานและแนะนำให้เกิดความเจริญของงานแก่ครู
2. ตั้งอยู่บนรากฐานประชาธิปไตย
3. เป็นกระบวนการส่งเสริมสร้างสรรค์
4. การปรับปรุงหลักสูตรเป็นงานที่เกี่ยวข้องพันกัน
5. การสร้างมนุษยสัมพันธ์
6. มุ่งส่งเสริมบำรุงขวัญ
7. มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนช่องว่างระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยเฉพาะในชนบท

เยาพา เทชะคุปต์ (2542 : 106) อธิบายหลักการนิเทศการศึกษาของเอ็ดวิน (Edwin H. Heathway) ว่าหลักการศึกษามี 5 ประการ คือ

1. หลักปรัชญา (Supervision is Philosophic) คือ เป็นการเสาะแสวงหาความจริงที่มีอยู่ ผู้นิเทศการศึกษาจะต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาควบคู่กับความเคลื่อนไหวความก้าวหน้าของการศึกษา และจะต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง

2. หลักการให้ความร่วมมือในการทำงาน (Supervision is Co-operative) คือ เป็นการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุจุดหมายเดียวกัน

3. หลักงานสร้างสรรค์ (Supervision is Creative) คือเป็นวิธีการที่ต้องเสาะแสวงหาความสามารถพิเศษที่มีอยู่ในตัวบุคคลเพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เกิดผลสำเร็จ

4. หลักวิทยาศาสตร์ (Supervision is Scientific) คือการนำกระบวนการ วิธีการทางวิทยาศาสตร์มาเป็นหลักในการนิเทศ

5. หลักมุ่งทำให้เกิดผล (Supervision is Effective) คือเป็นการแสวงหาช่องทางที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาวิธีการ การดำเนินงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ

สรุปได้ว่าในการจัดการนิเทศการศึกษาให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้นั้น ในการดำเนินการต่างๆ ควรเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ และผู้นิเทศจำเป็นต้องระลึกถึงตัวผู้รับการนิเทศเป็นประเด็นสำคัญ กล่าวคือมุ่งส่งเสริมความคิดริเริ่ม การช่วยเหลือ และส่งเสริมความคิดอย่างเสรีให้แก่ครูในการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหของตนเอง ซึ่งการปฏิบัติต้องยึดหลักประชาธิปไตยเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยมีผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีเป้าหมายร่วมกันคือ สัมฤทธิ์ผลที่ตัวผู้เรียน

1.5 กิจกรรมการนิเทศการศึกษา

เป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการจัดการนิเทศการศึกษาให้เป็นอย่างได้ผลดังนั้น หากจะส่งเสริม การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จก็ควรจะต้องรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาเป็นอย่างดีด้วย ได้มีผู้เสนอกิจกรรมการนิเทศการศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

แฮร์ริส (Harris 1985 : 71-87; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) แนะนำเสนอแนะการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาไว้ 23 ประการ คือ

1. การบรรยาย (Lecturing) เป็นวิธีการที่เก่าแก่ที่สุดเป็นกิจกรรมที่ใช้ในการให้ความรู้ทางการศึกษา การประชาสัมพันธ์ และงานที่เน้นเกี่ยวกับครูเป็นรูปแบบของกิจกรรมที่ง่ายที่สุด คือ การใช้ฟัง พูด ซึ่งเหมาะกับการถ่ายทอดความรู้และใช้ได้กับกลุ่มคนทุกขนาด

2. การบรรยายที่มีสื่อประกอบ (Visualized Lecturing) เป็นการบรรยายให้ความรู้โดยใช้วัสดุวัตถุประกอบ ผู้บรรยายอาจใช้สไลด์ แสง สี กระดานชอล์ค แผนภูมิประกอบการบรรยาย กิจกรรมนี้จะช่วยรวมความสนใจในการฟังให้ดีขึ้น เหมาะกับการถ่ายทอดความรู้

3. การเสนอข้อมูลเป็นกลุ่ม (Panel Presenting) การจัดประชุมสมาชิกกลุ่มใหญ่ อาจได้ผลมากขึ้น หากใช้การประชุมแบบปรึกษาหารือ กิจกรรมประกอบด้วย ผู้พูดหลายคนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในหัวข้อที่กำหนดซึ่งอาจรวมไปถึงการให้ผู้พูดแต่ละคนเสนอเอกสารรายงานอย่างมีรูปแบบต่อสมาชิกในกลุ่มการประชุมอีกด้วย

4. การชมภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ (Viewing Film or Television) การใช้ทัศนวัสดุ เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือวิดีโอ มีความสำคัญต่อการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษา งานประชาสัมพันธ์และงานประเมินผล ผู้นิเทศสามารถเลือกฉายเฉพาะตอนใดตอนหนึ่งที่ต้องการฉายซ้ำ หรือหยุดฉายเมื่อต้องการได้ ทำให้เกิดประสิทธิผลในการใช้ประกอบกิจกรรมการนิเทศร่วมกับกิจกรรมบทบาทสมมุติและการอภิปราย ภาพยนตร์จะช่วยเปิดเผยสถานการณ์การสอนที่เป็นปัญหา เพื่อสร้างจุดสนใจในการอภิปรายกลุ่ม

5. การฟังเทป วิทยุหรือแผ่นเสียง (Listening to Tape, Radio or Recordings) เป็นกิจกรรมใช้การบันทึกเสียงเสนอความคิดเห็นต่อคนหนึ่งๆ หรือหลายคนเพื่อช่วยพัฒนาความเข้าใจหรือทักษะ เช่น ใช้ประกอบการสัมภาษณ์ทางอ้อม

6. การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ (Exhibiting Materials and Equipment) เป็นกิจกรรมเพื่อช่วยในการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษาและช่วยพัฒนาวัสดุต่างๆ เช่นการจัดแสดงชุดหนังสือใหม่และพัฒนาคุณภาพหนังสือที่เลือกซื้อ

7. การสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน (Observing in Classroom) เป็นกิจกรรมการสังเกตการสอนของบุคคลหนึ่งหรือกลุ่ม เพื่อวิเคราะห์การปฏิบัติงานของครูในชั้นเรียน เทคนิคในการสังเกตการณ์สอนที่คล้ายคลึงกับเทคนิคการสาธิตการสอน และการเยี่ยมชั้นเรียนในการสังเกตการสอนอาจใช้เครื่องมือบางอย่างเพื่อให้คล่องตัวขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบันทึกเหตุการณ์

8. การสาธิต (Demonstrating) เป็นการเสนอลำดับเหตุการณ์ที่จัดเตรียมไว้ล่วงหน้าต่อคนกลุ่มหนึ่งได้ชม การสาธิตนั้นจะเน้นส่วนที่สำคัญที่สุดและจะเกิดประสิทธิผลที่สุดเมื่อผู้ชมใช้ขบวนการสังเกตอย่างมีระบบ และมีกิจกรรมอื่นๆ ตามมา

9. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviewing) ใช้เมื่อต้องการข้อมูลรายบุคคล รวบรวมความคิดเห็น ทศนคติ การสัมภาษณ์แบบนี้จะมีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้ามีตารางการสัมภาษณ์ และการจัดลำดับรวม ทั้งบันทึกข้อมูลอย่างมีระบบ

10. การสัมภาษณ์เฉพาะเรื่อง (Focused Interviewing) เป็นกิจกรรมแบบกึ่งมีโครงสร้างอาจใช้ภาพหลังการสังเกตการสอนในชั้นเรียน กิจกรรมแบบนี้มีคุณค่าสำคัญในการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับส่วนประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมในชั้นเรียนของครู และจะช่วยลดความวิตกกังวลและความตึงเครียดของครูภายหลังการสังเกตการสอน

11. การสัมภาษณ์ทางอ้อม (Non-Directive Interviewing) เป็นการรับรู้ความคิดเห็นและความรู้สึกของครูโดยการอภิปราย การใช้สัญลักษณ์ต่าง เป็นจุดสำคัญของกิจกรรมนี้ เป็นการสัมภาษณ์แบบมีครูเป็นศูนย์กลาง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความในใจของครู

12. การอภิปราย (Discussion) เป็นการปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของกลุ่มเล็กๆ การอภิปราย จะเป็นการช่วยกระตุ้นการแก้ไขความเข้าใจในเรื่องต่างๆ การอภิปรายเมื่อเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อน มักใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่นๆ เช่น บทบาทสมมุติ ภาพยนตร์ การอ่าน การวิจัย การสาธิต และการบรรยาย

13. การอ่าน (Reading) เป็นกิจกรรมการนิเทศที่ใช้กันทั่วไป ได้มีการพัฒนาห้องสมุดวิชาชีพอ่างกว้างขวางเพื่อส่งเสริมการอ่านในหมู่ครู ให้มีการพัฒนาการอ่าน เพื่อช่วยอบรมให้ความทางการศึกษา

14. การวิเคราะห์ข้อมูลและการคิดคำนวณ (Analyzing and Calculating) เป็นกิจกรรมที่เพิ่มความสำคัญขึ้นเมื่อเกิดความต้องการการประเมินผลโครงการอย่างเป็นระบบ หรือจัดทำบัญชีทางการศึกษา ทักษะของการวิเคราะห์ข้อมูลจะทำให้ได้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์

15. การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นกิจกรรมที่ใช้สร้างความคิดพื้นฐาน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพูดแนะนำในเชิงสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมกลุ่มที่สมาชิกแต่ละคนจะพูดแสดงความคิดเห็นออกมาโดยไม่มีการอภิปรายการวิจารณ์หรือการวิเคราะห์

16. การบันทึกวีดีโอเทปและการถ่ายภาพ (Videotaping and Photographing) กิจกรรมนี้เป็นการใช้ภาพที่มองเห็น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตร การประเมินผล การอบรมให้ความรู้ทางการศึกษาหรืองานประชาสัมพันธ์ การใช้วีดีโอมีประโยชน์มากเมื่อต้องการวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญที่ต้องใช้ข้อมูลทั้งด้านภาพและเสียง

17. การจัดทำเครื่องมือและแบบทดสอบ (Incrementing and Testing) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบทดสอบ การทดสอบปฏิกิริยา การวัดระดับและวิธีการต่างๆ

18. การประชุมกลุ่มย่อย (Buzz - Session) เป็นกิจกรรมของคนกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งอภิปรายกันในหัวข้อที่จำเพาะเจาะจง ให้โอกาสผู้ประชุมได้แสดงความคิดเห็นต่อหัวข้อที่ใช้ประชุมเต็มที่

19. การศึกษานอกสถานที่ (Field Trip) เป็นการศึกษาออกโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายให้ครูได้เห็นการดำเนินงานบางอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับวิชาชีพของเขา เช่น การไปเยี่ยมชมโรงเรียนในชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม ไปต่างประเทศ เป็นต้น แต่กิจกรรมนี้ไม่ได้เป็นการไปเยี่ยมชมเพื่อสังเกตการสอนของโรงเรียนอื่น

20. การเยี่ยมชม (Interdicting) เป็นการไปเยี่ยมชมชั้นเรียนและสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของครู การไปเยี่ยมนี้อาจกระทำโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือคนกลุ่มเล็กๆ กิจกรรมนี้แตกต่างจากการสาธิตที่มีการเตรียมการล่วงหน้าของครูบ้างเล็กน้อยและที่สำคัญที่สุด ผู้เยี่ยมชมจะได้เห็นภาพที่ใกล้เคียงของจริงมากที่สุด

21. บทบาทสมมุติ (Role-Playing) บางครั้งเป็นการใช้บทบาทในสังคมมีประโยชน์ในการเรียนรู้และวิเคราะห์ความรู้สึก ในทางการศึกษาได้มีการพัฒนากิจกรรมนี้มาจากบทบาทในสังคมและกลายมาเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งในการปฏิบัติจริงปัญหาของครู จะได้รับการนำมาเขียนโครงการ โดยใช้บทบาทสมมุติ

22. การเขียน (Writing) แม้กิจกรรมนี้จะใช้กันแพร่หลายในส่วนที่เกี่ยวข้องวารสารการนิเทศ และการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษา กิจกรรมนี้เป็นที่ต้องการในงานนิเทศแทบทุกชนิดเป็นศูนย์กลางระบบสื่อสารของโรงเรียน

23. การปฏิบัติตามคำแนะนำ (Guided Practice) เป็นการจัดกิจกรรมของแต่ละบุคคลหรือคนกลุ่มเล็กๆ เป็นส่วนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ซึ่งเน้นที่การกระทำมากกว่าการพูดในการปฏิบัติงานผู้นิเทศจะใช้เทคนิคนี้ก็ไม่เสมอไป อาจเป็นการดำเนินการของแต่ละคนด้วยการกำหนดกิจกรรมจากเนื้อหาหรือบทความที่ศึกษา

สรุปได้ว่ากิจกรรมการเทศการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้การดำเนินการนิเทศให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ กิจกรรมที่นิเทศประกอบด้วย การสังเกต การสอนการสาธิตการสอน การเยี่ยมชั้นเรียน การประชุม การบรรยาย การอภิปราย การใช้โสตทัศนวัสดุ การสัมภาษณ์ บทบาทสมมุติ การเขียน การจัดทัศนศึกษา เป็นต้น

2. การนิเทศภายในโรงเรียน

2.1 ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

นิยม สะอาดแก้ว (2545 : 9) การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก คือ การสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมให้เต็มวัยและตามศักยภาพ โดยความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545 : 26 - 27) การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูในสถานศึกษานั้น ในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

ลีปนันท เกตุทัต (2528 : 132; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นการนิเทศการศึกษาโดยอาศัยบุคลากรในโรงเรียนเอง ผู้นิเทศได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือหัวหน้าหมวดวิชา รวมทั้งครูที่มีความรู้ความสามารถและความชำนาญ ตลอดจนมีประสบการณ์ในการสอนเฉพาะสาขาวิชา บุคคลเหล่านี้จะต้องมีความสามารถนิเทศครูในโรงเรียนในรูปของการเป็นที่ปรึกษา การปรึกษางานในหมู่คณะ การให้ความรู้เพิ่มเติมโดยถือหลักการฝึกกำลังปฏิบัติงานให้สำเร็จได้ด้วยดี

นวลจันทร์ พูลสวัสดิ์ (2546 : 15) กล่าวว่า การนิเทศภายในหมายถึง ความพยายามทุกวิถีทางของบุคลากรที่อยู่ในโรงเรียน มีผู้บริหารโรงเรียน คณาจารย์และครูผู้สอนที่จะนำไปแก้ไขปรับปรุง แนะนำ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้บรรลุจุดหมายตามที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการพัฒนา สร้างสรรค์การปฏิบัติงานของครูต่อการศึกษาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นด้วย ”

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547 : 22) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนคือ กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเอง แก่ครูและนักเรียนเพื่อการปรับปรุงตัวของเขา ตลอดจนสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

2.2 ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน

กฤษณี น้ำเพชร (2521 : 41- 42; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 51) กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในสรุปได้ดังนี้

1. การนิเทศเป็นการส่งเสริมคุณภาพทางการเรียนการสอน
2. ครูได้รับการนิเทศเพื่อความเจริญทางการเรียนการสอนและทางวิชาการ
3. โรงเรียนต้องมีการนิเทศเพราะ โครงการที่ประกอบด้วยข้อมูลจากการนิเทศจะสามารถช่วยในการจำแนกคุณภาพของครูและความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน
4. การนิเทศสามารถกระตุ้นและนำทางความคิดใหม่ให้เกิดขึ้นกับครูภายในโรงเรียน
5. โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องอบรม โดยกระทำต่อเนื่องกันไป เพราะความก้าวหน้าทางวิทยาการเพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ
6. เพื่อเป็นการช่วยให้ครูได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยทั่วๆ ไป ปรัชญาของโรงเรียน วัตถุประสงค์เฉพาะของโรงเรียนเพื่อช่วยให้ครูดำเนินการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น
7. เพื่อเป็นการส่งเสริมขวัญและกำลังใจของครู และก่อให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยในการทำงานร่วมกัน

สดีโส ศรีสวัสดิ์ (2546 : 7) กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องจัดการนิเทศภายในด้วยความร่วมมือกันเองของบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อปรับปรุงพัฒนางานด้านต่างๆ ของโรงเรียนจะสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ในโรงเรียนได้ตรงสภาพปัญหาความต้องการ

กรองทอง จิระเชษฐกุล (2550 : 4) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นของการนิเทศภายใน โรงเรียน คือ 1) ปรับปรุงคุณภาพของการจัดการศึกษา ให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน 2) ปริมาณศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอกับความต้องการของครูและสถานศึกษา 3) บุคลากรภายในสถานศึกษา มีความรู้ความสามารถ มีความคุ้นเคยและใกล้ชิดปัญหา มากที่สุด 4) บรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเอง และสามารถปฏิบัติงานนิเทศได้อย่าง ต่อเนื่อง

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545 : 26) กล่าวว่า ภายใต้อกรอบแนวปฏิบัติของการปฏิรูปโรงเรียน หรือสถานศึกษาตามนโยบายแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนจะมีส่วนสำคัญต่อผลสำเร็จของการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญดังต่อไปนี้

1. เพื่อช่วยให้ครู อาจารย์ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการบริหารและวิชาการ เช่น กำหนดทางเลือก การสร้างสื่อและเครื่องมือการเรียนการสอนหรือนวัตกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับภาพทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมขององค์กร
2. เพื่อให้ครู อาจารย์สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กได้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered)
3. เพื่อให้ครูตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้
4. เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม สร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้สอน
5. เพื่อมุ่งให้เกิดความร่วมมือ ประสานงานกันเป็นอย่างดีภายในระบบงานของโรงเรียน
6. เพื่อควบคุมมาตรฐานและพัฒนางานด้านการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการก้าวสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา(Quality Assurance)

สรุปได้ว่าการจัดให้มีกรนิเทศภายในโรงเรียน ก็เพื่อหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมทั้งการเรียนการสอน การทำงานเป็นทีม การสร้างเจตคติที่ดีในการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในที่สุด

2.3 งานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน

เนกเลย์ และ อีแวนส์ (Neagley and Evans, 1964 : 105-106; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 41) ได้กล่าวถึงงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารไว้ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมให้ครูแต่ละคน หรือทั้งกลุ่มสามารถแสดงความสามารถออกมาอย่างมีอิสระ และปรับปรุงการเรียนการสอนร่วมกับบุคคลอื่น

2. ทำงานกลุ่มในการสร้างและดำเนินการให้เป็นไปตามปรัชญาที่ตั้งไว้ ซึ่งมีส่วนสอดคล้องกับปรัชญาของชุมชน

3. พัฒนาทางการสอน

4. พัฒนาหลักสูตร

5. ดูแลโครงการนิเทศในโรงเรียนให้เป็นไปได้ด้วยดี

6. ดำเนินการวัดผลและประเมินผลโครงการทั้งระบบ

7. ช่วยให้มีการจัดตั้งผู้เชี่ยวชาญในการสอนและใช้ขณะนี้ให้มีประสิทธิภาพ

8. รับผิดชอบในการจัดโครงการส่งเสริมความรู้แก่ครูประจำการในโรงเรียน

9. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสาร และความคิดซึ่งกันและกัน ระหว่างครูและบุคคลอื่นๆ

10. จัดดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น อุปกรณ์ หนังสือ และแหล่งวิชาการ

11. จัดให้มีการพัฒนาทางการนิเทศใหม่ในท้องถิ่น

แฮร์ริส (Harris, 1985: 11-12; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) ได้เสนอความคิดเรื่องงานนิเทศการศึกษาไว้ 10 ประการ คือ

1. งานเกี่ยวกับด้านหลักสูตรซึ่งเกี่ยวกับการวางโครงสร้างหลักสูตร ทำประมวลการสอน โครงการสอน กำหนดตัวผู้สอน วัน เวลา สถานที่ และแบบที่จะสอนตลอดจนสร้างเกณฑ์มาตรฐานการสอน

2. การจัดกระบวนการสอน โดยการแปลงหลักสูตรที่วางไว้มาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน

3. การคัดเลือกบุคลากรผู้สอน โดยเลือกสรรให้เหมาะสมกับงาน การสอบคัดเลือกการพัฒนา และเก็บรักษาทะเบียนเกี่ยวกับบุคคล

4. การจัดอำนวยความสะดวกออกแบบการจัดเตรียมบริบททำให้ความสะดวกและเหมาะสมกับผู้สอน รวมทั้งการจัดวางแผนอาคารเรียนที่ถูกต้อง และมีเครื่องแสดงบอกที่เก็บผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาให้หยิบใช้ได้ง่าย

5. จัดวัสดุอุปกรณ์การสอน ตรวจสอบและคัดเลือกวัสดุอุปกรณ์การสอนที่จะนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อการสอน

6. การจัดอบรมครูประจำการ โดยจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ครูก้าวหน้า และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นทางด้านวิชาการ

7. จัดปฐมนิเทศครูใหม่ หรือครูที่ย้ายมาใหม่ ให้รู้และเข้าใจในสิ่งที่จำเป็นในการปฏิบัติงานเพื่อลดอุปสรรคและทำงานได้ผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

8. จัดบริการด้านอื่น ที่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย หลักการของการเรียนการสอนในโรงเรียนเช่น การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน การจัดบริการด้านต่างๆ ให้ครูใช้ความสามารถภาพของตนได้เต็มที่

9. สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในทางที่เกี่ยวข้องกับการสอน ประกอบด้วยการแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้ชุมชนทราบ แสวงหาและเลือกใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

10. การประเมินผล มีการวางแผน จัดระเบียบประเมินผลและดำเนินการประเมินผลในทุกแห่งของโรงเรียนที่จะมีผลต่อการสอน

กรมวิชาการ (2544 : 17-25) กล่าวถึง แนวดำเนินการนิเทศภายในสรุปได้ว่าการดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรจะได้กำหนดงานรับผิดชอบที่เหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ด้านต่างๆ คือ งานแผนงาน โครงการ งานพัฒนาสื่อและการนิเทศ งานบริการและอำนวยความสะดวก งานติดตามและประเมินผล งานวิจัยในชั้นเรียน และสาระการนิเทศช่วยเหลือการทำงานของครูและโรงเรียนประกอบด้วย งานพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนและปัจจัยสนับสนุน งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ งานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อัสนีย์วัฒน์ แสงทะตา (2546:45) กล่าวว่า การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยพัฒนาการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่สนับสนุนในเรื่องของการวิจัยชั้นเรียนเพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อตัวนักเรียน

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปว่ามีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับงานนิเทศภายในโรงเรียนไว้หลายทัศนะ ผนวกกับแนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สรุปว่างานนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกได้ 7 ด้านคือ

1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน เป็นงานที่ต้องดำเนินการวางแผนงานและโครงการการดำเนินการตามแผน และการประเมินแผนงานและโครงการนิเทศภายในโรงเรียน

2. ด้านการพัฒนาบุคลากรเป็นงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความก้าวหน้า และพัฒนาครูให้เต็มศักยภาพ ด้วยวิธีการต่างๆ

3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร เป็นงานเกี่ยวกับการวางโครงสร้างหลักสูตร ทำประมวลการสอน โครงการสอน กำหนดตัวผู้สอน วันเวลา สถานที่ และแบบที่จะสอนตลอดจนสร้างเกณฑ์มาตรฐานการสอน

4. ด้านกระบวนการสอน โดยการแปลงหลักสูตรที่วางไว้มาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน

5. ด้านสื่อการเรียนรู้ เป็นการดำเนินการเพื่อให้ครูสามารถนำสื่อการเรียนรู้ที่เป็นวัสดุอุปกรณ์การสอน เทคนิควิธีสอน และแหล่งเรียนรู้มาจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน เป็นการส่งเสริมการวิจัยการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนซึ่งเป็นการส่งเสริมพัฒนาครูให้สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ และพัฒนาความเป็นมืออาชีพแก่ครู

7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องว่า สถานศึกษาของตนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศ

มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด ความหมาย หลักการเกี่ยวกับบทบาทดังต่อไปนี้

ภิญโญ สาร (2523 : 304 ; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ หมายถึงความมุ่งหวัง ที่บุคคลอื่นคาดหวังว่าบุคคลในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งควรจะทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง บทบาทหน้าที่ มีควบคู่กับตำแหน่งที่บุคคลดำรงอยู่เสมอ

เดวิส (1962 : 40; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าวว่า การที่บุคคลจะดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ต้องมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ กำหนดควบคู่ไปกับตำแหน่งนั้นเสมอ และบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่กำหนดไว้จะต้องเป็นที่รู้และเข้าใจกันระหว่างบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งเองและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

กู๊ด (Good 1973 : 502 ; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าวว่าความหมายของบทบาทว่า บทบาทหมายถึง (1) ลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลภายในกลุ่ม (2) รูปแบบของพฤติกรรมที่คาดหวังตามตำแหน่งหน้าที่ หรือการแสดงออกของแต่ละบุคคลความมุ่งหวังของสังคม

จากทฤษฎี แนวคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทหมายถึงลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกตามตำแหน่งที่บุคคลนั้นได้รับ การแสดงออกนั้นย่อมผูกพันกับความคิดของผู้ดำรงตำแหน่งเอง และตามความคาดหวังของผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตำแหน่งนั้น

3.1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน

นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้
 สัจด์ อุทรานนท์ (2523:64; อ้างถึงในกฤษฎา สิงขร , 2552 : 23) กล่าวไว้ว่า หน่วย
 ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาได้กำหนดขั้นตอนการนิเทศไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. กระบวนการวางแผน
 - 1.1 การวางแผนการนิเทศ
 - 1.2 การสร้างความเข้าใจและการให้ความรู้
2. การปฏิบัติการณ์นิเทศ
3. การสร้างขวัญและกำลังใจ
4. การประมวลผลการนิเทศ

วัชร เล่าเรียนดี (2548 : 27 - 28) ได้เสนอถึงกระบวนการนิเทศภายในที่เป็นการ
 ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง ดังนี้

1. วางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
2. เลือกประเด็นหรือเรื่องที่สนใจจะปรับปรุงและพัฒนา
3. นำเสนอโครงการที่จะพัฒนาและขั้นตอนการปฏิบัติให้ผู้บริหารโรงเรียนได้รับ
 ทราบเพื่ออนุมัติการดำเนินการ

4. ให้ความรู้หรือแสวงหาความรู้จากเอกสารต่างๆ และการจัดฝึกอบรมเชิง
 ปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการสอนในชั้นเรียนและความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนและ
 นวัตกรรมใหม่ๆ ที่น่าสนใจ

5. จัดทำแผนการนิเทศ กำหนด วัน เวลา ที่จะสังเกตการสอน ประชุมปรึกษาหารือ
 เพื่อและเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์

6. ดำเนินการตามแผนการนิเทศที่ได้วางไว้โดยครูและผู้นิเทศ
7. สรุปและประเมินผลการปรับปรุงและพัฒนา รายงานผลสำเร็จ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2538 : 85 - 86; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36)
 กล่าวถึงกระบวนการในการวางแผนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบมี 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียมการ (Preparation)
 - 1.1 การประชุมครู อาจารย์เพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดทำแผนของโรงเรียน
 - 1.2 การเตรียมจำนวนงบประมาณเพื่อจัดทำโครงการและกิจกรรมให้เหมาะสม
 - 1.3 การจัดคณะทำงานเป็นแผนงานแต่ละชุด
2. ขั้นวางแผน (Planning)

2.1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้สภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหาร
และนิเทศภายในโรงเรียน

2.2 การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วน

2.3 การจัดทำแผนงานและโครงการ

2.4 นำแผนและโครงการเสนอต่อที่ประชุมของครู อาจารย์ เพื่อขอความเห็นชอบและสนับสนุนการดำเนินงาน

3. ขั้นปฏิบัติตามแผน (Implementation)

3.1 ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

3.2 การประสานงานและการมอบหมายงานอย่างชัดเจน

3.3 การประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเมื่อมีปัญหาและอุปสรรค

4. ขั้นประเมิน ปรับงาน และจัดทำแผนใหม่ (Follow – up and Replant)

4.1 ติดตามผลการปฏิบัติงานอยู่เสมอ

4.2 รายงานความคืบหน้าของโครงการและกิจกรรม

4.3 วิเคราะห์ ปรับปรุง ขอบกพร่องและนำไปดำเนินการจัดทำแผนใหม่ในปี

ต่อไป

สรุปได้ว่าบทบาทด้านกระบวนการนิเทศภายใน หมายถึงกระบวนการดำเนินการ
เพื่อให้การดำเนินการนิเทศภายในประสบผลสำเร็จโดยมีกระบวนการตั้งแต่ การเตรียมการวางแผน
การวางแผน ดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการนิเทศภายใน ดังนั้นผู้บริหารควรมีบทบาท
ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน และกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน

2. สร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศ
ภายในโรงเรียนให้แก่คณะครู

3. จัดทำข้อมูล และสารสนเทศการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ

4. สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน
และปัญหา

5. สนับสนุนการดำเนินการนิเทศภายใน โดยใช้กิจกรรมที่เหมาะสมกับงาน

6. มีการประเมินผลการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ

3.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร

กัญญา สาร (2523 : 363; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 46) กล่าวถึงการ
พัฒนาบุคลากรว่า การพัฒนาบุคลากรหมายถึงการสนับสนุน ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีต่างๆ

เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูอาจารย์ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่การเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมครูประจำการหมายถึง การให้การศึกษาแก่บุคคลที่กำลังดำรงตำแหน่งอยู่ โดยไม่ก่อให้เกิดการเสียหายแก่หน่วยงานในขณะที่บุคคลนั้นกำลังรับการฝึกอบรมหน่วยงานอาจจัดขึ้นเอง เป็นทางการหรือเชิญผู้ชำนาญมาฝึกให้อย่างไม่เป็นทางการ โดยบุคลากรยังคงปฏิบัติงานต่อไป ตามปกติด้วย หรือหน่วยงานอาจขอให้หน่วยงานอื่นรับหน้าที่ฝึกอบรมแทนก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534:35–36; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) ได้เสนอกิจกรรมการนิเทศ ซึ่งเป็นกิจกรรมพัฒนาบุคลากร คือ

1. การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติแผนได้ตามที่กำหนด
2. การปฐมนิเทศครูใหม่ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจ หลักและแนวทางในการปฏิบัติงาน
3. การให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน
4. การอบรมเพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน
5. การประชุมปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงาน
6. การสัมมนา เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
7. การระดมความคิด เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
8. การสาธิตการสอน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ประสบการณ์การสอนเพิ่มขึ้น
9. การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน
10. การสนทนาทางวิชาการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
11. การเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ และเจตคติที่ดีในการทำงาน
12. การศึกษาดูงาน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่จากการศึกษาดูงาน
13. การสังเกตการณ์สอน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีทักษะและเจตคติที่ดีในการสอน

14. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้การนิเทศได้รับความรู้และประสบการณ์ตรงในการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

15. การเขียนเอกสาร บทความทางวิชาการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ความเข้าใจและพัฒนางานที่รับผิดชอบ

16. การจัดนิทรรศการเพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจประสบการณ์ใหม่ๆ

จากข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารด้านการพัฒนาบุคลากร หมายถึงการดำเนินการพัฒนาครูให้มีความ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลด้วยวิธีการต่างๆ ผู้บริหาร โรงเรียนควรมีบทบาทดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ
2. ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาและดูงานนอกสถานที่
3. จัดให้มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู
4. สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการแก่ครูด้วยกัน
5. สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อ หรือเข้ารับการฝึกอบรม
6. ส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการ เพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ครู
7. ส่งเสริมการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
8. ส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาคมวิชาชีพหรือสร้างเครือข่ายที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครู

9. เสนอแนะ แหล่งค้นคว้าทางวิชาการที่เหมาะสม ทันสมัย แก่ครู

3.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ได้มีผู้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้หลายทัศนะด้วยกัน

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 58; อ้างถึงในนิตย์ ประจักษ์, 2548 : 36) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสรุปได้ว่ามีขั้นตอนตั้งแต่การตั้งวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ การเลือกเนื้อหาให้ตรงและครอบคลุม ชนิดของประสบการณ์การเรียนรู้ หลักสูตรมีความหมาย 3 ประการ คือ

1. หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการ และการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนหลักการที่มุ่งหมายไว้

2. หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output)

3. หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนมุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้
เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

สรุปได้ว่าหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์หรือข้อกำหนดต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้
ผู้เรียนได้เรียน รวมทั้งแนวทางในการใช้หลักสูตรนั้นให้ประสบผลสำเร็จด้วย หลักสูตร จึงมี
ความสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นครูจะต้องทำความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับ
หลักสูตรให้ถ่องแท้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปในทางที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535:38 ; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าว หลักสูตร
เป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอน ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอนจะทำให้การ
จัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีทั้งแก่ผู้เรียนเองและช่วยให้ครูได้มีทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน
ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงแนวทางการ
พัฒนาหลักสูตรไปใช้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545:6-9) กล่าวถึงยุทธศาสตร์การ
ปฏิรูปหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วยมาตรการดังนี้

1. ส่งเสริมให้มีการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ
ผู้เรียนและท้องถิ่น
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. สร้างเครือข่ายประชาคมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
4. เร่งรัด กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้อย่างถูกต้องและ
เหมาะสมกับผู้เรียน

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ในการใช้
หลักสูตรโรงเรียนจะต้องยึดจุดหมาย หลักการ โครงสร้างของหลักสูตรเป็นหลักและปฏิบัติตาม
แนวการใช้หลักสูตร โดยการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ ภายใน
โรงเรียนให้หลักสูตรบรรลุถึงเป้าหมาย ดังนั้นบทบาทด้านการพัฒนาหลักสูตร หมายถึงการ
ดำเนินการเพื่อให้ครูมีความเข้าใจถึงจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการ
สอน การวัดผลและการประเมินผลตามหลักสูตร เพื่อให้ครูนำหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอนอย่าง
มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ที่จะช่วยครูผู้สอนให้เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร
และการนำหลักสูตรไปใช้ให้กระจ่างชัด โดยดำเนินการตั้งแต่ การวางแผนสร้างหลักสูตร การใช้
หลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตรซึ่งจะช่วยส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

3.4 ด้านกระบวนการสอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 72 - 73; อ้างถึงในนิตย์ ประจักษ์, 2548 : 46) ให้ความหมายของการสอนสรุปได้ว่าการสอน (Teaching) หมายถึงการถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ นักเรียน การเรียนการสอน (Instruction) มีความหมายกว้างกว่าการสอนซึ่งหมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอน เช่น การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างการสอน การทดสอบ องค์ประกอบการสอนประกอบด้วยเนื้อหาสาระ ทักษะกระบวนการและการประเมินผลมี องค์ประกอบย่อยได้แก่ การเตรียมการสอน วัตถุประสงค์วิชา เอกสารประกอบการสอน ความสามารถในการสอนการจัดกิจกรรมการสอน การใช้สื่อการสอนและการประเมินผลการสอน ซึ่งการสอนจะดำเนินไปด้วยดีโดยคำนึงการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ คือตัวป้อน (Input) ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน เนื้อหาวิชา สื่อการสอนซึ่งอำนวยความสะดวก กระบวนการ (Process) หมายถึง กระบวนการจัดการสอน เป็นการวางแผนการสอนการจัดกิจกรรมการสอนและการ ประเมินผลการสอนผลผลิต (Product) เป็นผลสมบูรณ์ของผู้เรียนจากการวัดและประเมินผลการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ปรารถนาของผู้เรียนเป็นไปตามความคาดหวังของหลักสูตร การ สอนประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการเรียนการสอน ประกอบด้วยการศึกษาจุดมุ่งหมายในรายวิชาศึกษา พื้นฐานผู้เรียน กำหนดเนื้อหา กำหนดสาระ กำหนดวัสดุฝึกและอุปกรณ์การสอน
2. ขั้นดำเนินการสอน ประกอบด้วยคำแนะนำตัวเอง ทำความรู้จักกับผู้เรียน อธิบายรายวิชา วิธีการเรียนให้ผู้เรียน การจัดกิจกรรม การวัดผล เปิดโอกาสผู้เรียนมีส่วนร่วมให้ข้อคิด และเสนอแนะ

3. ขั้นการประเมินผล ว่าการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537:69-71; อ้างถึงในนิตย์ ประจักษ์, 2548 : 48) กล่าวถึงสอน เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ การเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นระดับใดจะมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง อยู่ 3 ประเภท คือ ผู้เรียน ผู้สอน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน การสอนแต่ละครั้งย่อม แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการสอน เนื้อหาสาระ การแสวงหาความรู้หรือกลวิธีการ สอนที่ผู้สอนเลือกนำมาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ดังนั้นการออกแบบการสอน (Instructional Design) มีข้อพิจารณา ดังนี้

1. สอนทำไม หมายถึง จุดประสงค์ของการเรียนการสอน
2. สอนอะไร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จะสอน
3. สอนอย่างไร หมายถึง กิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นเพื่อให้ บรรลุถึงระดับการเรียนรู้ที่พึงประสงค์

4. ผลการสอนเป็นอย่างไร หมายถึง การประเมินผลการสอนจะทราบได้อย่างไรว่าการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ได้เกิดขึ้นแล้ว

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบมีขั้นตอนประกอบด้วย การวางแผนการสอน การดำเนินการสอน และการประเมินผลการสอน ดังนั้นบทบาทด้านกระบวนการสอนหมายถึงการดำเนินการเพื่อให้ครุมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้

1. จัดให้ครูวางแผนการสอนไว้ล่วงหน้า
2. ส่งเสริมให้ครูศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล
3. เสนอแนะให้ครูกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก
4. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
6. สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
7. ส่งเสริมให้ครูอาจารย์เข้าใจหลักการและวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียน
8. เสนอแนะให้ครูวัด และ ประเมินผลการสอนด้วยวิธีที่หลากหลายตามสภาพจริงเพื่อแก้ไข ปรับปรุงการสอน
9. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแฟ้มสะสมงานของตนเอง และของนักเรียน

3.5 ด้านสื่อการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ทุกประเภท นักวิชาการกล่าวถึงสื่อการเรียนรู้ ดังนี้

วนิดา จิงประสิทธิ์ (2532 : 7; อ้างถึงในนิศย์ ประจงแต่ง, 2548 : 36) กล่าวว่า สื่อการสอน (Instruction Media) หมายถึง สิ่งที่น่าความรู้ไปสู่ผู้เรียน อยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์หรือไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็ได้ สื่อการสอนที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็คือ สื่อประเภทโสตทัศนูปกรณ์ (Audio – Visual Aids) หมายความว่า วัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ และวิธีการทางโสตทัศนศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 257; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 46) กล่าวถึงงานบริหารของงานสื่อการสอนสรุปได้ว่า มี 6 ประการ คือ

1. การจัดหาสื่อการสอนเพื่อบริการ
2. การจัดเก็บสื่อการสอนเพื่อบริการ

3. การบำรุงรักษาสื่อการสอน
4. การประชาสัมพันธ์งานสื่อการสอน
5. การจัดโครงการของงานสื่อการสอน
6. การประเมินผลสื่อการสอน

เยวพา เตชะคุปต์ (2542:69-70) กล่าวถึง การจัดหาและการผลิตสื่อ สรุปได้ว่าสื่ออาจแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ สื่อสำหรับการสอนของครู สื่อประกอบบทเรียน และสื่อสำหรับจัดสภาพแวดล้อม

กรมวิชาการ (2545:7-8) กล่าวถึงสื่อการเรียนรู้สรุปได้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ เหตุการณ์ หรือความคิดถือเป็นสื่อการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น สื่อจำแนกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 3 ประเภท คือ

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ
2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ได้ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมือโสตทัศนวัสดุหรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ๆ
3. สื่ออื่นๆ หมายถึงสื่อที่เป็นบุคคลสื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สื่อกิจกรรมและกระบวนการ สื่อวัสดุเครื่องสื่อและอุปกรณ์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 29-30) กำหนดด้านยุทธศาสตร์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยกำหนดมาตรการ ดังนี้

1. ส่งเสริมการจัดหา ใช้ และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดหา และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและการจัดการศึกษา

3.6 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546:69) กล่าวว่า การวิจัยหมายถึงกระบวนการแสวงหาความรู้เพื่อตอบคำถาม หรือแก้ไขปัญหาที่มีอยู่อย่างเป็นระบบและมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน โดยเริ่มจากการที่ครูจะต้องรู้ว่าคำถามที่ต้องการคำตอบคืออะไร ข้อมูลที่จะนำมาตอบคำถามเหล่านี้ ได้แก่อะไรบ้าง จะใช้วิธีการและเครื่องมืออะไรในการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว วิธีการและเครื่องมือจะกำหนดและสร้างอย่างไรจึงจะเหมาะสมและทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ดี เชื่อถือได้ เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วจะวิเคราะห์อย่างไรและจะแปลความหมายผลการวิเคราะห์อย่างไร เพื่อที่จะได้ตอบคำถามที่ได้กำหนดไว้

ชูศรี วงศ์รัตนะ และคณะ (2544 : 80 - 81) กล่าวถึงขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนสรุปได้ว่ามี 7 ขั้นตอนคือ กำหนดปัญหาหรือค้นหา เตรียมการและวางแผน ปฏิบัติตามแผนการสังเกต การสะท้อนกลับ วิเคราะห์และสรุปผล เขียนรายงานการวิจัย

กาญจนา วัฒนาฯ (2545 : 8) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัย หมายถึง การค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ ด้วยวิธีการที่มีระบบแบบแผนที่เชื่อถือได้ มีจุดหมายแน่นอน เพื่อให้ได้มาซึ่งกฎเกณฑ์ ทฤษฎีที่สามารถอ้างอิงและทำนายปรากฏการณ์ต่างๆได้

ธีระพัฒน์ ฤทธิ์ทอง (2545:3) ได้กล่าวไว้ว่าการวิจัย หมายถึง การศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบเพื่อทำความเข้าใจและแสวงหาคำตอบของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู

พิชัย ญาณศิริ (2545 : 31) กล่าวถึงกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนสรุปว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research : CAR) หมายถึงการทำงานเป็นระบบเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนา ในสิ่งที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้ปัญหาหมดไป หรือทำสิ่งที่ดียอยู่แล้วให้ดียิ่งๆ ขึ้นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นการวิจัยที่ไม่เน้นระเบียบวินัยแบบแผน (Informal Research) แต่เน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนในสถานการณ์จริง ทำอย่างรวดเร็ว ครูทุกคนสามารถทำการวิจัยได้โดยไม่ต้องกังวลว่าวิธีการดำเนินการวิจัยที่ใช้จะผิดหลักวิชา เพราะเมื่อใดก็ตามที่ทำวิจัยแล้วปัญหาในห้องเรียนหมดไปก็ไม่ต้องวิตกหรือสงสัยว่าวิธีการที่ครูเลือกมาแก้ปัญหานั้นสามารถแก้ปัญหานั้นได้จริงหรือไม่ ไม่ต้องกลัวคำวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ด้วยเหตุผลที่ว่า การทำการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนคือการลงมือแก้ปัญหา ไม่ใช่การสร้างหรือการทดสอบความแกร่งของทฤษฎี ดังนั้นจึงควรจัดทำในลักษณะเป็นการวิจัยแบบร่วมมือ (Collaborative Research) มีเพื่อนครูร่วมมือในทุกวงจรของการทำงานตั้งแต่การวางแผนลงมือวิจัย สังเกตการณ์สอนและสะท้อนผลการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้การวิจัยได้รับการตรวจสอบ และปรับปรุงพัฒนาจากผู้ปฏิบัติที่เข้าใจปัญหาร่วมกันอยู่เสมอ ทำให้การวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์แก้ปัญหาในชั้นเรียนได้อย่างแท้จริง(Research Utilization)

คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2546 : 13) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัย หมายถึง กระบวนการเสาะแสวงหาความรู้เพื่อตอบคำถามหรือแก้ไขปัญหาที่มีอยู่อย่างเป็นระบบ และมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

สรุปว่ากระบวนการวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนตั้งแต่ การกำหนดปัญหา การวางแผนการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลและการรายงาน กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ที่ดี บทบาทด้านการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึงการดำเนินการเพื่อให้ครูสามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทในการนิเทศภายใน โดยผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้

1. กระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
2. จัดหาเอกสารที่เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า
3. สนับสนุนการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
4. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
5. ส่งเสริมและให้กำลังใจในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
6. แนะนำให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

3.7 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

มีผู้อธิบายความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 2; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 52) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้นั้นจะให้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543:12; อ้างถึงในนิตย์ ประจงแต่ง, 2555 : 46) ได้ระบุบทบาทผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักเข้ามามีส่วนส่งเสริมสนับสนุนและร่วมคิดร่วมทำร่วมทั้งจะต้องมีการทำงานเป็นทีมโดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มองเห็นคุณค่าและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในและดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยมีการติดตามและกำกับดูแล การดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ

สรุปว่าการประกันคุณภาพ คือกระบวนการบริหารหรือแนวปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องว่า สถานศึกษาของตนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด จึงเป็นความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ เพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด6 มาตรา48 ระบุว่าให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก สารบัญญัติดังกล่าวเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

สรุปได้ว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก มีกระบวนการประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักเข้ามามีส่วนส่งเสริม สนับสนุน และร่วมคิดร่วมทำ ต้องมีการทำงานเป็นทีมกำกับ ติดตาม ดูแลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียนจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

ผู้บริหารมีบทบาทในการบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม โดยผู้บริหารควรจะเป็นแกนนำในการจัดทำแผน รวมทั้งกำกับติดตามให้มีการดำเนินงานตามแผน การนำผลการประเมินตนเองมาใช้ในการปรับปรุงสถานศึกษา และการรายงานผลให้สาธารณชนรับทราบ ดังนั้นบทบาทการนิเทศภายในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารจะมีบทบาทตั้งแต่การเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษา การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และการรายงานผลการดำเนินการ สรุปได้ว่าผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้

1. สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
2. สนับสนุนให้ครูร่วมกันจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ
3. ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมกันดำเนินการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เช่นการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติการ เป็นต้น
4. สนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเอง
6. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไข และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง
7. สนับสนุนให้ครูเผยแพร่ผลงานต่อสาธารณชนเพื่อสร้างความภาคภูมิใจร่วมกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี – สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ครั้งนี้ได้ศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

ไพสิน นกศิริ (2541 : 55) ผลการศึกษาภาคินพนธ์พบว่า การนิเทศภายในส่วนใหญ่จะขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการนิเทศการศึกษา ขาดแคลนงบประมาณดำเนินการ ขาดวัสดุอุปกรณ์ สื่อ เครื่องมือในการนิเทศ ครูไม่ยอมรับการนิเทศ และอีกส่วนหนึ่งพบว่า ระบบนิเทศของโรงเรียน ให้ความสำคัญความจำเป็นในการทำงานอย่างเป็นระบบและการพัฒนาตนเองของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศน้อยมาก ด้านความต้องการ การนิเทศภายในของโรงเรียนนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นรวมถึงการสร้างความตระหนักให้ครูผู้สอนเห็นความสำคัญจะต้องพัฒนานักเรียนให้มีการพัฒนาทุกด้านเต็มตามวัย เต็มตามศักยภาพ ตามกรอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร สภาพความสำเร็จของการนิเทศภายในสถานศึกษา

1. ครูตระหนักถึงความสำคัญและพัฒนานักเรียนให้ตรงตามความต้องการพัฒนา
2. ครูสามารถปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตนให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอตรงตามความต้องการพัฒนานักเรียนด้วยเทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพ

3. ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

นันทนา เต่าทอง (2542 : 105 - 134) ได้ศึกษาการดำเนินงานว่าการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ผลการดำเนินงานนิเทศภายในทั้ง 5 ด้านตามทฤษฎี กลไกแมน ประชากรที่ใช้คือผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนที่รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียน พบว่าโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ผลการดำเนินงานนิเทศภายในทั้ง 5 ด้าน โดยในส่วนของผู้บริหารโรงเรียนดำเนินแต่ละด้าน การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ใช้กิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1. การตรวจแผนการสอน เพื่อให้ครูได้รับการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น ผู้บริหารส่วนใหญ่พิจารณาเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรมากที่สุดรองลงมาคือความสอดคล้องของแผนการสอนกับกำหนดการสอนและหลักสูตร และครบถ้วนขององค์ประกอบที่สำคัญของแผนการสอน ตามลำดับ กิจกรรมการให้คำแนะนำปรึกษาผู้บริหารดำเนินมากที่สุดคือเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยส่งครูเข้ารับการอบรม รองลงมาเปิดโอกาสให้ครูเข้าพบ

ทุกขณะเมื่อมีปัญหา และจัดทำตำรา เอกสาร หนังสือต่างๆ มาให้คณะครูได้ศึกษาค้นคว้าตามลำดับ เรื่องที่ผู้บริหารให้คำแนะนำปรึกษามากที่สุดคือ การจัดทำแผนการสอน รองลงมาเป็นการบรรยายการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางตามลำดับ กิจกรรมการสังเกตการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นผู้สังเกตการสอน รองลงมาเป็นการประชุมปรึกษาหารือก่อนที่จะสังเกตการสอน สังเกตการสอนเมื่อครูพร้อมและเป็นความต้องการของครู นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอนมาวิเคราะห์ร่วมกับครู และมีการประชุมครูก่อนสังเกตการสอน และผู้สังเกตเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้รับการสังเกตตามลำดับ

2. การสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิชาชีพ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการโดยส่งครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาชีพ รองลงมาเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำการจัดทำแผนสะสมงานให้กับครูและให้ครูได้ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพตามลำดับต่อไป การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การวางแผนปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้งกลุ่มมีมากที่สุด รองลงมาเป็นการดำเนินการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และตั้งเป้าหมายการทำงานร่วมกันทั้งกลุ่ม ตามลำดับ

3. การพัฒนาหลักสูตร ที่มีการดำเนินการมากที่สุด คือผู้บริหารส่งครูเข้ารับการอบรม / สัมมนา ประชุมเชิงวิชาการ รองลงมาคือให้ครูศึกษาค้นคว้าเอกสารหลักสูตรและจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ

4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน การดำเนินการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่จัดหาเอกสารเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนให้ครูศึกษาค้นคว้า รองลงมาเป็นการส่งครูเข้ารับการอบรมการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ตามลำดับ

5. ปัญหาในการดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ มีข้อจำกัดเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำเนินงาน รองลงมาคือผู้รับผิดชอบขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงาน และขาดสื่อหรือเครื่องมือในการดำเนินงาน ตามลำดับ

สายช่อ ทองสุข (2546 : 74) ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 การวิจัยครั้งนี้ว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ และเปรียบเทียบ การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามตัวแปรต่อไปนี้คือ ๑. วัตถุประสงค์ของการศึกษา ๒. ขนาดของโรงเรียน ๓. การได้รับการฝึกอบรมและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ๑. การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ และการวิจัยเชิง

ปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง 2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านการพัฒนาหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน 3. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช ระหว่างผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียนกับตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป และระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 1-10 ปี 11-20 ปี กับ 21 ปี ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างผู้ที่ได้รับการอบรมกับผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการนิเทศภายใน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านพัฒนาหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นรา ธารงสุข (2548 : 48) การศึกษาความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร คือการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยพิจารณาตาม เพศ ประสบการณ์ในการสอนและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 326 คน สุ่มโดยใช้เทคนิคแบบเทียบสัดส่วนจากครูสายผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2543 โดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 45 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9807 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง จากนั้นได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t - test และทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ผลวิจัยพบว่า 1. ความต้องการของครูในการนิเทศภายในจาก

ผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 งาน 2. ความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหารเมื่อเปรียบเทียบกับสถานภาพ พบว่า 2.1 ครูชายและครูหญิงมีความต้องการในการนิเทศภายในจากผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 งาน 2.2 ครูที่มีประสบการณ์สอนมากและครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อย มีความต้องการในการนิเทศภายในจากผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 งาน 2.3 ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความต้องการในการนิเทศภายใน จากผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 งาน ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารควรนำผลการวิจัยไปดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน โดยเรียงลำดับตามความต้องการที่ได้นำเสนอ

กาญจนาพันธ์ อักษรสิทธิ์ (2548 : 105) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ด้านการพัฒนาครู ด้านการฝึกอบรมครูประจำการและด้านช่วยเหลือครูโดยตรง สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งโดยรวม จำแนกตามระดับและรายด้าน มีความสมบูรณ์อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือระดับสถาบัน ระดับการจัดการ และระดับการปฏิบัติการ และเมื่อพิจารณาเป็นรายมิติพบว่า อยู่ในระดับมากทุกมิติ เรียงตามลำดับ ลำดับแรกคือ การกำหนดเป้าหมาย และลำดับสุดท้ายคือการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา 2. การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จันทรัตน์ อนุชิตอารมณ (2550 : 115) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบระดับปัจจัยการบริหารในสี่ลักษณะซึ่งประกอบด้วยลักษณะองค์การ ลักษณะสภาพแวดล้อม ลักษณะบุคคล นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ และ ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา 2) ทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารในสี่ลักษณะที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย สุ่มจากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม จำนวน 5 โรงเรียน จาก 10 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการสอน จำนวนกลุ่มละ 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยประยุกต์จากแนวคิดของ สเตียร์ส (Steers) และตามลักษณะการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยการบริหารโรงเรียนโดย

ภาพรวม และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละปัจจัย พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติงานอยู่ในอันดับที่สูงสุด ส่วนระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษาโดยภาพรวม และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละปัจจัย พบว่าอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนโดยภาพรวมพบว่า อยู่ในอันดับที่สูงสุด และเมื่อแยกเป็นรายปัจจัย พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยการบริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะบุคคล ปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการกำหนดผู้รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียน งานจัดระบบข้อมูลสารนิเทศเพื่อการวางแผน และการวางแผนนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ปัจจัย ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการ ดำเนินการตามแผนนิเทศที่วางไว้ และปัจจัยด้านลักษณะองค์กร ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติ ส่งผลต่อการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ

วนิดา น้อยมะลิวัน (2552 : 121) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษา การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์การนิเทศภายในของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 3) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 วิธีวิจัยประกอบด้วยการศึกษาเชิงคุณภาพและการศึกษาเชิงปริมาณ การศึกษาเชิงคุณภาพ การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 10 คน ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สรุปได้ปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านองค์กร และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้ปัจจัยเพิ่ม คือ ภาระงานและ ขวัญและกำลังใจในการทำงาน

กมลเทพ ลาเหลือ (2552 : 137) การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการนิเทศของผู้นิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบทักษะการนิเทศของผู้นิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ใน การปฏิบัติงาน จำนวนครั้งที่ได้รับการ

นิเทศและขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูภายในโรงเรียนจำนวน 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) และ สถิติทดสอบเอฟ (F-test)

ขรรยง ศิริภูมิ (2552 : 144) การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหา การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถาม

รัตนาศิริภูมิ (2552 : 117) การนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในโดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการนิเทศภายใน การร่างรูปแบบการนิเทศภายใน และการนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในโดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นกรณีศึกษา 4 โรงเรียนคือ โรงเรียนบ้านโคกจาน โรงเรียนบ้านโคกน้อย โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ และโรงเรียนบ้านแอมเจริญ ซึ่งมีผู้บริหาร คณะครู จำนวน 27 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายใน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1. ผู้บริหารและครูผู้สอน เห็นว่า ปัจจุบันสถานศึกษาดำเนินการนิเทศภายในตามองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยชี้แจงเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญและความจำเป็น องค์กรและบทบาทขององค์กร การดำเนินการนิเทศตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดกิจกรรมการนิเทศ และมีการประเมินผลความสำเร็จ ของจัดการนิเทศภายในทุกสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า ทุกสถานศึกษามีการดำเนินการนิเทศภายในไม่ครบทุกขั้นตอน เนื่องจากผู้บริหารและครูขาดความรู้ความเข้าใจในการนิเทศภายใน ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการศึกษา ตลอดจนบุคลากร และขาดความตระหนักในคุณค่าของการนิเทศภายใน แต่ทุกสถานศึกษายังคงมีความต้องการให้มีการพัฒนาคุณภาพครูด้วยการนิเทศภายใน 2. การร่างรูปแบบจากการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ประกอบกับการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารด้านการนิเทศการศึกษา ตลอดจนความคิดเห็นและ

ข้อเสนอแนะ ของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาานิเทศก์และครู นำมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการนิเทศภายใน โดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้ 2.1 สภาพการนิเทศภายใน ความรู้ความเข้าใจในการนิเทศภายใน การสร้างความตระหนัก สร้างความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วม การยอมรับซึ่งกันและกัน 2.2 การจัดองค์กรในการนิเทศภายใน และบทบาทขององค์กร 2.3 กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียน ประกอบด้วย ขั้นตอนตามกระบวนการ การจัดกิจกรรมการนิเทศ และเทคนิคการนิเทศ 2.4 ประเมินผลความสำเร็จของการนิเทศภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3. การนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในแก่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ มีความเห็นตรงกัน โดยต้องการให้สถานศึกษาจัดการนิเทศภายในตามองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร ในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารและครูควรนำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาไปใช้ดำเนินการในการนิเทศภายในทุกด้าน

ชาดิชาย แสนบัวคา (2554 : 145) การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านหนองกุง ชนสาร โสภณ อำเภอกุเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 การวิจัยเชิงคุณภาพนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการนิเทศภายในความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการนิเทศภายใน และแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน ของโรงเรียนบ้านหนองกุงชนสาร โสภณกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนบ้านหนองกุงชนสาร 1 คน ผู้บริหารโรงเรียนใกล้เคียง 1 คน ศึกษานิเทศก์ 1 คน ครูผู้สอนในโรงเรียนบ้านหนองกุงชนสาร จำนวน 15 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้น รวมทั้งสิ้น 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้วิจัย แบบบันทึกการศึกษา

พัชรินทร์ ช่วยศิริ (2554 : 97) การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในและปัญหาข้อเสนอแนะการนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า 1. การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1). ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง มีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้และให้การสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์และวิธีการจัดการเรียนการสอน 2). ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีการพัฒนาให้ครูมีทักษะการทำงานกลุ่ม เข้าใจบทบาทของตน รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามโครงสร้างการบริหารงาน 3). ด้านการพัฒนาวิชาชีพ มีการอบรมครูเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพทั้งด้านเทคนิคการสอนและการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู 4). ด้านการพัฒนาหลักสูตร ได้ให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหาร

สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และการจัดการประชุม อบรม ติดตามและประเมินหลักสูตร และ 5). ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีการดำเนินงานให้ครูณาการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ 2. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการในเทศภายใน 1). ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ขาดคนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการนิเทศ ภาระงานของผู้นิเทศมีมาก ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการนิเทศ ควรให้การอบรมกับผู้ที่จะต้องทำหน้าที่นิเทศ จัดประชุมเพื่อติดตามผลการนิเทศ 2). ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีความแตกต่างกันทางความคิดของครู ครูมีภาระงานมาก ควรลดภาระงานของครู ควรส่งเสริมให้ครูยอมรับฟังความคิดของคนส่วนใหญ่ 3). ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ขาดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพที่มีความหลากหลายและไม่ตรงกับความต้องการ ควรจัดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพที่มีความหลากหลาย และควรส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงวิชาการให้กับครู 4). ด้านการพัฒนาหลักสูตร ขาดความรู้และประสบการณ์ของครูในการจัดทำหลักสูตรใหม่ บุคลากรในบางกลุ่มสาระขาดแคลน ควรจัดอบรมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรแก่ครูและจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสม และ 5). ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ขาดความรู้ด้านเทคนิคการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูควรให้ความรู้และคำแนะนำในการจัดทำวิจัยที่ถูกต้องแก่ครู

2. งานวิจัยต่างประเทศ

กัส (Gus , 1973 ; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 51) ได้กล่าวรายงานการวิจัยของสมาคมเพื่อพัฒนาการนิเทศและหลักสูตรรัฐอินเดียนา ในปี 1961 เกี่ยวกับหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สรุปว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ทำหน้าที่จัดห้องสมุดและ วัสดุทัศนูปกรณ์ ให้คำแนะนำทางวิชาชีพ และช่วยเหลือครูปรับปรุงหลักสูตร ตรวจสอบและประเมินผล ศึกษาเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับครูและพบว่า ศึกษานิเทศก์ได้ช่วยเหลือครูในด้านต่อไปนี้มากที่สุด คือ ช่วยครูใหม่ปรับปรุงห้องเรียนให้คำปรึกษาแก่ครูเป็นรายบุคคล และเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนแนะแนวเพื่อบำรุงขวัญครู นอกจากนี้ยังพบว่าศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือครูในด้านต่อไปนี้ น้อยที่สุด ประเมินผลงานของครู ทำงานธุรการ รายงาน และเก็บรักษายานที่ต่าง ๆ

เรวิส (Rawis , 1973; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 51) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษากิจกรรมการรับรู้ด้านการนิเทศการศึกษาของครูในรัฐจอร์เจีย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการ การนิเทศการศึกษาของครูในจอร์เจีย โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูที่ทำการสอนในโรงเรียนรัฐบาลในระหว่างปี ค.ศ. 1970 - 1971 จำนวน 309 คน พบว่า ครูมีความต้องการให้มีการนิเทศมากกว่าในปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบความต้องการนิเทศกับความต้องการการปรับปรุงการเรียนการสอนและความต้องการนิเทศให้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ไม่แตกต่างกันอย่างนัยสำคัญ

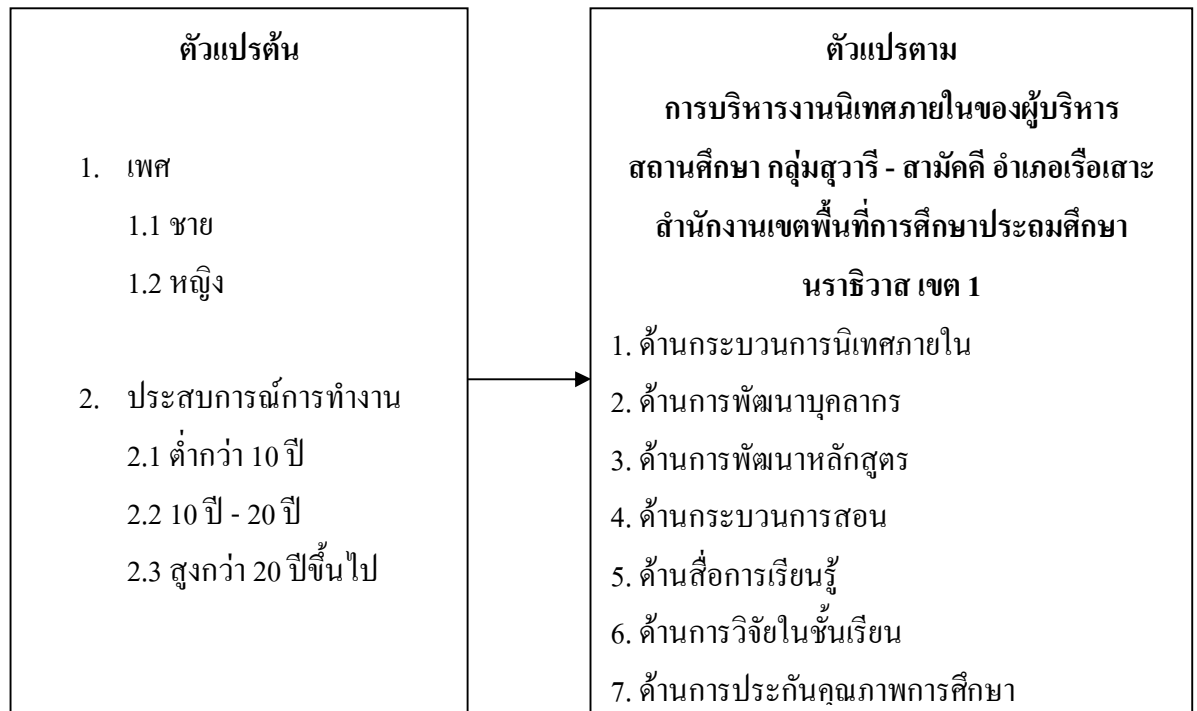
ครูต้องการให้มีการนิเทศที่มุ่งส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์การนิเทศในการแนะนำความก้าวหน้าในอาชีพครูน้อยกว่าด้านอื่น ทำให้ความต้องการแตกต่างกันคือ สถานภาพของครู ขนาดโรงเรียนและประสบการณ์ด้านการสอน ครูผู้ใหญ่มักมีความต้องการการนิเทศมากกว่าครูชาย ครูที่มีการศึกษาสูงมีความต้องการด้านการนิเทศการศึกษาครูที่การศึกษาต่ำกว่า ครูมีความต้องการนิเทศแบบให้ความช่วยเหลือมากกว่าการควบคุม กล่าวคือ ศึกษานิเทศก์จะต้องเป็นผู้แนะนำด้านหลักสูตร การสอน ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือปรับปรุงมีมนุษยสัมพันธ์ครูระดับประถมศึกษาที่มีความต้องการการนิเทศการศึกษามากกว่า

มาโลน (Malone; อ้างถึงในนิตย ประจางแต่ง, 2555 : 52) ได้ศึกษาทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานนิเทศของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐมิสซิสซิปปี” กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ใหญ่และครู ผลการวิจัยสรุปว่าอาจารย์ใหญ่เยี่ยมชั้นเรียนน้อย ประชุมครูเพื่อเป็นสื่อในการนิเทศน้อยอาจารย์ใหญ่ และครูมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการอบรมครูประจำการ และการปฏิบัติหน้าที่ทั่วๆ ไป เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการนิเทศ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งผู้นิเทศต้องมีความรู้ และความเข้าใจขอบข่ายความรับผิดชอบพร้อมเข้าใจบทบาทหน้าที่ตนเองให้ชัดเจนเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ผลดีตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา อันจะเกิดผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติต่อไป

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าที่กล่าวมา ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศจะเห็นได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงานของโรงเรียนที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ทั้งนี้เพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ครูภายในโรงเรียน สามารถปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบและประสบผลสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายการดำเนินงานที่กำหนดไว้ จึงจำเป็นที่ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องอาศัยกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินงานที่ดี เพื่อให้การนิเทศภายในบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายตามแผนงานที่วางไว้

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

ภาพที่ 1 การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 แตกต่างกัน

2. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้อง

การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสารตำราคู่มือและงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ประกอบด้วย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการและแนวคิดของการนิเทศการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา
 - 1.3 ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา
 - 1.4 หลักการนิเทศการศึกษา
 - 1.5 กิจกรรมการนิเทศการศึกษา
2. การนิเทศภายในโรงเรียน
 - 2.1 ความหมายของการนิเทศภายใน โรงเรียน
 - 2.2 ความจำเป็นของการนิเทศภายใน โรงเรียน
 - 2.3 งานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
3. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศ
 - 3.1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน
 - 3.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร
 - 3.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร
 - 3.4 ด้านกระบวนการการสอน
 - 3.5 ด้านสื่อการเรียนรู้
 - 3.6 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน
 - 3.7 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ
2. งานวิจัยต่างประเทศ

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการและแนวคิดของการนิเทศการศึกษา

1.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษามีส่วนสำคัญเป็นความพยายามอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ จากหลักการดังกล่าวได้มีผู้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

การนิเทศ (Supervision) หมายถึง การช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง บริการ การให้ความร่วมมือ และการประสานงานให้บุคคลที่ปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานทำงานได้ดีขึ้น การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน โดยผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนร่วมมือกันโดยใช้เทคนิควิธีการและกิจกรรมการนิเทศแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล มีการประสานสัมพันธ์และเสริมสร้างขวัญกำลังใจโดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ คุณภาพของคน คุณภาพของงาน คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนและคุณภาพของนักเรียน

สันติ บุญภิรมณ์ (2547 : 208) กล่าวว่า การนิเทศภายในหมายถึง กิจกรรมที่ผู้บริหารหรือบุคลากรในโรงเรียนร่วมมือร่วมใจกันปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547 : 206) ได้ให้ความหมาย ของการนิเทศภายในไว้ว่า เป็นกระบวนการส่งเสริม แนะนำ ชี้แนะ ปรีกษาหารือ ประสาน มอบหมายความรับผิดชอบ และปรับปรุงพัฒนาเพื่อคุณภาพของผู้เรียน

เขวภา รัตนบัลลังค์ (2548 : 3) ได้ให้ความหมายว่า การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียนในการที่จะแก้ไขปรับปรุง พัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียน

ซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2549 : 204 - 205) ให้ความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษาว่า หมายถึงกระบวนการที่อาศัยความร่วมมือ ของบุคลากรในสถานศึกษาภายใต้การนำของผู้บริหารสถานศึกษา ในอันที่จะพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน จนบุคลากรทุกฝ่ายสามารถนำตนเองในการปฏิบัติงานได้ และก่อให้เกิดผลขั้นสุดท้าย คือ การศึกษาของนักศึกษาก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ

กรองทอง จิระเชษฐกุล (2550 : 4) ได้ให้ความหมายการนิเทศภายในว่า การส่งเสริม สนับสนุน หรือการให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือการเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียน ทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา ให้เต็มวัยและศักยภาพ

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 59) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้ที่จะเข้ารับการนิเทศ ทั้งนี้เพื่อพัฒนางานในหน้าที่ที่รับผิดชอบถือเป็นการพัฒนาบุคลากรแบบหนึ่งที่สามารถได้ผลรวดเร็ว โดยเฉพาะการนิเทศภายในสถานศึกษา จึงเป็นการรวมพลังกันเพื่อสร้างสรรค์ผลงานดีกว่าการให้แต่ละคนปฏิบัติงานในลักษณะต่างคนต่างทำ

สุนน อมรวิวัฒน์ (2546 : 8) กล่าวว่านิเทศ โดยศัพท์หมายถึง คำอธิบายการชี้แจง การแสดง การจำแนก การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนรู้ของนักเรียน

สมาน สิริ (2547 : 17) กล่าวว่านิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการพัฒนาโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา และได้รับกำลังส่งเสริมจากภายนอกด้วย

กลิคแมน (Glickman 1990:6อ้างถึงใน สติชัย สอนพรหม, 2547: 11) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการนิเทศว่า เป็นแนวความคิดกับการงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับเรื่องหลักสูตร การจัดครูเข้า

แฮร์ริส (Harris 1985: 19) ได้ให้ความหมายว่า การนิเทศการศึกษาคือ สิ่งที่บุคลากรภายในโรงเรียนกระทำกับบุคคลและสิ่งของเพื่อจุดมุ่งหมายในการคงไว้หรือเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของโรงเรียนให้เป็นไปตามในแนวทางที่จะส่งเสริมให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอน

จากการนำเอาความหมายของการนิเทศภายในตามที่นักวิชาการได้เสนอไว้นั้น ทำให้สามารถมองเห็นคำจำกัดความของการนิเทศภายในในทัศนะต่าง ๆ กันซึ่งสรุปได้ว่า การนิเทศภายใน หมายถึงกิจกรรมที่เกิดจากการร่วมมือของผู้บริหาร และคณะครูในโรงเรียนในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุดต่อผู้เรียน

1.2 ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

สันติ บุญภิรมณ์ (2547 : 189) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมาย ของการนิเทศการศึกษาดังนี้

1. เพื่อให้ครูได้พัฒนางานการสอนของตัวเอง เนื่องจากครูเป็นบุคลากรที่สำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะงานด้านวิชาการซึ่งเป็นการสอน ผู้เรียนจะมีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ดีได้นั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถในการสอนของครู ดังนั้น ครูจึงพยายามปรับเปลี่ยนวิธีการสอน ซึ่งเป็นงานหลักในหน้าที่ของครู ให้นักเรียนได้สนใจ ไม่เบื่อหน่าย การสอนที่มีประสิทธิภาพ และมุ่งประสิทธิผลกับผู้เรียน ตลอดจนครูได้พยายามเลือกใช้กิจกรรม การสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหา และความสามารถของผู้เรียน ให้สามารถพัฒนาผู้เรียน ให้เจริญงอกงามตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

2. เพื่อส่งเสริมขวัญคณะครูให้อยู่ในสภาพที่ดีและเข้มแข็ง เนื่องด้วยงานการสอนเป็นงานที่หนักงานหนึ่งในหลายๆ งาน เพราะเป็นการมุ่งพัฒนาคน เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร จากภายในออกมาสู่ภายนอกให้เห็นเป็นประจักษ์ ไม่ใช่ให้คณะครู อาจารย์ทำงานแต่เพียงอย่างเดียว จึงต้องมีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน ให้อยู่ในสภาพที่ครบถ้วนสมบูรณ์ จะได้ปรับปรุงงานครูให้ก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา โดยทั่วไปในทางด้านจิตวิทยา สติปัญญาของบุคคล จะนำมาใช้ได้เต็มศักยภาพ ก็ต่อเมื่อบุคคลนั้น มีขวัญและกำลังใจที่มั่นคงสม่ำเสมอ

3. เพื่อช่วยให้ครูใหม่ (ครู อาจารย์ ที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งใหม่) เนื่องจากการสอนในโรงเรียน เป็นประสบการณ์ตรง อาจจะทำให้ครูที่บรรจุใหม่ ไม่เข้าใจงานของโรงเรียน ทำให้เกิดการปรับตัวได้ยาก ดังนั้น การนิเทศจึงเป็นวิธีการหนึ่ง ที่ทำให้ครูบรรจุใหม่เข้าใจงานของโรงเรียนได้เร็วขึ้น ก่อให้เกิดผลดีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน และเป็นผลดีต่อเด็กนักเรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการจัดการศึกษา

4. เพื่อช่วยให้ครู อาจารย์ ได้เข้าใจในวัตถุประสงค์ของการศึกษาอย่างแท้จริง โดยเฉพาะ มุ่งเน้นในส่วนที่เป็นหน้าที่ของโรงเรียน และครู อาจารย์ได้ทำหน้าที่ของตนเองได้อย่างสมบูรณ์ ในส่วนที่เกี่ยวกับพัฒนาเด็กนักเรียนให้เจริญงอกงามทุกด้านอย่างสมบูรณ์

5. เพื่อช่วยเสริมสร้างครู อาจารย์ ให้มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ทั้งนี้ มุ่งเน้นให้ครู อาจารย์ ได้มีความรู้ดีในวิชาที่ตนทำการสอน พร้อมทั้งเสริมสร้างให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในวิชาการอื่นๆ ที่มาสนับสนุนวิชาที่ทำการสอนอยู่ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้มีคุณธรรม จริยธรรม และความมีสุขภาพอนามัยไปพร้อมๆ กันให้ครู อาจารย์ ได้เป็นผู้นำที่ยั่งยืนต่อไป

6. เพื่อช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ให้กับครู อาจารย์ เนื่องจากการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน ในบางครั้งอาจจะพบกับปัญหา ทั้งในด้านงานวิชาการ ธุรการ กิจกรรมและอื่นๆ ในบางครั้ง ผู้นิเทศการศึกษา อาจจะช่วยแก้ปัญหาส่วนตัวของครู อาจารย์ ด้วยก็ได้ เพราะถือว่า ผู้นิเทศก็มีประสบการณ์มาก่อน ย่อมมีแนวทางในการให้ข้อเสนอแนะได้ด้วย เพื่อความเป็นกันเองต่อไป

ดังนั้น ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ไม่เพียงแต่มุ่งเฉพาะการแก้ปัญหา การสอนของครู หรือปัญหาการเรียนของนักเรียนเท่านั้น แต่ยัง หมายรวมถึง การแก้ปัญหาอื่นๆ ที่เป็นปัจจัยทำให้ครู อาจารย์ และนักเรียนมีปัญหาการเรียนการสอนร่วมกันด้วย ทั้งนี้เพราะว่า ครู อาจารย์ และนักเรียนต่างก็มีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึกไม่แตกต่างกันไปจากบุคคลธรรมดาทั่วไป

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547 : 213) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการนิเทศภายในดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน พัฒนาปรับปรุงกระบวนการเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการเรียนของนักเรียน

2. เพื่อช่วยเหลือครูผู้สอนให้เข้าใจหลักสูตรและ โครงสร้างของหลักสูตรในแต่ละระดับ สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

3. เพื่อพัฒนาบุคลากร โดยการประชุม อบรม สัมมนา และปฏิบัติการเพิ่มพูนความรู้และทักษะอยู่เสมอ

4. เพื่อส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาการเรียนการสอน เห็นความสำคัญของการทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษา

5. เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาลักษณะเกี่ยวกับการเรียนการสอน การปรับตัวของครูผู้สอนและนักเรียน เช่น การทำศึกษารายกรณีสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา จัดการแนะแนวในสถานศึกษา อบรมควบคุมความประพฤติ จัดบรรยากาศทางการเรียน เป็นต้น

6. เพื่อแบ่งเบาภาระความรับผิดชอบให้บุคลากรแต่ละฝ่ายรับผิดชอบร่วมกันและทำหน้าที่แทนกันได้ เช่น หัวหน้าหมวดวิชาทำหน้าที่แทนเทศแทนอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ เป็นต้น

7. เพื่อแนะนำครูอาจารย์ใหม่ และการจัดการปฐมนิเทศครูอาจารย์ในการเริ่มต้นเปิดเรียน เพื่อตกลงทำความเข้าใจ ทบทวนนโยบายการดำเนินงานหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาทั้งงานหลักและงานสนับสนุน

8. เพื่อช่วยในการประชาสัมพันธ์ความเข้าใจระหว่างสถานศึกษากับชุมชนหรือผู้ปกครองเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการศึกษาและการจัดกิจกรรมของสถานศึกษา

9. เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา คือคุณภาพของนักเรียนโดยเน้นกระบวนการให้มากขึ้นนอกเหนือจากการกวดขันแต่เพียงผู้เรียนฝ่ายเดียว เป็นการเน้นทั้งระบบของการบริหารและการนิเทศภายในสถานศึกษา

กรองทอง จิรเดชากุล (2550 : 3) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายการนิเทศภายในโรงเรียนว่า

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป

1.1 เพื่อให้ผู้บริหารและคณะกรรมการการนิเทศของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนได้

1.2 เพื่อพัฒนาความสามารถของครู

1.3 เพื่อช่วยเหลือและจัดสรรเครื่องมือ สื่อการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยเหลือ และปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนรู้

1.4 เพื่อให้ครูเกิดความงอกงามทางวิชาชีพ

2. จุดมุ่งหมายเฉพาะเพื่อให้ครูสามารถพัฒนาพฤติกรรมการทำงาน ในเรื่องต่อไปนี้

2.1 เพื่อให้สถานศึกษามีแผนการนิเทศภายใน

2.2 เพื่อเน้นให้มีการวิเคราะห์ ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมาย

2.3 เพื่อให้ครูจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการ เน้นทักษะกระบวนการคิด

2.4 เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการและวิธีการจัดการเรียนรู้ของครู

2.5 เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมเสริมความรู้ได้อย่างเหมาะสม

2.6 เพื่อพัฒนาการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้

2.7 เพื่อให้มีการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง และปรับปรุงกระบวนการวัดผลและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

จากความมุ่งหมายที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า การนิเทศภายในเป็นการช่วยเหลือครูในการพัฒนาตนเองให้มีเจริญความก้าวหน้าในวิชาชีพ เป็นการปรับปรุง พัฒนาและแก้ปัญหาต่างๆของครูที่เกิดจากการจัดกระบวนการเรียนการสอน อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ

1.3 ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา

เยาวยา เตชะคุปต์ (2542 : 88; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) ได้กล่าวไว้ว่าความจำเป็นของการนิเทศว่า การนิเทศเป็นความจำเป็นต่อการจัดการศึกษาและต่องานอื่นใดเป็นอย่างยิ่งทั้งนี้เพราะจะช่วยให้การปฏิบัติงานของครูหรือเจ้าหน้าที่อื่นๆ พัฒนาไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ การพัฒนาและให้การศึกษาแก่เด็ก

กรมวิชาการ (2543 : 13; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 38) กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. สังคมมีการเปลี่ยนแปลงทุกๆ ด้านตลอดเวลา
2. การพัฒนาคุณภาพครูประจำการมีความซับซ้อนต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการ

3. การพัฒนาสถานศึกษา ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา
4. การประสานงานให้เกิดการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในการศึกษา

กล่าวได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะในวงการศึกษ ครูควรจะได้รับ การดูแลช่วยเหลือและได้รับการบริการจากผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษา ซึ่งจะช่วยรักษามาตรฐานการศึกษา

1.4 หลักการนิเทศการศึกษา

เบอร์ตัน และบรัคเนอร์ (Burton and Brueckner 1965 : 71 - 72) ได้กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

1. การนิเทศการศึกษา ควรมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ (Theoretically Sound)
 - 1.1 การนิเทศควรเป็นไปตามค่านิยม วัตถุประสงค์ และนโยบายซึ่งเกี่ยวข้องอยู่กับการนั้น โดยเฉพาะ
 - 1.2 การนิเทศการศึกษาควรเป็นไปตามความเป็นจริง ตามกฎเกณฑ์ของเรื่องนั้น
 - 1.3 การนิเทศควรมีวิวัฒนาการ ทั้งด้านเครื่องมือและวิธีการ โดยมีจุดมุ่งหมายและบทบาทที่แน่นอน

2. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific)

2.1 การนิเทศควรเป็นไปอย่างมีลำดับ มีระเบียบและมีวิธีการในการศึกษาปรับปรุงและประเมินผลสิ่งต่างๆ ในขอบเขตของงานนั้น ทั้งนี้หมายความว่ารวมทั้งด้านกระบวนการนิเทศและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการนิเทศ

2.2 การนิเทศได้มาจากการรวบรวมและสรุปผลจากข้อมูลอย่างเป็นปรนัยมีความถูกต้อง แน่นนอน เชื่อถือได้ และมีระเบียบมากกว่าการสรุปจากความคิดเห็น

3. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นประชาธิปไตย (Democratic)

3.1 การนิเทศจะต้องเคารพในบุคคลและความแตกต่างของบุคคล และส่งเสริมการแสดงออกของแต่ละบุคคลอย่างเต็มที่

3.2 การนิเทศจะต้องเปิดโอกาสให้มีความร่วมมือ และให้ประโยชน์จากการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.3 การนิเทศควรใช้อำนาจให้น้อยที่สุด และอำนาจหน้าที่จำเป็นต้องได้มาจากหมู่คณะ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานของหมู่คณะไปสู่เป้าหมาย

4. การนิเทศการศึกษา ควรเป็นการสร้างสรรค์ (Creative)

4.1 การนิเทศควรจะแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล และเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนาซึ่งความสามารถนั้นอย่างสูงสุด

4.2 การนิเทศควรมีส่วนร่วมในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสภาพ สิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานให้มากที่สุด

ชารี มณีสรี (2538 : 27 - 28; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 41) ได้เสนอหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 7 ประการ คือ

1. เป็นการกระตุ้นเตือน การประสานงานและแนะนำให้เกิดความเจริญของงานแก่ครู
2. ตั้งอยู่บนรากฐานประชาธิปไตย
3. เป็นกระบวนการส่งเสริมสร้างสรรค์
4. การปรับปรุงหลักสูตรเป็นงานที่เกี่ยวข้องพันกัน
5. การสร้างมนุษยสัมพันธ์
6. มุ่งส่งเสริมบำรุงขวัญ
7. มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจนช่องว่างระหว่างโรงเรียนและชุมชน โดยเฉพาะในชนบท

เยาพา เทชะคุปต์ (2542 : 106) อธิบายหลักการนิเทศการศึกษาของเอ็ดวิน

(Edwin H. Heathway) ว่าหลักการศึกษามี 5 ประการ คือ

1. หลักปรัชญา (Supervision is Philosophic) คือ เป็นการเสาะแสวงหาความจริงที่มีอยู่ ผู้นิเทศการศึกษาจะต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาควบคู่กับความเคลื่อนไหวความก้าวหน้าของการศึกษา และจะต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องไม่หยุดนิ่ง

2. หลักการให้ความร่วมมือในการทำงาน (Supervision is Co-operative) คือ เป็นการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุจุดหมายเดียวกัน

3. หลักงานสร้างสรรค์ (Supervision is Creative) คือเป็นวิธีการที่ต้องเสาะแสวงหาความสามารถพิเศษที่มีอยู่ในตัวบุคคลเพื่อส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เกิดผลสำเร็จ

4. หลักวิทยาศาสตร์ (Supervision is Scientific) คือการนำกระบวนการ วิธีการทางวิทยาศาสตร์มาเป็นหลักในการนิเทศ

5. หลักมุ่งทำให้เกิดผล (Supervision is Effective) คือเป็นการแสวงหาช่องทางที่จะปรับปรุง เปลี่ยนแปลง พัฒนาวิธีการ การดำเนินงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ

สรุปได้ว่าในการจัดการนิเทศการศึกษาให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้นั้น ในการดำเนินการต่างๆ ควรเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ และผู้นิเทศจำเป็นต้องระลึกถึงตัวผู้รับการนิเทศเป็นประเด็นสำคัญ กล่าวคือมุ่งส่งเสริมความคิดริเริ่ม การช่วยเหลือ และส่งเสริมความคิดอย่างเสรีให้แก่ครูในการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหของตนเอง ซึ่งการปฏิบัติต้องยึดหลักประชาธิปไตยเป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยมีผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศมีเป้าหมายร่วมกันคือ สัมฤทธิ์ผลที่ตัวผู้เรียน

1.5 กิจกรรมการนิเทศการศึกษา

เป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการจัดการนิเทศการศึกษาให้เป็นอย่างได้ผลดังนั้น หากจะส่งเสริม การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จก็ควรจะต้องรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศการศึกษาเป็นอย่างดีด้วย ได้มีผู้เสนอกิจกรรมการนิเทศการศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

แฮร์ริส (Harris 1985 : 71-87; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) แนะนำเสนอแนะการจัดกิจกรรมการนิเทศการศึกษาไว้ 23 ประการ คือ

1. การบรรยาย (Lecturing) เป็นวิธีการที่เก่าแก่ที่สุดเป็นกิจกรรมที่ใช้ในการให้ความรู้ทางการศึกษา การประชาสัมพันธ์ และงานที่เน้นเกี่ยวกับครูเป็นรูปแบบของกิจกรรมที่ง่ายที่สุด คือ การใช้ฟัง พูด ซึ่งเหมาะกับการถ่ายทอดความรู้และใช้ได้กับกลุ่มคนทุกขนาด

2. การบรรยายที่มีสื่อประกอบ (Visualized Lecturing) เป็นการบรรยายให้ความรู้โดยใช้วัสดุวัตถุประกอบ ผู้บรรยายอาจใช้สไลด์ แสง สี กระดานชอล์ค แผนภูมิประกอบ การบรรยาย กิจกรรมนี้จะช่วยรวมความสนใจในการฟังให้ดีขึ้น เหมาะกับการถ่ายทอดความรู้

3. การเสนอข้อมูลเป็นกลุ่ม (Panel Presenting) การจัดประชุมสมาชิกกลุ่มใหญ่ อาจได้ผลมากขึ้น หากใช้การประชุมแบบปรึกษาหารือ กิจกรรมประกอบด้วย ผู้พูดหลายคนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในหัวข้อที่กำหนดซึ่งอาจรวมไปถึงการให้ผู้พูดแต่ละคนเสนอเอกสารรายงานอย่างมีรูปแบบต่อสมาชิกในกลุ่มการประชุมอีกด้วย

4. การชมภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ (Viewing Film or Television) การใช้ทัศนวัสดุ เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือวิดีโอ มีความสำคัญต่อการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษา งานประชาสัมพันธ์และงานประเมินผล ผู้นิเทศสามารถเลือกฉายเฉพาะตอนใดตอนหนึ่งที่ต้องการฉายซ้ำ หรือหยุดฉายเมื่อต้องการได้ ทำให้เกิดประสิทธิผลในการใช้ประกอบกิจกรรมการนิเทศร่วมกับกิจกรรมบทบาทสมมุติและการอภิปราย ภาพยนตร์จะช่วยเปิดเผยสถานการณ์การสอนที่เป็นปัญหา เพื่อสร้างจุดสนใจในการอภิปรายกลุ่ม

5. การฟังเทป วิทยุหรือแผ่นเสียง (Listening to Tape, Radio or Recordings) เป็นกิจกรรมใช้การบันทึกเสียงเสนอความคิดเห็นต่อคนหนึ่งๆ หรือหลายคนเพื่อช่วยพัฒนาความเข้าใจหรือทักษะ เช่น ใช้ประกอบการสัมภาษณ์ทางอ้อม

6. การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ (Exhibiting Materials and Equipment) เป็นกิจกรรมเพื่อช่วยในการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษาและช่วยพัฒนาวัสดุต่างๆ เช่นการจัดแสดงชุดหนังสือใหม่และพัฒนาคุณภาพหนังสือที่เลือกซื้อ

7. การสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน (Observing in Classroom) เป็นกิจกรรมการสังเกตการสอนของบุคคลหนึ่งหรือกลุ่ม เพื่อวิเคราะห์การปฏิบัติงานของครูในชั้นเรียน เทคนิคในการสังเกตการณ์ที่คล้ายคลึงกับเทคนิคการสาธิตการสอน และการเยี่ยมชั้นเรียนในการสังเกตการสอนอาจใช้เครื่องมือบางอย่างเพื่อให้คล่องตัวขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อบันทึกเหตุการณ์

8. การสาธิต (Demonstrating) เป็นการเสนอลำดับเหตุการณ์ที่จัดเตรียมไว้ล่วงหน้าต่อคนกลุ่มหนึ่งได้ชม การสาธิตนั้นจะเน้นส่วนที่สำคัญที่สุดและจะเกิดประสิทธิผลที่สุดเมื่อผู้ชมใช้ขบวนการสังเกตอย่างมีระบบ และมีกิจกรรมอื่นๆ ตามมา

9. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviewing) ใช้เมื่อต้องการข้อมูลรายบุคคล รวบรวมความคิดเห็น ทักษะ การสัมภาษณ์แบบนี้จะมีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้ามีตารางการสัมภาษณ์ และการจัดลำดับรวม ทั้งบันทึกข้อมูลอย่างมีระบบ

10. การสัมภาษณ์เฉพาะเรื่อง (Focused Interviewing) เป็นกิจกรรมแบบกึ่งมีโครงสร้างอาจใช้ภาพหลังการสังเกตการสอนในชั้นเรียน กิจกรรมแบบนี้มีคุณค่าสำคัญในการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับส่วนประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมในชั้นเรียนของครู และจะช่วยลดความวิตกกังวลและความตึงเครียดของครูภายหลังการสังเกตการสอน

11. การสัมภาษณ์ทางอ้อม (Non-Directive Interviewing) เป็นการรับรู้ความคิดเห็นและความรู้สึกของครูโดยการอภิปราย การใช้สัญลักษณ์ต่าง เป็นจุดสำคัญของกิจกรรมนี้ เป็นการสัมภาษณ์แบบมีครูเป็นศูนย์กลาง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความในใจของครู

12. การอภิปราย (Discussion) เป็นการปฏิสัมพันธ์ทางวาจาของกลุ่มเล็กๆ การอภิปราย จะเป็นการช่วยกระตุ้นการแก้ไขความเข้าใจในเรื่องต่างๆ การอภิปรายเมื่อเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ยุ้งยากซับซ้อน มักใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่นๆ เช่น บทบาทสมมุติ ภาพยนตร์ การอ่าน การวิจัย การสาธิต และการบรรยาย

13. การอ่าน (Reading) เป็นกิจกรรมการนิเทศที่ใช้กันทั่วไป ได้มีการพัฒนาห้องสมุดวิชาชีพอ่างกว้างขวางเพื่อส่งเสริมการอ่านในหมู่ครู ให้มีการพัฒนาการอ่าน เพื่อช่วยอบรมให้ความทางการศึกษา

14. การวิเคราะห์ข้อมูลและการคิดคำนวณ (Analyzing and Calculating) เป็นกิจกรรมที่เพิ่มความสำคัญขึ้นเมื่อเกิดความต้องการการประเมินผลโครงการอย่างเป็นระบบ หรือจัดทำบัญชีทางการศึกษา ทักษะของการวิเคราะห์ข้อมูลจะทำให้ได้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์

15. การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นกิจกรรมที่ใช้สร้างความคิดพื้นฐาน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการพูดแนะนำในเชิงสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมกลุ่มที่สมาชิกแต่ละคนจะพูดแสดงความคิดเห็นออกมาโดยไม่มีการอภิปรายการวิจารณ์หรือการวิเคราะห์

16. การบันทึกวีดีโอเทปและการถ่ายภาพ (Videotaping and Photographing) กิจกรรมนี้เป็นการใช้ภาพที่มองเห็น เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตร การประเมินผล การอบรมให้ความรู้ทางการศึกษาหรืองานประชาสัมพันธ์ การใช้วีดีโอมีประโยชน์มากเมื่อต้องการวิเคราะห์เหตุการณ์สำคัญที่ต้องใช้ข้อมูลทั้งด้านภาพและเสียง

17. การจัดทำเครื่องมือและแบบทดสอบ (Incrementing and Testing) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบทดสอบ การทดสอบปฏิกิริยา การวัดระดับและวิธีการต่างๆ

18. การประชุมกลุ่มย่อย (Buzz - Session) เป็นกิจกรรมของคนกลุ่มเล็ก ๆ ซึ่งอภิปรายกันในหัวข้อที่จำเพาะเจาะจง ให้โอกาสผู้ประชุมได้แสดงความคิดเห็นต่อหัวข้อที่ใช้ประชุมเต็มที่

19. การศึกษานอกสถานที่ (Field Trip) เป็นการศึกษาออกโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายให้ครูได้เห็นการดำเนินงานบางอย่างซึ่งเกี่ยวข้องกับวิชาชีพของเขา เช่น การไปเยี่ยมชมโรงเรียนในชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม ไปต่างประเทศ เป็นต้น แต่กิจกรรมนี้ไม่ได้เป็นการไปเยี่ยมชมเพื่อสังเกตการสอนของโรงเรียนอื่น

20. การเยี่ยมชม (Interdicting) เป็นการไปเยี่ยมชมชั้นเรียนและสังเกตการณ์ปฏิบัติงานของครู การไปเยี่ยมนี้อาจกระทำโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือคนกลุ่มเล็กๆ กิจกรรมนี้แตกต่างจากการสาธิตที่มีการเตรียมการล่วงหน้าของครูบ้างเล็กน้อยและที่สำคัญที่สุด ผู้เยี่ยมชมจะได้เห็นภาพที่ใกล้เคียงของจริงมากที่สุด

21. บทบาทสมมุติ (Role-Playing) บางครั้งเป็นการใช้บทบาทในสังคมมีประโยชน์ในการเรียนรู้และวิเคราะห์ความรู้สึก ในทางการศึกษาได้มีการพัฒนากิจกรรมนี้มาจากบทบาทในสังคมและกลายมาเป็นเทคนิคอย่างหนึ่งในการปฏิบัติจริงปัญหาของครู จะได้รับการนำมาเขียนโครงการ โดยใช้บทบาทสมมุติ

22. การเขียน (Writing) แม้กิจกรรมนี้จะใช้กันแพร่หลายในส่วนที่เกี่ยวข้องวารสารการนิเทศ และการอบรมให้ความรู้ทางการศึกษา กิจกรรมนี้เป็นที่ต้องการในงานนิเทศแทบทุกชนิดเป็นศูนย์กลางระบบสื่อสารของโรงเรียน

23. การปฏิบัติตามคำแนะนำ (Guided Practice) เป็นการจัดกิจกรรมของแต่ละบุคคลหรือคนกลุ่มเล็กๆ เป็นส่วนหนึ่งของการสัมภาษณ์ ซึ่งเน้นที่การกระทำมากกว่าการพูดในการปฏิบัติงานผู้นิเทศจะใช้เทคนิคนี้ก็ไม่เสมอไป อาจเป็นการดำเนินการของแต่ละคนด้วยการกำหนดกิจกรรมจากเนื้อหาหรือบทความที่ศึกษา

สรุปได้ว่ากิจกรรมการเทศการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้การดำเนินการนิเทศให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ กิจกรรมที่นิเทศประกอบด้วย การสังเกต การสอนการสาธิตการสอน การเยี่ยมชั้นเรียน การประชุม การบรรยาย การอภิปราย การใช้โสตทัศนวัสดุ การสัมภาษณ์ บทบาทสมมุติ การเขียน การจัดทัศนศึกษา เป็นต้น

2. การนิเทศภายในโรงเรียน

2.1 ความหมายของการนิเทศภายในโรงเรียน

นิยม สะอาดแก้ว (2545 : 9) การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก คือ การสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมให้เต็มวัยและตามศักยภาพ โดยความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545 : 26 - 27) การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูในสถานศึกษานั้น ในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

ลีปนันท เกตุทัต (2528 : 132; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นการนิเทศการศึกษาโดยอาศัยบุคลากรในโรงเรียนเอง ผู้นิเทศได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ หรือหัวหน้าหมวดวิชา รวมทั้งครูที่มีความรู้ความสามารถและความชำนาญ ตลอดจนมีประสบการณ์ในการสอนเฉพาะสาขาวิชา บุคคลเหล่านี้จะต้องมีความสามารถนิเทศครูในโรงเรียนในรูปของการเป็นที่ปรึกษา การปรึกษางานในหมู่คณะ การให้ความรู้เพิ่มเติมโดยถือหลักการฝึกกำลังปฏิบัติงานให้สำเร็จได้ด้วยดี

นวลจันทร์ พูลสวัสดิ์ (2546 : 15) กล่าวว่า การนิเทศภายในหมายถึง ความพยายามทุกวิถีทางของบุคลากรที่อยู่ในโรงเรียน มีผู้บริหารโรงเรียน คณาจารย์และครูผู้สอนที่จะนำไปแก้ไขปรับปรุง แนะนำ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนให้บรรลุจุดหมายตามที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นการพัฒนา สร้างสรรค์การปฏิบัติงานของครูต่อการศึกษาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นด้วย ”

ชาญชัย อาจินสมาจาร (2547 : 22) กล่าวว่า การนิเทศภายในโรงเรียนคือ กระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเอง แก่ครูและนักเรียนเพื่อการปรับปรุงตัวของเขา ตลอดจนสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

2.2 ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียน

กฤษณี น้ำเพชร (2521 : 41- 42; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 51) กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในสรุปได้ดังนี้

1. การนิเทศเป็นการส่งเสริมคุณภาพทางการเรียนการสอน
2. ครูได้รับการนิเทศเพื่อความเจริญทางการเรียนการสอนและทางวิชาการ
3. โรงเรียนต้องมีการนิเทศเพราะ โครงการที่ประกอบด้วยข้อมูลจากการนิเทศจะสามารถช่วยในการจำแนกคุณภาพของครูและความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน
4. การนิเทศสามารถกระตุ้นและนำทางความคิดใหม่ให้เกิดขึ้นกับครูภายในโรงเรียน
5. โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องอบรม โดยกระทำต่อเนื่องกันไป เพราะความก้าวหน้าทางวิทยาการเพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ
6. เพื่อเป็นการช่วยให้ครูได้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยทั่วๆ ไป ปรัชญาของโรงเรียน วัตถุประสงค์เฉพาะของโรงเรียนเพื่อช่วยให้ครูดำเนินการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น
7. เพื่อเป็นการส่งเสริมขวัญและกำลังใจของครู และก่อให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยในการทำงานร่วมกัน

สดิโส ศรีสวัสดิ์ (2546 : 7) กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องจัดการนิเทศภายในด้วยความร่วมมือกันเองของบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อปรับปรุงพัฒนางานด้านต่างๆ ของโรงเรียนจะสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ในโรงเรียนได้ตรงสภาพปัญหาความต้องการ

กรองทอง จิระเชษฐกุล (2550 : 4) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นของการนิเทศภายใน โรงเรียน คือ 1) ปรับปรุงคุณภาพของการจัดการศึกษา ให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน 2) ปริมาณศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอกับความต้องการของครูและสถานศึกษา 3) บุคลากรภายในสถานศึกษา มีความรู้ความสามารถ มีความคุ้นเคยและใกล้ชิดปัญหา มากที่สุด 4) บรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเอง และสามารถปฏิบัติงานนิเทศได้อย่าง ต่อเนื่อง

สุรศักดิ์ ปาเฮ (2545 : 26) กล่าวว่า ภายใต้อกรอบแนวปฏิบัติของการปฏิรูปโรงเรียน หรือสถานศึกษาตามนโยบายแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนจะมีส่วนสำคัญต่อผลสำเร็จของการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญดังต่อไปนี้

1. เพื่อช่วยให้ครู อาจารย์ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการของโรงเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการบริหารและวิชาการ เช่น กำหนดทางเลือก การสร้างสื่อและเครื่องมือการเรียนการสอนหรือนวัตกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับภาพทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมขององค์กร
2. เพื่อให้ครู อาจารย์สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กได้ถูกต้องตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered)
3. เพื่อให้ครูตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถแก้ไขปัญหานั้นได้
4. เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม สร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้สอน
5. เพื่อมุ่งให้เกิดความร่วมมือ ประสานงานกันเป็นอย่างดีภายในระบบงานของโรงเรียน
6. เพื่อควบคุมมาตรฐานและพัฒนางานด้านการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการก้าวสู่ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา(Quality Assurance)

สรุปได้ว่าการจัดให้มีกรนิเทศภายในโรงเรียน ก็เพื่อหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมทั้งการเรียนการสอน การทำงานเป็นทีม การสร้างเจตคติที่ดีในการทำงาน ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนในที่สุด

2.3 งานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน

เนกเลย์ และ อีแวนส์ (Neagley and Evans, 1964 : 105-106; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 41) ได้กล่าวถึงงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารไว้ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมให้ครูแต่ละคน หรือทั้งกลุ่มสามารถแสดงความสามารถออกมาอย่างมีอิสระ และปรับปรุงการเรียนการสอนร่วมกับบุคคลอื่น

2. ทำงานกลุ่มในการสร้างและดำเนินการให้เป็นไปตามปรัชญาที่ตั้งไว้ ซึ่งมีส่วนสอดคล้องกับปรัชญาของชุมชน

3. พัฒนาทางการสอน

4. พัฒนาหลักสูตร

5. ดูแลโครงการนิเทศในโรงเรียนให้เป็นไปได้ด้วยดี

6. ดำเนินการวัดผลและประเมินผลโครงการทั้งระบบ

7. ช่วยให้มีการจัดตั้งผู้เชี่ยวชาญในการสอนและใช้ขณะนี้ให้มีประสิทธิภาพ

8. รับผิดชอบในการจัดโครงการส่งเสริมความรู้แก่ครูประจำการในโรงเรียน

9. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสาร และความคิดซึ่งกันและกัน ระหว่างครูและบุคคลอื่นๆ

10. จัดดูแลสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น อุปกรณ์ หนังสือ และแหล่งวิชาการ

11. จัดให้มีการพัฒนาทางการนิเทศใหม่ในท้องถิ่น

แฮร์ริส (Harris, 1985: 11-12; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) ได้เสนอความคิดเรื่องงานนิเทศการศึกษาไว้ 10 ประการ คือ

1. งานเกี่ยวกับด้านหลักสูตรซึ่งเกี่ยวกับการวางโครงสร้างหลักสูตร ทำประมวลการสอน โครงการสอน กำหนดตัวผู้สอน วัน เวลา สถานที่ และแบบที่จะสอนตลอดจนสร้างเกณฑ์มาตรฐานการสอน

2. การจัดกระบวนการสอน โดยการแปลงหลักสูตรที่วางไว้มาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน

3. การคัดเลือกบุคลากรผู้สอน โดยเลือกสรรให้เหมาะสมกับงาน การสอบคัดเลือกการพัฒนา และเก็บรักษาทะเบียนเกี่ยวกับบุคคล

4. การจัดอำนวยความสะดวกออกแบบการจัดเตรียมบริบททำให้ความสะดวกและเหมาะสมกับผู้สอน รวมทั้งการจัดวางแผนอาคารเรียนที่ถูกต้อง และมีเครื่องแสดงบอกที่เก็บผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาให้หยิบใช้ได้ง่าย

5. จัดวัสดุอุปกรณ์การสอน ตรวจสอบและคัดเลือกวัสดุอุปกรณ์การสอนที่จะนำมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อการสอน

6. การจัดอบรมครูประจำการ โดยจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ครูก้าวหน้า และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นทางด้านวิชาการ

7. จัดปฐมนิเทศครูใหม่ หรือครูที่ย้ายมาใหม่ ให้รู้และเข้าใจในสิ่งที่จำเป็นในการปฏิบัติงานเพื่อลดอุปสรรคและทำงานได้ผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

8. จัดบริการด้านอื่น ที่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมาย หลักการของการเรียนการสอนในโรงเรียนเช่น การสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน การจัดบริหารด้านต่างๆ ให้ครูใช้ความสามารถภาพของตนได้เต็มที่

9. สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในทางที่เกี่ยวข้องกับการสอน ประกอบด้วยการแจ้งข่าวความเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้ชุมชนทราบ แสวงหาและเลือกใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา

10. การประเมินผล มีการวางแผน จัดระเบียบประเมินผลและดำเนินการประเมินผลในทุกแห่งของโรงเรียนที่จะมีผลต่อการสอน

กรมวิชาการ (2544 : 17-25) กล่าวถึง แนวดำเนินการนิเทศภายในสรุปได้ว่าการดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบการนิเทศภายในสถานศึกษา สถานศึกษาควรจะได้กำหนดงานรับผิดชอบที่เหมาะสมตามบทบาทหน้าที่ด้านต่างๆ คือ งานแผนงาน โครงการ งานพัฒนาสื่อและการนิเทศ งานบริการและอำนวยความสะดวก งานติดตามและประเมินผล งานวิจัยในชั้นเรียน และสาระการนิเทศช่วยเหลือการทำงานของครูและโรงเรียนประกอบด้วย งานพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนและปัจจัยสนับสนุน งานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ งานประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อัสนีย์วัฒน์ แสงทะตา (2546:45) กล่าวว่า การดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนเป็นวิธีการสำคัญที่จะช่วยพัฒนาการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่สนับสนุนในเรื่องของการวิจัยชั้นเรียนเพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาใช้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อตัวนักเรียน

จากที่กล่าวข้างต้นสรุปว่ามีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับงานนิเทศภายในโรงเรียนไว้หลายทัศนะ ผนวกกับแนวคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 สรุปว่างานนิเทศภายในโรงเรียน จำแนกได้ 7 ด้านคือ

1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน เป็นงานที่ต้องดำเนินการวางแผนงานและโครงการการดำเนินการตามแผน และการประเมินแผนงานและโครงการนิเทศภายในโรงเรียน

2. ด้านการพัฒนาบุคลากรเป็นงานที่เกี่ยวกับการส่งเสริมความก้าวหน้า และพัฒนาครูให้เต็มศักยภาพ ด้วยวิธีการต่างๆ

3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร เป็นงานเกี่ยวกับการวางโครงสร้างหลักสูตร ทำประมวลการสอน โครงการสอน กำหนดตัวผู้สอน วันเวลา สถานที่ และแบบที่จะสอนตลอดจนสร้างเกณฑ์มาตรฐานการสอน

4. ด้านกระบวนการสอน โดยการแปลงหลักสูตรที่วางไว้มาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน

5. ด้านสื่อการเรียนรู้ เป็นการดำเนินการเพื่อให้ครูสามารถนำสื่อการเรียนรู้ที่เป็นวัสดุอุปกรณ์การสอน เทคนิควิธีสอน และแหล่งเรียนรู้มาจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน เป็นการส่งเสริมการวิจัยการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนซึ่งเป็นการส่งเสริมพัฒนาครูให้สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ และพัฒนาความเป็นมืออาชีพแก่ครู

7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องว่า สถานศึกษาของตนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศ

มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด ความหมาย หลักการเกี่ยวกับบทบาทดังต่อไปนี้

ภิญโญ สาร (2523 : 304; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ หมายถึงความมุ่งหวัง ที่บุคคลอื่นคาดหวังว่าบุคคลในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งควรจะทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง บทบาทหน้าที่ มีควบคู่กับตำแหน่งที่บุคคลดำรงอยู่เสมอ

เดวิส (1962 : 40; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าวว่า การที่บุคคลจะดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ต้องมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ กำหนดควบคู่ไปกับตำแหน่งนั้นเสมอ และบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบที่กำหนดไว้จะต้องเป็นที่รู้และเข้าใจกันระหว่างบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งเองและบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

กู๊ด (Good 1973 : 502; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าวว่าความหมายของบทบาทว่า บทบาทหมายถึง (1) ลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลภายในกลุ่ม (2) รูปแบบของพฤติกรรมที่คาดหวังตามตำแหน่งหน้าที่ หรือการแสดงออกของแต่ละบุคคลความมุ่งหวังของสังคม

จากทฤษฎี แนวคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทหมายถึงลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงออกตามตำแหน่งที่บุคคลนั้นได้รับ การแสดงออกนั้นย่อมผูกพันกับความคิดของผู้ดำรงตำแหน่งเอง และตามความคาดหวังของผู้อื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตำแหน่งนั้น

3.1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน

นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน ดังนี้
 สัจด์ อุทรานนท์ (2523:64; อ้างถึงในกฤษฎา สิงขร , 2552 : 23) กล่าวไว้ว่า หน่วย
 ศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษาได้กำหนดขั้นตอนการนิเทศไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. กระบวนการวางแผน
 - 1.1 การวางแผนการนิเทศ
 - 1.2 การสร้างความเข้าใจและการให้ความรู้
2. การปฏิบัติการนิเทศ
3. การสร้างขวัญและกำลังใจ
4. การประมวลผลการนิเทศ

วัชร เล่าเรียนดี (2548 : 27 - 28) ได้เสนอถึงกระบวนการนิเทศภายในที่เป็นการ
 ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง ดังนี้

1. วางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
2. เลือกประเด็นหรือเรื่องที่สนใจจะปรับปรุงและพัฒนา
3. นำเสนอโครงการที่จะพัฒนาและขั้นตอนการปฏิบัติให้ผู้บริหารโรงเรียนได้รับ
 ทราบเพื่ออนุมัติการดำเนินการ

4. ให้ความรู้หรือแสวงหาความรู้จากเอกสารต่างๆ และการจัดฝึกอบรมเชิง
 ปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการสอนในชั้นเรียนและความรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนและ
 นวัตกรรมใหม่ๆ ที่น่าสนใจ

5. จัดทำแผนการนิเทศ กำหนด วัน เวลา ที่จะสังเกตการสอน ประชุมปรึกษาหารือ
 เพื่อและเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์

6. ดำเนินการตามแผนการนิเทศที่ได้วางไว้โดยครูและผู้นิเทศ
7. สรุปและประเมินผลการปรับปรุงและพัฒนา รายงานผลสำเร็จ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2538 : 85 - 86; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36)
 กล่าวถึงกระบวนการในการวางแผนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบมี 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียมการ (Preparation)
 - 1.1 การประชุมครู อาจารย์เพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดทำแผนของโรงเรียน
 - 1.2 การเตรียมจำนวนงบประมาณเพื่อจัดทำโครงการและกิจกรรมให้เหมาะสม
 - 1.3 การจัดคณะทำงานเป็นแผนงานแต่ละชุด
2. ขั้นวางแผน (Planning)

2.1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลให้ได้สภาพปัจจุบันและปัญหาของการบริหาร
และนิเทศภายในโรงเรียน

2.2 การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาตามความจำเป็นเร่งด่วน

2.3 การจัดทำแผนงานและโครงการ

2.4 นำแผนและโครงการเสนอต่อที่ประชุมของครู อาจารย์ เพื่อขอความเห็นชอบและสนับสนุนการดำเนินงาน

3. ขั้นปฏิบัติตามแผน (Implementation)

3.1 ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ

3.2 การประสานงานและการมอบหมายงานอย่างชัดเจน

3.3 การประชุมปรึกษาหารือร่วมกันเมื่อมีปัญหาและอุปสรรค

4. ขั้นประเมิน ปรับงาน และจัดทำแผนใหม่ (Follow – up and Replant)

4.1 ติดตามผลการปฏิบัติงานอยู่เสมอ

4.2 รายงานความคืบหน้าของโครงการและกิจกรรม

4.3 วิเคราะห์ ปรับปรุง ขอบกว้างและนำไปดำเนินการจัดทำแผนใหม่ในปี

ต่อไป

สรุปได้ว่าบทบาทด้านกระบวนการนิเทศภายใน หมายถึงกระบวนการดำเนินการ
เพื่อให้การดำเนินการนิเทศภายในประสบผลสำเร็จโดยมีกระบวนการตั้งแต่ การเตรียมการวางแผน
การวางแผน ดำเนินการตามแผน และการประเมินผลการนิเทศภายใน ดังนั้นผู้บริหารควรมีบทบาท
ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน และกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน

2. สร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศ
ภายในโรงเรียนให้แก่คณะครู

3. จัดทำข้อมูล และสารสนเทศการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ

4. สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน
และปัญหา

5. สนับสนุนการดำเนินการนิเทศภายใน โดยใช้กิจกรรมที่เหมาะสมกับงาน

6. มีการประเมินผลการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ

3.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร

กัญญา สาร (2523 : 363; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 46) กล่าวถึงการ
พัฒนาบุคลากรว่า การพัฒนาบุคลากรหมายถึงการสนับสนุน ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีต่างๆ

เพื่อพัฒนาศักยภาพของครูอาจารย์ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่การเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การฝึกอบรมครูประจำการหมายถึง การให้การศึกษาแก่บุคคลที่กำลังดำรงตำแหน่งอยู่ โดยไม่ก่อให้เกิดการเสียหายแก่หน่วยงานในขณะที่บุคคลนั้นกำลังรับการฝึกอบรมหน่วยงานอาจจัดขึ้นเอง เป็นทางการหรือเชิญผู้ชำนาญมาฝึกให้อย่างไม่เป็นทางการ โดยบุคลากรยังคงปฏิบัติงานต่อไป ตามปกติด้วย หรือหน่วยงานอาจขอให้หน่วยงานอื่นรับหน้าที่ฝึกอบรมแทนก็ได้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534:35–36; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 36) ได้เสนอกิจกรรมการนิเทศ ซึ่งเป็นกิจกรรมพัฒนามุคครู คือ

1. การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติแผนได้ตามที่กำหนด
2. การปฐมนิเทศครูใหม่ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจ หลักและแนวทางในการปฏิบัติงาน
3. การให้คำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน
4. การอบรมเพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจและเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน
5. การประชุมปฏิบัติการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการปฏิบัติงาน
6. การสัมมนา เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
7. การระดมความคิด เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
8. การสาธิตการสอน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ประสบการณ์การสอนเพิ่มขึ้น
9. การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน
10. การสนทนาทางวิชาการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน
11. การเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ และเจตคติที่ดีในการทำงาน
12. การศึกษาดูงาน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่จากการศึกษาดูงาน
13. การสังเกตการณ์สอน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีทักษะและเจตคติที่ดีในการสอน

14. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้การนิเทศได้รับความรู้และประสบการณ์ตรงในการแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

15. การเขียนเอกสาร บทความทางวิชาการ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ความเข้าใจและพัฒนางานที่รับผิดชอบ

16. การจัดนิทรรศการเพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้รับความรู้ ความเข้าใจประสบการณ์ใหม่ๆ

จากข้างต้นสรุปได้ว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารด้านการพัฒนาบุคลากร หมายถึงการดำเนินการพัฒนาครูให้มีความ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลด้วยวิธีการต่างๆ ผู้บริหาร โรงเรียนควรมีบทบาทดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ
2. ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาและดูงานนอกสถานที่
3. จัดให้มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู
4. สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการแก่ครูด้วยกัน
5. สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อ หรือเข้ารับการฝึกอบรม
6. ส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการ เพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ครู
7. ส่งเสริมการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้
8. ส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาคมวิชาชีพหรือสร้างเครือข่ายที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ครู

9. เสนอแนะ แหล่งค้นคว้าทางวิชาการที่เหมาะสม ทันสมัย แก่ครู

3.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ได้มีผู้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้หลายทัศนะด้วยกัน

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 58; อ้างถึงในนิตย์ ประจักษ์, 2548 : 36) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสรุปได้ว่ามีขั้นตอนตั้งแต่การตั้งวัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะ การเลือกเนื้อหาให้ตรงและครอบคลุม ชนิดของประสบการณ์การเรียนรู้ หลักสูตรมีความหมาย 3 ประการ คือ

1. หลักสูตรเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี หลักการ และการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนหลักการที่มุ่งหมายไว้

2. หลักสูตรเป็นระบบในการจัดการศึกษา โดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output)

3. หลักสูตรเป็นแผนการจัดการเรียนการสอนมุ่งประสงค์จะอบรมฝึกฝนผู้เรียนให้
เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

สรุปได้ว่าหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์หรือข้อกำหนดต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้
ผู้เรียนได้เรียน รวมทั้งแนวทางในการใช้หลักสูตรนั้นให้ประสบผลสำเร็จด้วย หลักสูตร จึงมี
ความสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นครูจะต้องทำความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับ
หลักสูตรให้ถ่องแท้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปในทางที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ
ดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535:38 ; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) กล่าว หลักสูตร
เป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอน ความเข้าใจเรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอนจะทำให้การ
จัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีทั้งแก่ผู้เรียนเองและช่วยให้ครูได้มีทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน
ผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งนักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงแนวทางการ
พัฒนาหลักสูตรไปใช้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545:6-9) กล่าวถึงยุทธศาสตร์การ
ปฏิรูปหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วยมาตรการดังนี้

1. ส่งเสริมให้มีการจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ
ผู้เรียนและท้องถิ่น
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาบริหารหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. สร้างเครือข่ายประชาคมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
4. เร่งรัด กำกับ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้อย่างถูกต้องและ
เหมาะสมกับผู้เรียน

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ในการใช้
หลักสูตรโรงเรียนจะต้องยึดจุดหมาย หลักการ โครงสร้างของหลักสูตรเป็นหลักและปฏิบัติตาม
แนวการใช้หลักสูตร โดยการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน การจัดปัจจัยและสภาพต่างๆ ภายใน
โรงเรียนให้หลักสูตรบรรลุถึงเป้าหมาย ดังนั้นบทบาทด้านการพัฒนาหลักสูตร หมายถึงการ
ดำเนินการเพื่อให้ครูมีความเข้าใจถึงจุดหมาย หลักการ โครงสร้าง แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการ
สอน การวัดผลและการประเมินผลตามหลักสูตร เพื่อให้ครูนำหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอนอย่าง
มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ที่จะช่วยครูผู้สอนให้เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร
และการนำหลักสูตรไปใช้ให้กระจ่างชัด โดยดำเนินการตั้งแต่ การวางแผนสร้างหลักสูตร การใช้
หลักสูตรและการประเมินผลหลักสูตรซึ่งจะช่วยส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

3.4 ด้านกระบวนการสอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 72 - 73; อ้างถึงในนิตย์ ประจักษ์, 2548 : 46) ให้ความหมายของการสอนสรุปได้ว่าการสอน (Teaching) หมายถึงการถ่ายทอดความรู้จากครูไปสู่ นักเรียน การเรียนการสอน (Instruction) มีความหมายกว้างกว่าการสอนซึ่งหมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอน เช่น การใช้สื่อการสอน การจัดกิจกรรมระหว่างการสอน การทดสอบ องค์ประกอบการสอนประกอบด้วยเนื้อหาสาระ ทักษะกระบวนการและการประเมินผลมี องค์ประกอบย่อยได้แก่ การเตรียมการสอน วัตถุประสงค์วิชา เอกสารประกอบการสอน ความสามารถในการสอนการจัดกิจกรรมการสอน การใช้สื่อการสอนและการประเมินผลการสอน ซึ่งการสอนจะดำเนินไปด้วยดีโดยคำนึงการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ คือตัวป้อน (Input) ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน เนื้อหาวิชา สื่อการสอนซึ่งอำนวยความสะดวก กระบวนการ (Process) หมายถึง กระบวนการจัดการสอน เป็นการวางแผนการสอนการจัดกิจกรรมการสอนและการ ประเมินผลการสอนผลผลิต (Product) เป็นผลสมบูรณ์ของผู้เรียนจากการวัดและประเมินผลการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ปรารถนาของผู้เรียนเป็นไปตามความคาดหวังของหลักสูตร การ สอนประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการเรียนการสอน ประกอบด้วยการศึกษาจุดมุ่งหมายในรายวิชาศึกษา พื้นฐานผู้เรียน กำหนดเนื้อหา กำหนดสาระ กำหนดวัสดุฝึกและอุปกรณ์การสอน
2. ขั้นดำเนินการสอน ประกอบด้วยคำแนะนำตัวเอง ทำความรู้จักกับผู้เรียน อธิบายรายวิชา วิธีการเรียนให้ผู้เรียน การจัดกิจกรรม การวัดผล เปิดโอกาสผู้เรียนมีส่วนร่วมให้ข้อคิด และเสนอแนะ

3. ขั้นการประเมินผล ว่าการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537:69-71; อ้างถึงในนิตย์ ประจักษ์, 2548 : 48) กล่าวถึงสอน เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ การเรียนการสอนไม่ว่าจะเป็นระดับใดจะมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง อยู่ 3 ประเภท คือ ผู้เรียน ผู้สอน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน การสอนแต่ละครั้งย่อม แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการสอน เนื้อหาสาระ การแสวงหาความรู้หรือกลวิธีการ สอนที่ผู้สอนเลือกนำมาใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ดังนั้นการออกแบบการสอน (Instructional Design) มีข้อพิจารณา ดังนี้

1. สอนทำไม หมายถึง จุดประสงค์ของการเรียนการสอน
2. สอนอะไร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จะสอน
3. สอนอย่างไร หมายถึง กิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นเพื่อให้ บรรลุถึงระดับการเรียนรู้ที่พึงประสงค์

4. ผลการสอนเป็นอย่างไร หมายถึง การประเมินผลการสอนจะทราบได้อย่างไรว่าการเรียนรู้ที่พึงประสงค์ได้เกิดขึ้นแล้ว

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบมีขั้นตอนประกอบด้วย การวางแผนการสอน การดำเนินการสอน และการประเมินผลการสอน ดังนั้นบทบาทด้านกระบวนการสอนหมายถึงการดำเนินการเพื่อให้ครุมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้

1. จัดให้ครูวางแผนการสอนไว้ล่วงหน้า
2. ส่งเสริมให้ครูศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล
3. เสนอแนะให้ครูกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายและสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก
4. ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
6. สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
7. ส่งเสริมให้ครูอาจารย์เข้าใจหลักการและวิธีการวัดผลประเมินผลการเรียน
8. เสนอแนะให้ครูวัด และ ประเมินผลการสอนด้วยวิธีที่หลากหลายตามสภาพจริงเพื่อแก้ไข ปรับปรุงการสอน
9. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแฟ้มสะสมงานของตนเอง และของนักเรียน

3.5 ด้านสื่อการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ทุกประเภท นักวิชาการกล่าวถึงสื่อการเรียนรู้ ดังนี้

วนิดา จิงประสิทธิ์ (2532 : 7; อ้างถึงในนิธย์ ประจงแต่ง, 2548 : 36) กล่าวว่า สื่อการสอน (Instruction Media) หมายถึง สิ่งที่น่าความรู้ไปสู่ผู้เรียน อยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์หรือไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็ได้ สื่อการสอนที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็คือ สื่อประเภทโสตทัศนูปกรณ์ (Audio – Visual Aids) หมายความว่า วัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ และวิธีการทางโสตทัศนศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 257; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 46) กล่าวถึงงานบริหารของงานสื่อการสอนสรุปได้ว่า มี 6 ประการ คือ

1. การจัดหาสื่อการสอนเพื่อบริการ
2. การจัดเก็บสื่อการสอนเพื่อบริการ

3. การบำรุงรักษาสื่อการสอน
4. การประชาสัมพันธ์งานสื่อการสอน
5. การจัดโครงการของงานสื่อการสอน
6. การประเมินผลสื่อการสอน

เยวพา เตชะคุปต์ (2542:69-70) กล่าวถึง การจัดหาและการผลิตสื่อ สรุปได้ว่าสื่ออาจแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ สื่อสำหรับการสอนของครู สื่อประกอบบทเรียน และสื่อสำหรับจัดสภาพแวดล้อม

กรมวิชาการ (2545:7-8) กล่าวถึงสื่อการเรียนรู้สรุปได้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ สถานที่ เหตุการณ์ หรือความคิดถือเป็นสื่อการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น สื่อจำแนกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 3 ประเภท คือ

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ
2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ได้ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมือโสตทัศนวัสดุหรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ๆ
3. สื่ออื่นๆ หมายถึงสื่อที่เป็นบุคคลสื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สื่อกิจกรรมและกระบวนการ สื่อวัสดุเครื่องสื่อและอุปกรณ์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 29-30) กำหนดด้านยุทธศาสตร์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาโดยกำหนดมาตรการ ดังนี้

1. ส่งเสริมการจัดหา ใช้ และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดหา และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารและการจัดการศึกษา

3.6 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2546:69) กล่าวว่า การวิจัยหมายถึงกระบวนการแสวงหาความรู้เพื่อตอบคำถาม หรือแก้ไขปัญหาที่มีอยู่อย่างเป็นระบบและมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน โดยเริ่มจากการที่ครูจะต้องรู้ว่าคำถามที่ต้องการคำตอบคืออะไร ข้อมูลที่จะนำมาตอบคำถามเหล่านี้ ได้แก่ข้อมูลอะไร บ้าง จะใช้วิธีการและเครื่องมืออะไรในการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว วิธีการและเครื่องมือจะกำหนดและสร้างอย่างไรจึงจะเหมาะสมและทำให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ดี เชื่อถือได้ เมื่อได้ข้อมูลมาแล้วจะวิเคราะห์อย่างไรและจะแปลความหมายผลการวิเคราะห์อย่างไร เพื่อที่จะได้ตอบคำถามที่ได้กำหนดไว้

ชูศรี วงศ์รัตน และคณะ (2544 : 80 - 81) กล่าวถึงขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนสรุปได้ว่ามี 7 ขั้นตอนคือ กำหนดปัญหาหรือค้นหา เตรียมการและวางแผน ปฏิบัติตามแผนการสังเกต การสะท้อนกลับ วิเคราะห์และสรุปผล เขียนรายงานการวิจัย

กาญจนา วัฒนา (2545 : 8) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัย หมายถึง การค้นคว้าหาความรู้ใหม่ๆ ด้วยวิธีการที่มีระบบแบบแผนที่เชื่อถือได้ มีจุดหมายแน่นอน เพื่อให้ได้มาซึ่งกฎเกณฑ์ ทฤษฎีที่สามารถอ้างอิงและทำนายปรากฏการณ์ต่างๆได้

ธีระพัฒน์ ฤทธิ์ทอง (2545:3) ได้กล่าวไว้ว่าการวิจัย หมายถึง การศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบเพื่อทำความเข้าใจและแสวงหาคำตอบของปัญหาในการจัดการเรียนการสอนของครู

พิชัย ญาณศิริ (2545 : 31) กล่าวถึงกระบวนการทำวิจัยในชั้นเรียนสรุปว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research : CAR) หมายถึงการทำงานเป็นระบบเพื่อแก้ปัญหา หรือพัฒนา ในสิ่งที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้ปัญหาหมดไป หรือทำสิ่งที่ดียู่แล้วให้ดียิ่งๆ ขึ้นการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นการวิจัยที่ไม่เน้นระเบียบวินัยแบบแผน (Informal Research) แต่เน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนในสถานการณ์จริง ทำอย่างรวดเร็ว ครูทุกคนสามารถทำการวิจัยได้โดยไม่ต้องกังวลว่าวิธีการดำเนินการวิจัยที่ใช้จะผิดหลักวิชา เพราะเมื่อใดก็ตามที่ทำวิจัยแล้วปัญหาในห้องเรียนหมดไปก็ไม่ต้องวิตกหรือสงสัยว่าวิธีการที่ครูเลือกมาแก้ปัญหานั้นสามารถแก้ปัญหานั้นได้จริงหรือไม่ ไม่ต้องกลัวคำวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ด้วยเหตุผลที่ว่า การทำการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนคือการลงมือแก้ปัญหา ไม่ใช่การสร้างหรือการทดสอบความแกร่งของทฤษฎี ดังนั้นจึงควรจัดทำในลักษณะเป็นการวิจัยแบบร่วมมือ (Collaborative Research) มีเพื่อนครูร่วมมือในทุกวงจรของการทำงานตั้งแต่การวางแผนลงมือวิจัย สังเกตการณ์สอนและสะท้อนผลการทำงาน ซึ่งจะช่วยให้การวิจัยได้รับการตรวจสอบ และปรับปรุงพัฒนาจากผู้ปฏิบัติที่เข้าใจปัญหาร่วมกันอยู่เสมอ ทำให้การวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์แก้ปัญหาในชั้นเรียนได้อย่างแท้จริง(Research Utilization)

คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2546 : 13) ได้กล่าวไว้ว่า การวิจัย หมายถึง กระบวนการเสาะแสวงหาความรู้เพื่อตอบคำถามหรือแก้ไขปัญหาที่มีอยู่อย่างเป็นระบบ และมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

สรุปว่ากระบวนการวิจัยประกอบด้วยขั้นตอนตั้งแต่ การกำหนดปัญหา การวางแผนการวิจัย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุปผลและการรายงาน กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ที่ดี บทบาทด้านการวิจัยในชั้นเรียน หมายถึงการดำเนินการเพื่อให้ครูสามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทในการนิเทศภายใน โดยผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้

1. กระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
2. จัดหาเอกสารที่เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า
3. สนับสนุนการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
4. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
5. ส่งเสริมและให้กำลังใจในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน
6. แนะนำให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

3.7 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

มีผู้อธิบายความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 2; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 52) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมใดๆ เพื่อสร้างความมั่นใจต่อผู้ปกครอง ชุมชน สังคม ว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาตามพันธกิจที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้นั้นจะให้ผลผลิตของการศึกษาที่มีคุณภาพอันพึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543:12; อ้างถึงในนิตย์ ประจงแต่ง, 2555 : 46) ได้ระบุบทบาทผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักเข้ามามีส่วนส่งเสริมสนับสนุนและร่วมคิดร่วมทำร่วมทั้งจะต้องมีการทำงานเป็นทีมโดยบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มองเห็นคุณค่าและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในและดำเนินการอย่างต่อเนื่องร่วมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาโดยมีการติดตามและกำกับดูแล การดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ

สรุปว่าการประกันคุณภาพ คือกระบวนการบริหารหรือแนวปฏิบัติในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เกี่ยวข้องว่า สถานศึกษาของตนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด จึงเป็นความจำเป็นที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ เพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด6 มาตรา48 ระบุว่าให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก สารบัญญัติดังกล่าวเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

สรุปได้ว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก มีกระบวนการประกอบด้วย การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นระบบที่ผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักเข้ามามีส่วนส่งเสริม สนับสนุน และร่วมคิดร่วมทำ ต้องมีการทำงานเป็นทีมกำกับ ติดตาม ดูแลการดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้โรงเรียนจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

ผู้บริหารมีบทบาทในการบริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลให้มีการประกันคุณภาพการศึกษาที่ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม โดยผู้บริหารควรจะเป็นแกนนำในการจัดทำแผน รวมทั้งกำกับติดตามให้มีการดำเนินงานตามแผน การนำผลการประเมินตนเองมาใช้ในการปรับปรุงสถานศึกษา และการรายงานผลให้สาธารณชนรับทราบ ดังนั้นบทบาทการนิเทศภายในด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของผู้บริหารจะมีบทบาทตั้งแต่การเตรียมการประกันคุณภาพการศึกษา การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และการรายงานผลการดำเนินการ สรุปได้ว่าผู้บริหารควรมีบทบาทดังนี้

1. สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
2. สนับสนุนให้ครูร่วมกันจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ
3. ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมกันดำเนินการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เช่นการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติการ เป็นต้น
4. สนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเอง
6. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไข และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง
7. สนับสนุนให้ครูเผยแพร่ผลงานต่อสาธารณชนเพื่อสร้างความภาคภูมิใจร่วมกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี –สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ครั้งนี้ได้ศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศดังนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

ไพสิน นกศิริ (2541 : 55) ผลการศึกษาภาคินพนธ์พบว่า การนิเทศภายในส่วนใหญ่จะขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการนิเทศการศึกษา ขาดแคลนงบประมาณดำเนินการ ขาดวัสดุอุปกรณ์ สื่อ เครื่องมือในการนิเทศ ครูไม่ยอมรับการนิเทศ และอีกส่วนหนึ่งพบว่า ระบบนิเทศของโรงเรียน ให้ความสำคัญความจำเป็นในการทำงานอย่างเป็นระบบและการพัฒนาตนเองของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนิเทศน้อยมาก ด้านความต้องการ การนิเทศภายในของโรงเรียนนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นรวมถึงการสร้างความตระหนักให้ครูผู้สอนเห็นความสำคัญจะต้องพัฒนานักเรียนให้มีการพัฒนาทุกด้านเต็มตามวัย เต็มตามศักยภาพ ตามกรอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร สภาพความสำเร็จของการนิเทศภายในสถานศึกษา

1. ครูตระหนักถึงความสำคัญและพัฒนานักเรียนให้ตรงตามความต้องการพัฒนา
2. ครูสามารถปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตนให้ดียิ่งขึ้นอยู่เสมอตรงตามความต้องการพัฒนานักเรียนด้วยเทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพ

3. ครูมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

นันทนา เต่าทอง (2542 : 105 - 134) ได้ศึกษาการดำเนินงานว่าการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ ผลการดำเนินงานนิเทศภายในทั้ง 5 ด้านตามทฤษฎี กลไกแมน ประชากรที่ใช้คือผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการโรงเรียนที่รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียน พบว่าโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ผลการดำเนินงานนิเทศภายในทั้ง 5 ด้าน โดยในส่วนของผู้บริหารโรงเรียนดำเนินแต่ละด้าน การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ใช้กิจกรรมต่างๆ ดังนี้

1. การตรวจแผนการสอน เพื่อให้ครูได้รับการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น ผู้บริหารส่วนใหญ่พิจารณาเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรมากที่สุดรองลงมาคือความสอดคล้องของแผนการสอนกับกำหนดการสอนและหลักสูตร และครบถ้วนขององค์ประกอบที่สำคัญของแผนการสอน ตามลำดับ กิจกรรมการให้คำแนะนำปรึกษาผู้บริหารดำเนินมากที่สุดคือเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยส่งครูเข้ารับการอบรม รองลงมาเปิดโอกาสให้ครูเข้าพบ

ทุกขณะเมื่อมีปัญหา และจัดทำตำรา เอกสาร หนังสือต่างๆ มาให้คณะครูได้ศึกษาค้นคว้าตามลำดับ เรื่องที่ผู้บริหารให้คำแนะนำปรึกษามากที่สุดคือ การจัดทำแผนการสอน รองลงมาเป็นการบรรยายการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางตามลำดับ กิจกรรมการสังเกตการสอน พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นผู้สังเกตการสอน รองลงมาเป็นการประชุมปรึกษาหารือก่อนที่จะสังเกตการสอน สังเกตการสอนเมื่อครูพร้อมและเป็นความต้องการของครู นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการสอนมาวิเคราะห์ร่วมกับครู และมีการประชุมครูก่อนสังเกตการสอน และผู้สังเกตเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้รับการสังเกตตามลำดับ

2. การสร้างเสริมประสบการณ์ทางวิชาชีพ ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการโดยส่งครูเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาประสบการณ์ทางวิชาชีพ รองลงมาเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำการจัดทำแผนสะสมงานให้กับครูและให้ครูได้ศึกษาดูงานเกี่ยวกับการพัฒนาประสบการณ์วิชาชีพตามลำดับต่อไป การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การวางแผนปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทั้งกลุ่มมีมากที่สุด รองลงมาเป็นการดำเนินการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ และตั้งเป้าหมายการทำงานร่วมกันทั้งกลุ่ม ตามลำดับ

3. การพัฒนาหลักสูตร ที่มีการดำเนินการมากที่สุด คือผู้บริหารส่งครูเข้ารับการอบรม / สัมมนา ประชุมเชิงวิชาการ รองลงมาคือให้ครูศึกษาค้นคว้าเอกสารหลักสูตรและจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ

4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน การดำเนินการที่ผู้บริหารส่วนใหญ่จัดหาเอกสารเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนให้ครูศึกษาค้นคว้า รองลงมาเป็นการส่งครูเข้ารับการอบรมการจัดทำวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ตามลำดับ

5. ปัญหาในการดำเนินงานทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ มีข้อจำกัดเกี่ยวกับระยะเวลาในการดำเนินงาน รองลงมาคือผู้รับผิดชอบขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงาน และขาดสื่อหรือเครื่องมือในการดำเนินงาน ตามลำดับ

สายช่อ ทองสุข (2546 : 74) ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 การวิจัยครั้งนี้ว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ และเปรียบเทียบ การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาตามตัวแปรต่อไปนี้คือ ๑. วัตถุประสงค์ของการศึกษา ๒. ขนาดของโรงเรียน ๓. การได้รับการฝึกอบรมและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ๑. การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ และการวิจัยเชิง

ปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง 2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านการพัฒนาหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน 3. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช ระหว่างผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียนกับตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป และระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 1-10 ปี 11-20 ปี กับ 21 ปี ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างผู้ที่ได้รับการอบรมกับผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการนิเทศภายใน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านพัฒนาหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นรา ธารงสุข (2548 : 48) การศึกษาความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร คือการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยพิจารณาตาม เพศ ประสบการณ์ในการสอนและขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี จำนวน 326 คน สุ่มโดยใช้เทคนิคแบบเทียบสัดส่วนจากครูสายผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ปีการศึกษา 2543 โดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 45 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9807 โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง จากนั้นได้นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t - test และทดสอบความแปรปรวนทางเดียว ผลวิจัยพบว่า 1. ความต้องการของครูในการนิเทศภายในจาก

ผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 5 งาน 2. ความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหารเมื่อเปรียบเทียบกับสถานภาพ พบว่า 2.1 ครูชายและครูหญิงมีความต้องการในการนิเทศภายในจากผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 งาน 2.2 ครูที่มีประสบการณ์สอนมากและครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อย มีความต้องการในการนิเทศภายในจากผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 งาน 2.3 ครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความต้องการในการนิเทศภายใน จากผู้บริหารแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 5 งาน ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารควรนำผลการวิจัยไปดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน โดยเรียงลำดับตามความต้องการที่ได้นำเสนอ

กาญจนาพันธ์ อักษรสิทธิ์ (2548 : 105) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ด้านการพัฒนาครู ด้านการฝึกอบรมครูประจำการและด้านช่วยเหลือครูโดยตรง สุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งโดยรวม จำแนกตามระดับและรายด้าน มีความสมบูรณ์อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือระดับสถาบัน ระดับการจัดการ และระดับการปฏิบัติการ และเมื่อพิจารณาเป็นรายมิติพบว่า อยู่ในระดับมากทุกมิติ เรียงตามลำดับ ลำดับแรกคือ การกำหนดเป้าหมาย และลำดับสุดท้ายคือการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา 2. การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จันทรัตน์ อนุชิตอารมณ (2550 : 115) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ทราบระดับปัจจัยการบริหารในสี่ลักษณะซึ่งประกอบด้วยลักษณะองค์การ ลักษณะสภาพแวดล้อม ลักษณะบุคคล นโยบายการบริหารและการปฏิบัติ และ ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา 2) ทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารในสี่ลักษณะที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย สุ่มจากโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม จำนวน 5 โรงเรียน จาก 10 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน และครูผู้ปฏิบัติการสอน จำนวนกลุ่มละ 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยประยุกต์จากแนวคิดของ สเตียร์ส (Steers) และตามลักษณะการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยการบริหารโรงเรียนโดย

ภาพรวม และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละปัจจัย พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยมีปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติงานอยู่ในอันดับที่สูงสุด ส่วนระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวม และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละปัจจัย พบว่าอยู่ในระดับมาก 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนโดยภาพรวมพบว่า อยู่ในอันดับที่สูงสุด และเมื่อแยกเป็นรายปัจจัย พบว่า ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมาก 3) ปัจจัยการบริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะบุคคล ปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการกำหนดผู้รับผิดชอบงานนิเทศภายในโรงเรียน งานจัดระบบข้อมูลสารนิเทศเพื่อการวางแผน และการวางแผนนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ปัจจัย ด้านลักษณะสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการ ดำเนินการตามแผนนิเทศที่วางไว้ และปัจจัยด้านลักษณะองค์กร ปัจจัยด้านลักษณะสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร และการปฏิบัติ ส่งผลต่อการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ

วนิดา น้อยมะลิวัน (2552 : 121) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษา การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์กับตัวแปรเกณฑ์การนิเทศภายในของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 3) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 วิธีวิจัยประกอบด้วยการศึกษาเชิงคุณภาพและการศึกษาเชิงปริมาณ การศึกษาเชิงคุณภาพ การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 จากการสัมภาษณ์ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 10 คน ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนในโรงเรียน สรุปได้ปัจจัยทั้ง 3 ด้าน ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านองค์กร และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้ปัจจัยเพิ่ม คือ ภาระงานและ ขวัญและกำลังใจในการทำงาน

กมลเทพ ลาเหลือ (2552 : 137) การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะการนิเทศของผู้นิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบทักษะการนิเทศของผู้นิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ใน การปฏิบัติงาน จำนวนครั้งที่ได้รับการ

นิเทศและขนาดโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูภายในโรงเรียนจำนวน 354 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) และ สถิติทดสอบเอฟ (F-test)

ขรรจบ ศิริภูมิ (2552 : 144) การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหา การดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการครูเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินการตามกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถาม

รัตนาศิริภูมิ (2552 : 117) การนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในโดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการในการนิเทศภายใน การร่างรูปแบบการนิเทศภายใน และการนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในโดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นกรณีศึกษา 4 โรงเรียนคือ โรงเรียนบ้านโคกจาน โรงเรียนบ้านโคกน้อย โรงเรียนบ้านโคกใหญ่ และโรงเรียนบ้านแอมเจริญ ซึ่งมีผู้บริหาร คณะครู จำนวน 27 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายใน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1. ผู้บริหารและครูผู้สอน เห็นว่าปัจจุบันสถานศึกษาดำเนินการนิเทศภายในตามองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยชี้แจงเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญและความจำเป็น องค์กรและบทบาทขององค์กร การดำเนินการนิเทศตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา จัดกิจกรรมการนิเทศ และมีการประเมินผลความสำเร็จ ของจัดการนิเทศภายในทุกสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า ทุกสถานศึกษามีการดำเนินการนิเทศภายในไม่ครบทุกขั้นตอน เนื่องจากผู้บริหารและครูขาดความรู้ความเข้าใจในการนิเทศภายใน ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการศึกษา ตลอดจนบุคลากร และขาดความตระหนักในคุณค่าของการนิเทศภายใน แต่ทุกสถานศึกษายังคงมีความต้องการให้มีการพัฒนาคุณภาพครูด้วยการนิเทศภายใน 2. การร่างรูปแบบจากการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการในการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ประกอบกับการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารด้านการนิเทศการศึกษา ตลอดจนความคิดเห็นและ

ข้อเสนอแนะ ของผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษาานิเทศก์และครู นำมาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการนิเทศภายใน โดยการประยุกต์ใช้แบบกัลยาณมิตรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ดังนี้ 2.1 สภาพการนิเทศภายใน ความรู้ความเข้าใจในการนิเทศภายใน การสร้างความตระหนัก สร้างความสัมพันธ์ การมีส่วนร่วม การยอมรับซึ่งกันและกัน 2.2 การจัดองค์กรในการนิเทศภายใน และบทบาทขององค์กร 2.3 กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียน ประกอบด้วย ขั้นตอนตามกระบวนการ การจัดกิจกรรมการนิเทศ และเทคนิคการนิเทศ 2.4 ประเมินผลความสำเร็จของการนิเทศภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3. การนำเสนอรูปแบบการนิเทศภายในแก่ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ มีความเห็นตรงกัน โดยต้องการให้สถานศึกษาจัดการนิเทศภายในตามองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศภายในแบบกัลยาณมิตร ในการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารและครูควรนำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาไปใช้ดำเนินการในการนิเทศภายในทุกด้าน

ชาดิชาย แสนบัวคา (2554 : 145) การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านหนองกุง ชนสาร โสภณ อำเภอกุเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 การวิจัยเชิงคุณภาพนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการนิเทศภายในความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการนิเทศภายใน และแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายใน ของโรงเรียนบ้านหนองกุงชนสาร โสภณกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียนบ้านหนองกุงชนสาร 1 คน ผู้บริหารโรงเรียนใกล้เคียง 1 คน ศึกษานิเทศก์ 1 คน ครูผู้สอนในโรงเรียนบ้านหนองกุงชนสาร จำนวน 15 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้น รวมทั้งสิ้น 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ผู้วิจัย แบบบันทึกการศึกษา

พัชรินทร์ ช่วยศิริ (2554 : 97) การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในและปัญหาข้อเสนอแนะการนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน พบว่า 1. การดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี ใน 5 ด้าน ได้แก่ 1). ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง มีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้และให้การสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์และวิธีการจัดการเรียนการสอน 2). ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีการพัฒนาให้ครูมีทักษะการทำงานกลุ่ม เข้าใจบทบาทของตน รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามโครงสร้างการบริหารงาน 3). ด้านการพัฒนาวิชาชีพ มีการอบรมครูเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพทั้งด้านเทคนิคการสอนและการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู 4). ด้านการพัฒนาหลักสูตร ได้ให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยผู้บริหาร

สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และการจัดการประชุม อบรม ติดตามและประเมินหลักสูตร และ 5). ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน มีการดำเนินงานให้ครูณาการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ 2. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินการในเทศภายใน 1). ด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง ขาดคนที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการนิเทศ ภาระงานของผู้นิเทศมีมาก ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการนิเทศ ควรให้การอบรมกับผู้ที่จะต้องทำหน้าที่นิเทศ จัดประชุมเพื่อติดตามผลการนิเทศ 2). ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม มีความแตกต่างกันทางความคิดของครู ครูมีภาระงานมาก ควรลดภาระงานของครู ควรส่งเสริมให้ครูยอมรับฟังความคิดของคนส่วนใหญ่ 3). ด้านการพัฒนาวิชาชีพ ขาดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพที่มีความหลากหลายและไม่ตรงกับความต้องการ ควรจัดกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพที่มีความหลากหลายและควรส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงวิชาการให้กับครู 4). ด้านการพัฒนาหลักสูตร ขาดความรู้และประสบการณ์ของครูในการจัดทำหลักสูตรใหม่ บุคลากรในบางกลุ่มสาระขาดแคลน ควรจัดอบรมและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรแก่ครูและจัดสรรบุคลากรให้เหมาะสม และ 5). ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ขาดความรู้ด้านเทคนิคการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนของครูควรให้ความรู้และคำแนะนำในการจัดทำวิจัยที่ถูกต้องแก่ครู

2. งานวิจัยต่างประเทศ

กัส (Gus , 1973 ; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 51) ได้กล่าวรายงานการวิจัยของสมาคมเพื่อพัฒนาการนิเทศและหลักสูตรรัฐอินเดียนา ในปี 1961 เกี่ยวกับหน้าที่ของศึกษานิเทศก์สรุปว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ทำหน้าที่จัดห้องสมุดและ วัสดุทัศนูปกรณ์ ให้คำแนะนำทางวิชาชีพ และช่วยเหลือครูปรับปรุงหลักสูตร ตรวจสอบและประเมินผล ศึกษาเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับครูและพบว่า ศึกษานิเทศก์ได้ช่วยเหลือครูในด้านต่อไปนี้มากที่สุด คือ ช่วยครูใหม่ปรับปรุงห้องเรียนให้คำปรึกษาแก่ครูเป็นรายบุคคล และเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนแนะแนวเพื่อบำรุงขวัญครู นอกจากนี้ยังพบว่าศึกษานิเทศก์ช่วยเหลือครูในด้านต่อไปนี้ น้อยที่สุด ประเมินผลงานของครู ทำงานธุรการ รายงาน และเก็บรักษายานที่ต่าง ๆ

เรวิส (Rawis , 1973; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 51) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษากิจกรรมการรับรู้ด้านการนิเทศการศึกษาของครูในรัฐจอร์เจีย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการ การนิเทศการศึกษาของครูในจอร์เจีย โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูที่ทำการสอนในโรงเรียนรัฐบาลในระหว่างปี ค.ศ. 1970 - 1971 จำนวน 309 คน พบว่า ครูมีความต้องการให้มีการนิเทศมากกว่าในปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบความต้องการนิเทศกับความต้องการการปรับปรุงการเรียนการสอนและความต้องการนิเทศให้มีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ไม่แตกต่างกันอย่างนัยสำคัญ

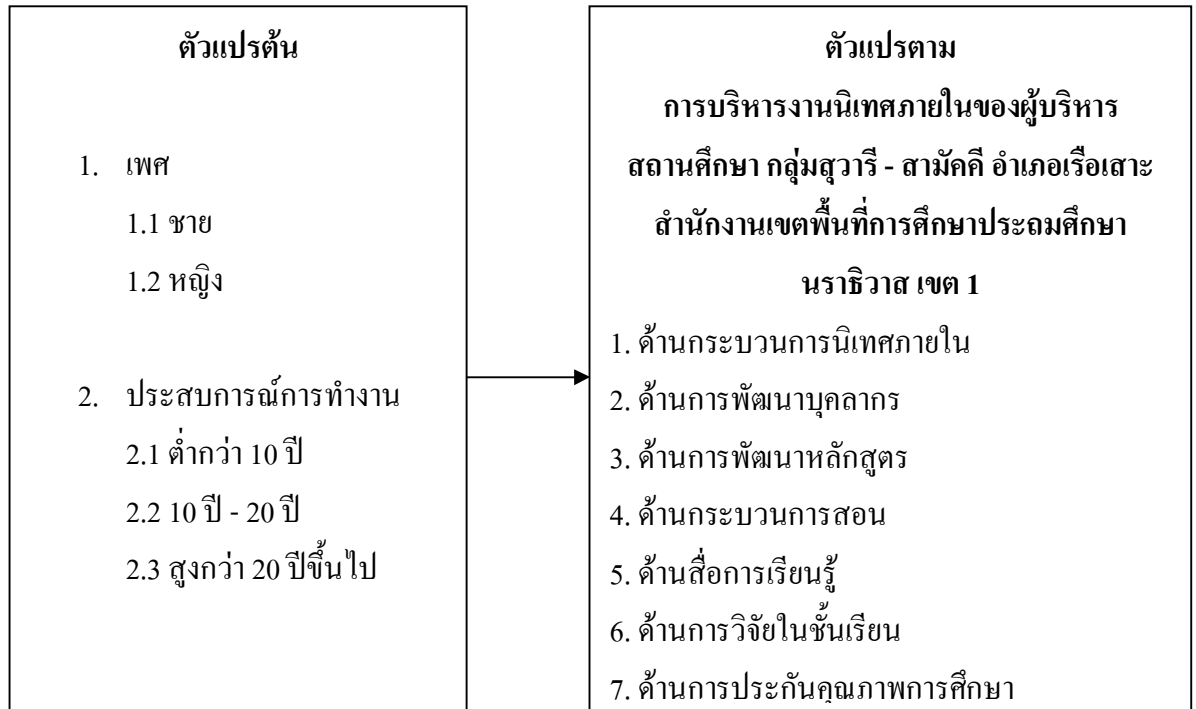
ครูต้องการให้มีการนิเทศที่มุ่งส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์การนิเทศในการแนะนำความก้าวหน้าในอาชีพครูน้อยกว่าด้านอื่น ทำให้ความต้องการแตกต่างกันคือ สถานภาพของครู ขนาดโรงเรียนและประสบการณ์ด้านการสอน ครูผู้หญิงมีความต้องการการนิเทศมากกว่าครูชาย ครูที่มีการศึกษาสูงมีความต้องการด้านการนิเทศการศึกษาครูที่การศึกษาต่ำกว่า ครูมีความต้องการนิเทศแบบให้ความช่วยเหลือมากกว่าการควบคุม กล่าวคือ ศึกษานิเทศก์จะต้องเป็นผู้แนะนำด้านหลักสูตร การสอน ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือปรับปรุงมีมนุษยสัมพันธ์ครูระดับประถมศึกษาที่มีความต้องการการนิเทศการศึกษามากกว่า

มาโลน (Malone; อ้างถึงในนิตย ประจางแต่ง, 2555 : 52) ได้ศึกษาทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานนิเทศของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐมิสซิสซิปปี” กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์ใหญ่และครู ผลการวิจัยสรุปว่าอาจารย์ใหญ่เยี่ยมชั้นเรียนน้อย ประชุมครูเพื่อเป็นสื่อในการนิเทศน้อยอาจารย์ใหญ่ และครูมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการอบรมครูประจำการ และการปฏิบัติหน้าที่ทั่วๆ ไป เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการนิเทศ

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งผู้นิเทศต้องมีความรู้ และความเข้าใจขอบข่ายความรับผิดชอบพร้อมเข้าใจบทบาทหน้าที่ตนเองให้ชัดเจนเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ผลดีตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา อันจะเกิดผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติต่อไป

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าที่กล่าวมา ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศจะเห็นได้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงานของโรงเรียนที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ทั้งนี้เพราะเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ครูภายในโรงเรียน สามารถปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบและประสบผลสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายการดำเนินงานที่กำหนดไว้ จึงจำเป็นที่ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องอาศัยกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินงานที่ดี เพื่อให้การนิเทศภายในบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายตามแผนงานที่วางไว้

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

ภาพที่ 1 การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

1. ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 แตกต่างกัน

2. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นการค้นคว้าอิสระเพื่อศึกษาการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ในบทนี้จะกล่าวถึง ประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และแผนปฏิบัติการค้นคว้าอิสระ ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากร

1. ประชากร

ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ค้นคว้าอิสระขอใช้ประชากรเท่านั้น ซึ่งเป็นครูในสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำนวน 124 คน

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 1

สถานศึกษา	จำนวนประชากร
โรงเรียนบ้านฮือลาแป	26
โรงเรียนบ้านดาฮา	13
โรงเรียนบ้านปือเล็งใต้	13
โรงเรียนบ้านค้อแยหะยี	16
โรงเรียนบ้านละหาร	13
โรงเรียนบ้านคูโบะบูโละ	19
โรงเรียนมะนังปันยัน	24
รวม	124

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจากเอกสารและงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยเพศและประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามซึ่งวัดระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ตามแนวทางการบริหารงานนิเทศภายใน 7 ด้าน จำนวน 47 ข้อ ได้แก่

1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	6 ข้อ
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร	7 ข้อ
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	7 ข้อ
4. ด้านกระบวนการสอน	8 ข้อ
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	7 ข้อ
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	6 ข้อ
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	6 ข้อ

แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ (Linker's Rating Scale) โดยผู้ศึกษาค้นคว้ากำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนเป็น 5 ระดับ ซึ่งมีความหมายดังนี้

ระดับ 5 คะแนน หมายถึง มีการบริหารงานนิเทศภายในอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 คะแนน หมายถึง มีการบริหารงานนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 คะแนน หมายถึง มีการบริหารงานนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 คะแนน หมายถึง มีการบริหารงานนิเทศภายในอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 คะแนน หมายถึง มีการบริหารงานนิเทศภายในอยู่ในระดับน้อยที่

เกณฑ์และวิธีการให้คะแนน การให้คะแนนจะให้คะแนนในข้อความคือ 5,4,3,2,1

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายใน 7 ด้าน คือ ด้านกระบวนการนิเทศภายใน ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการสอน ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

2. วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้ค้นคว้าอิสระสร้างเครื่องมือในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามในรูปแบบสอบถาม

2.2 สร้างแบบสอบถามที่ใช้ในงานค้นคว้าอิสระจากตัวแปรที่ต้องการศึกษา นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และทำการปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ

2.3 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง เพื่อพิจารณาและตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นแล้วนำผลการพิจารณาไปทำการวิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อรายการคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหาที่ต้องการศึกษา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยกำหนดให้คะแนนพิจารณา

+1 = แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับโครงสร้างของบทพาทนั้น

0 = ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับโครงสร้างของบทพาทนั้นหรือไม่

-1 = แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับโครงสร้างของบทพาทนั้น

คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 เพื่อนำไปสร้างแบบสอบถามต่อไป ถ้าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.60 ข้อคำถามนั้นต้องไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

2.6 นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงครั้งสุดท้ายไปทดลองใช้ (Try Our) กับครูซึ่งไม่ใช่ประชากร จำนวน 50 คน

2.7 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจให้คะแนน และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990:204:117)

2.8 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับประชากรต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้ค้นคว้าอิสระเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการค้นคว้าอิสระจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ถึงผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปักษ์ใต้ เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการค้นคว้าอิสระ
2. ผู้ศึกษาค้นคว้าส่งแบบสอบถาม จำนวน 124 ฉบับไปถึงครูผู้สอนด้วยตนเอง
3. ผู้ศึกษาค้นคว้านำแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำนวน 124 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 มาตรวจสอบความสมบูรณ์เพื่อดำเนินการวิเคราะห์และสรุปข้อมูลต่อไป แบบสอบถามมีความสมบูรณ์จำนวน 124 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการแล้ว การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้านำแบบสอบถามตอนที่ 1 ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ที่เก็บรวบรวมได้ ไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคิดเลขและโปรแกรม SPSS เพื่อประมวลผลและหาค่าสถิติ ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงหาความถี่ และหาค่าร้อยละ จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน

1.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปักษ์ใต้ เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) เป็นรายชื่อและโดยภาพรวมทั้ง 7 ด้าน แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมิน โดยวิธีการแปลผลตามเกณฑ์สัมบูรณ์ (Absolute Criteria) ของวัน เดชพิชัย (2532 : 11) ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วงๆแต่ละช่วงมีความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 - 5.00 หมายถึง มีการบริหารงานนิเทศภายใน อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง มีการบริหารงานนิเทศภายใน อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึงมีการบริหารงานนิเทศภายใน อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึงมีการบริหารงานนิเทศภายใน อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายถึงมีการบริหารงานนิเทศภายใน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.3 แบบสอบถามตอนที่ 3 เปรียบเทียบการบริหารนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศและประสบการณ์การทำงาน

1.4 แบบสอบถามตอนที่ 4 เป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายใน 7 ด้าน คือ ด้านกระบวนการนิเทศภายใน ด้านการพัฒนานุเคราะห์ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการสอน ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สรุปเป็นความเรียง

2. สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

2.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2.1.1 การหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC) โดยการหาค่าดัชนีของความสอดคล้องกัน

2.1.2 การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ใช้สูตร ครอนบัค

2.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.2.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.2.2 ค่าเฉลี่ย (Aritmatic Mean)

2.2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

[illegible]

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าจะได้นำเสนอหัวข้อตามลำดับดังนี้
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดย
นำเสนอข้อมูลตามแบบสอบถาม และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในรูปตาราง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆแทนความหมายดังต่อไปนี้

μ แทน คะแนนเฉลี่ย

σ แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งสัมพันธ์กับ
วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ และ
ประสบการณ์การทำงาน โดยการจัดลำดับของความถี่ และร้อยละของข้อมูล

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม
สุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 นำเสนอ
ภาพรวม รายด้าน และรายชื่อ จำแนกตามขอบข่ายการขอบข่ายการค้นคว้าอิสระใน 7 ด้าน คือ (1)
ด้านกระบวนการนิเทศ (2) ด้านการพัฒนาบุคลากร (3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (4) ด้าน
กระบวนการสอน (5) ด้านสื่อการเรียนรู้ (6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียนและ (7) ด้านการประกัน
คุณภาพการศึกษาโดยวิธีหาค่าคะแนนเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

3. วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม
สุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนกตาม
เพศ นำเสนอภาพรวมและรายด้าน

4. วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม
สุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนก
ตามประสบการณ์การทำงาน นำเสนอภาพรวมและรายด้าน

5. ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ในแต่ละด้าน โดยการประมวลความคิดเห็นและแจกแจงความถี่ในแต่ละด้าน แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ตอนที่ 2 ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1
3. ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ
4. ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
5. ตอนที่ 5 ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ในแต่ละด้าน โดยการประมวลความคิดเห็นและแจกแจงความถี่ในแต่ละด้าน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นครู กลุ่มสุวาริ - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์การทำงาน ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน

ที่	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	79	63.20
	หญิง	45	36.00
	รวม	124	100.00
2	ประสบการณ์การทำงาน		
	ต่ำกว่า 10 ปี	48	38.40
	10 ปี – 20 ปี	71	56.80
	สูงกว่า 20 ปีขึ้นไป	5	4.00
	รวม	124	100.00

จากตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากที่สุด จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 63.20 เพศหญิง จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 10 ปี – 20 ปี มากที่สุด จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 56.80 รองลงมาคือมีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 38.40 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ จำแนกตามขอบข่ายการขอบข่ายการค้นคว้าอิสระใน 7 ด้าน คือ (1) ด้านกระบวนการนิเทศ (2) ด้านการพัฒนานุเคราะห์ (3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (4) ด้านกระบวนการสอน (5) ด้านสื่อการเรียนรู้ (6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน และ (7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน

ระดับการบริหารงานนิเทศภายใน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	4.63	0.25	มากที่สุด	1
2. ด้านการพัฒนานุเคราะห์	4.41	0.28	มาก	2
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.37	0.50	มาก	4
4. ด้านกระบวนการสอน	4.30	0.37	มาก	7
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	4.33	0.37	มาก	9
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	4.34	0.43	มาก	5
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.38	0.32	มาก	3
รวม	4.40	0.22	มาก	-

จากตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.40$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านกระบวนการนิเทศภายใน ($\mu= 4.63$) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนานุเคราะห์ ($\mu=4.41$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านกระบวนการสอน ($\mu=4.30$) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน และกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน	4.56	0.50	มากที่สุด	4
2. สร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศในโรงเรียนให้แก่คณะครู	4.89	0.32	มากที่สุด	1
3. จัดทำข้อมูล สารสนเทศภายในอย่างเป็นระบบ	4.53	0.50	มากที่สุด	5
4. สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และปัญหา	4.47	0.50	มาก	6
5. สนับสนุนการให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหา	4.65	0.48	มากที่สุด	3
6. มีการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ	4.66	0.48	มากที่สุด	2
รวม	4.63	0.25	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.63$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศในโรงเรียนให้แก่คณะครู ($\mu=4.89$) รองลงมาคือเรื่อง มีการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ ($\mu=4.66$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และปัญหา ($\mu=4.47$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนাবุคลากร

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนাবุคลากร	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ	4.34	0.48	มาก	5
2. ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาดูงานนอกสถานที่	4.34	0.52	มาก	5
3. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู	4.38	0.54	มาก	3
4. สนับสนุนให้ครูมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน	4.73	0.50	มากที่สุด	1
5. สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อ หรือเข้ารับการฝึกอบรม	4.37	0.53	มาก	4
6. ส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ครู	4.24	0.62	มาก	7
7. ส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาชิกชมรม หรือสมาคมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพ	4.51	0.55	มากที่สุด	2
รวม	4.41	0.28	มาก	-

จากตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนাবุคลากร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.41$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การสนับสนุนให้ครูมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน ($\mu=4.73$) รองลงมา คือส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาชิกชมรม หรือสมาคมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพ ($\mu=4.51$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ครู ($\mu= 4.24$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรแก่ครู	4.14	0.70	มาก	7
2. สนับสนุนให้ครูร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร	4.23	0.77	มาก	6
3. ให้คำปรึกษาแก่ครูเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น	4.27	0.70	มาก	5
4. ส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น	4.39	0.66	มาก	4
5. อำนวยความสะดวก โดยจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรแก่ครูไว้ให้เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า	4.40	0.69	มาก	2
6. จัดแหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน	4.40	0.62	มาก	2
7. ส่งเสริมให้ครูร่วมกันติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	4.77	0.48	มากที่สุด	1
รวม	4.37	0.50	มาก	-

จากตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.37$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การส่งเสริมให้ครูร่วมกันติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.77$) รองลงมาคือ อำนวยความสะดวก โดยจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรแก่ครูไว้ให้เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า และจัดแหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน ($\mu=4.40$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรแก่ครู ($\mu=4.14$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการเรียนการสอน

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเรียนการสอน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. ส่งเสริมให้ครูศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.12	0.43	มาก	7
2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอน หรือแผนจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	4.22	0.56	มาก	6
3. สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย	4.09	0.57	มาก	8
4. สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.27	0.62	มาก	5
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	4.55	0.63	มากที่สุด	1
6. สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.40	0.62	มาก	3
7. ส่งเสริมให้ครูเข้าใจหลักการ วิธีการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ตามแนวคำเนิการของหลักสูตร	4.34	0.57	มาก	4
8. เสนอแนะให้ครูวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน	4.41	0.57	มาก	2
รวม	4.30	0.37	มาก	-

จากตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการเรียนการสอน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.30$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือการส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.55$) รองลงมาคือ เสนอแนะให้ครูวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อแก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอน ($\mu=4.41$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ($\mu=4.09$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหาร
สถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นราธิวาส เขต 1 ด้านสื่อการเรียนรู้

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านสื่อการเรียนรู้	μ	σ	ระดับการ บริหาร	อันดับที่
1. จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนการจัดหา และพัฒนาสื่อการเรียนรู้	4.31	0.61	มาก	3
2. จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของครู	4.30	0.62	มาก	4
3. ส่งเสริมให้ครูจัดทำหรือจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมา ประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้	4.73	0.50	มากที่สุด	1
4. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เพื่อการศึกษาค้นคว้าของ ผู้เรียนและครู	4.19	0.48	มาก	7
5. ส่งเสริมให้ครูศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการ เรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.22	0.59	มาก	5
6. แนะนำครูให้เลือกสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องวิธีการ เรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่าง ระหว่างบุคคลของผู้เรียน	4.20	0.54	มาก	6
7. ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่อง เพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา	4.40	0.52	มาก	2
รวม	4.33	0.37	มาก	-

จากตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านสื่อการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.33$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ย สูงที่สุดคือ ส่งเสริมให้ครูจัดทำหรือจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ ($\mu=4.73$) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา ($\mu=4.40$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เพื่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนและครู ($\mu=4.19$) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. กระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4.39	0.66	มาก	2
2. จัดหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า	4.27	0.70	มาก	6
3. ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4.33	0.65	มาก	4
4. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4.40	0.66	มาก	1
5. ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4.31	0.55	มาก	5
6. แนะนำให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน	4.35	0.51	มาก	3
รวม	4.34	0.43	มาก	-

จากตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.34$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ($\mu= 4.40$) รองลงมาคือกระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ($\mu=4.39$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือจัดหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า ($\mu=4.27$) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	μ	σ	ระดับการ บริหาร	อันดับที่
1. สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	4.69	0.51	มากที่สุด	1
2. จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ	4.15	0.46	มาก	6
3. ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมกันดำเนินการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เช่นการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติการ เป็นต้น	4.29	0.55	มาก	4
4. สนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	4.24	0.47	มาก	5
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.47	0.50	มาก	2
6. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินตนเองไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง	4.45	0.50	มาก	3
รวม	4.38	0.32	มาก	-

จากตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.38$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ($\mu=4.69$) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.47$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ($\mu=4.15$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ

ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการกระบวนการนิเทศ ด้านการพัฒนบุคคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ

การบริหารงานนิเทศภายใน	เพศ						ผลการเปรียบเทียบ
	ชาย			หญิง			
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	
1. กระบวนการนิเทศภายใน	4.68	0.26	มากที่สุด	4.53	0.20	มากที่สุด	ไม่แตกต่าง
2. การพัฒนาบุคลากร	4.48	0.19	มาก	4.30	0.38	มาก	ไม่แตกต่าง
3. การพัฒนาหลักสูตร	4.48	0.29	มาก	4.17	0.70	มาก	ไม่แตกต่าง
4. กระบวนการเรียนการสอน	4.40	0.24	มาก	4.12	0.49	มาก	ไม่แตกต่าง
5. สื่อการเรียนรู้	4.40	0.40	มาก	4.23	0.27	มาก	ไม่แตกต่าง
6. การวิจัยในชั้นเรียน	4.49	0.35	มาก	4.09	0.46	มาก	ไม่แตกต่าง
7. การประกันคุณภาพการศึกษา	4.42	0.35	มาก	4.32	0.27	มาก	ไม่แตกต่าง
รวม	4.48	0.30	มาก	4.25	0.40	มาก	ไม่แตกต่าง

จากตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการกระบวนการนิเทศ ด้านการพัฒนบุคคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบการบริหารการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกประสบการณ์การทำงาน

การบริหารงาน นิเทศภายใน	ประสบการณ์ทำงาน									ผลการ เปรียบเทียบ
	ต่ำกว่า 10 ปี			10 ปี – 20 ปี			มากกว่า 20 ปี			
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	
1. กระบวนการนิเทศภายใน	4.58	0.21	มากที่สุด	4.66	0.26	มากที่สุด	4.60	0.37	มากที่สุด	ไม่แตกต่าง
2. การพัฒนาบุคลากร	4.37	0.38	มาก	4.45	0.20	มาก	4.37	0.08	มาก	ไม่แตกต่าง
3. การพัฒนาหลักสูตร	4.29	0.66	มาก	4.43	0.37	มาก	4.34	0.31	มาก	ไม่แตกต่าง
4. กระบวนการเรียนการสอน	4.28	0.44	มาก	4.31	0.34	มาก	4.35	0.14	มาก	ไม่แตกต่าง
5. สื่อการเรียนรู้	4.26	0.34	มาก	4.39	0.39	มาก	4.26	0.16	มาก	ไม่แตกต่าง
6. การวิจัยในชั้นเรียน	4.19	0.40	มาก	4.45	0.43	มาก	4.27	0.37	มาก	ไม่แตกต่าง
7. การประกันคุณภาพการศึกษา	4.41	0.28	มาก	4.37	0.36	มาก	4.30	0.18	มาก	ไม่แตกต่าง
รวม	4.34	0.39	มาก	4.44	0.34	มาก	4.36	0.23	มาก	ไม่แตกต่าง

จากตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบการบริหารการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตอนที่ 5 ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

1. ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

ปัญหา	ความถี่
1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	
1.1 การวางแผนการนิเทศภายในไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา	6 2
1.2 ไม่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน อย่างชัดเจน	
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร	
2.1 ไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน อย่างแท้จริง	4
2.2 ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ แต่ไม่ได้ส่งเสริมให้นำความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงาน	4
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	
3.1 ครูไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร	5
4. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	
4.1 ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู	10
4.2 ครูไม่ได้ใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสอนเท่าที่ควร	6
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	
5.1 มีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน	12
5.2 ครูไม่ได้พัฒนาสื่อใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานสอน	7

ตารางที่ 14 ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 (ต่อ)

ปัญหา	ความถี่
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	
6.1 ครูไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4
6.2 ครูไม่มีความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน	4
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	
7.1 ครูมีการแบ่งกลุ่ม แบ่งพรรคพวกกัน	5

จากตารางที่ 14 ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า 1) ด้านกระบวนการนิเทศภายใน คือการวางแผนการนิเทศภายในไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา 2) ด้านการพัฒนาบุคลากร คือไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกันอย่างแท้จริง 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร คือครูไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร 4) ด้านกระบวนการเรียนการสอน คือผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู 5) ด้านสื่อการเรียนรู้ คือมีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน 6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน คือครูไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และ 7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือครูมีการแบ่งกลุ่ม แบ่งพรรคพวกกัน

2. ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	
1.1 ส่งเสริมให้ครูร่วมกันการวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา	6
1.2 ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน อย่างชัดเจน	2
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร	
2.1 แลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างครูด้วยกันและครูกับผู้บริหาร	4
2.2 ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ และนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงาน	4
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	
3.1 ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตรของสถานศึกษา	5
4. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	
4.1 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู	10
4.2 ใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสอนอย่างจริงจัง	6
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	
5.1 จัดฝึกอบรมครู เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน	12
5.2 ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูพัฒนาสื่อใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานสอน	7

ตารางที่ 15 ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	
6.1 ส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4
6.2 ให้ความรู้ในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน	4
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	
7.1 สนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการต่างของโรงเรียน	5

จากตารางที่ 15 ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 พบว่า 1) ด้านกระบวนการนิเทศภายใน คือส่งเสริมให้ครูร่วมกันการวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา 2) ด้านการพัฒนานุเคราะห์ คือแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างครูด้วยกันและครูกับผู้บริหาร 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร คือส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตรของสถานศึกษา 4) ด้านกระบวนการเรียนการสอน คือส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู 5) ด้านสื่อการเรียนรู้ คือจัดฝึกอบรมครู เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน 6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน คือส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และ 7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือสนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการต่างของโรงเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าจะได้นำเสนอหัวข้อตามลำดับดังนี้
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดย
นำเสนอข้อมูลตามแบบสอบถาม และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในรูปตาราง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆแทนความหมายดังต่อไปนี้

μ แทน คะแนนเฉลี่ย

σ แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งสัมพันธ์กับ
วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ และ
ประสบการณ์การทำงาน โดยการจัดลำดับของความถี่ และร้อยละของข้อมูล

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม
สุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 นำเสนอ
ภาพรวม รายด้าน และรายชื่อ จำแนกตามขอบข่ายการขอบข่ายการค้นคว้าอิสระใน 7 ด้าน คือ (1)
ด้านกระบวนการนิเทศ (2) ด้านการพัฒนาบุคลากร (3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (4) ด้าน
กระบวนการสอน (5) ด้านสื่อการเรียนรู้ (6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียนและ (7) ด้านการประกัน
คุณภาพการศึกษาโดยวิธีหาค่าคะแนนเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

3. วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม
สุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนกตาม
เพศ นำเสนอภาพรวมและรายด้าน

4. วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม
สุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนก
ตามประสบการณ์การทำงาน นำเสนอภาพรวมและรายด้าน

5. ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ในแต่ละด้าน โดยการประมวลความคิดเห็นและแจกแจงความถี่ในแต่ละด้าน แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ตอนที่ 2 ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1
3. ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ
4. ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
5. ตอนที่ 5 ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ในแต่ละด้าน โดยการประมวลความคิดเห็นและแจกแจงความถี่ในแต่ละด้าน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นครู กลุ่มสุวาริ - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์การทำงาน ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน

ที่	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	79	63.20
	หญิง	45	36.00
	รวม	124	100.00
2	ประสบการณ์การทำงาน		
	ต่ำกว่า 10 ปี	48	38.40
	10 ปี – 20 ปี	71	56.80
	สูงกว่า 20 ปีขึ้นไป	5	4.00
	รวม	124	100.00

จากตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากที่สุด จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 63.20 เพศหญิง จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 10 ปี – 20 ปี มากที่สุด จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 56.80 รองลงมาคือมีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 38.40 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ จำแนกตามขอบข่ายการขอบข่ายการค้นคว้าอิสระใน 7 ด้าน คือ (1) ด้านกระบวนการนิเทศ (2) ด้านการพัฒนานุเคราะห์ (3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (4) ด้านกระบวนการสอน (5) ด้านสื่อการเรียนรู้ (6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน และ (7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน

ระดับการบริหารงานนิเทศภายใน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	4.63	0.25	มากที่สุด	1
2. ด้านการพัฒนานุเคราะห์	4.41	0.28	มาก	2
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.37	0.50	มาก	4
4. ด้านกระบวนการสอน	4.30	0.37	มาก	7
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	4.33	0.37	มาก	9
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	4.34	0.43	มาก	5
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.38	0.32	มาก	3
รวม	4.40	0.22	มาก	-

จากตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.40$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านกระบวนการนิเทศภายใน ($\mu= 4.63$) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนานุเคราะห์ ($\mu=4.41$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านกระบวนการสอน ($\mu=4.30$) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน และกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน	4.56	0.50	มากที่สุด	4
2. สร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศในโรงเรียนให้แก่คณะครู	4.89	0.32	มากที่สุด	1
3. จัดทำข้อมูล สารสนเทศภายในอย่างเป็นระบบ	4.53	0.50	มากที่สุด	5
4. สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และปัญหา	4.47	0.50	มาก	6
5. สนับสนุนการให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหา	4.65	0.48	มากที่สุด	3
6. มีการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ	4.66	0.48	มากที่สุด	2
รวม	4.63	0.25	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.63$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศในโรงเรียนให้แก่คณะครู ($\mu=4.89$) รองลงมาคือเรื่อง มีการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ ($\mu=4.66$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และปัญหา ($\mu=4.47$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนাবุคลากร

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนাবุคลากร	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ	4.34	0.48	มาก	5
2. ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาดูงานนอกสถานที่	4.34	0.52	มาก	5
3. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู	4.38	0.54	มาก	3
4. สนับสนุนให้ครูมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน	4.73	0.50	มากที่สุด	1
5. สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อ หรือเข้ารับการฝึกอบรม	4.37	0.53	มาก	4
6. ส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ครู	4.24	0.62	มาก	7
7. ส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาชิกชมรม หรือสมาคมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพ	4.51	0.55	มากที่สุด	2
รวม	4.41	0.28	มาก	-

จากตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนাবุคลากร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.41$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การสนับสนุนให้ครูมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน ($\mu=4.73$) รองลงมา คือส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาชิกชมรม หรือสมาคมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพ ($\mu=4.51$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ครู ($\mu= 4.24$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรแก่ครู	4.14	0.70	มาก	7
2. สนับสนุนให้ครูร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร	4.23	0.77	มาก	6
3. ให้คำปรึกษาแก่ครูเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น	4.27	0.70	มาก	5
4. ส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น	4.39	0.66	มาก	4
5. อำนวยความสะดวก โดยจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรแก่ครูไว้ให้เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า	4.40	0.69	มาก	2
6. จัดแหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน	4.40	0.62	มาก	2
7. ส่งเสริมให้ครูร่วมกันติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	4.77	0.48	มากที่สุด	1
รวม	4.37	0.50	มาก	-

จากตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.37$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การส่งเสริมให้ครูร่วมกันติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.77$) รองลงมาคือ อำนวยความสะดวก โดยจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรแก่ครูไว้ให้เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า และจัดแหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน ($\mu=4.40$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรแก่ครู ($\mu=4.14$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการเรียนการสอน

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเรียนการสอน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. ส่งเสริมให้ครูศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.12	0.43	มาก	7
2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอน หรือแผนจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	4.22	0.56	มาก	6
3. สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย	4.09	0.57	มาก	8
4. สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.27	0.62	มาก	5
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	4.55	0.63	มากที่สุด	1
6. สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.40	0.62	มาก	3
7. ส่งเสริมให้ครูเข้าใจหลักการ วิธีการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ตามแนวดำเนินการของหลักสูตร	4.34	0.57	มาก	4
8. เสนอแนะให้ครูวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน	4.41	0.57	มาก	2
รวม	4.30	0.37	มาก	-

จากตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการเรียนการสอน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.30$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือการส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.55$) รองลงมาคือ เสนอแนะให้ครูวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อแก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอน ($\mu=4.41$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ($\mu=4.09$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหาร
สถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นราธิวาส เขต 1 ด้านสื่อการเรียนรู้

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านสื่อการเรียนรู้	μ	σ	ระดับการ บริหาร	อันดับที่
1. จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนการจัดหา และพัฒนาสื่อการเรียนรู้	4.31	0.61	มาก	3
2. จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของครู	4.30	0.62	มาก	4
3. ส่งเสริมให้ครูจัดทำหรือจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมา ประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้	4.73	0.50	มากที่สุด	1
4. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เพื่อการศึกษาค้นคว้าของ ผู้เรียนและครู	4.19	0.48	มาก	7
5. ส่งเสริมให้ครูศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการ เรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.22	0.59	มาก	5
6. แนะนำครูให้เลือกสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องวิธีการ เรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่าง ระหว่างบุคคลของผู้เรียน	4.20	0.54	มาก	6
7. ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่อง เพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา	4.40	0.52	มาก	2
รวม	4.33	0.37	มาก	-

จากตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านสื่อการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.33$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ย สูงที่สุดคือ ส่งเสริมให้ครูจัดทำหรือจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ ($\mu=4.73$) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา ($\mu=4.40$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เพื่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนและครู ($\mu=4.19$) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. กระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4.39	0.66	มาก	2
2. จัดหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า	4.27	0.70	มาก	6
3. ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4.33	0.65	มาก	4
4. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4.40	0.66	มาก	1
5. ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4.31	0.55	มาก	5
6. แนะนำให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน	4.35	0.51	มาก	3
รวม	4.34	0.43	มาก	-

จากตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.34$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ($\mu= 4.40$) รองลงมาคือกระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ($\mu=4.39$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือจัดหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า ($\mu=4.27$) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	μ	σ	ระดับการ บริหาร	อันดับที่
1. สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	4.69	0.51	มากที่สุด	1
2. จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ	4.15	0.46	มาก	6
3. ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมกันดำเนินการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เช่นการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติการ เป็นต้น	4.29	0.55	มาก	4
4. สนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	4.24	0.47	มาก	5
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.47	0.50	มาก	2
6. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินตนเองไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง	4.45	0.50	มาก	3
รวม	4.38	0.32	มาก	-

จากตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.38$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ($\mu=4.69$) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.47$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ($\mu=4.15$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ

ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการกระบวนการนิเทศ ด้านการพัฒนบุคคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ

การบริหารงานนิเทศภายใน	เพศ						ผลการเปรียบเทียบ
	ชาย			หญิง			
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	
1. กระบวนการนิเทศภายใน	4.68	0.26	มากที่สุด	4.53	0.20	มากที่สุด	ไม่แตกต่าง
2. การพัฒนาบุคลากร	4.48	0.19	มาก	4.30	0.38	มาก	ไม่แตกต่าง
3. การพัฒนาหลักสูตร	4.48	0.29	มาก	4.17	0.70	มาก	ไม่แตกต่าง
4. กระบวนการเรียนการสอน	4.40	0.24	มาก	4.12	0.49	มาก	ไม่แตกต่าง
5. สื่อการเรียนรู้	4.40	0.40	มาก	4.23	0.27	มาก	ไม่แตกต่าง
6. การวิจัยในชั้นเรียน	4.49	0.35	มาก	4.09	0.46	มาก	ไม่แตกต่าง
7. การประกันคุณภาพการศึกษา	4.42	0.35	มาก	4.32	0.27	มาก	ไม่แตกต่าง
รวม	4.48	0.30	มาก	4.25	0.40	มาก	ไม่แตกต่าง

จากตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการกระบวนการนิเทศ ด้านการพัฒนบุคคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบการบริหารการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกประสบการณ์การทำงาน

การบริหารงาน นิเทศภายใน	ประสบการณ์ทำงาน									ผลการ เปรียบเทียบ
	ต่ำกว่า 10 ปี			10 ปี – 20 ปี			มากกว่า20 ปี			
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	
1. กระบวนการนิเทศภายใน	4.58	0.21	มากที่สุด	4.66	0.26	มากที่สุด	4.60	0.37	มากที่สุด	ไม่แตกต่าง
2. การพัฒนาบุคลากร	4.37	0.38	มาก	4.45	0.20	มาก	4.37	0.08	มาก	ไม่แตกต่าง
3. การพัฒนาหลักสูตร	4.29	0.66	มาก	4.43	0.37	มาก	4.34	0.31	มาก	ไม่แตกต่าง
4. กระบวนการเรียนการสอน	4.28	0.44	มาก	4.31	0.34	มาก	4.35	0.14	มาก	ไม่แตกต่าง
5. สื่อการเรียนรู้	4.26	0.34	มาก	4.39	0.39	มาก	4.26	0.16	มาก	ไม่แตกต่าง
6. การวิจัยในชั้นเรียน	4.19	0.40	มาก	4.45	0.43	มาก	4.27	0.37	มาก	ไม่แตกต่าง
7. การประกันคุณภาพการศึกษา	4.41	0.28	มาก	4.37	0.36	มาก	4.30	0.18	มาก	ไม่แตกต่าง
รวม	4.34	0.39	มาก	4.44	0.34	มาก	4.36	0.23	มาก	ไม่แตกต่าง

จากตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบการบริหารการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตอนที่ 5 ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

1. ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

ปัญหา	ความถี่
1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	
1.1 การวางแผนการนิเทศภายในไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา	6 2
1.2 ไม่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน อย่างชัดเจน	
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร	
2.1 ไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน อย่างแท้จริง	4
2.2 ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ แต่ไม่ได้ส่งเสริมให้นำความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงาน	4
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	
3.1 ครูไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร	5
4. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	
4.1 ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู	10
4.2 ครูไม่ได้ใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสอนเท่าที่ควร	6
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	
5.1 มีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน	12
5.2 ครูไม่ได้พัฒนาสื่อใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานสอน	7

ตารางที่ 14 ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 (ต่อ)

ปัญหา	ความถี่
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	
6.1 ครูไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4
6.2 ครูไม่มีความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน	4
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	
7.1 ครูมีการแบ่งกลุ่ม แบ่งพรรคพวกกัน	5

จากตารางที่ 14 ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า 1) ด้านกระบวนการนิเทศภายใน คือการวางแผนการนิเทศภายในไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา 2) ด้านการพัฒนาบุคลากร คือไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกันอย่างแท้จริง 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร คือครูไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร 4) ด้านกระบวนการเรียนการสอน คือผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู 5) ด้านสื่อการเรียนรู้ คือมีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน 6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน คือครูไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และ 7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือครูมีการแบ่งกลุ่ม แบ่งพรรคพวกกัน

2. ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอเรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอเรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	
1.1 ส่งเสริมให้ครูร่วมกันการวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา	6
1.2 ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน อย่างชัดเจน	2
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร	
2.1 แลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างครูด้วยกันและครูกับผู้บริหาร	4
2.2 ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ และนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงาน	4
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	
3.1 ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตรของสถานศึกษา	5
4. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	
4.1 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู	10
4.2 ใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสอนอย่างจริงจัง	6
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	
5.1 จัดฝึกอบรมครู เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน	12
5.2 ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูพัฒนาสื่อใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานสอน	7

ตารางที่ 15 ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	
6.1 ส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4
6.2 ให้ความรู้ในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน	4
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	
7.1 สนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการต่างของโรงเรียน	5

จากตารางที่ 15 ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 พบว่า 1) ด้านกระบวนการนิเทศภายใน คือส่งเสริมให้ครูร่วมกันการวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา 2) ด้านการพัฒนานุเคราะห์ คือแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างครูด้วยกันและครูกับผู้บริหาร 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร คือส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตรของสถานศึกษา 4) ด้านกระบวนการเรียนการสอน คือส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู 5) ด้านสื่อการเรียนรู้ คือจัดฝึกอบรมครู เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน 6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน คือส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และ 7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือสนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการต่างของโรงเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าจะได้นำเสนอหัวข้อตามลำดับดังนี้
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดย
นำเสนอข้อมูลตามแบบสอบถาม และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในรูปตาราง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆแทนความหมายดังต่อไปนี้

μ แทน คะแนนเฉลี่ย

σ แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งสัมพันธ์กับ
วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ และ
ประสบการณ์การทำงาน โดยการจัดลำดับของความถี่ และร้อยละของข้อมูล

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม
สุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 นำเสนอ
ภาพรวม รายด้าน และรายชื่อ จำแนกตามขอบข่ายการขอบข่ายการค้นคว้าอิสระใน 7 ด้าน คือ (1)
ด้านกระบวนการนิเทศ (2) ด้านการพัฒนาบุคลากร (3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (4) ด้าน
กระบวนการสอน (5) ด้านสื่อการเรียนรู้ (6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียนและ (7) ด้านการประกัน
คุณภาพการศึกษาโดยวิธีหาค่าคะแนนเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

3. วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม
สุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนกตาม
เพศ นำเสนอภาพรวมและรายด้าน

4. วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม
สุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนก
ตามประสบการณ์การทำงาน นำเสนอภาพรวมและรายด้าน

5. ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ในแต่ละด้าน โดยการประมวลความคิดเห็นและแจกแจงความถี่ในแต่ละด้าน แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ตอนที่ 2 ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1
3. ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ
4. ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
5. ตอนที่ 5 ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ในแต่ละด้าน โดยการประมวลความคิดเห็นและแจกแจงความถี่ในแต่ละด้าน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นครู กลุ่มสุวาริ - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์การทำงาน ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน

ที่	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	79	63.20
	หญิง	45	36.00
	รวม	124	100.00
2	ประสบการณ์การทำงาน		
	ต่ำกว่า 10 ปี	48	38.40
	10 ปี – 20 ปี	71	56.80
	สูงกว่า 20 ปีขึ้นไป	5	4.00
	รวม	124	100.00

จากตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากที่สุด จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 63.20 เพศหญิง จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 10 ปี – 20 ปี มากที่สุด จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 56.80 รองลงมาคือมีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 38.40 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ จำแนกตามขอบข่ายการขอบข่ายการค้นคว้าอิสระใน 7 ด้าน คือ (1) ด้านกระบวนการนิเทศ (2) ด้านการพัฒนานุเคราะห์ (3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (4) ด้านกระบวนการสอน (5) ด้านสื่อการเรียนรู้ (6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน และ (7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน

ระดับการบริหารงานนิเทศภายใน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	4.63	0.25	มากที่สุด	1
2. ด้านการพัฒนานุเคราะห์	4.41	0.28	มาก	2
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.37	0.50	มาก	4
4. ด้านกระบวนการสอน	4.30	0.37	มาก	7
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	4.33	0.37	มาก	9
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	4.34	0.43	มาก	5
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.38	0.32	มาก	3
รวม	4.40	0.22	มาก	-

จากตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.40$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านกระบวนการนิเทศภายใน ($\mu= 4.63$) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนานุเคราะห์ ($\mu=4.41$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านกระบวนการสอน ($\mu=4.30$) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน และกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน	4.56	0.50	มากที่สุด	4
2. สร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศในโรงเรียนให้แก่คณะครู	4.89	0.32	มากที่สุด	1
3. จัดทำข้อมูล สารสนเทศภายในอย่างเป็นระบบ	4.53	0.50	มากที่สุด	5
4. สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และปัญหา	4.47	0.50	มาก	6
5. สนับสนุนการให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหา	4.65	0.48	มากที่สุด	3
6. มีการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ	4.66	0.48	มากที่สุด	2
รวม	4.63	0.25	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.63$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศในโรงเรียนให้แก่คณะครู ($\mu=4.89$) รองลงมาคือเรื่อง มีการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ ($\mu=4.66$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และปัญหา ($\mu=4.47$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนাবุคลากร

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนাবุคลากร	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ	4.34	0.48	มาก	5
2. ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาดูงานนอกสถานที่	4.34	0.52	มาก	5
3. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู	4.38	0.54	มาก	3
4. สนับสนุนให้ครูมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน	4.73	0.50	มากที่สุด	1
5. สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อ หรือเข้ารับการฝึกอบรม	4.37	0.53	มาก	4
6. ส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ครู	4.24	0.62	มาก	7
7. ส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาชิกชมรม หรือสมาคมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพ	4.51	0.55	มากที่สุด	2
รวม	4.41	0.28	มาก	-

จากตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนাবุคลากร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.41$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การสนับสนุนให้ครูมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน ($\mu=4.73$) รองลงมา คือส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาชิกชมรม หรือสมาคมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพ ($\mu=4.51$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ครู ($\mu= 4.24$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรแก่ครู	4.14	0.70	มาก	7
2. สนับสนุนให้ครูร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร	4.23	0.77	มาก	6
3. ให้คำปรึกษาแก่ครูเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น	4.27	0.70	มาก	5
4. ส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น	4.39	0.66	มาก	4
5. อำนวยความสะดวก โดยจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรแก่ครูไว้ให้เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า	4.40	0.69	มาก	2
6. จัดแหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน	4.40	0.62	มาก	2
7. ส่งเสริมให้ครูร่วมกันติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	4.77	0.48	มากที่สุด	1
รวม	4.37	0.50	มาก	-

จากตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.37$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การส่งเสริมให้ครูร่วมกันติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.77$) รองลงมาคือ อำนวยความสะดวก โดยจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรแก่ครูไว้ให้เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า และจัดแหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน ($\mu=4.40$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรแก่ครู ($\mu=4.14$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการเรียนการสอน

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเรียนการสอน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. ส่งเสริมให้ครูศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.12	0.43	มาก	7
2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอน หรือแผนจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	4.22	0.56	มาก	6
3. สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย	4.09	0.57	มาก	8
4. สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.27	0.62	มาก	5
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	4.55	0.63	มากที่สุด	1
6. สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.40	0.62	มาก	3
7. ส่งเสริมให้ครูเข้าใจหลักการ วิธีการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ตามแนวคำเน้นการของหลักสูตร	4.34	0.57	มาก	4
8. เสนอแนะให้ครูวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน	4.41	0.57	มาก	2
รวม	4.30	0.37	มาก	-

จากตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการเรียนการสอน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.30$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือการส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.55$) รองลงมาคือ เสนอแนะให้ครูวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อแก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอน ($\mu=4.41$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ($\mu=4.09$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหาร
สถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นราธิวาส เขต 1 ด้านสื่อการเรียนรู้

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านสื่อการเรียนรู้	μ	σ	ระดับการ บริหาร	อันดับที่
1. จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนการจัดหา และพัฒนาสื่อการเรียนรู้	4.31	0.61	มาก	3
2. จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของครู	4.30	0.62	มาก	4
3. ส่งเสริมให้ครูจัดทำหรือจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมา ประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้	4.73	0.50	มากที่สุด	1
4. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เพื่อการศึกษาค้นคว้าของ ผู้เรียนและครู	4.19	0.48	มาก	7
5. ส่งเสริมให้ครูศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการ เรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.22	0.59	มาก	5
6. แนะนำครูให้เลือกสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องวิธีการ เรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่าง ระหว่างบุคคลของผู้เรียน	4.20	0.54	มาก	6
7. ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่อง เพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา	4.40	0.52	มาก	2
รวม	4.33	0.37	มาก	-

จากตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านสื่อการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.33$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ย สูงที่สุดคือ ส่งเสริมให้ครูจัดทำหรือจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ ($\mu=4.73$) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา ($\mu=4.40$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เพื่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนและครู ($\mu=4.19$) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	μ	σ	ระดับการ บริหาร	อันดับที่
1. กระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัย ในชั้นเรียน	4.39	0.66	มาก	2
2. จัดหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ ศึกษาค้นคว้า	4.27	0.70	มาก	6
3. ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4.33	0.65	มาก	4
4. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยใน ชั้นเรียน	4.40	0.66	มาก	1
5. ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4.31	0.55	มาก	5
6. แนะนำให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้เกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอน	4.35	0.51	มาก	3
รวม	4.34	0.43	มาก	-

จากตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.34$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ($\mu= 4.40$) รองลงมาคือกระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ($\mu=4.39$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือจัดหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า ($\mu=4.27$) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	μ	σ	ระดับการ บริหาร	อันดับที่
1. สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	4.69	0.51	มากที่สุด	1
2. จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ	4.15	0.46	มาก	6
3. ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมกันดำเนินการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เช่นการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติการ เป็นต้น	4.29	0.55	มาก	4
4. สนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	4.24	0.47	มาก	5
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.47	0.50	มาก	2
6. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินตนเองไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง	4.45	0.50	มาก	3
รวม	4.38	0.32	มาก	-

จากตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.38$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ($\mu=4.69$) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.47$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ($\mu=4.15$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ

ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการกระบวนการนิเทศ ด้านการพัฒนบุคคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ

การบริหารงานนิเทศภายใน	เพศ						ผลการเปรียบเทียบ
	ชาย			หญิง			
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	
1. กระบวนการนิเทศภายใน	4.68	0.26	มากที่สุด	4.53	0.20	มากที่สุด	ไม่แตกต่าง
2. การพัฒนาบุคลากร	4.48	0.19	มาก	4.30	0.38	มาก	ไม่แตกต่าง
3. การพัฒนาหลักสูตร	4.48	0.29	มาก	4.17	0.70	มาก	ไม่แตกต่าง
4. กระบวนการเรียนการสอน	4.40	0.24	มาก	4.12	0.49	มาก	ไม่แตกต่าง
5. สื่อการเรียนรู้	4.40	0.40	มาก	4.23	0.27	มาก	ไม่แตกต่าง
6. การวิจัยในชั้นเรียน	4.49	0.35	มาก	4.09	0.46	มาก	ไม่แตกต่าง
7. การประกันคุณภาพการศึกษา	4.42	0.35	มาก	4.32	0.27	มาก	ไม่แตกต่าง
รวม	4.48	0.30	มาก	4.25	0.40	มาก	ไม่แตกต่าง

จากตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอธำมธาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอธำมธาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการกระบวนการนิเทศ ด้านการพัฒนาคณาจารย์ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอธำมธาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

การบริหารงาน นิเทศภายใน	ประสบการณ์ทำงาน									ผลการ เปรียบเทียบ
	ต่ำกว่า 10 ปี			10 ปี – 20 ปี			มากกว่า 20 ปี			
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	
1. กระบวนการนิเทศภายใน	4.58	0.21	มากที่สุด	4.66	0.26	มากที่สุด	4.60	0.37	มากที่สุด	ไม่แตกต่าง
2. การพัฒนาคณาจารย์	4.37	0.38	มาก	4.45	0.20	มาก	4.37	0.08	มาก	ไม่แตกต่าง
3. การพัฒนาหลักสูตร	4.29	0.66	มาก	4.43	0.37	มาก	4.34	0.31	มาก	ไม่แตกต่าง
4. กระบวนการเรียนการสอน	4.28	0.44	มาก	4.31	0.34	มาก	4.35	0.14	มาก	ไม่แตกต่าง
5. สื่อการเรียนรู้	4.26	0.34	มาก	4.39	0.39	มาก	4.26	0.16	มาก	ไม่แตกต่าง
6. การวิจัยในชั้นเรียน	4.19	0.40	มาก	4.45	0.43	มาก	4.27	0.37	มาก	ไม่แตกต่าง
7. การประกันคุณภาพการศึกษา	4.41	0.28	มาก	4.37	0.36	มาก	4.30	0.18	มาก	ไม่แตกต่าง
รวม	4.34	0.39	มาก	4.44	0.34	มาก	4.36	0.23	มาก	ไม่แตกต่าง

จากตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอธำมธาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตอนที่ 5 ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

1. ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

ปัญหา	ความถี่
1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	
1.1 การวางแผนการนิเทศภายในไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา	6 2
1.2 ไม่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน อย่างชัดเจน	
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร	
2.1 ไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน อย่างแท้จริง	4
2.2 ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ แต่ไม่ได้ส่งเสริมให้นำความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงาน	4
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	
3.1 ครูไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร	5
4. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	
4.1 ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู	10
4.2 ครูไม่ได้ใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสอนเท่าที่ควร	6
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	
5.1 มีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน	12
5.2 ครูไม่ได้พัฒนาสื่อใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานสอน	7

ตารางที่ 14 ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 (ต่อ)

ปัญหา	ความถี่
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	
6.1 ครูไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4
6.2 ครูไม่มีความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน	4
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	
7.1 ครูมีการแบ่งกลุ่ม แบ่งพรรคพวกกัน	5

จากตารางที่ 14 ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า 1) ด้านกระบวนการนิเทศภายใน คือการวางแผนการนิเทศภายในไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา 2) ด้านการพัฒนาบุคลากร คือไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกันอย่างแท้จริง 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร คือครูไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร 4) ด้านกระบวนการเรียนการสอน คือผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู 5) ด้านสื่อการเรียนรู้ คือมีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน 6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน คือครูไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และ 7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือครูมีการแบ่งกลุ่ม แบ่งพรรคพวกกัน

2. ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	
1.1 ส่งเสริมให้ครูร่วมกันการวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา	6
1.2 ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน อย่างชัดเจน	2
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร	
2.1 แลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างครูด้วยกันและครูกับผู้บริหาร	4
2.2 ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ และนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงาน	4
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	
3.1 ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตรของสถานศึกษา	5
4. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	
4.1 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู	10
4.2 ใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสอนอย่างจริงจัง	6
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	
5.1 จัดฝึกอบรมครู เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน	12
5.2 ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูพัฒนาสื่อใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานสอน	7

ตารางที่ 15 ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	
6.1 ส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4
6.2 ให้ความรู้ในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน	4
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	
7.1 สนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการต่างของโรงเรียน	5

จากตารางที่ 15 ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 พบว่า 1) ด้านกระบวนการนิเทศภายใน คือส่งเสริมให้ครูร่วมกันการวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา 2) ด้านการพัฒนานุเคราะห์ คือแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างครูด้วยกันและครูกับผู้บริหาร 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร คือส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตรของสถานศึกษา 4) ด้านกระบวนการเรียนการสอน คือส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู 5) ด้านสื่อการเรียนรู้ คือจัดฝึกอบรมครู เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน 6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน คือส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และ 7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือสนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการต่างของโรงเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าจะได้นำเสนอหัวข้อตามลำดับดังนี้
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดย
นำเสนอข้อมูลตามแบบสอบถาม และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในรูปตาราง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆแทนความหมายดังต่อไปนี้

μ แทน คะแนนเฉลี่ย

σ แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งสัมพันธ์กับ
วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ และ
ประสบการณ์การทำงาน โดยการจัดลำดับของความถี่ และร้อยละของข้อมูล

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม
สุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 นำเสนอ
ภาพรวม รายด้าน และรายชื่อ จำแนกตามขอบข่ายการขอบข่ายการค้นคว้าอิสระใน 7 ด้าน คือ (1)
ด้านกระบวนการนิเทศ (2) ด้านการพัฒนาบุคลากร (3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (4) ด้าน
กระบวนการสอน (5) ด้านสื่อการเรียนรู้ (6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียนและ (7) ด้านการประกัน
คุณภาพการศึกษาโดยวิธีหาค่าคะแนนเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

3. วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม
สุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนกตาม
เพศ นำเสนอภาพรวมและรายด้าน

4. วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม
สุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนก
ตามประสบการณ์การทำงาน นำเสนอภาพรวมและรายด้าน

5. ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ในแต่ละด้าน โดยการประมวลความคิดเห็นและแจกแจงความถี่ในแต่ละด้าน แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ตอนที่ 2 ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1
3. ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ
4. ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
5. ตอนที่ 5 ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ในแต่ละด้าน โดยการประมวลความคิดเห็นและแจกแจงความถี่ในแต่ละด้าน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นครู กลุ่มสุวาริ - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์การทำงาน ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน

ที่	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	79	63.20
	หญิง	45	36.00
	รวม	124	100.00
2	ประสบการณ์การทำงาน		
	ต่ำกว่า 10 ปี	48	38.40
	10 ปี – 20 ปี	71	56.80
	สูงกว่า 20 ปีขึ้นไป	5	4.00
	รวม	124	100.00

จากตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากที่สุด จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 63.20 เพศหญิง จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 10 ปี – 20 ปี มากที่สุด จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 56.80 รองลงมาคือมีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 38.40 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ จำแนกตามขอบข่ายการขอบข่ายการค้นคว้าอิสระใน 7 ด้าน คือ (1) ด้านกระบวนการนิเทศ (2) ด้านการพัฒนานุเคราะห์ (3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (4) ด้านกระบวนการสอน (5) ด้านสื่อการเรียนรู้ (6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน และ (7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน

ระดับการบริหารงานนิเทศภายใน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	4.63	0.25	มากที่สุด	1
2. ด้านการพัฒนานุเคราะห์	4.41	0.28	มาก	2
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.37	0.50	มาก	4
4. ด้านกระบวนการสอน	4.30	0.37	มาก	7
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	4.33	0.37	มาก	9
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	4.34	0.43	มาก	5
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.38	0.32	มาก	3
รวม	4.40	0.22	มาก	-

จากตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.40$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านกระบวนการนิเทศภายใน ($\mu= 4.63$) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนานุเคราะห์ ($\mu=4.41$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านกระบวนการสอน ($\mu=4.30$) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน และกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน	4.56	0.50	มากที่สุด	4
2. สร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศในโรงเรียนให้แก่คณะครู	4.89	0.32	มากที่สุด	1
3. จัดทำข้อมูล สารสนเทศภายในอย่างเป็นระบบ	4.53	0.50	มากที่สุด	5
4. สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และปัญหา	4.47	0.50	มาก	6
5. สนับสนุนการให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหา	4.65	0.48	มากที่สุด	3
6. มีการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ	4.66	0.48	มากที่สุด	2
รวม	4.63	0.25	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.63$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศในโรงเรียนให้แก่คณะครู ($\mu=4.89$) รองลงมาคือเรื่อง มีการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ ($\mu=4.66$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และปัญหา ($\mu=4.47$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนাবุคลากร

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนাবุคลากร	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ	4.34	0.48	มาก	5
2. ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาดูงานนอกสถานที่	4.34	0.52	มาก	5
3. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู	4.38	0.54	มาก	3
4. สนับสนุนให้ครูมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน	4.73	0.50	มากที่สุด	1
5. สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อ หรือเข้ารับการฝึกอบรม	4.37	0.53	มาก	4
6. ส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ครู	4.24	0.62	มาก	7
7. ส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาชิกชมรม หรือสมาคมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพ	4.51	0.55	มากที่สุด	2
รวม	4.41	0.28	มาก	-

จากตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนাবุคลากร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.41$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การสนับสนุนให้ครูมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน ($\mu=4.73$) รองลงมา คือส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาชิกชมรม หรือสมาคมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพ ($\mu=4.51$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ครู ($\mu= 4.24$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรแก่ครู	4.14	0.70	มาก	7
2. สนับสนุนให้ครูร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร	4.23	0.77	มาก	6
3. ให้คำปรึกษาแก่ครูเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น	4.27	0.70	มาก	5
4. ส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น	4.39	0.66	มาก	4
5. อำนวยความสะดวก โดยจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรแก่ครูไว้ให้เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า	4.40	0.69	มาก	2
6. จัดแหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน	4.40	0.62	มาก	2
7. ส่งเสริมให้ครูร่วมกันติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	4.77	0.48	มากที่สุด	1
รวม	4.37	0.50	มาก	-

จากตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.37$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การส่งเสริมให้ครูร่วมกันติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.77$) รองลงมาคือ อำนวยความสะดวก โดยจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรแก่ครูไว้ให้เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า และจัดแหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน ($\mu=4.40$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรแก่ครู ($\mu=4.14$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการเรียนการสอน

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเรียนการสอน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. ส่งเสริมให้ครูศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.12	0.43	มาก	7
2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอน หรือแผนจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	4.22	0.56	มาก	6
3. สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย	4.09	0.57	มาก	8
4. สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.27	0.62	มาก	5
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	4.55	0.63	มากที่สุด	1
6. สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.40	0.62	มาก	3
7. ส่งเสริมให้ครูเข้าใจหลักการ วิธีการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ตามแนวดำเนินการของหลักสูตร	4.34	0.57	มาก	4
8. เสนอแนะให้ครูวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน	4.41	0.57	มาก	2
รวม	4.30	0.37	มาก	-

จากตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการเรียนการสอน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.30$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือการส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.55$) รองลงมาคือ เสนอแนะให้ครูวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อแก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอน ($\mu=4.41$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ($\mu=4.09$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหาร
สถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นราธิวาส เขต 1 ด้านสื่อการเรียนรู้

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านสื่อการเรียนรู้	μ	σ	ระดับการ บริหาร	อันดับที่
1. จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนการจัดหา และพัฒนาสื่อการเรียนรู้	4.31	0.61	มาก	3
2. จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของครู	4.30	0.62	มาก	4
3. ส่งเสริมให้ครูจัดทำหรือจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมา ประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้	4.73	0.50	มากที่สุด	1
4. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เพื่อการศึกษาค้นคว้าของ ผู้เรียนและครู	4.19	0.48	มาก	7
5. ส่งเสริมให้ครูศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการ เรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.22	0.59	มาก	5
6. แนะนำครูให้เลือกสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องวิธีการ เรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่าง ระหว่างบุคคลของผู้เรียน	4.20	0.54	มาก	6
7. ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่อง เพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา	4.40	0.52	มาก	2
รวม	4.33	0.37	มาก	-

จากตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านสื่อการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.33$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ย สูงที่สุดคือ ส่งเสริมให้ครูจัดทำหรือจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ ($\mu=4.73$) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา ($\mu=4.40$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เพื่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนและครู ($\mu=4.19$) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	μ	σ	ระดับการ บริหาร	อันดับที่
1. กระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัย ในชั้นเรียน	4.39	0.66	มาก	2
2. จัดหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ ศึกษาค้นคว้า	4.27	0.70	มาก	6
3. ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4.33	0.65	มาก	4
4. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยใน ชั้นเรียน	4.40	0.66	มาก	1
5. ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4.31	0.55	มาก	5
6. แนะนำให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้เกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอน	4.35	0.51	มาก	3
รวม	4.34	0.43	มาก	-

จากตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.34$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ($\mu= 4.40$) รองลงมาคือกระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ($\mu=4.39$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือจัดหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า ($\mu=4.27$) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	μ	σ	ระดับการ บริหาร	อันดับที่
1. สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	4.69	0.51	มากที่สุด	1
2. จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ	4.15	0.46	มาก	6
3. ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมกันดำเนินการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เช่นการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติการ เป็นต้น	4.29	0.55	มาก	4
4. สนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	4.24	0.47	มาก	5
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.47	0.50	มาก	2
6. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินตนเองไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง	4.45	0.50	มาก	3
รวม	4.38	0.32	มาก	-

จากตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.38$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ($\mu=4.69$) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.47$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ($\mu=4.15$) ตามลำดับ

**ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวรรณิ-
สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ**

ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวรรณิ-สามัคคี
อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการ
กระบวนการนิเทศ ด้านการพัฒนบุคคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการ
สอน ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

**ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวรรณิ-
สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ**

การบริหารงานนิเทศภายใน	เพศ						ผลการเปรียบเทียบ
	ชาย			หญิง			
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	
1. กระบวนการนิเทศภายใน	4.68	0.26	มากที่สุด	4.53	0.20	มากที่สุด	ไม่แตกต่าง
2. การพัฒนาบุคลากร	4.48	0.19	มาก	4.30	0.38	มาก	ไม่แตกต่าง
3. การพัฒนาหลักสูตร	4.48	0.29	มาก	4.17	0.70	มาก	ไม่แตกต่าง
4. กระบวนการเรียนการสอน	4.40	0.24	มาก	4.12	0.49	มาก	ไม่แตกต่าง
5. สื่อการเรียนรู้	4.40	0.40	มาก	4.23	0.27	มาก	ไม่แตกต่าง
6. การวิจัยในชั้นเรียน	4.49	0.35	มาก	4.09	0.46	มาก	ไม่แตกต่าง
7. การประกันคุณภาพการศึกษา	4.42	0.35	มาก	4.32	0.27	มาก	ไม่แตกต่าง
รวม	4.48	0.30	มาก	4.25	0.40	มาก	ไม่แตกต่าง

จากตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา
กลุ่มสุวรรณิ-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1
จำแนกตามเพศ พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการกระบวนการนิเทศ ด้านการพัฒนบุคคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบการบริหารการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกประสบการณ์การทำงาน

การบริหารงาน นิเทศภายใน	ประสบการณ์ทำงาน									ผลการ เปรียบเทียบ
	ต่ำกว่า 10 ปี			10 ปี – 20 ปี			มากกว่า 20 ปี			
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	
1. กระบวนการนิเทศภายใน	4.58	0.21	มากที่สุด	4.66	0.26	มากที่สุด	4.60	0.37	มากที่สุด	ไม่แตกต่าง
2. การพัฒนาคณาจารย์	4.37	0.38	มาก	4.45	0.20	มาก	4.37	0.08	มาก	ไม่แตกต่าง
3. การพัฒนาหลักสูตร	4.29	0.66	มาก	4.43	0.37	มาก	4.34	0.31	มาก	ไม่แตกต่าง
4. กระบวนการเรียนการสอน	4.28	0.44	มาก	4.31	0.34	มาก	4.35	0.14	มาก	ไม่แตกต่าง
5. สื่อการเรียนรู้	4.26	0.34	มาก	4.39	0.39	มาก	4.26	0.16	มาก	ไม่แตกต่าง
6. การวิจัยในชั้นเรียน	4.19	0.40	มาก	4.45	0.43	มาก	4.27	0.37	มาก	ไม่แตกต่าง
7. การประกันคุณภาพการศึกษา	4.41	0.28	มาก	4.37	0.36	มาก	4.30	0.18	มาก	ไม่แตกต่าง
รวม	4.34	0.39	มาก	4.44	0.34	มาก	4.36	0.23	มาก	ไม่แตกต่าง

จากตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบการบริหารการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตอนที่ 5 ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

1. ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

ปัญหา	ความถี่
1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	
1.1 การวางแผนการนิเทศภายในไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา	6 2
1.2 ไม่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน อย่างชัดเจน	
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร	
2.1 ไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน อย่างแท้จริง	4
2.2 ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ แต่ไม่ได้ส่งเสริมให้นำความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงาน	4
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	
3.1 ครูไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร	5
4. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	
4.1 ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู	10
4.2 ครูไม่ได้ใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสอนเท่าที่ควร	6
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	
5.1 มีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน	12
5.2 ครูไม่ได้พัฒนาสื่อใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานสอน	7

ตารางที่ 14 ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 (ต่อ)

ปัญหา	ความถี่
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	
6.1 ครูไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4
6.2 ครูไม่มีความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน	4
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	
7.1 ครูมีการแบ่งกลุ่ม แบ่งพรรคพวกกัน	5

จากตารางที่ 14 ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า 1) ด้านกระบวนการนิเทศภายใน คือการวางแผนการนิเทศภายในไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา 2) ด้านการพัฒนาบุคลากร คือไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกันอย่างแท้จริง 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร คือครูไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร 4) ด้านกระบวนการเรียนการสอน คือผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู 5) ด้านสื่อการเรียนรู้ คือมีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน 6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน คือครูไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และ 7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือครูมีการแบ่งกลุ่ม แบ่งพรรคพวกกัน

2. ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอเรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีราชภัฏ เขต 1 ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอเรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีราชภัฏ เขต 1

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	
1.1 ส่งเสริมให้ครูร่วมกันการวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา	6
1.2 ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน อย่างชัดเจน	2
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร	
2.1 แลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างครูด้วยกันและครูกับผู้บริหาร	4
2.2 ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ และนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงาน	4
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	
3.1 ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตรของสถานศึกษา	5
4. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	
4.1 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู	10
4.2 ใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสอนอย่างจริงจัง	6
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	
5.1 จัดฝึกอบรมครู เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน	12
5.2 ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูพัฒนาสื่อใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานสอน	7

ตารางที่ 15 ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	
6.1 ส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4
6.2 ให้ความรู้ในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน	4
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	
7.1 สนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการต่างของโรงเรียน	5

จากตารางที่ 15 ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 พบว่า 1) ด้านกระบวนการนิเทศภายใน คือส่งเสริมให้ครูร่วมกันการวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา 2) ด้านการพัฒนานุเคราะห์ คือแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างครูด้วยกันและครูกับผู้บริหาร 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร คือส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตรของสถานศึกษา 4) ด้านกระบวนการเรียนการสอน คือส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู 5) ด้านสื่อการเรียนรู้ คือจัดฝึกอบรมครู เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน 6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน คือส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และ 7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือสนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการต่างของโรงเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าจะได้นำเสนอหัวข้อตามลำดับดังนี้
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดย
นำเสนอข้อมูลตามแบบสอบถาม และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในรูปตาราง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆแทนความหมายดังต่อไปนี้

μ แทน คะแนนเฉลี่ย

σ แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งสัมพันธ์กับ
วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ และ
ประสบการณ์การทำงาน โดยการจัดลำดับของความถี่ และร้อยละของข้อมูล

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม
สุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 นำเสนอ
ภาพรวม รายด้าน และรายชื่อ จำแนกตามขอบข่ายการขอบข่ายการค้นคว้าอิสระใน 7 ด้าน คือ (1)
ด้านกระบวนการนิเทศ (2) ด้านการพัฒนาบุคลากร (3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (4) ด้าน
กระบวนการสอน (5) ด้านสื่อการเรียนรู้ (6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียนและ (7) ด้านการประกัน
คุณภาพการศึกษาโดยวิธีหาค่าคะแนนเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

3. วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม
สุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนกตาม
เพศ นำเสนอภาพรวมและรายด้าน

4. วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม
สุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนก
ตามประสบการณ์การทำงาน นำเสนอภาพรวมและรายด้าน

5. ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ในแต่ละด้าน โดยการประมวลความคิดเห็นและแจกแจงความถี่ในแต่ละด้าน แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ตอนที่ 2 ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1
3. ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ
4. ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
5. ตอนที่ 5 ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ในแต่ละด้าน โดยการประมวลความคิดเห็นและแจกแจงความถี่ในแต่ละด้าน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นครู กลุ่มสุวาริ - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์การทำงาน ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน

ที่	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	79	63.20
	หญิง	45	36.00
	รวม	124	100.00
2	ประสบการณ์การทำงาน		
	ต่ำกว่า 10 ปี	48	38.40
	10 ปี – 20 ปี	71	56.80
	สูงกว่า 20 ปีขึ้นไป	5	4.00
	รวม	124	100.00

จากตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากที่สุด จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 63.20 เพศหญิง จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 10 ปี – 20 ปี มากที่สุด จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 56.80 รองลงมาคือมีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 38.40 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ จำแนกตามขอบข่ายการขอบข่ายการค้นคว้าอิสระใน 7 ด้าน คือ (1) ด้านกระบวนการนิเทศ (2) ด้านการพัฒนานุเคราะห์ (3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (4) ด้านกระบวนการสอน (5) ด้านสื่อการเรียนรู้ (6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน และ (7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน

ระดับการบริหารงานนิเทศภายใน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	4.63	0.25	มากที่สุด	1
2. ด้านการพัฒนานุเคราะห์	4.41	0.28	มาก	2
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.37	0.50	มาก	4
4. ด้านกระบวนการสอน	4.30	0.37	มาก	7
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	4.33	0.37	มาก	9
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	4.34	0.43	มาก	5
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.38	0.32	มาก	3
รวม	4.40	0.22	มาก	-

จากตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.40$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านกระบวนการนิเทศภายใน ($\mu= 4.63$) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนานุเคราะห์ ($\mu=4.41$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านกระบวนการสอน ($\mu=4.30$) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน และกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน	4.56	0.50	มากที่สุด	4
2. สร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศในโรงเรียนให้แก่คณะครู	4.89	0.32	มากที่สุด	1
3. จัดทำข้อมูล สารสนเทศภายในอย่างเป็นระบบ	4.53	0.50	มากที่สุด	5
4. สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และปัญหา	4.47	0.50	มาก	6
5. สนับสนุนการให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหา	4.65	0.48	มากที่สุด	3
6. มีการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ	4.66	0.48	มากที่สุด	2
รวม	4.63	0.25	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.63$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศในโรงเรียนให้แก่คณะครู ($\mu=4.89$) รองลงมาคือเรื่อง มีการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ ($\mu=4.66$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และปัญหา ($\mu=4.47$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนাবุคลากร

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนাবุคลากร	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ	4.34	0.48	มาก	5
2. ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาดูงานนอกสถานที่	4.34	0.52	มาก	5
3. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู	4.38	0.54	มาก	3
4. สนับสนุนให้ครูมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน	4.73	0.50	มากที่สุด	1
5. สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อ หรือเข้ารับการฝึกอบรม	4.37	0.53	มาก	4
6. ส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ครู	4.24	0.62	มาก	7
7. ส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาชิกชมรม หรือสมาคมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพ	4.51	0.55	มากที่สุด	2
รวม	4.41	0.28	มาก	-

จากตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนাবุคลากร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.41$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การสนับสนุนให้ครูมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน ($\mu=4.73$) รองลงมา คือส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาชิกชมรม หรือสมาคมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพ ($\mu=4.51$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ครู ($\mu= 4.24$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรแก่ครู	4.14	0.70	มาก	7
2. สนับสนุนให้ครูร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร	4.23	0.77	มาก	6
3. ให้คำปรึกษาแก่ครูเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น	4.27	0.70	มาก	5
4. ส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น	4.39	0.66	มาก	4
5. อำนวยความสะดวก โดยจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรแก่ครูไว้ให้เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า	4.40	0.69	มาก	2
6. จัดแหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน	4.40	0.62	มาก	2
7. ส่งเสริมให้ครูร่วมกันติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	4.77	0.48	มากที่สุด	1
รวม	4.37	0.50	มาก	-

จากตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.37$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การส่งเสริมให้ครูร่วมกันติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.77$) รองลงมาคือ อำนวยความสะดวก โดยจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรแก่ครูไว้ให้เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า และจัดแหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน ($\mu=4.40$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรแก่ครู ($\mu=4.14$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการเรียนการสอน

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเรียนการสอน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. ส่งเสริมให้ครูศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.12	0.43	มาก	7
2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอน หรือแผนจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	4.22	0.56	มาก	6
3. สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย	4.09	0.57	มาก	8
4. สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.27	0.62	มาก	5
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	4.55	0.63	มากที่สุด	1
6. สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.40	0.62	มาก	3
7. ส่งเสริมให้ครูเข้าใจหลักการ วิธีการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ตามแนวคำเน้นการของหลักสูตร	4.34	0.57	มาก	4
8. เสนอแนะให้ครูวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน	4.41	0.57	มาก	2
รวม	4.30	0.37	มาก	-

จากตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการเรียนการสอน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.30$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือการส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.55$) รองลงมาคือ เสนอแนะให้ครูวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อแก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอน ($\mu=4.41$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ($\mu=4.09$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหาร
สถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นราธิวาส เขต 1 ด้านสื่อการเรียนรู้

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านสื่อการเรียนรู้	μ	σ	ระดับการ บริหาร	อันดับที่
1. จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนการจัดหา และพัฒนาสื่อการเรียนรู้	4.31	0.61	มาก	3
2. จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของครู	4.30	0.62	มาก	4
3. ส่งเสริมให้ครูจัดทำหรือจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมา ประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้	4.73	0.50	มากที่สุด	1
4. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เพื่อการศึกษาค้นคว้าของ ผู้เรียนและครู	4.19	0.48	มาก	7
5. ส่งเสริมให้ครูศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการ เรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.22	0.59	มาก	5
6. แนะนำครูให้เลือกสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องวิธีการ เรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่าง ระหว่างบุคคลของผู้เรียน	4.20	0.54	มาก	6
7. ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่อง เพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา	4.40	0.52	มาก	2
รวม	4.33	0.37	มาก	-

จากตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านสื่อการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.33$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ย สูงที่สุดคือ ส่งเสริมให้ครูจัดทำหรือจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ ($\mu=4.73$) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา ($\mu=4.40$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เพื่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนและครู ($\mu=4.19$) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. กระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4.39	0.66	มาก	2
2. จัดหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า	4.27	0.70	มาก	6
3. ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4.33	0.65	มาก	4
4. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4.40	0.66	มาก	1
5. ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4.31	0.55	มาก	5
6. แนะนำให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน	4.35	0.51	มาก	3
รวม	4.34	0.43	มาก	-

จากตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.34$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ($\mu= 4.40$) รองลงมาคือกระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ($\mu=4.39$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือจัดหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า ($\mu=4.27$) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	μ	σ	ระดับการ บริหาร	อันดับที่
1. สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	4.69	0.51	มากที่สุด	1
2. จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ	4.15	0.46	มาก	6
3. ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมกันดำเนินการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เช่นการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติการ เป็นต้น	4.29	0.55	มาก	4
4. สนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	4.24	0.47	มาก	5
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.47	0.50	มาก	2
6. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินตนเองไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง	4.45	0.50	มาก	3
รวม	4.38	0.32	มาก	-

จากตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.38$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ($\mu=4.69$) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.47$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ($\mu=4.15$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ

ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการกระบวนการนิเทศ ด้านการพัฒนบุคคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ

การบริหารงานนิเทศภายใน	เพศ						ผลการเปรียบเทียบ
	ชาย			หญิง			
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	
1. กระบวนการนิเทศภายใน	4.68	0.26	มากที่สุด	4.53	0.20	มากที่สุด	ไม่แตกต่าง
2. การพัฒนาบุคลากร	4.48	0.19	มาก	4.30	0.38	มาก	ไม่แตกต่าง
3. การพัฒนาหลักสูตร	4.48	0.29	มาก	4.17	0.70	มาก	ไม่แตกต่าง
4. กระบวนการเรียนการสอน	4.40	0.24	มาก	4.12	0.49	มาก	ไม่แตกต่าง
5. สื่อการเรียนรู้	4.40	0.40	มาก	4.23	0.27	มาก	ไม่แตกต่าง
6. การวิจัยในชั้นเรียน	4.49	0.35	มาก	4.09	0.46	มาก	ไม่แตกต่าง
7. การประกันคุณภาพการศึกษา	4.42	0.35	มาก	4.32	0.27	มาก	ไม่แตกต่าง
รวม	4.48	0.30	มาก	4.25	0.40	มาก	ไม่แตกต่าง

จากตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการกระบวนการนิเทศ ด้านการพัฒนบุคคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนกประสบการณ์การทำงาน

การบริหารงาน นิเทศภายใน	ประสบการณ์ทำงาน									ผลการ เปรียบเทียบ
	ต่ำกว่า 10 ปี			10 ปี – 20 ปี			มากกว่า 20 ปี			
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	
1. กระบวนการนิเทศภายใน	4.58	0.21	มากที่สุด	4.66	0.26	มากที่สุด	4.60	0.37	มากที่สุด	ไม่แตกต่าง
2. การพัฒนาบุคลากร	4.37	0.38	มาก	4.45	0.20	มาก	4.37	0.08	มาก	ไม่แตกต่าง
3. การพัฒนาหลักสูตร	4.29	0.66	มาก	4.43	0.37	มาก	4.34	0.31	มาก	ไม่แตกต่าง
4. กระบวนการเรียนการสอน	4.28	0.44	มาก	4.31	0.34	มาก	4.35	0.14	มาก	ไม่แตกต่าง
5. สื่อการเรียนรู้	4.26	0.34	มาก	4.39	0.39	มาก	4.26	0.16	มาก	ไม่แตกต่าง
6. การวิจัยในชั้นเรียน	4.19	0.40	มาก	4.45	0.43	มาก	4.27	0.37	มาก	ไม่แตกต่าง
7. การประกันคุณภาพการศึกษา	4.41	0.28	มาก	4.37	0.36	มาก	4.30	0.18	มาก	ไม่แตกต่าง
รวม	4.34	0.39	มาก	4.44	0.34	มาก	4.36	0.23	มาก	ไม่แตกต่าง

จากตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตอนที่ 5 ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

1. ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

ปัญหา	ความถี่
1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	
1.1 การวางแผนการนิเทศภายในไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา	6 2
1.2 ไม่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน อย่างชัดเจน	
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร	
2.1 ไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน อย่างแท้จริง	4
2.2 ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ แต่ไม่ได้ส่งเสริมให้นำความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงาน	4
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	
3.1 ครูไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร	5
4. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	
4.1 ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู	10
4.2 ครูไม่ได้ใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสอนเท่าที่ควร	6
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	
5.1 มีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน	12
5.2 ครูไม่ได้พัฒนาสื่อใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานสอน	7

ตารางที่ 14 ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 (ต่อ)

ปัญหา	ความถี่
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	
6.1 ครูไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4
6.2 ครูไม่มีความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน	4
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	
7.1 ครูมีการแบ่งกลุ่ม แบ่งพรรคพวกกัน	5

จากตารางที่ 14 ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า 1) ด้านกระบวนการนิเทศภายใน คือการวางแผนการนิเทศภายในไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา 2) ด้านการพัฒนาบุคลากร คือไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกันอย่างแท้จริง 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร คือครูไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร 4) ด้านกระบวนการเรียนการสอน คือผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู 5) ด้านสื่อการเรียนรู้ คือมีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน 6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน คือครูไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และ 7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือครูมีการแบ่งกลุ่ม แบ่งพรรคพวกกัน

2. ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอเรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอเรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	
1.1 ส่งเสริมให้ครูร่วมกันการวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา	6
1.2 ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน อย่างชัดเจน	2
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร	
2.1 แลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างครูด้วยกันและครูกับผู้บริหาร	4
2.2 ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ และนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงาน	4
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	
3.1 ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตรของสถานศึกษา	5
4. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	
4.1 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู	10
4.2 ใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสอนอย่างจริงจัง	6
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	
5.1 จัดฝึกอบรมครู เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน	12
5.2 ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูพัฒนาสื่อใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานสอน	7

ตารางที่ 15 ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	
6.1 ส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4
6.2 ให้ความรู้ในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน	4
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	
7.1 สนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการต่างของโรงเรียน	5

จากตารางที่ 15 ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 พบว่า 1) ด้านกระบวนการนิเทศภายใน คือส่งเสริมให้ครูร่วมกันการวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา 2) ด้านการพัฒนานุเคราะห์ คือแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างครูด้วยกันและครูกับผู้บริหาร 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร คือส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตรของสถานศึกษา 4) ด้านกระบวนการเรียนการสอน คือส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู 5) ด้านสื่อการเรียนรู้ คือจัดฝึกอบรมครู เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน 6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน คือส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และ 7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือสนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการต่างของโรงเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าจะได้นำเสนอหัวข้อตามลำดับดังนี้
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดย
นำเสนอข้อมูลตามแบบสอบถาม และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในรูปตาราง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆแทนความหมายดังต่อไปนี้

μ แทน คะแนนเฉลี่ย

σ แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งสัมพันธ์กับ
วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ และ
ประสบการณ์การทำงาน โดยการจัดลำดับของความถี่ และร้อยละของข้อมูล

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม
สุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 นำเสนอ
ภาพรวม รายด้าน และรายชื่อ จำแนกตามขอบข่ายการขอบข่ายการค้นคว้าอิสระใน 7 ด้าน คือ (1)
ด้านกระบวนการนิเทศ (2) ด้านการพัฒนาบุคลากร (3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (4) ด้าน
กระบวนการสอน (5) ด้านสื่อการเรียนรู้ (6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียนและ (7) ด้านการประกัน
คุณภาพการศึกษาโดยวิธีหาค่าคะแนนเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

3. วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม
สุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนกตาม
เพศ นำเสนอภาพรวมและรายด้าน

4. วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม
สุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนก
ตามประสบการณ์การทำงาน นำเสนอภาพรวมและรายด้าน

5. ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ในแต่ละด้าน โดยการประมวลความคิดเห็นและแจกแจงความถี่ในแต่ละด้าน แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ตอนที่ 2 ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1
3. ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ
4. ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
5. ตอนที่ 5 ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ในแต่ละด้าน โดยการประมวลความคิดเห็นและแจกแจงความถี่ในแต่ละด้าน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นครู กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุวารี เขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์การทำงาน ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน

ที่	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	79	63.20
	หญิง	45	36.00
	รวม	124	100.00
2	ประสบการณ์การทำงาน		
	ต่ำกว่า 10 ปี	48	38.40
	10 ปี – 20 ปี	71	56.80
	สูงกว่า 20 ปีขึ้นไป	5	4.00
	รวม	124	100.00

จากตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากที่สุด จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 63.20 เพศหญิง จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 10 ปี – 20 ปี มากที่สุด จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 56.80 รองลงมาคือมีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 38.40 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ จำแนกตามขอบข่ายการขอบข่ายการค้นคว้าอิสระใน 7 ด้าน คือ (1) ด้านกระบวนการนิเทศ (2) ด้านการพัฒนานุเคราะห์ (3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (4) ด้านกระบวนการสอน (5) ด้านสื่อการเรียนรู้ (6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน และ (7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน

ระดับการบริหารงานนิเทศภายใน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	4.63	0.25	มากที่สุด	1
2. ด้านการพัฒนานุเคราะห์	4.41	0.28	มาก	2
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.37	0.50	มาก	4
4. ด้านกระบวนการสอน	4.30	0.37	มาก	7
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	4.33	0.37	มาก	9
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	4.34	0.43	มาก	5
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.38	0.32	มาก	3
รวม	4.40	0.22	มาก	-

จากตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.40$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านกระบวนการนิเทศภายใน ($\mu= 4.63$) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนานุเคราะห์ ($\mu=4.41$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านกระบวนการสอน ($\mu=4.30$) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน และกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน	4.56	0.50	มากที่สุด	4
2. สร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศในโรงเรียนให้แก่คณะครู	4.89	0.32	มากที่สุด	1
3. จัดทำข้อมูล สารสนเทศภายในอย่างเป็นระบบ	4.53	0.50	มากที่สุด	5
4. สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และปัญหา	4.47	0.50	มาก	6
5. สนับสนุนการให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหา	4.65	0.48	มากที่สุด	3
6. มีการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ	4.66	0.48	มากที่สุด	2
รวม	4.63	0.25	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.63$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศในโรงเรียนให้แก่คณะครู ($\mu=4.89$) รองลงมาคือเรื่อง มีการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ ($\mu=4.66$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และปัญหา ($\mu=4.47$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนากุศลกร

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนากุศลกร	μ	σ	ระดับการ บริหาร	อันดับที่
1. ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับ การอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ	4.34	0.48	มาก	5
2. ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาดูงานนอกสถานที่	4.34	0.52	มาก	5
3. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู	4.38	0.54	มาก	3
4. สนับสนุนให้ครูมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและ ความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน	4.73	0.50	มากที่สุด	1
5. สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อ หรือเข้ารับการ ฝึกอบรม	4.37	0.53	มาก	4
6. ส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อสร้าง ความก้าวหน้าแก่ครู	4.24	0.62	มาก	7
7. ส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาชิกชมรม หรือสมาคม ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพ	4.51	0.55	มากที่สุด	2
รวม	4.41	0.28	มาก	-

จากตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนากุศลกร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.41$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การสนับสนุนให้ครูมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน ($\mu=4.73$) รองลงมา คือส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาชิกชมรม หรือสมาคมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพ ($\mu=4.51$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ครู ($\mu= 4.24$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรแก่ครู	4.14	0.70	มาก	7
2. สนับสนุนให้ครูร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร	4.23	0.77	มาก	6
3. ให้คำปรึกษาแก่ครูเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น	4.27	0.70	มาก	5
4. ส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น	4.39	0.66	มาก	4
5. อำนวยความสะดวก โดยจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรแก่ครูไว้ให้เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า	4.40	0.69	มาก	2
6. จัดแหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน	4.40	0.62	มาก	2
7. ส่งเสริมให้ครูร่วมกันติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	4.77	0.48	มากที่สุด	1
รวม	4.37	0.50	มาก	-

จากตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.37$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การส่งเสริมให้ครูร่วมกันติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.77$) รองลงมาคือ อำนวยความสะดวก โดยจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรแก่ครูไว้ให้เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า และจัดแหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน ($\mu=4.40$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรแก่ครู ($\mu=4.14$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการเรียนการสอน

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเรียนการสอน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. ส่งเสริมให้ครูศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.12	0.43	มาก	7
2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอน หรือแผนจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	4.22	0.56	มาก	6
3. สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย	4.09	0.57	มาก	8
4. สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.27	0.62	มาก	5
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	4.55	0.63	มากที่สุด	1
6. สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.40	0.62	มาก	3
7. ส่งเสริมให้ครูเข้าใจหลักการ วิธีการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ตามแนวคำเน้นการของหลักสูตร	4.34	0.57	มาก	4
8. เสนอแนะให้ครูวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน	4.41	0.57	มาก	2
รวม	4.30	0.37	มาก	-

จากตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการเรียนการสอน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.30$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือการส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.55$) รองลงมาคือ เสนอแนะให้ครูวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อแก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอน ($\mu=4.41$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ($\mu=4.09$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านสื่อการเรียนรู้

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านสื่อการเรียนรู้	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้	4.31	0.61	มาก	3
2. จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของครู	4.30	0.62	มาก	4
3. ส่งเสริมให้ครูจัดทำหรือจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้	4.73	0.50	มากที่สุด	1
4. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เพื่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนและครู	4.19	0.48	มาก	7
5. ส่งเสริมให้ครูศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.22	0.59	มาก	5
6. แนะนำครูให้เลือกสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	4.20	0.54	มาก	6
7. ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา	4.40	0.52	มาก	2
รวม	4.33	0.37	มาก	-

จากตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านสื่อการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.33$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ส่งเสริมให้ครูจัดทำหรือจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ ($\mu=4.73$) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา ($\mu=4.40$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เพื่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนและครู ($\mu=4.19$) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. กระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4.39	0.66	มาก	2
2. จัดหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า	4.27	0.70	มาก	6
3. ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4.33	0.65	มาก	4
4. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4.40	0.66	มาก	1
5. ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4.31	0.55	มาก	5
6. แนะนำให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน	4.35	0.51	มาก	3
รวม	4.34	0.43	มาก	-

จากตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.34$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ($\mu= 4.40$) รองลงมาคือกระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ($\mu=4.39$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือจัดหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า ($\mu=4.27$) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	μ	σ	ระดับการ บริหาร	อันดับที่
1. สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	4.69	0.51	มากที่สุด	1
2. จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ	4.15	0.46	มาก	6
3. ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมกันดำเนินการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เช่นการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติการ เป็นต้น	4.29	0.55	มาก	4
4. สนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	4.24	0.47	มาก	5
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.47	0.50	มาก	2
6. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินตนเองไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง	4.45	0.50	มาก	3
รวม	4.38	0.32	มาก	-

จากตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.38$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ($\mu=4.69$) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.47$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ($\mu=4.15$) ตามลำดับ

**ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวรรณิ-
สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ**

ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวรรณิ-สามัคคี
อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการ
กระบวนการนิเทศ ด้านการพัฒนบุคคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการ
สอน ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

**ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวรรณิ-
สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ**

การบริหารงานนิเทศภายใน	เพศ						ผลการเปรียบเทียบ
	ชาย			หญิง			
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	
1. กระบวนการนิเทศภายใน	4.68	0.26	มากที่สุด	4.53	0.20	มากที่สุด	ไม่แตกต่าง
2. การพัฒนาบุคลากร	4.48	0.19	มาก	4.30	0.38	มาก	ไม่แตกต่าง
3. การพัฒนาหลักสูตร	4.48	0.29	มาก	4.17	0.70	มาก	ไม่แตกต่าง
4. กระบวนการเรียนการสอน	4.40	0.24	มาก	4.12	0.49	มาก	ไม่แตกต่าง
5. สื่อการเรียนรู้	4.40	0.40	มาก	4.23	0.27	มาก	ไม่แตกต่าง
6. การวิจัยในชั้นเรียน	4.49	0.35	มาก	4.09	0.46	มาก	ไม่แตกต่าง
7. การประกันคุณภาพการศึกษา	4.42	0.35	มาก	4.32	0.27	มาก	ไม่แตกต่าง
รวม	4.48	0.30	มาก	4.25	0.40	มาก	ไม่แตกต่าง

จากตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา
กลุ่มสุวรรณิ-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1
จำแนกตามเพศ พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการกระบวนการนิเทศ ด้านการพัฒนบุคคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบการบริหารการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกประสบการณ์การทำงาน

การบริหารงาน นิเทศภายใน	ประสบการณ์ทำงาน									ผลการ เปรียบเทียบ
	ต่ำกว่า 10 ปี			10 ปี – 20 ปี			มากกว่า 20 ปี			
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	
1. กระบวนการนิเทศภายใน	4.58	0.21	มากที่สุด	4.66	0.26	มากที่สุด	4.60	0.37	มากที่สุด	ไม่แตกต่าง
2. การพัฒนาคณาจารย์	4.37	0.38	มาก	4.45	0.20	มาก	4.37	0.08	มาก	ไม่แตกต่าง
3. การพัฒนาหลักสูตร	4.29	0.66	มาก	4.43	0.37	มาก	4.34	0.31	มาก	ไม่แตกต่าง
4. กระบวนการเรียนการสอน	4.28	0.44	มาก	4.31	0.34	มาก	4.35	0.14	มาก	ไม่แตกต่าง
5. สื่อการเรียนรู้	4.26	0.34	มาก	4.39	0.39	มาก	4.26	0.16	มาก	ไม่แตกต่าง
6. การวิจัยในชั้นเรียน	4.19	0.40	มาก	4.45	0.43	มาก	4.27	0.37	มาก	ไม่แตกต่าง
7. การประกันคุณภาพการศึกษา	4.41	0.28	มาก	4.37	0.36	มาก	4.30	0.18	มาก	ไม่แตกต่าง
รวม	4.34	0.39	มาก	4.44	0.34	มาก	4.36	0.23	มาก	ไม่แตกต่าง

จากตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบการบริหารการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตอนที่ 5 ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

1. ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

ปัญหา	ความถี่
1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	
1.1 การวางแผนการนิเทศภายในไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา	6 2
1.2 ไม่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน อย่างชัดเจน	
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร	
2.1 ไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน อย่างแท้จริง	4
2.2 ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ แต่ไม่ได้ส่งเสริมให้นำความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงาน	4
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	
3.1 ครูไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร	5
4. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	
4.1 ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู	10
4.2 ครูไม่ได้ใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสอนเท่าที่ควร	6
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	
5.1 มีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน	12
5.2 ครูไม่ได้พัฒนาสื่อใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานสอน	7

ตารางที่ 14 ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 (ต่อ)

ปัญหา	ความถี่
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	
6.1 ครูไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4
6.2 ครูไม่มีความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน	4
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	
7.1 ครูมีการแบ่งกลุ่ม แบ่งพรรคพวกกัน	5

จากตารางที่ 14 ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า 1) ด้านกระบวนการนิเทศภายใน คือการวางแผนการนิเทศภายในไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา 2) ด้านการพัฒนาบุคลากร คือไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกันอย่างแท้จริง 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร คือครูไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร 4) ด้านกระบวนการเรียนการสอน คือผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู 5) ด้านสื่อการเรียนรู้ คือมีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน 6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน คือครูไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และ 7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือครูมีการแบ่งกลุ่ม แบ่งพรรคพวกกัน

2. ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอเรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอเรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	
1.1 ส่งเสริมให้ครูร่วมกันการวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา	6
1.2 ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน อย่างชัดเจน	2
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร	
2.1 แลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างครูด้วยกันและครูกับผู้บริหาร	4
2.2 ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ และนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงาน	4
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	
3.1 ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตรของสถานศึกษา	5
4. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	
4.1 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู	10
4.2 ใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสอนอย่างจริงจัง	6
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	
5.1 จัดฝึกอบรมครู เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน	12
5.2 ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูพัฒนาสื่อใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานสอน	7

ตารางที่ 15 ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	
6.1 ส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4
6.2 ให้ความรู้ในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน	4
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	
7.1 สนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการต่างของโรงเรียน	5

จากตารางที่ 15 ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 พบว่า 1) ด้านกระบวนการนิเทศภายใน คือส่งเสริมให้ครูร่วมกันการวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา 2) ด้านการพัฒนานุเคราะห์ คือแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างครูด้วยกันและครูกับผู้บริหาร 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร คือส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตรของสถานศึกษา 4) ด้านกระบวนการเรียนการสอน คือส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู 5) ด้านสื่อการเรียนรู้ คือจัดฝึกอบรมครู เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน 6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน คือส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และ 7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือสนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการต่างของโรงเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าจะได้นำเสนอหัวข้อตามลำดับดังนี้
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดย
นำเสนอข้อมูลตามแบบสอบถาม และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในรูปตาราง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆแทนความหมายดังต่อไปนี้

μ แทน คะแนนเฉลี่ย

σ แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งสัมพันธ์กับ
วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ และ
ประสบการณ์การทำงาน โดยการจัดลำดับของความถี่ และร้อยละของข้อมูล

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม
สุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 นำเสนอ
ภาพรวม รายด้าน และรายชื่อ จำแนกตามขอบข่ายการขอบข่ายการค้นคว้าอิสระใน 7 ด้าน คือ (1)
ด้านกระบวนการนิเทศ (2) ด้านการพัฒนาบุคลากร (3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (4) ด้าน
กระบวนการสอน (5) ด้านสื่อการเรียนรู้ (6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียนและ (7) ด้านการประกัน
คุณภาพการศึกษาโดยวิธีหาค่าคะแนนเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

3. วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม
สุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนกตาม
เพศ นำเสนอภาพรวมและรายด้าน

4. วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่ม
สุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนก
ตามประสบการณ์การทำงาน นำเสนอภาพรวมและรายด้าน

5. ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ในแต่ละด้าน โดยการประมวลความคิดเห็นและแจกแจงความถี่ในแต่ละด้าน แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ตอนที่ 2 ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1
3. ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ
4. ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
5. ตอนที่ 5 ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ในแต่ละด้าน โดยการประมวลความคิดเห็นและแจกแจงความถี่ในแต่ละด้าน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นครู กลุ่มสุวาริ - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศ และประสบการณ์การทำงาน ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน

ที่	สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	79	63.20
	หญิง	45	36.00
	รวม	124	100.00
2	ประสบการณ์การทำงาน		
	ต่ำกว่า 10 ปี	48	38.40
	10 ปี – 20 ปี	71	56.80
	สูงกว่า 20 ปีขึ้นไป	5	4.00
	รวม	124	100.00

จากตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายมากที่สุด จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 63.20 เพศหญิง จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 36.00 มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 10 ปี – 20 ปี มากที่สุด จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 56.80 รองลงมาคือมีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 38.40 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ จำแนกตามขอบข่ายการขอบข่ายการค้นคว้าอิสระใน 7 ด้าน คือ (1) ด้านกระบวนการนิเทศ (2) ด้านการพัฒนานุเคราะห์ (3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร (4) ด้านกระบวนการสอน (5) ด้านสื่อการเรียนรู้ (6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน และ (7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน

ระดับการบริหารงานนิเทศภายใน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	4.63	0.25	มากที่สุด	1
2. ด้านการพัฒนานุเคราะห์	4.41	0.28	มาก	2
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	4.37	0.50	มาก	4
4. ด้านกระบวนการสอน	4.30	0.37	มาก	7
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	4.33	0.37	มาก	9
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	4.34	0.43	มาก	5
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	4.38	0.32	มาก	3
รวม	4.40	0.22	มาก	-

จากตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.40$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านกระบวนการนิเทศภายใน ($\mu= 4.63$) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนานุเคราะห์ ($\mu=4.41$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านกระบวนการสอน ($\mu=4.30$) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน และกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน	4.56	0.50	มากที่สุด	4
2. สร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศในโรงเรียนให้แก่คณะครู	4.89	0.32	มากที่สุด	1
3. จัดทำข้อมูล สารสนเทศภายในอย่างเป็นระบบ	4.53	0.50	มากที่สุด	5
4. สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และปัญหา	4.47	0.50	มาก	6
5. สนับสนุนการให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหา	4.65	0.48	มากที่สุด	3
6. มีการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ	4.66	0.48	มากที่สุด	2
รวม	4.63	0.25	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.63$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศในโรงเรียนให้แก่คณะครู ($\mu=4.89$) รองลงมาคือเรื่อง มีการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ ($\mu=4.66$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และปัญหา ($\mu=4.47$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนากุศลกร

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนากุศลกร	μ	σ	ระดับการ บริหาร	อันดับที่
1. ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับ การอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ	4.34	0.48	มาก	5
2. ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาดูงานนอกสถานที่	4.34	0.52	มาก	5
3. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู	4.38	0.54	มาก	3
4. สนับสนุนให้ครูมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและ ความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน	4.73	0.50	มากที่สุด	1
5. สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อ หรือเข้ารับการ ฝึกอบรม	4.37	0.53	มาก	4
6. ส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อสร้าง ความก้าวหน้าแก่ครู	4.24	0.62	มาก	7
7. ส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาชิกชมรม หรือสมาคม ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพ	4.51	0.55	มากที่สุด	2
รวม	4.41	0.28	มาก	-

จากตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนากุศลกร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.41$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การสนับสนุนให้ครูมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน ($\mu=4.73$) รองลงมา คือส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาชิกชมรม หรือสมาคมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพ ($\mu=4.51$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ครู ($\mu= 4.24$) ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรแก่ครู	4.14	0.70	มาก	7
2. สนับสนุนให้ครูร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร	4.23	0.77	มาก	6
3. ให้คำปรึกษาแก่ครูเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น	4.27	0.70	มาก	5
4. ส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น	4.39	0.66	มาก	4
5. อำนวยความสะดวก โดยจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรแก่ครูไว้ให้เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า	4.40	0.69	มาก	2
6. จัดแหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน	4.40	0.62	มาก	2
7. ส่งเสริมให้ครูร่วมกันติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	4.77	0.48	มากที่สุด	1
รวม	4.37	0.50	มาก	-

จากตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.37$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การส่งเสริมให้ครูร่วมกันติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.77$) รองลงมาคือ อำนวยความสะดวก โดยจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรแก่ครูไว้ให้เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า และจัดแหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน ($\mu=4.40$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรแก่ครู ($\mu=4.14$) ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการเรียนการสอน

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการเรียนการสอน	μ	σ	ระดับการบริหาร	อันดับที่
1. ส่งเสริมให้ครูศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล	4.12	0.43	มาก	7
2. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอน หรือแผนจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	4.22	0.56	มาก	6
3. สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย	4.09	0.57	มาก	8
4. สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.27	0.62	มาก	5
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	4.55	0.63	มากที่สุด	1
6. สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.40	0.62	มาก	3
7. ส่งเสริมให้ครูเข้าใจหลักการ วิธีการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้ตามแนวดำเนินการของหลักสูตร	4.34	0.57	มาก	4
8. เสนอแนะให้ครูวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอน	4.41	0.57	มาก	2
รวม	4.30	0.37	มาก	-

จากตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการเรียนการสอน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.30$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือการส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.55$) รองลงมาคือ เสนอแนะให้ครูวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อแก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอน ($\mu=4.41$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ($\mu=4.09$) ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านสื่อการเรียนรู้

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านสื่อการเรียนรู้	μ	σ	ระดับการ บริหาร	อันดับที่
1. จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้	4.31	0.61	มาก	3
2. จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของครู	4.30	0.62	มาก	4
3. ส่งเสริมให้ครูจัดทำหรือจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้	4.73	0.50	มากที่สุด	1
4. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เพื่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนและครู	4.19	0.48	มาก	7
5. ส่งเสริมให้ครูศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.22	0.59	มาก	5
6. แนะนำครูให้เลือกสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	4.20	0.54	มาก	6
7. ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา	4.40	0.52	มาก	2
รวม	4.33	0.37	มาก	-

จากตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านสื่อการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.33$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ส่งเสริมให้ครูจัดทำหรือจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ ($\mu=4.73$) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา ($\mu=4.40$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เช่น ห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เพื่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนและครู ($\mu=4.19$) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	μ	σ	ระดับการ บริหาร	อันดับที่
1. กระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัย ในชั้นเรียน	4.39	0.66	มาก	2
2. จัดหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ ศึกษาค้นคว้า	4.27	0.70	มาก	6
3. ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4.33	0.65	มาก	4
4. เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยใน ชั้นเรียน	4.40	0.66	มาก	1
5. ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4.31	0.55	มาก	5
6. แนะนำให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้เกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอน	4.35	0.51	มาก	3
รวม	4.34	0.43	มาก	-

จากตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.34$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ($\mu= 4.40$) รองลงมาคือกระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ($\mu=4.39$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือจัดหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า ($\mu=4.27$) ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	μ	σ	ระดับการ บริหาร	อันดับที่
1. สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน	4.69	0.51	มากที่สุด	1
2. จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ	4.15	0.46	มาก	6
3. ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมกันดำเนินการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เช่นการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติการ เป็นต้น	4.29	0.55	มาก	4
4. สนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	4.24	0.47	มาก	5
5. ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง	4.47	0.50	มาก	2
6. ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินตนเองไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง	4.45	0.50	มาก	3
รวม	4.38	0.32	มาก	-

จากตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.38$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ($\mu=4.69$) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.47$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ($\mu=4.15$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ

ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการกระบวนการนิเทศ ด้านการพัฒนบุคคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ

การบริหารงานนิเทศภายใน	เพศ						ผลการเปรียบเทียบ
	ชาย			หญิง			
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	
1. กระบวนการนิเทศภายใน	4.68	0.26	มากที่สุด	4.53	0.20	มากที่สุด	ไม่แตกต่าง
2. การพัฒนาบุคลากร	4.48	0.19	มาก	4.30	0.38	มาก	ไม่แตกต่าง
3. การพัฒนาหลักสูตร	4.48	0.29	มาก	4.17	0.70	มาก	ไม่แตกต่าง
4. กระบวนการเรียนการสอน	4.40	0.24	มาก	4.12	0.49	มาก	ไม่แตกต่าง
5. สื่อการเรียนรู้	4.40	0.40	มาก	4.23	0.27	มาก	ไม่แตกต่าง
6. การวิจัยในชั้นเรียน	4.49	0.35	มาก	4.09	0.46	มาก	ไม่แตกต่าง
7. การประกันคุณภาพการศึกษา	4.42	0.35	มาก	4.32	0.27	มาก	ไม่แตกต่าง
รวม	4.48	0.30	มาก	4.25	0.40	มาก	ไม่แตกต่าง

จากตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการกระบวนการนิเทศ ด้านการพัฒนบุคคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบการบริหารการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกประสบการณ์การทำงาน

การบริหารงาน นิเทศภายใน	ประสบการณ์ทำงาน									ผลการ เปรียบเทียบ
	ต่ำกว่า 10 ปี			10 ปี – 20 ปี			มากกว่า 20 ปี			
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	
1. กระบวนการนิเทศภายใน	4.58	0.21	มากที่สุด	4.66	0.26	มากที่สุด	4.60	0.37	มากที่สุด	ไม่แตกต่าง
2. การพัฒนาคณาจารย์	4.37	0.38	มาก	4.45	0.20	มาก	4.37	0.08	มาก	ไม่แตกต่าง
3. การพัฒนาหลักสูตร	4.29	0.66	มาก	4.43	0.37	มาก	4.34	0.31	มาก	ไม่แตกต่าง
4. กระบวนการเรียนการสอน	4.28	0.44	มาก	4.31	0.34	มาก	4.35	0.14	มาก	ไม่แตกต่าง
5. สื่อการเรียนรู้	4.26	0.34	มาก	4.39	0.39	มาก	4.26	0.16	มาก	ไม่แตกต่าง
6. การวิจัยในชั้นเรียน	4.19	0.40	มาก	4.45	0.43	มาก	4.27	0.37	มาก	ไม่แตกต่าง
7. การประกันคุณภาพการศึกษา	4.41	0.28	มาก	4.37	0.36	มาก	4.30	0.18	มาก	ไม่แตกต่าง
รวม	4.34	0.39	มาก	4.44	0.34	มาก	4.36	0.23	มาก	ไม่แตกต่าง

จากตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบการบริหารการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่า ไม่แตกต่างกันทุกด้าน

ตอนที่ 5 ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

1. ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

ปัญหา	ความถี่
1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	
1.1 การวางแผนการนิเทศภายในไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา	6 2
1.2 ไม่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน อย่างชัดเจน	
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร	
2.1 ไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน อย่างแท้จริง	4
2.2 ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ แต่ไม่ได้ส่งเสริมให้นำความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงาน	4
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	
3.1 ครูไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร	5
4. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	
4.1 ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู	10
4.2 ครูไม่ได้ใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสอนเท่าที่ควร	6
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	
5.1 มีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน	12
5.2 ครูไม่ได้พัฒนาสื่อใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานสอน	7

ตารางที่ 14 ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 (ต่อ)

ปัญหา	ความถี่
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	
6.1 ครูไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4
6.2 ครูไม่มีความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน	4
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	
7.1 ครูมีการแบ่งกลุ่ม แบ่งพรรคพวกกัน	5

จากตารางที่ 14 ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า 1) ด้านกระบวนการนิเทศภายใน คือการวางแผนการนิเทศภายในไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา 2) ด้านการพัฒนาบุคลากร คือไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกันอย่างแท้จริง 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร คือครูไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร 4) ด้านกระบวนการเรียนการสอน คือผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู 5) ด้านสื่อการเรียนรู้ คือมีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน 6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน คือครูไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และ 7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือครูมีการแบ่งกลุ่ม แบ่งพรรคพวกกัน

2. ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี
อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	
1.1 ส่งเสริมให้ครูร่วมกันการวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา	6
1.2 ผู้บริหารควรสนับสนุนให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน อย่างชัดเจน	2
2. ด้านการพัฒนาบุคลากร	
2.1 แลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างครูด้วยกันและครูกับผู้บริหาร	4
2.2 ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ และนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการปฏิบัติงาน	4
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร	
3.1 ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตรของสถานศึกษา	5
4. ด้านกระบวนการเรียนการสอน	
4.1 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู	10
4.2 ใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการสอนอย่างจริงจัง	6
5. ด้านสื่อการเรียนรู้	
5.1 จัดฝึกอบรมครู เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน	12
5.2 ผู้บริหารต้องส่งเสริมให้ครูพัฒนาสื่อใหม่ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานสอน	7

ตารางที่ 15 ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	
6.1 ส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน	4
6.2 ให้ความรู้ในเรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียน	4
7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	
7.1 สนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการต่างของโรงเรียน	5

จากตารางที่ 15 ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 พบว่า 1) ด้านกระบวนการนิเทศภายใน คือส่งเสริมให้ครูร่วมกันการวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา 2) ด้านการพัฒนานุเคราะห์ คือแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างครูด้วยกันและครูกับผู้บริหาร 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร คือส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตรของสถานศึกษา 4) ด้านกระบวนการเรียนการสอน คือส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู 5) ด้านสื่อการเรียนรู้ คือจัดฝึกอบรมครู เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน 6) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน คือส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และ 7) ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือสนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการต่างของโรงเรียน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลของการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ผู้ศึกษาค้นคว้า ได้สรุปผลการค้นคว้าอิสระ ส่วนรายละเอียดจะกล่าวตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนกตามตัวแปรเพศและประสบการณ์
3. เพื่อประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่ม สุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

ครูในสถานศึกษา กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ที่มีเพศและประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ

ประชากรที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ เป็นครู กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำนวน 7 โรงเรียน จำนวน 124 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระสร้างขึ้นโดยอาศัยแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยเพศ และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ตามแนวทางการงานนิเทศภายใน 7 ด้าน คือ ด้านกระบวนการนิเทศ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการสอน ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 47 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายใน 7 ด้าน คือ ด้านกระบวนการนิเทศภายใน ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการสอน ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือแนะนำจากสำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา แนะนำตัวผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระ และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากครู กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำนวน 7 โรงเรียน 124 คน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากประชากร

ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระขอความร่วมมือจากผู้ตอบแบบสอบถามให้ส่งแบบสอบถามคืนหลังจากได้รับแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์ ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระติดตามเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง และรวบรวมแบบสอบถามตรวจสอบความสมบูรณ์ ปรากฏว่าสมบูรณ์ 124 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วนำผลไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีทางสถิติด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามตามประเภทของตัวแปรที่ทำการศึกษาประกอบด้วย เพศ และประสิทธิภาพการทำงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

2. ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยหาค่ามัธยิมเลขคณิต (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

3. เปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ตามตัวแปรเพศ และ ประสิทธิภาพการทำงาน

4. แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายใน 7 ด้าน คือ ด้านกระบวนการนิเทศภายใน ด้านการพัฒนাবุคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านกระบวนการสอน ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา สรุปเป็นความเรียง

สรุปผลการค้นคว้าอิสระ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาสเขต 1 ปรากฏผลดังนี้

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระเป็นครูในสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำนวน 124 คน ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระได้แบบสอบถามคืนจำนวน 124 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จำแนกตามตัวแปรดังนี้ ดังนี้

1.1 เพศ ของครูในสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 63.20 เพศหญิง จำนวน 45 คิดเป็นร้อยละ 36.0

1.2 ประสิทธิภาพการทำงานของครูในสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ที่มีประสิทธิภาพการทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 38.40 รองลงมาคือมีประสิทธิภาพการทำงาน 10 – 20 ปี จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 56.80 และมีประสิทธิภาพการทำงาน สูงกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.00 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าอิสระสรุปได้ดังนี้

2.1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 ภาพรวมและรายด้าน พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.40$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านกระบวนการนิเทศภายใน ($\mu=4.63$) รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาวุคลากร ($\mu=4.41$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านกระบวนการสอน ($\mu=4.30$) ตามลำดับ

2.2 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.63$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศในโรงเรียนให้แก่คณะครู ($\mu=4.89$) รองลงมาคือเรื่อง มีการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ ($\mu=4.66$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และปัญหา ($\mu=4.47$) ตามลำดับ

2.3 ด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.41$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การสนับสนุนให้ครูมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน ($\mu=4.73$) รองลงมา คือ ส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาชิกชมรม หรือสมาคมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพ ($\mu=4.51$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ครู ($\mu=4.24$) ตามลำดับ

2.4 ด้านการพัฒนาหลักสูตร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.37$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การส่งเสริมให้ครูร่วมกันติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.77$) รองลงมาคือ อำนวยความสะดวก โดยจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรแก่ครูไว้ให้เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า และจัดแหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน ($\mu=4.40$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมายหลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรแก่ครู ($\mu=4.14$) ตามลำดับ

2.5 ด้านการเรียนการสอน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.30$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือการส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.55$) รองลงมาคือ เสนอแนะให้ครูวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อแก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอน ($\mu=4.41$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ($\mu=4.09$) ตามลำดับ

2.6 ด้านสื่อการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.33$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ส่งเสริมให้ครูจัดทำหรือจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ ($\mu=4.73$) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา ($\mu=4.40$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพเช่นห้องสมุด อินเทอร์เน็ต เพื่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนและครู ($\mu=4.19$) ตามลำดับ

2.7 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.34$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ($\mu=4.40$) รองลงมา

คือกระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ($\mu=4.39$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือจัดหาเอกสารที่เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า ($\mu=4.27$) ตามลำดับ

2.8 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.38$) โดยเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ($\mu=4.69$) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง ($\mu=4.47$) ส่วนเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ ($\mu=4.15$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน พบว่า

3.1 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหาร สถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ พบว่า ภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.2 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. ประมวลผลปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

4.1 ปัญหาในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

4.1.1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน คือการวางแผนการนิเทศภายในไม่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา

4.1.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร คือไม่ได้มีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกันอย่างแท้จริง

4.1.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร คือครูไม่มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร

4.1.4 ด้านกระบวนการเรียนการสอน คือผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู

4.1.5 ด้านสื่อการเรียนรู้ คือมีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน

4.1.6 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน คือครูไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน และ

4.1.7 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือครูมีการแบ่งกลุ่ม แบ่งพรรคพวกกัน

4.2 ข้อเสนอแนะในการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหาร สถานศึกษากลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1

4.2.1 ด้านกระบวนการนิเทศภายใน คือส่งเสริมให้ครูร่วมกันการวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และสภาพปัญหา

4.2.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร คือแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างครูด้วยกันและครูกับผู้บริหาร

4.2.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตร คือส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตรของสถานศึกษา

4.2.4 ด้านกระบวนการเรียนการสอน คือส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม และให้ความร่วมมือในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครู

4.2.5 ด้านสื่อการเรียนรู้ คือจัดฝึกอบรมครู เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาสื่อการสอน

4.2.6 ด้านการวิจัยในชั้นเรียน คือ ส่งเสริมให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน

4.2.7 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา คือสนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการต่างๆ ของโรงเรียน

อภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนพันธ์ อักษรสิทธิ์ (2548 : 105) ได้

ทำการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนที่ส่งผลต่อสภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ด้านการพัฒนากลุ่ม ด้านการฝึกอบรมครูประจำการและด้านช่วยเหลือครูโดยตรง สภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ทั้งโดยรวม จำแนกตามระดับและรายด้าน มีความสมบูรณ์อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือระดับสถาบัน ระดับการจัดการ และระดับการปฏิบัติการ และเมื่อพิจารณาเป็นรายมิติพบว่า อยู่ในระดับมากทุกมิติ เรียงตามลำดับ ลำดับแรกคือ การกำหนดเป้าหมาย และลำดับสุดท้ายคือการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา

2. การปฏิบัติงานนิเทศในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับงานวิจัยของสายช่อ ทองสุข (2546 : 74) ศึกษาการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับ และเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ตามตัวแปรต่อไปนี้คือ วุฒิการศึกษา ขนาดของโรงเรียน การได้รับการฝึกอบรมและประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า 1. การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง 2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างผู้บริหารกับครูผู้สอนโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และด้านการพัฒนาหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนไม่แตกต่างกัน 3. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช ระหว่างผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียนกับตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป และระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 1-10 ปี 11-20 ปี กับ 21 ปี ทั้งโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 4. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ระหว่างผู้ที่ได้รับการอบรมกับผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการนิเทศภายใน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการพัฒนาทักษะ

การทำงานกลุ่ม และด้านพัฒนาหลักสูตรไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ และการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน แตกต่างกัน

ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้เน้นให้ผู้บริหารมีส่วนในการช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง บริการ การให้ความร่วมมือ และการประสานงานให้กับบุคคลที่ปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานทำงานได้ดีขึ้น การนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน โดยผู้บริหารและบุคลากรทุกคนในโรงเรียนร่วมมือกันโดยใช้เทคนิควิธีการและกิจกรรมการนิเทศแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล มีการประสานสัมพันธ์และเสริมสร้างขวัญกำลังใจโดยมีเป้าหมายร่วมกัน คือ คุณภาพของคน คุณภาพของงาน คุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน และคุณภาพของนักเรียน

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน สามารถอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของนรา ธารงสุข (2548 : 48) การศึกษาความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร คือ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยพิจารณาตาม เพศ ประสบการณ์ในการสอนและขนาดของโรงเรียน ผลวิจัยพบว่า ความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหารเมื่อเปรียบเทียบตามเพศ พบว่า ครูชายและครูหญิงมีความต้องการในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร ไม่แตกต่างกันทั้ง 5 งาน สอดคล้องกับแนวคิดของภิญโญ สาร (2523 : 304 ; อ้างถึงในสุนันทา สบายวรรณ, 2555 : 40) ที่กล่าวว่า บทบาทหน้าที่ หมายถึงความมุ่งหวัง ที่บุคคลอื่นคาดหวังว่าบุคคลในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งควรจะทำหรือแสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง บทบาทหน้าที่ มีความคู่กับตำแหน่งที่บุคคลดำรงอยู่เสมอ

ทั้งนี้เนื่องจากสิทธิเสรีภาพของบุคคล การให้ความเสมอภาคเท่าเทียมกันของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงหรือผู้ชายต่างก็ต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน จะเลือกปฏิบัติ

ไม่ได้ และการให้สิทธิ โอกาส และการปฏิบัติต่างๆให้กับผู้หญิงหรือผู้ชาย ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอย่าง ไม่เท่าเทียมกันนั้นจะกระทำไม่ได้โดยเด็ดขาด เพราะกฎหมายได้บัญญัติไว้ว่า ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิง หรือชายจะต้องได้รับสิทธิ โอกาส การปฏิบัติ และการบริการต่างๆอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน เพื่อให้เกิดความสมดุลในสังคมจึงทำให้ เพศชาย เพศหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน ส่งผลให้ความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนก ประสิทธิภาพการทำงาน โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของนรา ธารงสุข (2548 : 48) การศึกษาความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการของครูในการ นิเทศภายในจากผู้บริหาร สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบ ความต้องการของครูในการนิเทศภายในจากผู้บริหาร คือ การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง การ เสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม การพัฒนาหลักสูตรและการ วิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน โดยพิจารณาตาม เพศ ประสิทธิภาพในการสอนและขนาดของ โรงเรียน ครูที่มีประสบการณ์สอนมากและครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อย มีความต้องการในการ นิเทศภายในจากผู้บริหารไม่แตกต่างกัน

ทั้งนี้เพราะว่าการนิเทศภายในเป็นกระบวนการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน โดยใช้เทคนิค วิธีการและกิจกรรมการนิเทศแบบต่างๆ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถเต็มตาม ศักยภาพของแต่ละบุคคล จึงส่งผลให้ครูผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีทักษะต่อการบริหาร การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาเหมือนกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการค้นคว้าอิสระการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอศรีสะเกษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการค้นคว้าอิสระไปใช้

- 1.1 ควรมีการวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหา
 - 1.2 ควรมีการส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ครู
 - 1.3 ควรมีการสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตร
- แก่ครู
- 1.4 ควรมีการสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย

1.5 ควรจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเช่นห้องสมุด
อินเทอร์เน็ต เพื่อการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนและครู

1.6 ควรจัดเอกสารที่เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า

1.7 ควรจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าอิสระครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ใน
เขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ จังหวัดอื่นๆ

2.2 ควรทำการศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหาร
สถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ

2.3 ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาด้าน
ต่างๆ โดยเฉพาะด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

บรรณานุกรม

- กมลเทพ ลาเหลือ. (2552). การศึกษาทักษะการนิเทศของผู้ที่ทำหน้าที่การนิเทศภายในโรงเรียน
สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต1,วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- กรองทอง จิระเชษฐกุล. (2550). คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.เขตพื้นที่
การศึกษาปัตตานี เขต 1.
- กาญจนา วัฒนา. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชนพรการพิมพ์.
- กาญจนา วัฒนา. (2545). การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร :ชนพร
การพิมพ์.
- การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี, สำนักงาน, หน่วยศึกษานิเทศก์. (2538). สภาพการจัดการนิเทศ
ภายในโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี: สิงห์บุรี.
- กิตติมา ปรีดีดิolk. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพัฒนา.
เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. สำนักงาน. (2546:อัดสำเนา). การสอบวัดคุณภาพการศึกษา
ระดับชาติปีการศึกษา 2545. ลพบุรี.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.สำนักงาน. (2534). การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). แนวทางการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2546). การทำวิจัยแบบง่าย : บันไดครูสู่งานวิจัย
(วิจัยแผ่นเดียว).
- จรัสเนตร ยุววิทยา. (2539). การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ชาติชาย แสนบัวคา. (2554). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านหนอง
กุงธารโสภณ อำเภอกุเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ชารี มณีสรี. (2538). การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์.

- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2538). การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปัตตานี :
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล. (2537). การนิเทศการศึกษา. ลพบุรี : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- ดนตรี จิตตะวิกุล. (2535). การปฏิบัติการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ทวิน นพคุณ. (2539). การศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายกุล. (2539). การพัฒนาหลักสูตร:จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : อักษร
บัณฑิต.
- ธีระพัฒน์ ฤทธิ์ทอง. (2545). วิจัยในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เพ็ญฟ้า พรินต์.
- นงนารถ พิกุลขาว. (2536). การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาล เขต
การศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นันทนา เต่าทอง. (2542). การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการ.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญมี สกุลแก้ว. (2539). การบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พัชรินทร์ ช่วยศิริ. (2554) การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี.
สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภิญโญ สาร. (กุมภาพันธ์ 2545:31-40). วิจัยหน้าเดียว การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน:Classroom
Action Research:CAR. ง่ายๆ รวดเร็ว ฉบับสั้น ไม่เพ้อฝัน แก้ปัญหาได้ทันที.
วารสารวิชาการ 5.

เมตต์ เมตต์การุณจิต. (เมษายน 2543:54-60). การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา.

วารสารวิชาการ 3.

ยรรยง ศิริภูมิ (2552). ผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูปฐมวัย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2548). การบริหารและการนิเทศการศึกษาศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.

รัตนา ศิริภูมิ (2552). ความรู้และการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.

วิชาการ,กรม. (2544). การประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา : กรอบและแนวทางการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ.

วิชาการ,กรม. (2545). คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : อรุณสกลาตพรวัว.

วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2528). หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศึกษาธิการ.กระทรวง. (2540). แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ป.6. กรุงเทพฯ : อรุณสภา.

สังัด อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.

สถิตย์ สวนพรหม.(2547). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.

สมศักดิ์ ป้อมบุปผา. (2544). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนของคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

สันติ บุญภิรมย์. (2547). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยส์.

- สายช่อ ทองสุข. (2546). การดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช.
- ลำรวย พานนา. (2542). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ลีปนันท เกตุทัต. (2518). การปฏิรูปการศึกษารายงานของคณะกรรมการวางแผนการปฏิรูป
การศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สุนีย์ เอี่ยมมอญ. (2523). การจัดการนิเทศในวิทยาลัยครูภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (สิงหาคม 2545:54-60). การนิเทศภายใน : หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ใน
โรงเรียน. วารสารวิชาการ.
- อัจฉรา สุวรรณ. (2536). วัฒนธรรมโรงเรียนกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
มัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อัสณีย์วันชัย แสงทะตา. (มิถุนายน 2546: 42-48). การศึกษากิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่
สนับสนุนการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสมุทรปราการ. วารสารวิชาการ.
- อาคม จันทสุนทร. (2527:อัดสำเนา). การนิเทศภายในโรงเรียน. เอกสารการสัมมนาเรื่อง การ
ส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียนของประเทศไทย. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุ
ศาสตร์.

ภาษาต่างประเทศ

- Burton, William B. and. Leo J Brueckner. (1955). **Supervision: A Social Process**. 3d ed., New
York: Appleton Century Co. ; อ้างถึงใน นิติ์ ประจางต์.(2548). บทบาทการนิเทศ
ภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- Harris, Ben M. (1985). **Supervisory Behavior in Education**. Englewood Cliffs, New York: Prenlice-Hill.; อ้างถึงใน นิตย์ ประจางแต่ง.(2548). **บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ เทพสตรี.
- Wayne.B.E. (1980). Perception Of Elementary School Concerning their Role in Supervision : Dbissertation Abstracts international.; อ้างถึงใน นิตย์ ประจางแต่ง.(2548). **บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

บรรณานุกรม

- กมลเทพ ลาเหลือ. (2552). การศึกษาทักษะการนิเทศของผู้ที่ทำหน้าที่การนิเทศภายในโรงเรียน
สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต1,วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- กรองทอง จิระเชษฐกุล. (2550). คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.เขตพื้นที่
การศึกษาปัตตานี เขต 1.
- กาญจนา วัฒนา. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชนพรการพิมพ์.
- กาญจนา วัฒนา. (2545). การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร :ชนพร
การพิมพ์.
- การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี, สำนักงาน, หน่วยศึกษานิเทศก์. (2538). สภาพการจัดการนิเทศ
ภายในโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี: สิงห์บุรี.
- กิตติมา ปรีดีดิolk. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพัฒนา.
เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. สำนักงาน. (2546:อัดสำเนา). การสอบวัดคุณภาพการศึกษา
ระดับชาติปีการศึกษา 2545. ลพบุรี.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.สำนักงาน. (2534). การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). แนวทางการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2546). การทำวิจัยแบบง่าย : บันไดครูสู่งานวิจัย
(วิจัยแผ่นเดียว).
- จรัสเนตร ยุกวิทยา. (2539). การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ชาติชาย แสนบัวคา. (2554). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านหนอง
กุงธารโสภณ อำเภอกุเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ชารี มณีสรี. (2538). การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์.

- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2538). **การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปัตตานี :
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล. (2537). **การนิเทศการศึกษา**. ลพบุรี : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- ดนตรี จิตตะวิกุล. (2535). **การปฏิบัติการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.**
- ทวิน นพคุณ. (2539). **การศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายกุล. (2539). **การพัฒนาหลักสูตร:จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : อักษร
บัณฑิต.
- ธีระพัฒน์ ฤทธิ์ทอง. (2545). **วิจัยในชั้นเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เพ็ญฟ้า พรินต์.
- นงนารถ พิกุลขาว. (2536). **การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาล เขต
การศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- นันทนา เต่าทอง. (2542). **การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการ.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- บุญมี สกุลแก้ว. (2539). **การบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- พัชรินทร์ ช่วยศิริ. (2554) **การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี.
สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- ภิญโญ สาร. (กุมภาพันธ์ 2545:31-40). **วิจัยหน้าเดียว การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน:Classroom
Action Research:CAR. ง่ายๆ รวดเร็ว ฉบับสั้น ไม่เพ้อฝัน แก้ปัญหาได้ทันที.
วารสารวิชาการ 5.**

เมตต์ เมตต์การุณจิต. (เมษายน 2543:54-60). การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา.

วารสารวิชาการ 3.

ยรรยง ศิริภูมิ (2552). ผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของครูปฐมวัย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2548). การบริหารและการนิเทศการศึกษาศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.

รัตนา ศิริภูมิ (2552). ความรู้และการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.

วิชาการ,กรม. (2544). การประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา : กรอบและแนวทางการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ.

วิชาการ,กรม. (2545). คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : อรุณสกลาตพรวัว.

วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2528). หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศึกษาธิการ.กระทรวง. (2540). แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ป.6. กรุงเทพฯ : อรุณสภา.

สังัด อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.

สถิตย์ สวนพรหม.(2547). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.

สมศักดิ์ ป้อมบุปผา. (2544). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนของคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

สันติ บุญภิรมย์. (2547). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยส์.

- สายช่อ ทองสุข. (2546). การดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช.
- ลำรวย พานนา. (2542). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ลีปนันท เกตุทัต. (2518). การปฏิรูปการศึกษารายงานของคณะกรรมการวางแผนการปฏิรูป
การศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สุนีย์ เอี่ยมมอญ. (2523). การจัดการนิเทศในวิทยาลัยครูภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (สิงหาคม 2545:54-60). การนิเทศภายใน : หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ใน
โรงเรียน. วารสารวิชาการ.
- อัจฉรา สุวรรณ. (2536). วัฒนธรรมโรงเรียนกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
มัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อัสณีย์วันชัย แสงทะตา. (มิถุนายน 2546: 42-48). การศึกษากิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่
สนับสนุนการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสมุทรปราการ. วารสารวิชาการ.
- อาคม จันทสุนทร. (2527:อัดสำเนา). การนิเทศภายในโรงเรียน. เอกสารการสัมมนาเรื่อง การ
ส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียนของประเทศไทย. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุ
ศาสตร์.

ภาษาต่างประเทศ

- Burton, William B. and. Leo J Brueckner. (1955). **Supervision: A Social Process**. 3d ed., New
York: Appleton Century Co. ; อ้างถึงใน นิติ์ ประจางต์.(2548). บทบาทการนิเทศ
ภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- Harris, Ben M. (1985). **Supervisory Behavior in Education**. Englewood Cliffs, New York: Prenlice-Hill.; อ้างถึงใน นิตย์ ประจางแต่ง.(2548). **บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ เทพสตรี.
- Wayne.B.E. (1980). Perception Of Elementary School Concerning their Role in Supervision : Dbissertation Abstracts international.; อ้างถึงใน นิตย์ ประจางแต่ง.(2548). **บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

บรรณานุกรม

- กมลเทพ ลาเหลื่อ. (2552). การศึกษาทักษะการนิเทศของผู้ที่ทำหน้าที่การนิเทศภายในโรงเรียน
สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต1,วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- กรองทอง จิระเชษฐกุล. (2550). คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.เขตพื้นที่
การศึกษาปัตตานี เขต 1.
- กาญจนา วัฒนา. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชนพรการพิมพ์.
- กาญจนา วัฒนา. (2545). การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร :ชนพร
การพิมพ์.
- การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี, สำนักงาน, หน่วยศึกษานิเทศก์. (2538). สภาพการจัดการนิเทศ
ภายในโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี: สิงห์บุรี.
- กิตติมา ปรีดีดิolk. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพัฒนา.
เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. สำนักงาน. (2546:อัดสำเนา). การสอบวัดคุณภาพการศึกษา
ระดับชาติปีการศึกษา 2545. ลพบุรี.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.สำนักงาน. (2534). การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). แนวทางการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2546). การทำวิจัยแบบง่าย : บันไดครูสู่งานวิจัย
(วิจัยแผ่นเดียว).
- จรัสเนตร ยุกวิทยา. (2539). การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ชาติชาย แสนบัวคา. (2554). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านหนอง
กุงธารโสภณ อำเภอกุเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ชารี มณีสรี. (2538). การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์.

- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2538). **การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปัตตานี : สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล. (2537). **การนิเทศการศึกษา**. ลพบุรี : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- ดนตรี จิตตะวิกุล. (2535). **การปฏิบัติการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1**. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวิน นพคุณ. (2539). **การศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายกุล. (2539). **การพัฒนาหลักสูตร:จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : อักษร บัณฑิต.
- ธีระพัฒน์ ฤทธิ์ทอง. (2545). **วิจัยในชั้นเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เพ็ญฟ้า พรินต์.
- นงนารถ พิกุลขาว. (2536). **การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 6**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นันทนา เต่าทอง. (2542). **การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**.
- บุญมี สกุลแก้ว. (2539). **การบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พัชรินทร์ ช่วยศิริ. (2554) **การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี**. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภิญโญ สาร. (กุมภาพันธ์ 2545:31-40). **วิจัยหน้าเดียว การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน:Classroom Action Research:CAR**. ง่ายๆ รวดเร็ว ฉบับสั้น ไม่เพ้อฝัน แก้ปัญหาได้ทันที.วารสารวิชาการ 5.

เมตต์ เมตต์การุณจิต. (เมษายน 2543:54-60). การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา.

วารสารวิชาการ 3.

ยรรยง ศิริภูมิ (2552). ผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของครูปฐมวัย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2548). การบริหารและการนิเทศการศึกษาศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.

รัตนา ศิริภูมิ (2552). ความรู้และการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.

วิชาการ,กรม. (2544). การประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา : กรอบและแนวทางการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ.

วิชาการ,กรม. (2545). คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : อรุณสกลาตพรวัว.

วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2528). หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศึกษาธิการ.กระทรวง. (2540). แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ป.6. กรุงเทพฯ : อรุณสภา.

สังัด อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.

สถิตย์ สวนพรหม.(2547). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.

สมศักดิ์ ป้อมบุปผา. (2544). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนของคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

สันติ บุญภิรมย์. (2547). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยส์.

- สายช่อ ทองสุข. (2546). การดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช.
- ลำรวย พานนา. (2542). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ลีปนันท เกตุทัต. (2518). การปฏิรูปการศึกษารายงานของคณะกรรมการวางแผนการปฏิรูป
การศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สุนีย์ เอี่ยมมอญ. (2523). การจัดการนิเทศในวิทยาลัยครูภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (สิงหาคม 2545:54-60). การนิเทศภายใน : หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ใน
โรงเรียน. วารสารวิชาการ.
- อัจฉรา สุวรรณ. (2536). วัฒนธรรมโรงเรียนกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
มัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อัสณีย์วันชัย แสงทะตา. (มิถุนายน 2546: 42-48). การศึกษากิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่
สนับสนุนการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสมุทรปราการ. วารสารวิชาการ.
- อาคม จันทสุนทร. (2527:อัดสำเนา). การนิเทศภายในโรงเรียน. เอกสารการสัมมนาเรื่อง การ
ส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียนของประเทศไทย. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุ
ศาสตร์.

ภาษาต่างประเทศ

- Burton, William B. and. Leo J Brueckner. (1955). **Supervision: A Social Process**. 3d ed., New
York: Appleton Century Co. ; อ้างถึงใน นิติ์ ประจางต์.(2548). บทบาทการนิเทศ
ภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- Harris, Ben M. (1985). **Supervisory Behavior in Education**. Englewood Cliffs, New York: Prenlice-Hill.; อ้างถึงใน นิตย์ ประจางแต่ง.(2548). **บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ เทพสตรี.
- Wayne.B.E. (1980). Perception Of Elementary School Concerning their Role in Supervision : Dbissertation Abstracts international.; อ้างถึงใน นิตย์ ประจางแต่ง.(2548). **บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

บรรณานุกรม

- กมลเทพ ลาเหลื่อ. (2552). การศึกษาทักษะการนิเทศของผู้ที่ทำหน้าที่การนิเทศภายในโรงเรียน
สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต1,วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- กรองทอง จิระเชษฐกุล. (2550). คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.เขตพื้นที่
การศึกษาปัตตานี เขต 1.
- กาญจนา วัฒนา. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชนพรการพิมพ์.
- กาญจนา วัฒนา. (2545). การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร :ชนพร
การพิมพ์.
- การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี, สำนักงาน, หน่วยศึกษานิเทศก์. (2538). สภาพการจัดการนิเทศ
ภายในโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี: สิงห์บุรี.
- กิตติมา ปรีดีดิolk. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพัฒนา.
เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. สำนักงาน. (2546:อัดสำเนา). การสอบวัดคุณภาพการศึกษา
ระดับชาติปีการศึกษา 2545. ลพบุรี.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.สำนักงาน. (2534). การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). แนวทางการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2546). การทำวิจัยแบบง่าย : บันไดครูสู่งานวิจัย
(วิจัยแผ่นเดียว).
- จรัสเนตร ยุกวิทยา. (2539). การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ชาติชาย แสนบัวคา. (2554). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านหนอง
กุงธารโสภณ อำเภอกุเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ชารี มณีสรี. (2538). การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์.

- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2538). การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปัตตานี :
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล. (2537). การนิเทศการศึกษา. ลพบุรี : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- ดนตรี จิตตะวิกุล. (2535). การปฏิบัติการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ทวิน นพคุณ. (2539). การศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายกุล. (2539). การพัฒนาหลักสูตร:จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : อักษร
บัณฑิต.
- ธีระพัฒน์ ฤทธิ์ทอง. (2545). วิจัยในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เพ็ญฟ้า พรินต์.
- นงนารถ พิกุลขาว. (2536). การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาล เขต
การศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นันทนา เต่าทอง. (2542). การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการ.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญมี สกุลแก้ว. (2539). การบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พัชรินทร์ ช่วยศิริ. (2554) การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี.
สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภิญโญ สาร. (กุมภาพันธ์ 2545:31-40). วิจัยหน้าเดียว การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน:Classroom
Action Research:CAR. ง่ายๆ รวดเร็ว ฉบับสั้น ไม่เพ้อฝัน แก้ปัญหาได้ทันที.
วารสารวิชาการ 5.

เมตต์ เมตต์การุณจิต. (เมษายน 2543:54-60). การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา.

วารสารวิชาการ 3.

ยรรยง ศิริภูมิ (2552). ผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของครูปฐมวัย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2548). การบริหารและการนิเทศการศึกษาศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.

รัตนา ศิริภูมิ (2552). ความรู้และการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.

วิชาการ,กรม. (2544). การประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา : กรอบและแนวทางการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ.

วิชาการ,กรม. (2545). คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : อรุณสกลาตพรวัว.

วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2528). หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศึกษาธิการ.กระทรวง. (2540). แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ป.6. กรุงเทพฯ : อรุณสภา.

สังัด อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.

สถิตย์ สวนพรหม.(2547). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.

สมศักดิ์ ป้อมบุปผา. (2544). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนของคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

สันติ บุญภิรมย์. (2547). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยส์.

- สายช่อ ทองสุข. (2546). การดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช.
- ลำรวย พานนา. (2542). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ลีปนันท เกตุทัต. (2518). การปฏิรูปการศึกษารายงานของคณะกรรมการวางแผนการปฏิรูป
การศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สุนีย์ เอี่ยมมอญ. (2523). การจัดการนิเทศในวิทยาลัยครูภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (สิงหาคม 2545:54-60). การนิเทศภายใน : หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ใน
โรงเรียน. วารสารวิชาการ.
- อัจฉรา สุวรรณ. (2536). วัฒนธรรมโรงเรียนกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
มัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อัสณีย์วันชัย แสงทะตา. (มิถุนายน 2546: 42-48). การศึกษากิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่
สนับสนุนการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสมุทรปราการ. วารสารวิชาการ.
- อาคม จันทสุนทร. (2527:อัดสำเนา). การนิเทศภายในโรงเรียน. เอกสารการสัมมนาเรื่อง การ
ส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียนของประเทศไทย. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุ
ศาสตร์.

ภาษาต่างประเทศ

- Burton, William B. and. Leo J Brueckner. (1955). **Supervision: A Social Process**. 3d ed., New
York: Appleton Century Co. ; อ้างถึงใน นิติ์ ประจงแต่ง.(2548). บทบาทการนิเทศ
ภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- Harris, Ben M. (1985). **Supervisory Behavior in Education**. Englewood Cliffs, New York: Prentice-Hall.; อ้างถึงใน นิตย์ ประจางแต่ง.(2548). **บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ เทพสตรี.
- Wayne.B.E. (1980). Perception Of Elementary School Concerning their Role in Supervision : Dbissertation Abstracts international.; อ้างถึงใน นิตย์ ประจางแต่ง.(2548). **บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

บรรณานุกรม

- กมลเทพ ลาเหลือ. (2552). การศึกษาทักษะการนิเทศของผู้ที่ทำหน้าที่การนิเทศภายในโรงเรียน
สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต1,วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- กรองทอง จิระเชษฐกุล. (2550). คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.เขตพื้นที่
การศึกษาปัตตานี เขต 1.
- กาญจนา วัฒนา. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชนพรการพิมพ์.
- กาญจนา วัฒนา. (2545). การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร :ชนพร
การพิมพ์.
- การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี, สำนักงาน, หน่วยศึกษานิเทศก์. (2538). สภาพการจัดการนิเทศ
ภายในโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี: สิงห์บุรี.
- กิตติมา ปรีดีดิolk. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพัฒนา.
เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. สำนักงาน. (2546:อัดสำเนา). การสอบวัดคุณภาพการศึกษา
ระดับชาติปีการศึกษา 2545. ลพบุรี.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.สำนักงาน. (2534). การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). แนวทางการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2546). การทำวิจัยแบบง่าย : บันไดครูสู่งานวิจัย
(วิจัยแผ่นเดียว).
- จรัสเนตร ยุกวิทยา. (2539). การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ชาติชาย แสนบัวคา. (2554). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านหนอง
กุงธารโสภณ อำเภอกุเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ชารี มณีศรี. (2538). การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์.

- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2538). การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปัตตานี :
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล. (2537). การนิเทศการศึกษา. ลพบุรี : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- ดนตรี จิตตะวิกุล. (2535). การปฏิบัติการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ทวิน นพคุณ. (2539). การศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายกุล. (2539). การพัฒนาหลักสูตร:จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : อักษร
บัณฑิต.
- ธีระพัฒน์ ฤทธิ์ทอง. (2545). วิจัยในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เพ็ญฟ้า พรินต์.
- นงนารถ พิกุลขาว. (2536). การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาล เขต
การศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นันทนา เต่าทอง. (2542). การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการ.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญมี สกุลแก้ว. (2539). การบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พัชรินทร์ ช่วยศิริ. (2554) การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี.
สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภิญโญ สาร. (กุมภาพันธ์ 2545:31-40). วิจัยหน้าเดียว การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน:Classroom
Action Research:CAR. ง่ายๆ รวดเร็ว ฉบับสั้น ไม่เพ้อฝัน แก้ปัญหาได้ทันที.
วารสารวิชาการ 5.

เมตต์ เมตต์การุณจิต. (เมษายน 2543:54-60). การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา.

วารสารวิชาการ 3.

ยรรยง ศิริภูมิ (2552). ผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของครูปฐมวัย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2548). การบริหารและการนิเทศการศึกษาศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.

รัตนา ศิริภูมิ (2552). ความรู้และการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.

วิชาการ,กรม. (2544). การประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา : กรอบและแนวทางการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ.

วิชาการ,กรม. (2545). คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : อรุณสกลาตพรวัว.

วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2528). หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศึกษาธิการ.กระทรวง. (2540). แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ป.6. กรุงเทพฯ : อรุณสภา.

สังัด อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.

สถิตย์ สวนพรหม.(2547). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.

สมศักดิ์ ป้อมบุปผา. (2544). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนของคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

สันติ บุญภิรมย์. (2547). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยส์.

- สายช่อ ทองสุข. (2546). การดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช.
- ลำรวย พานนา. (2542). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ลีปนันท เกตุทัต. (2518). การปฏิรูปการศึกษารายงานของคณะกรรมการวางแผนการปฏิรูป
การศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สุนีย์ เอี่ยมมอญ. (2523). การจัดการนิเทศในวิทยาลัยครูภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรศักดิ์ ปาเส. (สิงหาคม 2545:54-60). การนิเทศภายใน : หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ใน
โรงเรียน. วารสารวิชาการ.
- อัจฉรา สุวรรณ. (2536). วัฒนธรรมโรงเรียนกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
มัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อัสณีย์วันชัย แสงทะตา. (มิถุนายน 2546: 42-48). การศึกษากิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่
สนับสนุนการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสมุทรปราการ. วารสารวิชาการ.
- อาคม จันทสุนทร. (2527:อัดสำเนา). การนิเทศภายในโรงเรียน. เอกสารการสัมมนาเรื่อง การ
ส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียนของประเทศไทย. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุ
ศาสตร์.

ภาษาต่างประเทศ

- Burton, William B. and. Leo J Brueckner. (1955). **Supervision: A Social Process**. 3d ed., New
York: Appleton Century Co. ; อ้างถึงใน นิติ์ ประจางต์.(2548). บทบาทการนิเทศ
ภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- Harris, Ben M. (1985). **Supervisory Behavior in Education**. Englewood Cliffs, New York: Prentice-Hall.; อ้างถึงใน นิตย์ ประจางแต่ง.(2548). **บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ เทพสตรี.
- Wayne.B.E. (1980). Perception Of Elementary School Concerning their Role in Supervision : Dbissertation Abstracts international.; อ้างถึงใน นิตย์ ประจางแต่ง.(2548). **บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

บรรณานุกรม

- กมลเทพ ลาเหลือ. (2552). การศึกษาทักษะการนิเทศของผู้ที่ทำหน้าที่การนิเทศภายในโรงเรียน
สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต1,วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- กรองทอง จิระเชษฐกุล. (2550). คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.เขตพื้นที่
การศึกษาปัตตานี เขต 1.
- กาญจนา วัฒนา. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชนพรการพิมพ์.
- กาญจนา วัฒนา. (2545). การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร :ชนพร
การพิมพ์.
- การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี, สำนักงาน, หน่วยศึกษานิเทศก์. (2538). สภาพการจัดการนิเทศ
ภายในโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี: สิงห์บุรี.
- กิตติมา ปรีดีดิolk. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพัฒนา.
เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. สำนักงาน. (2546:อัดสำเนา). การสอบวัดคุณภาพการศึกษา
ระดับชาติปีการศึกษา 2545. ลพบุรี.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.สำนักงาน. (2534). การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). แนวทางการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2546). การทำวิจัยแบบง่าย : บันไดครูสู่งานวิจัย
(วิจัยแผ่นเดียว).
- จรัสเนตร ยุกวิทยา. (2539). การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ชาติชาย แสนบัวคา. (2554). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านหนอง
กุงธารโสภณ อำเภอกุเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ชารี มณีศรี. (2538). การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์.

- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2538). **การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปัตตานี :
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล. (2537). **การนิเทศการศึกษา**. ลพบุรี : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- ดนตรี จิตตะวิกุล. (2535). **การปฏิบัติการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.**
- ทวิน นพคุณ. (2539). **การศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายกุล. (2539). **การพัฒนาหลักสูตร:จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : อักษร
บัณฑิต.
- ธีระพัฒน์ ฤทธิ์ทอง. (2545). **วิจัยในชั้นเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เพ็ญฟ้า พรินต์.
- นงนารถ พิกุลขาว. (2536). **การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาล เขต
การศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- นันทนา เต่าทอง. (2542). **การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการ.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**
- บุญมี สกุลแก้ว. (2539). **การบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- พัชรินทร์ ช่วยศิริ. (2554) **การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี.
สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- ภิญโญ สารร. (กุมภาพันธ์ 2545:31-40). **วิจัยหน้าเดียว การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน:Classroom
Action Research:CAR. ง่ายๆ รวดเร็ว ฉบับสั้น ไม่เพ้อฝัน แก้ปัญหาได้ทันที.
วารสารวิชาการ 5.**

เมตต์ เมตต์การุณจิต. (เมษายน 2543:54-60). การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา.

วารสารวิชาการ 3.

ยรรยง ศิริภูมิ (2552). ผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนของครูปฐมวัย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2548). การบริหารและการนิเทศการศึกษาศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.

รัตนา ศิริภูมิ (2552). ความรู้และการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.

วิชาการ,กรม. (2544). การประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา : กรอบและแนวทางการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ.

วิชาการ,กรม. (2545). คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : อรุณสกลาตพรวัว.

วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2528). หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศึกษาธิการ.กระทรวง. (2540). แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ป.6. กรุงเทพฯ : อรุณสภา.

สังัด อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.

สถิตย์ สวนพรหม.(2547). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.

สมศักดิ์ ป้อมบุปผา. (2544). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนของคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

สันติ บุญภิรมย์. (2547). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยส์.

- สายช่อ ทองสุข. (2546). การดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช.
- ลำรวย พานนา. (2542). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ลีปนันท เกตุทัต. (2518). การปฏิรูปการศึกษารายงานของคณะกรรมการวางแผนการปฏิรูป
การศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สุนีย์ เอี่ยมมอญ. (2523). การจัดการนิเทศในวิทยาลัยครูภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (สิงหาคม 2545:54-60). การนิเทศภายใน : หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ใน
โรงเรียน. วารสารวิชาการ.
- อัจฉรา สุวรรณ. (2536). วัฒนธรรมโรงเรียนกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
มัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อัสณีย์วันชัย แสงทะตา. (มิถุนายน 2546: 42-48). การศึกษากิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่
สนับสนุนการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสมุทรปราการ. วารสารวิชาการ.
- อาคม จันทสุนทร. (2527:อัดสำเนา). การนิเทศภายในโรงเรียน. เอกสารการสัมมนาเรื่อง การ
ส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียนของประเทศไทย. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุ
ศาสตร์.

ภาษาต่างประเทศ

- Burton, William B. and. Leo J Brueckner. (1955). **Supervision: A Social Process**. 3d ed., New
York: Appleton Century Co. ; อ้างถึงใน นิติ์ ประจางต์.(2548). บทบาทการนิเทศ
ภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- Harris, Ben M. (1985). **Supervisory Behavior in Education**. Englewood Cliffs, New York: Prentice-Hall.; อ้างถึงใน นิตย์ ประจางแต่ง.(2548). **บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ เทพสตรี.
- Wayne.B.E. (1980). Perception Of Elementary School Concerning their Role in Supervision : Dbissertation Abstracts international.; อ้างถึงใน นิตย์ ประจางแต่ง.(2548). **บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

บรรณานุกรม

- กมลเทพ ลาเหลือ. (2552). การศึกษาทักษะการนิเทศของผู้ที่ทำหน้าที่การนิเทศภายในโรงเรียน
สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต1,วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- กรองทอง จิระเชษฐกุล. (2550). คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.เขตพื้นที่
การศึกษาปัตตานี เขต 1.
- กาญจนา วัฒนา. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชนพรการพิมพ์.
- กาญจนา วัฒนา. (2545). การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร :ชนพร
การพิมพ์.
- การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี, สำนักงาน, หน่วยศึกษานิเทศก์. (2538). สภาพการจัดการนิเทศ
ภายในโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี: สิงห์บุรี.
- กิตติมา ปรีดีดิolk. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพัฒนา.
เขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. สำนักงาน. (2546:อัดสำเนา). การสอบวัดคุณภาพการศึกษา
ระดับชาติปีการศึกษา 2545. ลพบุรี.
- คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.สำนักงาน. (2534). การดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2543). แนวทางการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2546). การทำวิจัยแบบง่าย : บันไดครูสู่งานวิจัย
(วิจัยแผ่นเดียว).
- จรัสเนตร ชูวิทยา. (2539). การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเขตการศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ชาติชาย แสนบัวคา. (2554). การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในของโรงเรียนบ้านหนอง
กุงธารโสภณ อำเภอกุเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ชารี มณีสรี. (2538). การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โสภณการพิมพ์.

- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2538). การบริหารและการนิเทศภายในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. ปัตตานี :
สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ไชยรัตน์ ทิพย์สภาพกุล. (2537). การนิเทศการศึกษา. ลพบุรี : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- ดนตรี จิตตะวิกุล. (2535). การปฏิบัติการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- ทวิน นพคุณ. (2539). การศึกษาการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธวัชชัย ชัยจิรฉายกุล. (2539). การพัฒนาหลักสูตร:จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : อักษร
บัณฑิต.
- ธีระพัฒน์ ฤทธิ์ทอง. (2545). วิจัยในชั้นเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เพ็ญฟ้า พรินต์.
- นงนารถ พิกุลขาว. (2536). การนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาล เขต
การศึกษา 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นันทนา เต่าทอง. (2542). การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการ.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญมี สกุลแก้ว. (2539). การบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พัชรินทร์ ช่วยศิริ. (2554) การศึกษาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดประดู่ฉิมพลี.
สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภิญโญ สาร. (กุมภาพันธ์ 2545:31-40). วิจัยหน้าเดียว การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน:Classroom
Action Research:CAR. ง่ายๆ รวดเร็ว ฉบับสั้น ไม่เพ้อฝัน แก้ปัญหาได้ทันที.
วารสารวิชาการ 5.

เมตต์ เมตต์การุณจิต. (เมษายน 2543:54-60). การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา.

วารสารวิชาการ 3.

ยรรยง ศิริภูมิ (2552). ผลของการใช้การนิเทศภายในแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของการสอนของครูปฐมวัย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2548). การบริหารและการนิเทศการศึกษาศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.

เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การบริหารและการนิเทศการศึกษาศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.

รัตนา ศิริภูมิ (2552). ความรู้และการปฏิบัติงานการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.

วิชาการ,กรม. (2544). การประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา : กรอบและแนวทางการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ.

วิชาการ,กรม. (2545). คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : อรุณสกลาตพรวัว.

วิไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2528). หลักการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศึกษาธิการ.กระทรวง. (2540). แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ป.6. กรุงเทพฯ : อรุณสภา.

สังัด อุทรานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม.

สถิตย์ สวนพรหม.(2547). การนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.

สมศักดิ์ ป้อมบุปผา. (2544). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนของคณะกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

สันติ บุญภิรมย์. (2547). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยส์.

- สายช่อ ทองสุข. (2546). การดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอฉะเชิงเทรา จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช.
- ลำรวย พานนา. (2542). สภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ลีปนันท เกตุทัต. (2518). การปฏิรูปการศึกษารายงานของคณะกรรมการวางแผนการปฏิรูป
การศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สุนีย์ เอี่ยมมอญ. (2523). การจัดการนิเทศในวิทยาลัยครูภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรศักดิ์ ปาเฮ. (สิงหาคม 2545:54-60). การนิเทศภายใน : หัวใจของการปฏิรูปการเรียนรู้ใน
โรงเรียน. วารสารวิชาการ.
- อัจฉรา สุวรรณ. (2536). วัฒนธรรมโรงเรียนกับการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน
มัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อัสณีย์วันชัย แสงทะตา. (มิถุนายน 2546: 42-48). การศึกษากิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนที่
สนับสนุนการพัฒนาการวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดสมุทรปราการ. วารสารวิชาการ.
- อาคม จันทสุนทร. (2527:อัดสำเนา). การนิเทศภายในโรงเรียน. เอกสารการสัมมนาเรื่อง การ
ส่งเสริมการนิเทศภายในโรงเรียนของประเทศไทย. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุ
ศาสตร์.

ภาษาต่างประเทศ

- Burton, William B. and. Leo J Brueckner. (1955). **Supervision: A Social Process**. 3d ed., New
York: Appleton Century Co. ; อ้างถึงใน นิตย์ ประจางแต่ง.(2548). บทบาทการนิเทศ
ภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- Harris, Ben M. (1985). **Supervisory Behavior in Education**. Englewood Cliffs, New York: Prenlice-Hill.; อ้างถึงใน นิตย์ ประจางแต่ง.(2548). **บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ เทพสตรี.
- Wayne.B.E. (1980). Perception Of Elementary School Concerning their Role in Supervision : Dbissertation Abstracts international.; อ้างถึงใน นิตย์ ประจางแต่ง.(2548). **บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

1. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการค้นคว้าอิสระ

1.1 คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) ซึ่งมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$IOC = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538:200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 คำนวณค่าร้อยละ (Percentage) จากสูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

2.2 หาค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) โดยใช้สูตร (Forguson, 1990 : 68 ; อ้างในบุญเรียง ขจรศิลป์, 2543 : 38) ดังนี้

$$\mu = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	μ	แทน	คะแนนเฉลี่ยของประชากร
	$\sum$	แทน	ผลรวม
	X	แทน	ค่าหรือคะแนนของข้อมูลประชากร
	N	แทน	จำนวนประชากร

2.3 คำนวณค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (σ) โดยใช้สูตร (ผ่องศรี วาณิชสุภวงส์, 2546 : 147) ดังนี้

$$\sigma = \frac{\sum (X - \mu)^2}{N}$$

เมื่อ	σ	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร
	$\sum$	แทน	ผลรวม
	X	แทน	ค่าของข้อมูลประชากร
	μ	แทน	ค่าเฉลี่ยของประชากร
	N	แทน	จำนวนของประชากร

ภาคผนวก ข
ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ

ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ

ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการบริหารงาน
วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส
เขต 1

ข้อที่	คะแนนพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม		แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\sum R$	IOC	
ด้านกระบวนการนิเทศภายใน						
1	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านการพัฒนาบุคลากร						
7	+1	+1	0	2	0.6	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	+1	+1	0	2	0.6	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม		แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\sum R$	IOC	
ด้านการพัฒนาหลักสูตร						
14	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	+1	+1	0	2	0.6	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านกระบวนการสอน						
21	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	+1	+1	0	2	0.6	ใช้ได้
24	+1	+1	0	2	0.6	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านสื่อการเรียนรู้						
29	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
34	+1	+1	0	2	0.6	ใช้ได้
35	+1	+1	0	2	0.6	ใช้ได้

ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ			ผลรวม		แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	$\sum R$	IOC	
ด้านวิจัยในชั้นเรียน						
36	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
41	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา						
42	+1	+1	0	2	0.6	ใช้ได้
43	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
44	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
45	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
46	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
47	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ

เรื่อง การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวรรณภูมิ-สามัคคี อำเภอธำมรงค์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

คำชี้แจงแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวรรณภูมิ-สามัคคี อำเภอธำมรงค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ตอนที่ 3 ประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่ม สุวรรณภูมิ-สามัคคี อำเภอธำมรงค์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

2. ขอความกรุณาช่วยตอบแบบสอบถามให้ครบทุกหน้าและทุกตอน

3. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะได้รับการเก็บรักษาไว้เป็นความลับ และจะนำผลมาใช้ในการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้เท่านั้น

4. ผลที่ได้จากการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ค้นคว้าอิสระจะนำข้อมูลไปวิเคราะห์ในภาพรวมเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ เพื่อผลที่ได้จะเป็นประโยชน์ เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการปรับปรุงพฤติกรรมการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นายธานี ขาเล

นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ที่ตรงกับคุณสมบัติของท่าน

1. เพศ

() เพศชาย

() เพศหญิง

2. ประสบการณ์การทำงาน

() ต่ำกว่า 10 ปี

() 10 ปี - 20 ปี

() สูงกว่า 20 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี – สามัคคี

อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

คำชี้แจง โปรดอ่านรายการต่างๆ แต่ละข้ออย่างละเอียดแล้วพิจารณาว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานนิเทศในระดับใด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือตรงกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา โดยพิจารณาตามเกณฑ์ระดับความพึงพอใจ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการบริหารงานนิเทศภายในอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการบริหารงานนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการบริหารงานนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการบริหารงานนิเทศภายในอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการบริหารงานนิเทศภายในอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	การบริหารงานนิเทศภายใน	ระดับการบริหาร				
		5	4	3	2	1
0	โรงเรียนมีการประชุมชี้แจงบทบาทการนิเทศภายใน	✓				

จากตัวอย่างข้อ 0 โรงเรียนมีการประชุมชี้แจงบทบาทการนิเทศภายใน ผู้ตอบแบบสอบถามมีการบริหารงาน อยู่ในระดับมากที่สุด

**แบบสอบถามการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี – สามัคคีอำเภอรือเสาะ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1**

ข้อที่	การบริหารงานนิเทศภายใน	ระดับการบริหาร				
		5	4	3	2	1
	ด้านกระบวนการนิเทศภายใน					
1	แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน และกำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน					
2	สร้างความตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาระบบนิเทศในโรงเรียนให้แก่คณะครู					
3	จัดทำข้อมูล สารสนเทศภายในอย่างเป็นระบบ					
4	สนับสนุนให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และปัญหา					
5	สนับสนุนการให้ครูร่วมกันวางแผนการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหา					
6	มีการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ					
	ด้านการพัฒนานุเคราะห์					
7	ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการเข้ารับการอบรม การประชุม หรือสัมมนาทางวิชาการ					
8	ส่งเสริมให้ครูไปศึกษาดูงานนอกสถานที่					
9	เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู					
10	สนับสนุนให้ครูมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นทางวิชาการระหว่างกัน					
11	สนับสนุนให้ครูมีโอกาสศึกษาต่อ หรือเข้ารับการฝึกอบรม					
12	ส่งเสริมให้ครูเสนอผลงานทางวิชาการเพื่อสร้างความก้าวหน้าแก่ครู					
13	ส่งเสริมให้ครูร่วมเป็นสมาชิกชมรม หรือสมาคมที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพ					

ข้อที่	การบริหารงานพิเศษภายใน	ระดับการบริหาร				
		5	4	3	2	1
	ด้านการพัฒนาหลักสูตร					
14	สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรแก่ครู					
15	สนับสนุนให้ครูร่วมกันวิเคราะห์หลักสูตร และจัดทำเอกสารหลักสูตร					
16	ให้คำปรึกษาแก่ครูเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น					
17	ส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น					
18	อำนวยความสะดวก โดยจัดหาเอกสารประกอบหลักสูตรแก่ครูไว้ให้เพียงพอต่อการศึกษาค้นคว้า					
19	จัดแหล่งเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนการสอน					
20	ส่งเสริมให้ครูร่วมกันติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง					
	ด้านกระบวนการสอน					
21	ส่งเสริมให้ครูศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล					
22	ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอน หรือแผนจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน					
23	สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย					
24	สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
25	ส่งเสริมให้ครูร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง					
26	สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น					
27	ส่งเสริมให้ครูเข้าใจหลักการ วิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวคำเน้นการของหลักสูตร					
28	เสนอแนะให้ครูวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อแก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอน					

ข้อที่	การบริหารงานนิเทศภายใน	ระดับการบริหาร				
		5	4	3	2	1
	ด้านสื่อการเรียนรู้					
29	จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนการจัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนรู้					
30	จัดหาสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของครู					
31	ส่งเสริมให้ครูจัดทำหรือจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้					
32	จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเช่นห้องสมุด อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา ค้นคว้าของผู้เรียนและครู					
33	ส่งเสริมให้ครูศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน					
34	แนะนำครูให้เลือกสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน					
35	ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนา					
	ด้านการวิจัยในชั้นเรียน					
36	กระตุ้นให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน					
37	จัดหาเอกสารที่เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนให้ครูได้ศึกษาค้นคว้า					
38	ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน					
39	เชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน					
40	ส่งเสริมและให้กำลังใจแก่ครูในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน					
41	แนะนำให้ครูนำผลการวิจัยไปใช้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน					
	ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา					
42	สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้ครูตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน					
43	จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพ					

ข้อที่	การบริหารงานนิเทศภายใน	ระดับการบริหาร				
		5	4	3	2	1
44	ส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมกันดำเนินการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เช่นการจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การจัดทำแผนปฏิบัติการ เป็นต้น					
45	สนับสนุนให้ครูร่วมทำงานเป็นทีมในการดำเนินการตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน					
46	ส่งเสริมให้ครูร่วมกันตรวจสอบและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง					
47	ส่งเสริมให้ครูนำผลการประเมินตนเองไปปรับปรุง แก้ไขและพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง					

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา
 กลุ่มสุวารี-สามัคคี อำเภอรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1
คำชี้แจง กรุณาให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานนิเทศ โดยแยกเขียน
 เป็นข้อๆ ตามขอบข่ายงานทั้ง 7 ด้าน ดังนี้

1. ด้านกระบวนการนิเทศภายใน

ปัญหา.....

 ข้อเสนอแนะ.....

2. ด้านการพัฒนาบุคลากร

ปัญหา.....

 ข้อเสนอแนะ.....

3. ด้านการพัฒนาหลักสูตร

ปัญหา.....

ข้อเสนอแนะ.....

4. ด้านกระบวนการสอน

ปัญหา.....

ข้อเสนอแนะ.....

5. ด้านสื่อการเรียนรู้

ปัญหา.....

ข้อเสนอแนะ.....

6. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน

ปัญหา.....

ข้อเสนอแนะ.....

7. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

ปัญหา.....

ข้อเสนอแนะ.....

ขอขอบคุณในความร่วมมืออย่างดียิ่ง

ภาคผนวก ง

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสุวารี-สามัคคี
อำเภอเรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ด้านกระบวนการนิเทศภายใน	.7035
ด้านการพัฒนาบุคลากร	.8135
ด้านการพัฒนาหลักสูตร	.7940
ด้านกระบวนการสอน	.8535
ด้านสื่อการเรียนรู้	.7889
ด้านการวิจัยในชั้นเรียน	.8602
ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	.7781
รวมทั้งฉบับ ค่าความเชื่อมั่น	.7988

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการค้นคว้าอิสระ

ที่ ศธ ๐๕๕๙/ว ๗/๙๖

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ๙๕๐๐๐

๔ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือในการค้นคว้าอิสระ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วยนางสาวนายาณี ยาเล นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารงาน
นิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานราธิวาส เขต ๑” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ ด้านเดชา อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรูญี เก้าเอี้ยน อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระร่วม

ในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดกรอกข้อมูล
ในแบบสอบถามเพื่อทดลองใช้เครื่องมือในการค้นคว้าอิสระ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ ด้านเดชา)
รองอธิการบดี รักษาการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๗๓ - ๒๙๙๖๔๔

โทรสาร ๐๗๓ - ๒๙๙๖๔๖

ที่ ศธ ๐๕๕๙/ว ศส/๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ๙๕๐๐๐

๙ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ชุด

ด้วยนางสาวนายาณี ยาเล รหัสนักศึกษา ๗๓๕๕๙๓๐๑๖ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ
เรื่อง “การบริหารงานนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี – สามัคคี อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต ๑” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ ด้านเดชา อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรัญ แก้วเอี่ยม อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระร่วม

ในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากหน่วยงานของท่าน จึงขอความอนุเคราะห์
ได้โปรดให้บุคลากรในหน่วยงานของท่านตอบแบบสอบถาม ดังรายละเอียดที่ส่งมาด้วยแล้วนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ โยธาทิพย์)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๗๓ - ๒๙๙๖๔๔

โทรสาร ๐๗๓ - ๒๙๙๖๔๖

ที่ ศธ ๐๕๕๙/ว ๗๐๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ๙๕๐๐๐

๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการค้นคว้าอิสระ
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวนายาณี ยาละ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การบริหารงาน
นิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มสุวารี - สามัคคี อำเภอหรือเสาะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานราธิวาส เขต ๑” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมศักดิ์ ด้านเดชา อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุณี แก้วเอียน อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการในสาขาวิชาดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน
ในการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ โยธาทิพย์)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา
โทร. ๐๗๓ - ๒๙๙๖๔๔
โทรสาร ๐๗๓ - ๒๙๙๖๔๖

ภาคผนวก จ
รายชื่อหน่วยงานที่ให้ทดลองเครื่องมือ

รายชื่อหน่วยงานที่ให้ทดลองเครื่องมือ

1.	โรงเรียนบ้านคูยิ	อำเภอโขง	จังหวัดนครราชสีมา
2.	โรงเรียนบ้านบึงกาสนอ	อำเภอโขง	จังหวัดนครราชสีมา

ภาคผนวก ข

รายชื่อหน่วยงานที่ใช้ทำการค้นคว้าอิสระ

รายชื่อหน่วยงานที่ทำการค้นคว้าอิสระ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

1. โรงเรียนอนุบาลราชบุรี	อำเภอสีดา	จังหวัดราชบุรี
2. โรงเรียนบ้านตา	อำเภอสีดา	จังหวัดราชบุรี
3. โรงเรียนบ้านบึง	อำเภอสีดา	จังหวัดราชบุรี
4. โรงเรียนบ้านดง	อำเภอสีดา	จังหวัดราชบุรี
5. โรงเรียนบ้านละหาน	อำเภอสีดา	จังหวัดราชบุรี
6. โรงเรียนบ้านลือ	อำเภอสีดา	จังหวัดราชบุรี
7. โรงเรียนบ้านมะนาว	อำเภอสีดา	จังหวัดราชบุรี

ภาคผนวก ซ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นายบลยา ไหริเจริญ

วุฒิการศึกษา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียนชือลาแป
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านชือลาแป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

2. นายปรีพัฒน์ กายอตะฮ์ปง

วุฒิการศึกษา	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดาฮา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านดาฮา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

3. นายจุฑพงศ์ ธรรมเดโช

วุฒิการศึกษา	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนุกิตฮือแร
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านนุกิตฮือแร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

4. นายทำนุ อาแวกะจิ

วุฒิการศึกษา	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ
ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบาตุกาฮาอิง
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านบาตุกาฮาอิง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2

5. นางสาวสมฤดี อยู่ดี

วุฒิการศึกษา

การศึกษามหาบัณฑิต (ศษ.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยทักษิณ

ตำแหน่ง

ศึกษานิเทศก์

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1

ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ

ชื่อ-นามสกุล

นางสาวนายาณี ยาละ

วัน เดือน ปีเกิด

15 มกราคม 2520

ที่อยู่ปัจจุบัน

บ้านเลขที่ 162/3 หมู่ 4 ตำบลตะโปยยะ อำเภอยี่งอ
จังหวัดนราธิวาส 96180

ประวัติการศึกษา

ระดับประถมศึกษา	โรงเรียนบ้านบูกาสโน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น	โรงเรียนอัสตังกียะห์ อิสลามียะห์
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	วิทยาลัยเทคนิคนราธิวาส
ระดับอนุปริญญา	สถาบันราชภัฏยะลา คณะครุศาสตร์ วิชาเอกปฐมวัย
ระดับปริญญาตรี (ค.บ.)	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา คณะครุศาสตร์ วิชาเอกภาษาไทย

ประสบการณ์การทำงานในอดีต

2545	ครูโรงเรียนเอกชน โรงเรียนต่ายลอิสลาม อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส
2548	ครูโรงเรียนเอกชน โรงเรียนอัสตังกียะห์ อิสลามียะห์ อำเภอมือ จังหวัดนราธิวาส
2553	ครูผู้ช่วย โรงเรียนบ้านยี่ลาแป อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส

ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน

ครู คศ. 1

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

โรงเรียนบ้านยี่ลาแป อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส